



vann fra fjell til fjord

Foreløpig versjon 02. februar 2023 med alle skriftlige innspill

Oppsummering av spørreundersøkelse

Evaluerings av vannforskriftarbeidet (2016 - 2022)





Innhold

Sammendrag	2
Om spørreundersøkelsen og denne rapporten.....	8
Hvem har deltatt i spørreundersøkelsen	9
Rangering av responsene for 29 hovedtema	10
Sammenlikning av resultater fra 2016 og 2022.....	12
Skriftlige responser	13
Del A - Måloppnåelse: Vannforskriften, nasjonale, FNs bærekraftsmål	14
Del B - Kunnskapsgrunnlaget og sektorenes bidrag	38
Del C - Helhetlig og samordnet vannforvaltning	53
Del D - Vannregioner og vannområder (inkl. statsforvalteren)	68
Del E - Vannforvaltningsplan med miljømål (inkl. unntak og KU av plan).....	84
Del F - Tiltaksprogram med forslag til tiltak (inkl. nasjonale føringer og prioriteringer).....	107
Del G - Medvirkning og informasjon	148
Del H - Nasjonal referansegruppe.....	155
Del I - Direktoratgruppen for vannforvaltning	158
Del J - Miljødirektoratet som koordinerende (inkl. Vannportalen).....	164
Del K - Veiledning og verktøy (inkludert Vann-Nett)	170
Del L - Samlet vurdering (inkl. styrker, svakheter, muligheter, trusler)	194
Rangering av samtlige 127 spørsmål etter enighet	223
Kritiske kommentarer til spørreundersøkelsen.....	228

Sammendrag

Rapporten oppsummerer 178 svar på spørreundersøkelsen, og sammenlikner med svarene fra 2016 der det er mulig. Totalt ble det spurt 127 spørsmål fordelt på 29 tema. Respondentenes 1.400 utdypende kommentarer er også gjengitt. Andelen av svar fra lokalt nivå økt fra over 40% i 2016 til over 60 % i 2022.

For 14 av de overordnede temaene var det mulig å sammenlikne resultatene med 2016. Dette viser en gjennomsnittlig forbedring på 7.5 % fra 2016 til 2022.

Overordnet vurdering

Når de 29 overordnede temaene rangeres fra mest til minst enige, ser vi følgende resultater når respondentene spør om det har fungert som det skal:

- Mest enige: Nasjonal referansegruppe, statsforvalteren, bidrag til samordning og helhet, nærme oss FNs bærekraftsmål, Direktoratets tilråding, og vannregionmyndighetens arbeid med forvaltningsplan.
- Nest mest enige: Miljødirektoratets koordinering, arbeidet i vannregioner og vannområder, nærme oss vannforskriftens mål, KU av forvaltningsplan, samt at forbedringsforslagene (2016) og endringer i vannforskriften (2019) er fulgt opp i arbeidet med forvaltningsplan og tiltaksprogram.
- Middels enige: miljøinformasjon i Vann-Nett, åpenhet og medvirkning, Direktoratets gruppen, nærme oss nasjonale miljømål, og kunnskapsgrunnlag.
- Nest minst enige: vannportalen, vannregionmyndighetens arbeid med tiltaksprogram, nasjonal veiledning, bruk av unntak, samt at forbedringsforslagene (2016) og endringer i vannforskriften (2019) er fulgt opp i vannregioner og vannområder og har bidratt til helhet og samordning.
- Minst enige: at kunnskapsgrunnlaget og medvirkning og informasjon er forbedret i tråd med forbedringsforslagene (2016) og endringer i vannforskriften (2019), Vann-Nett, samlet vurdering av måloppnåelse -prioritering - ressursbruk - felles retning, og at kommuner og sektormyndigheter har fulgt opp nasjonale føringer (2019) og presiseringene (2021).

Endringer fra 2016 til 2022

For 14 av de overordnede temaene var det mulig å sammenlikne resultatene med 2016. Dette viser en gjennomsnittlig forbedring på 7.5 % fra 2016 til 2022.

- Mest forbedring: Direktoratets gruppen, Miljødirektoratet som koordinerende, og Nasjonal referansegruppe.
- Nest mest forbedring: samlet vurdering av måloppnåelse -prioritering - ressursbruk - felles retning, vannregionmyndighetens arbeid med forvaltningsplan, og bidrag til samordning og helhet.
- Middels forbedring: kunnskapsgrunnlag, og arbeidet i vannregionene og vannområdene.
- Nest minst forbedring: vannregionmyndighetens arbeid med tiltaksprogram, åpenhet og medvirkning, nærme oss vannforskriftens mål.
- Minst forbedring (negativ): miljøinformasjon i Vann-Nett, nasjonal veiledning og vannportalen.

Selv om forbedringen fra 2016 til 2022 er liten eller negativ for et tema, er det viktig å huske på at dette bare viser endring. Samme tema kan ligge høyt på den relative rangeringen av enighet. Tabellen for relativ rangering og tabellen for endring fra 2016 må derfor leses i sammenheng.

Temavise sammendrag

De 127 enkelt-spørsmålene er rangert bakerst i rapporten. Rangeringen er delt i fem like store grupper etter score: svært høyt, ganske høyt, middels, ganske lavt og svært lavt. Dette er en relativ rangering.

Del A - Måloppnåelse

- Vannforskriftens miljømål: Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest mest enige i (65,1 %). Endringen fra 2016 til 2022 er ubetydelig (+0,6 %). Arbeidet med helhetlig beskyttelse, overflatevann og drikkevannskilder scorer svært høyt. Arbeidet med beskyttede områder scorer middels. Arbeidet med sterkt modifiserte vannforekomster og grunnvann scorer ganske lavt.
- Nasjonale miljømål: Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er middels enige i (56,2 %). Arbeidet med forurensning og prioriterte kjemikalier scorer svært høyt. Arbeidet med god tilstand i økosystemene scorer ganske høyt. Arbeidet med klimaendring, naturvern og truede arter scorer ganske lavt.
- FNs bærekraftsmål: Arbeidet med redusert forurensning scorer svært høyt. Arbeidet med trygt drikkevann, lokal medvirkning og samordnet forvaltning scorer ganske høyt. Arbeidet med og beskyttelse og restaurering av økosystemer scorer middels.

Del B - Kunnskapsgrunnlaget

- Spørsmålet om det *framskaffes nødvendig kunnskapsgrunnlag der alle berørte myndigheter inkludert kommunene bidrar* rangeres i gruppen med svar som respondentene er middels enige i (55,1 %). Endringen fra 2016 til 2022 er også middels (+8,6 %). Bidragene fra regionale og statlige myndigheter scorer svært høyt. Bidrag fra kommunene scorer middels. Nødvendig kunnskapsgrunnlag scorer ganske lavt.
- Spørsmålet om *kunnskapsgrunnlaget er forbedret i tråd med forbedringsforslag (2016) og nasjonale føringer (2019)* rangeres i gruppen med svar som respondentene er minst enige i (42,0 %). Bidragene fra sektormyndigheter, fylkeskommuner og kommuner scorer middels. Inndeling og gruppering av vannforekomster scorer ganske lavt. Innhenting av alle relevante datasett scorer svært lavt.

Del C - Helhetlig og samordnet vannforvaltning

- Spørsmålet om *arbeidet med oppdatering av vannforvaltningsplaner bidrar til å samordne, fremmer helhet, og blir et felles grunnlag for bruk og vern* rangeres i gruppen med svar som respondentene er mest enige i (68,0 %). Endringen fra 2016 til 2022 er i gruppen med nest mest forbedring (+10,8 %). Arbeidet med å samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver scorer svært høyt. Arbeidet med felles grunnlag, helhet og samarbeid scorer ganske høyt.
- Spørsmålet om *samordning og helhet i vannforvaltningen er forbedret i tråd med forbedringsforslag (2016) og nasjonale føringer (2019)* rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest minst enige i (43,6 %). Arbeidet med nasjonale føringer, forventningsavklaringer og sektorene soppfølging scorer middels. Arbeidet med å gjøre forvaltningsplanene mer håndterbare og overordnede, og at sektorene deltar på rett måte til rett tid scorer ganske lavt. Arbeidet med å sikre at den enkelt myndighet har hatt nødvendig kapasitet og kompetanse scorer svært lavt.

Del D - Vannregioner og vannområder

- Spørsmålet om *arbeidet i vannregionene og vannområdene utføres i tråd med vannforskriften* rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest mest enige i (65,6 %). Endringen fra 2016 til 2022 er middels (+7,1 %). Vannregionmyndighetens arbeid for enighet, koordinering og samarbeid med vannregionutvalget scorer svært høyt. Vannregionmyndighetenes veiledning og tilrettelegging for arbeidet i vannområdene scorer middels.
- Spørsmålet om *arbeidet i vannregionene og vannområdene utføres i tråd med forbedringsforslag (2016) og nasjonale føringer (2019)* rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest minst enige i (47,7 %). Stabil samfinansiering av vannområdekoordinatorene scorer middels, men langsiktig og forutsigbar ressursituasjon scorer ganske lavt. Arbeidet med planprosess med samarbeid og medvirkning, og omforente dokumenter scorer også ganske lavt. Forankringen lokalt, regionalt og hos sektormyndighetene scorer svært lavt.
- Spørsmålet om *statsforvalterne (tidligere fylkesmannen) som miljøfaglig ansvarlig og rådgiver utfører oppgavene i tråd med vannforskriften* rangeres i gruppen med svar som respondentene er mest enige i (68,1 %). Statsforvalterens arbeid med å oppdatere kunnskapsgrunnet, koordinere overvåking og registrere i Vann-Nett scorer ganske høyt.

Del E - Vannforvaltningsplan med miljømål (inkludert unntak og KU av plan)

- Spørsmålet om *vannregionmyndigheten i samarbeid med vannregionutvalget utarbeider utkast til forvaltningsplan med tråd med vannforskriften* rangeres i gruppen med svar som respondentene er mest enige i (67,2 %). Endringen fra 2016 til 2022 er blant temaene med nest mest forbedring (15,0 %). Statlige myndigheters arbeid for å påse at oppdatering ligger innenfor nasjonale føringer scorer svært høyt. Forvaltningsplanene som grunnlag for virksomhet og planlegging, og statlige organer og kommuners deltakelse scorer ganske høyt.
- Spørsmålet om *arbeidet med utkast til forvaltningsplan utføres i tråd med forbedringsforslag (2016) og endringer i vannforskriften (2019)* rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest mest enige i (57,9 %). Effektivisering gjennom redusert høringsperiode scorer svært høyt. Mer håndterbare og overordnede vannforvaltningsplaner scorer ganske høyt. Effektivisering ved å slå sammen høring av planprogram og hovedutfordringer scorer middels. Mal for vannforvaltningsplan scorer ganske lavt. Koblingen til andre areal- og samfunnsplaner scorer svært lavt.
- Spørsmålet om *bruk av unntak i vannforvaltningsplanen er gjennomført i tråd med vannforskriftens §§ 9 - 12* rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest minst enige i (46,8 %). Veilederen om miljømål og unntak, og at unntak skal begrunnes og ytterligere forringelse unngås scorer ganske høyt. Revurdering av alle unntak scorer middels. Veilederen om § 12 scorer ganske lavt. Bruk av tiltaksplan der utsatt frist er brukt, og begrunnelse etter vilkårene i § 12 scorer svært lavt.
- Spørsmålet om *strategisk KU av vannforvaltningsplanen har gitt merverdi og styrket beslutningsgrunnlag* rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest mest enige i (60,1 %). Konsekvensutredningens framstilling scorer ganske høyt. Merverdien scorer middels. Veiledningsnotatet om KU scorer ganske lavt.

Del F - Tiltaksprogram med forslag til tiltak (inkl. nasjonale føringer og prioriteringer)

- Spørsmålet om *vannregionmyndigheten i samarbeid med vannregionutvalget utarbeider tiltaksprogram i tråd med vannforskriften* rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest minst enige i (49,2 %). Endringen fra 2016 til 2022 er en liten forbedring (+2,7 %). Sektorovergripende tiltaksprogram scorer ganske høyt. Sektormyndigheter, fylkeskommuner og kommuner sitt bidrag til overslag over kostnadene og angivelse av det rettslige grunnlaget scorer svært lavt.
- Spørsmålet om *arbeidet med utkast til regionalt tiltaksprogram utføres i tråd med forbedringsforslag (2016) og endringer i vannforskriften (2019)* rangeres i gruppen med svar som respondentene er mest enige i (67,4 %). Veileder om virkemidler og tiltak scorer svært høyt. Mal for tiltaksprogram, bedre forståelse og ansvarliggjøring, og mer oversiktlige tiltaksprogram scorer ganske høyt. Sektorenes bidrag og prioritering, fordeling geografisk og i tid opp mot måloppnåelse, og eksempelsamling kostnadsanslag scorer middels. Klargjøring og forenkling gjennom å skille grunnleggende og supplerende, og redusere antall tiltak scorer ganske lavt.
- Spørsmålet om *sektormyndighetene har fulgt opp de nasjonale føringene (2019)* er det som respondentene er minst enige i (24,4 %). Arbeidet med fremmede arter og landbruk scorer ganske lavt. Arbeidet med akvakultur og transport scorer svært lavt. Transport er ett av bare to spørsmål som scorer negativt i spørreundersøkelsen, av totalt 127 spørsmål.
- Spørsmålet om *kommunene har fulgt opp planretningslinjene (2018), nasjonale føringene (2019) og presiseringene (2021)* rangeres i gruppen med svar som respondentene er minst enige i (30,1 %). Hensynet til drikkevannskilder scorer svært høyt. Veileder om vannmiljø i arealplanlegging scorer ganske høyt. Hensynssoner til drikkevannskilder og samfinansiering av vannområdekoordinatorer scorer middels. Kommunenes arbeid med vannmiljø i arealforvaltning, avløp, jordbruk, naturbasert overvannshåndtering og involvering i vannforvaltningen scorer svært lavt. Spørsmålet om kommunene har satt av nødvendige ressurser scorer negativt, og lavest i hele spørreundersøkelsen.

Del G - Medvirkning og informasjon

- Spørsmålet om *arbeidet med oppdatering av vannforvaltningsplanene sikrer åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser* rangeres i gruppen med svar som respondentene er middels enige i (57,0 %). Endringen fra 2016 til 2022 er en liten forbedring (+1,0 %). Tilgang til bakgrunnsdokumenter og opplysninger scorer ganske høyt. Åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning scorer middels. Tilrettelegging for at alle interesserte kan delta aktivt scorer ganske lavt.
- Spørsmålet om *medvirkning og informasjon er forbedret i tråd med forbedringsforslag (2016)* rangeres i gruppen med svar som respondentene er minst enige i (39,6 %). Synliggjøring av gode erfaringer og eksempler scorer middels. Framsnakking av arbeidet og bruk av klart språk scorer svært lavt.

Del H - Nasjonal referansegruppe

- Spørsmålet om *Nasjonal referansegruppe holdes løpende orientert om arbeidet og gir synspunkter og råd til Direktoratgruppen* rangeres i gruppen med svar som respondentene er mest enige i (68,9 %). Endringen fra 2016 til 2022 er blant temaene med mest forbedring (25,0 %). Referansegruppens bidrag med synspunkter og råd i arbeidet, og i tema som Direktoratgruppen ønsker å drøfte scorer svært høyt. At referansegruppen holdes løpende orientert scorer ganske høyt.

Del I - Direktoratgruppen for vannforvaltning

- Spørsmålet om *Direktoratsgruppen medvirker til at Norge oppfylle kravene i vanddirektivet, legge til rette for god samordning, og bidrar til en harmonisert praktisering i vannregionene* rangeres i gruppen med svar som respondentene er middels enige i (56,7 %). Endringen fra 2016 til 2022 er blant temaene med mest forbedring (+35,8 %). Direktoratsgruppens bidrag til kompetanseutvikling og erfaringsutveksling, veiledning og verktøy, og en helhetlig og samordnet vannforvaltning scorer svært høyt. Bidrag til samordning regionalt og lokalt scorer middels. Bidrag til involvering og medvirkning for alle interessenter på alle nivåer scorer svært lavt.
- Spørsmålet om *Direktoratsgruppens arbeid med tilrådingen til departementsgodkjenning (§ 29) har bidratt til et nasjonalt helhetsblikk, styrket involveringen av statlige myndigheter, og bidratt til bedre samordning på tvers av sektorer og myndighetsnivåer* rangeres i gruppen med svar som respondentene er mest enige i (67,4 %). Arbeidet med tilrådingen scorer svært høyt.

Del J - Miljødirektoratet som koordinerende (inkl. Vannportalen)

- Spørsmålet om *Miljødirektoratet som nasjonalt koordinerende leder direktoratsgruppen og nasjonal referansegruppe, og veileder og gir oppfølging til vannregionmyndighetene og statsforvalternes miljøvernavdelinger på en hensiktsmessig måte* rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest mest enige i (65,7 %). Endringen fra 2016 til 2022 er blant temaene med mest forbedring (+33,7 %). Miljødirektoratets koordinerings av arbeidet, dialog med Direktoratgruppen og ledelse av nasjonale møter scorer svært høyt. Dialogen med nasjonal referansegruppe scorer ganske høyt. Veiledning og oppfølging, og skille på roller som koordinerende og fagdirektorat scorer middels.
- Spørsmålet om *Miljødirektoratet drifter direktoratenes felles vannportal (vannportalen.no) på en hensiktsmessig måte, som gjør det enkelt å følge med i arbeidet helhetlig vannforvaltning* rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest minst enige i (53,6 %). Endringen fra 2016 til 2022 er en forringelse (-7,0 %). Vannportalen scorer middels.

Del K - Veiledning og verktøy (inkl. Vann-Nett)

- Spørsmålet om *nasjonal veiledning er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene* rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest minst enige i (49,2 %). Veileder om virkemidler og tiltak scorer svært høyt. Malene for tiltaksprogram, planprogram og hovedutfordringer, samt veiledere om miljømål og unntak og om vannmiljø i arealplanlegging scorer alle ganske høyt. Eksempelsamling kostnadsanslag scorer middels. Mal for vannforvaltningsplan, samt veiledninger om KU av plan, § 12, klimatilpasning, samt sammenheng mellom miljøfag og planlegging scorer alle ganske lavt. Veileder om sterkt modifiserte vannforekomster, og veiledning i rett tid scorer svært lavt.
- Spørsmålet om *Vann-Nett sikrer tilgang til miljøinformasjon* rangeres i gruppen med svar som respondentene er middels enige i (56,0 %). Endringen fra 2016 til 2022 er en forringelse (-4,5 %). Miljøinformasjon fra Vann-nett scorer middels som enkeltspørsmål.
- Spørsmålet om *Vann-Nett gjør det lett å hente ut data til vannforvaltningsplanene* rangeres i gruppen med svar som respondentene er minst enige i (40,8 %). At Vann-nett fungerer bedre som forvaltningsverktøy i denne planperioden scorer ganske høyt. At man får hjelpen eller informasjonen man trenger når man tar kontakt, og at koblingen mellom Vannmiljø og Vann-nett gjør arbeidet lettere får middels score. Vannstatestikk og Hub, om det er blitt lettere for saksbehandlere, og opplæring og veiledning scorer svært lavt.

Del L - Samlet vurdering

- Spørsmålet om *vi er på rett vei for å nå miljømålene, bruker ressursene rett, prioriterer de riktige utfordringene, og at alle de ulike aktivitetene og aktørene trekker i samme retning og bidrar til måloppnåelse* rangeres i gruppen med svar som respondentene er minst enige i (36,7 %). Endringen fra 2016 til 2022 er blant temaene med nest mest forbedring (+20,3 %). At vi er på rett vei for å nå alle miljømålene scorer middels. At vi prioriterer de riktige utfordringene scorer ganske lavt. At alle trekker i samme retning, og bruker ressursene rett scorer svært lavt.
- På spørsmålene om *vannforvaltningens styrker og svakheter, samt muligheter og trusler* er det kun stilt åpne spørsmål. De mest omtalte begrepene som nevnes på hvert punkt er:
 - **Styrker:** miljømål, samarbeid, helhetlig, lokalt, tiltak, samordnet, tverrsektorielt, fokus, vannområder og vannområdekoordinator.
 - **Svakheter:** kommunene, sektormyndighetene, komplisert, finansiering, kunnskapsmangel, ressursmangel, vanskelig, prosess, prioritering og omfattende.
 - **Muligheter:** ressurser, Vann-nett, finansiering, forenkling, formidling, opplæring, virkemidler, forståelig, involvering og prioritering.
 - **Trusler:** ressurser, politikk, finansiering, næringsinteresser, kunnskapsmangel, unntak, oppfølging og prioritering.

Om spørreundersøkelsen og denne rapporten

I perioden 2010-2015 gjennomførte vi for første gang planarbeidet etter vannforskriften for alt vann i hele Norge. I 2016 ble det sendt ut en første evaluering av arbeidet, gjennom en survey til deltakere i vannforvaltningen på alle nivåer. Det ble mottatt 251 responser, og svarene ble oppsummert i en rapport, som var det viktigste grunnlaget for Direktoratgruppen råd til departementene om forbedringstiltak i 2016. Disse forbedringsforslagene er i stor grad fulgt opp gjennom endringer i vannforskriften, nye nasjonale føringer og presiseringer, nye maler og veiledninger, samt videreutvikling av Vann-Nett.

I 2021 ble de regionale vannforvaltningsplanene i hele landet for første gang oppdatert, og godkjent av departementene høsten 2022. Vannforskriften er et permanent, nytt forvaltningssystem, der vannforvaltningsplanene skal revideres hvert sjette år. Det er derfor viktig at vi benytter muligheten til å lære mest mulig av denne første erfaringen med oppdateringen av vannforvaltningsplaner i hele landet.

I tildelingsbrevet fra Klima- og miljøverndepartementet for 2022 fikk Miljødirektoratet følgende oppdrag: *I samarbeid med Direktoratgruppen for vannforvaltning gjennomføre en evaluering av arbeidet med oppdatering av vannforvaltningsplanene, etter tilsvarende tilnærming som i 2016, og levere en rapport med forslag til forbedringer og oppfølging med målsetting om effektive prosesser og styrket måloppnåelse.*

Spørreundersøkelsen ble gjennomført i oktober-november 2022 tok derfor utgangspunkt i spørsmålene fra 2016, noe som muliggjør en sammenlikning av svar fra 2016 til 2022, og vi kan se om respondentene har opplevd endringer. Videre er det tatt inn nye spørsmål knyttet til det som er kommet til etter 2016: endringer i vannforskrift, nye nasjonale føringer og presiseringer, nye maler og veiledninger, samt utvikling av Vann-Nett.

Vi mottok svar fra 178 respondenter som er oppsummert i denne rapporten. Der det er mulig er svarene også sammenliknet med svarene fra 2016 for de spørsmålene som var helt eller nesten like. Respondentene har i tillegg gitt 950 utdypende kommentarer om hva som har fungert/ikke fungert, og 460 konkrete forslag til forbedringer. Resultatene fra undersøkelsen blir statistikk, men ikke minst en stor mengde kvalitative data som gir dypere innsikt i de erfaringer og konkrete forbedringsforslag som aktører fra ulike nivå har bidratt med.

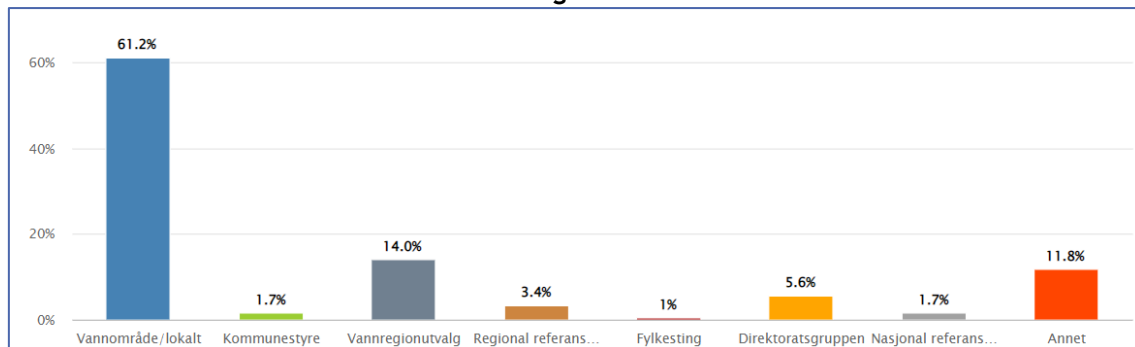
Samlet sett er andelen av svar fra lokalt nivå økt fra over 40% i 2016 til over 60 % i 2022. Svarene er derfor en god temperaturmåling på hvordan arbeidet oppfattes lokalt i Norges vannområder og kommuner.

Miljødirektoratet har sammenstilt resultatene av spørreundersøkelsen i denne rapporten, som vil være grunnlag for drøftinger i arbeidsmøter med Nasjonal referansegruppe og Direktoratgruppen i midten av februar 2023. Arbeidet skal resultere i forslag til forbedringer og oppfølging med målsetting om effektive prosesser og styrket måloppnåelse, som skal oversendes fra Direktoratgruppen til departementsgruppen i løpet av våren 2023.

Hvem har deltatt i spørreundersøkelsen

Det er mottatt 187 besvarelser på spørreundersøkelsen, som er en nedgang fra 251 i 2016.

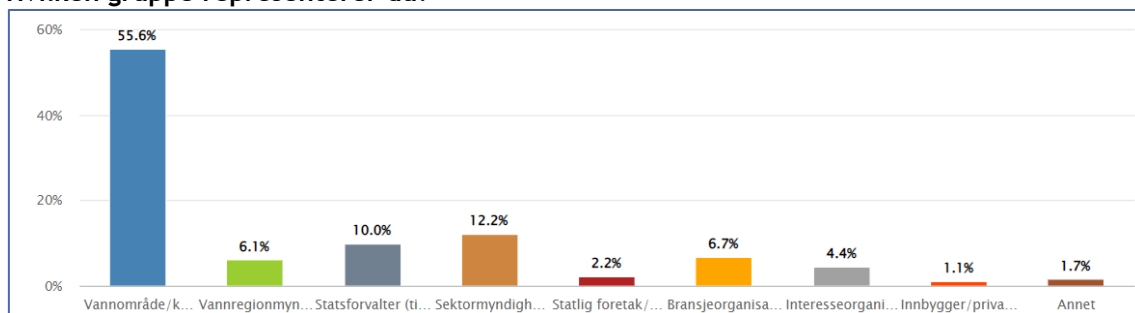
På hvilke arenaer deltar du i vannforvaltningen?



Vannområde/lokalt	61.2%
Kommunestyre	1.7%
Vannregionutvalg	14.0%
Regional referansegruppe	3.4%
Fylkesting	0.6%
Direktoratgruppen	5.6%
Nasjonal referansegruppe	1.7%
Annet	11.8%
Antall responser	178

Andel svar fra lokalt nivå (vannområde/kommunestyre) og fra Direktoratgruppen har økt fra 2016 til 2022. Andel svar fra regionalt nivå (vannregionutvalg/fylkesting/referansegruppe) og fra Nasjonal referansegruppe er redusert fra 2022. Samlet sett er andelen av svar fra lokalt nivå økt fra over 40% i 2016 til over 60% i 2022. Svarene er derfor en god temperaturmåling på hvordan arbeidet oppfattes lokalt i Norges vannområder og kommuner.

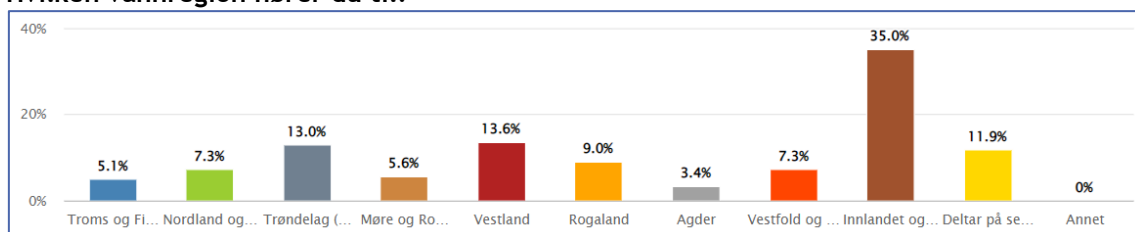
Hvilken gruppe representerer du?



Vannområde/kommune	55.6%
Vannregionmyndighet/fylkeskommune	6.1%
Statsforvalter (tidligere fylkesmann)	10.0%
Sektormyndighet/statlig etat	12.2%
Statlig foretak/aksjeselskap	2.2%
Bransjeorganisasjon/næringsliv/bedrift	6.7%
Interesseorganisasjon miljø/friluftsliv	4.4%
Innbygger/privatperson	1.1%
Annet	1.7%
Antall responser	180

Andel svar fra myndigheter (statelige, statsforvalter, kommuner og fylkeskommuner) har økt fra 2016 til 2022. Andel svar fra bransje- og interesseorganisasjoner er halvert fra 2016 til 2022. Lokal medvirkning og referansegrupper regionalt og nasjonalt er derfor dårligere representert i svarene enn i 2016.

Hvilken vannregion hører du til?



Troms og Finnmark (og Norsk-finsk)	5.1%
Nordland og Jan Mayen (og Bottenviken)	7.3%
Trøndelag (og Bottenhavet)	13.0%
Møre og Romsdal	5.6%
Vestland	13.6%
Rogaland	9.0%
Agder	3.4%
Vestfold og Telemark	7.3%
Innlandet og Viken (og Västerhavet)	35.0%
Deltar på sentralt nivå/nasjonalt	11.9%
Annet	0%
Antall responser	177

Tallene fra 2016 og 2022 er ikke sammenliknbare fordi enkelte vannregioner ble endret i 2020. Den største vannregionen Innlandet og Viken står for om lag en tredel av svarene (og om lag 2,3 millioner av Norges 5,4 millioner innbyggere). Andelen svar fra de som deltar i prosessen fra sentralt nivå er lik som i 2016.

Rangering av responsene for 29 hovedtema

Spørsmålene er stilt med lukkede svaralternativer basert på hvor enig eller uenig respondenten er i at arbeidet er gjennomført i henhold til vannforskriften, nasjonale føringer, forbedringstiltak fra 2016, og nasjonal veiledning og maler. Totalt ble det spurt 127 spørsmål fordelt på 29 tema. Svar-alternativene var "helt enig", "delvis enig", "verken eller", "delvis uenig", "helt uenig" og "vet ikke/ikke relevant".

Det varierer i hvilke deler av arbeidet de ulike respondentene har deltatt, og derfor varierer andelen "vet ikke/ikke relevant" fra spørsmål til spørsmål. For å muliggjøre rangeringen og sammenlikningen med svarene fra 2016, er derfor "vet ikke/ikke relevant" tatt ut, og resterende responser er omregnet slik at de utgjør 100%. For å enkelt kunne rangere hvor "enige" respondentene er i utsagnene er det beregnet summen av enig og delvis enig, og så er summen av uenig og delvis uenig trukket fra. Fordelingen på alle fem svaralternativer fremgår av diagrammene i det enkelte kapittel.

Nedenfor er rangeringen vist på overordnet tema-nivå (29 tema), basert på gjennomsnitt av responsene for hvert tema. Rangeringen gir resultater fra 24,4 % til 68,9 %, med gjennomsnitt 54,0 %. For å forenkle rangeringen er temaene rangert fra de som får høyest til lavest score, i fem like store grupper (en femdel i hver gruppe) fra de temaene som respondentene er mest enige med (blå bakgrunn), nest mest enige med (grønn bakgrunn), middels enige med (gul bakgrunn), nest minst enige med (oransje bakgrunn) til de som respondentene er minst enige med (rød bakgrunn). I hvert enkelt kapittel finnes tilsvarende rangering av enkeltspørsmål inne hvert tema. Samlet rangering av alle de 127 spørsmålene finner du bakerst i rapporten.

Tema nr	Hvor enige eller uenig er du i at:	Enig %
48	Nasjonal referansegruppe holdes løpende orientert om arbeidet og gir synspunkter og råd til Direktoratsgruppen?	68,9
21	statsforvalterne (tidligere fylkesmannen) som miljøfaglig ansvarlig og rådgiver utfører oppgavene i tråd med vannforskriften?	68,1
13	arbeidet med oppdatering av vannforvaltningsplaner bidrar til å samordne, fremmer helhet, og blir et felles grunnlag for bruk og vern?	68,0
7	arbeidet med vannforskriften bidrar til at vi nærmer oss de relevante delmålene under FNs bærekraftsmål nr. 6?	67,4
51	Direktoratsgruppens arbeid med tilrådingen til departementsgodkjenning (§ 29) har bidratt til et nasjonalt helhetsblikk, styrket involveringen av statlige myndigheter, og bidratt til bedre samordning på tvers av sektorer og myndighetsnivåer?	67,4
24	vannregionmyndigheten i samarbeid med vannregionutvalget utarbeider utkast til forvaltningsplan for den enkelte vannregion (§ 26), med miljømål for den enkelte vannforekomst (§ 24) i tråd med vannforskriften?	67,2
54	Miljødirektoratet som nasjonalt koordinerende leder direktoratsgruppen og nasjonal referansegruppe, og veileder og gir oppfølging til vannregionmyndighetene og statsforvalternes miljøvern avdelinger - på en hensiktsmessig måte?	65,7
17	arbeidet i vannregionene og vannområdene utføres i tråd med vannforskriften?	65,6
1	arbeidet med vannforskriften bidrar til at vi nærmer oss vannforskriftens miljømål?	65,1

31	strategisk konsekvens-utredning av vannforvaltningsplanen har gitt merverdi og styrket beslutningsgrunnlag med en overordnet framstilling av hva planen vil bety for miljø og samfunn?	60,1
35	arbeidet med utkast til regionalt tiltaksprogram utføres i tråd med forbedringsforslag (2016) og endringer i vannforskriften (2019)?	59,9
25	arbeidet med utkast til forvaltningsplan utføres i tråd med forbedringsforslag (2016) og endringer i vannforskriften (2019)?	57,9
45	arbeidet med oppdatering av vannforvaltningsplanene sikrer åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser?	57,0
51	Direktoratsgruppen medvirker til at Norge oppfylle kravene i vanndirektivet, legge til rette for god samordning, og bidrar til en harmonisert praktisering i vannregionene?	56,7
4	arbeidet med vannforskriften bidrar til at vi nærmer oss de nasjonale miljømålene for elver, innsjøer og kystvann?	56,2
60	Vann-Nett sikrer tilgang til miljøinformasjon?	56,0
10	det framskaffes nødvendig kunnskapsgrunnlag der alle berørte myndigheter inkludert kommunene bidrar?	55,1
54	Miljødirektoratet drifter direktoratenes felles vannportal (vannportalen.no) på en hensiktsmessig måte, som gjør det enkelt å følge med i arbeidet helhetlig vannforvaltning?	53,6
34	vannregionmyndigheten i samarbeid med vannregionutvalget utarbeider tiltaksprogram for den enkelte vannregion (§ 25) i tråd med vannforskriften?	49,2
57	nasjonal veiledning er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene?	49,2
18	arbeidet i vannregionene og vannområdene utføres i tråd med forbedringsforslag (2016) og nasjonale føringer (2019)?	47,7
28	bruk av unntak i vannforvaltningsplanen er gjennomført i tråd med vannforskriftens §§ 9 - 12?	46,8
14	samordning og helhet i vannforvaltningen er forbedret i tråd med forbedringsforslag (2016) og nasjonale føringer (2019)?	43,6
10	kunnskapsgrunnlaget er forbedret i tråd med forbedringsforslag (2016) og nasjonale føringer (2019)?	42
60	Vann-Nett gjør det lett å hente ut data til vannforvaltningsplanene?	40,8
45	medvirkning og informasjon er forbedret i tråd med forbedringsforslag (2016)?	39,6
63	vi er på rett vei for å nå miljømålene, bruker ressursene rett, prioriterer de riktige utfordringene, og at alle de ulike aktivitetene og aktørene trekker i samme retning og bidrar til måloppnåelse?	36,7
41	kommunene har fulgt opp planretningslinjene (2018), nasjonale føringene (2019) og presiseringene (2021)?	30,1
38	sektormyndighetene har fulgt opp de nasjonale føringene (2019)?	24,4

Sammenlikning av resultater fra 2016 og 2022

For 14 av de 29 temaene var spørsmålene helt eller nesten like fra 2016 til 2022. For å kunne sammenlikne resultatene er "vet ikke/ikke relevant" tatt ut, og deretter er det beregnet summen av enig og delvis enig, og så er summen av uenig og delvis uenig trukket fra (likt som i rangeringen i forrige delkapittel). Samme tilnærming er brukt for resultatene fra 2016 og 2022. Til sutt er resultatene fra 2016 trukket fra de nye resultatene fra 2022.

Resultatene er positive, med en gjennomsnittlig forbedring på 7,5 % fra 2016 til 2022, men spenner fra forverret score på -1,3 % til forbedret score på 35,8 prosent. Den gjennomsnittlige forbedringen på 7,5 % skyldes både at summen av enig og delvis enig har økt med 3,4 % i gjennomsnitt, og at summen av uenig og delvis uenig er redusert med 4,1 % i gjennomsnitt. For å forenkle rangeringen er det angitt de temaene med mest forbedring (blå bakgrunn), nest mest forbedring (grønn bakgrunn), middels forbedring (gul bakgrunn), nest minst forbedring (oransje bakgrunn) og minst forbedring (rød bakgrunn).

Denne tabellen fremstiller bare ending. Selv om forbedringen fra 2016 til 2022 er liten for et tema, kan samme tema ligge høyt på den relative rangeringen av enighet (delkapitlet foran).

Tema nr	Hvor enige eller uenig er du i at:	Endring 2016-2022 (%)
51	Direktoratsgruppen medvirker til at Norge oppfylle kravene i vanndirektivet, legge til rette for god samordning, og bidrar til en harmonisert praktisering i vannregionene?	35,8
54	Miljødirektoratet som nasjonalt koordinerende leder direktoratsgruppen og nasjonal referansegruppe, og veileder og gir oppfølging til vannregionmyndighetene og statsforvaltnes miljøvernavdelinger - på en hensiktsmessig måte?	33,7
48	Nasjonal referansegruppe holdes løpende orientert om arbeidet og gir synspunkter og råd til Direktoratsgruppen?	25,0
63	vi er på rett vei for å nå miljømålene, bruker ressursene rett, prioriterer de riktige utfordringene, og at alle de ulike aktivitetene og aktørene trekker i samme retning og bidrar til måloppnåelse?	20,3
24	vannregionmyndigheten i samarbeid med vannregionutvalget utarbeider utkast til forvaltningsplan for den enkelte vannregion (§ 26), med miljømål for den enkelte vannforekomst (§ 24) i tråd med vannforskriften?	15,0
13	arbeidet med oppdatering av vannforvaltningsplaner bidrar til å samordne, fremmer helhet, og blir et felles grunnlag for bruk og vern?	10,8
10	det framskaffes nødvendig kunnskapsgrunnlag der alle berørte myndigheter inkludert kommunene bidrar?	8,6
17	arbeidet i vannregionene og vannområdene utføres i tråd med vannforskriften?	7,1
34	vannregionmyndigheten i samarbeid med vannregionutvalget utarbeider tiltaksprogram for den enkelte vannregion (§ 25) i tråd med vannforskriften?	2,7
45	arbeidet med oppdatering av vannforvaltningsplanene sikrer åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser?	1,0
1	arbeidet med vannforskriften bidrar til at vi nærmer oss vannforskriftens miljømål?	0,6
60	Vann-Nett sikrer tilgang til miljøinformasjon?	-0,5
57	nasjonal veiledning er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene?	-1,3
54	Miljødirektoratet drifter direktoratenes felles vannportal (vannportalen.no) på en hensiktsmessig måte, som gjør det enkelt å følge med i arbeidet helhetlig vannforvaltning?	-7,0

Skriftlige responser

De åpne boksene som muliggjør konkrete innspill har resultert i om lag 1.400 innspill fordelt på 950 utdypende kommentarer om hva som har fungert/ikke fungert, og 460 konkrete forslag til forbedringer. Disse er gjengitt i de respektive kapitler i denne rapporten.

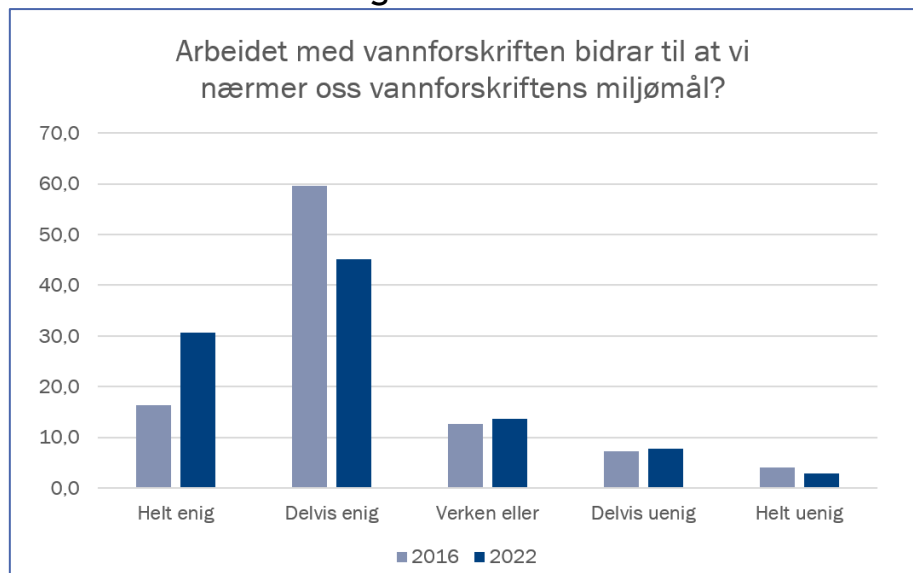
Sortering av skriftlige responser:

- Det er kun slettet responser uten konkret innhold, det vil si av typen "har for lite kunnskap til å svare", "har ikke vært involvert i dette", "kjenner dessverre ikke godt nok til dette". (NB: Ingen responser med konkret innhold er slettet).
- I noen tilfeller, særlig innledningsvis i spørreundersøkelsen, har respondenter skrevet inn kommentarer de har ønsket å gi, men som angår andre tema enn det det ble spurt om. Disse er flyttet til relevant kapittel der de hører best hjemme. Dette gjelder særlig de tre første teamene om oppnåelse av miljømål.
- I noen tilfeller angår responsene flere tema, og de er da duplisert og tatt med i begge relevante kapitler.
- Denne versjonen er en første gjennomgang, og har forsøkt noe temamessig sortering innen hvert delkapittel. En fullstendig sortering av de 1.400 skriftlige innspillene innenfor hvert kapittel ville krevd betydelig kapasitet og forsinket rapporten.
- Spørreundersøkelsen spurte spesifikt om tema som inngikk i de nye nasjonale føringene (2019), der vannkraft ikke inngikk. Likevel er det kommet mange skriftlige innspill som angår sterkt modifiserte vannforekomster, hydromorfologi og vannkraft. Disse er forsøkt samlet i kapittelet om sektorenes oppfølging av nasjonale føringene.
- Skriftlige innspill som angår grunnvann er forsøkt samlet i kapittelet om kunnskapsgrunnlaget, fordi mange av kommentarene var knyttet til dette.
- Det er mottatt en del kritiske kommentarer til spørreundersøkelsen. Disse står i det enkelte kapittel der de er mottatt, men er også samlet på en side helt avslutningsvis. Kritikken er nyttige innspill til bl.a. detaljeringsgrad, begrepsbruk og omfang for neste evaluering, når denne planperioden som varer ut 2027 er avsluttet.

Del A - Måloppnåelse: Vannforskriftens miljømål

1. Hvor enig eller uenig er du i at arbeidet med vannforskriften bidrar til at vi nærmer oss vannforskriftens miljømål?

Endring fra 2016 til 2022



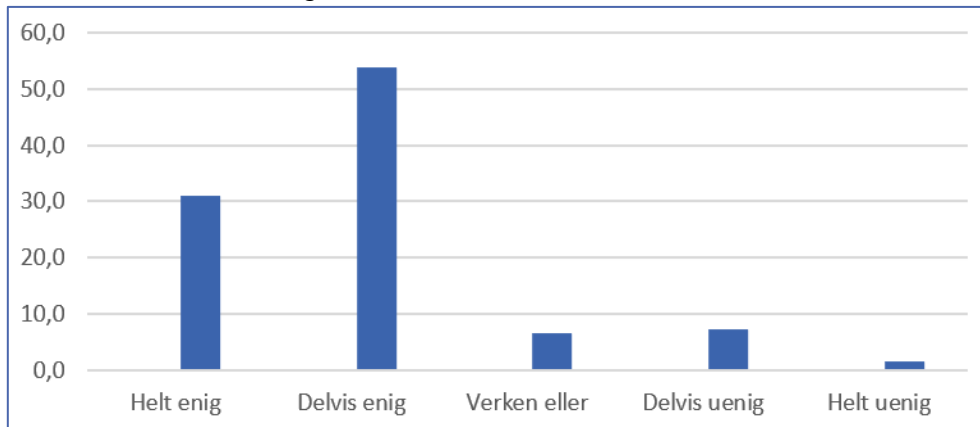
Merk: her er snittet på svarene fra spørsmål 1.1 - 1.6 sammenliknet med svarene fra 2016, da det kun var ett spørsmål: "Hvor enig eller uenig er du i at arbeidet med vannforskriften bidrar til at vi nærmer oss målene som er beskrevet over?" (her var de samme 6 målene referert til).

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest mest enige i (65,1 %). Endringen fra 2016 til 2022 er ubetydelig (+0,6 %).

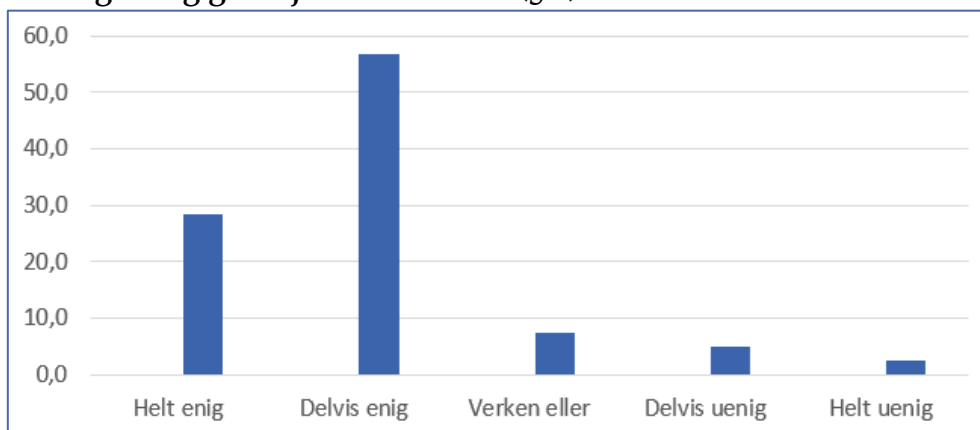
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
1.2	Overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand (§ 4)	77,5
1.1	Sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene (§ 1).	75,8
1.6	Vannforekomster identifisert som drikkevannskilder skal oppfylle miljømålene og kravene til råvann for drikkevann i annet regelverk.	73,0
1.5	Beskyttede områder skal oppfylle miljømålene og eventuelle miljømål som følger av grunnlaget for beskyttelse.	65,1
1.3	Tilstanden i sterkt modifiserte vannforekomster skal beskyttes mot forringelse og forbedres med sikte på at vannforekomstene skal ha minst godt økologisk potensial og god kjemisk tilstand (§ 5).	51,6
1.4	Tilstanden i grunnvann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene minst skal ha god kjemisk og kvantitativ tilstand (§ 6).	47,9

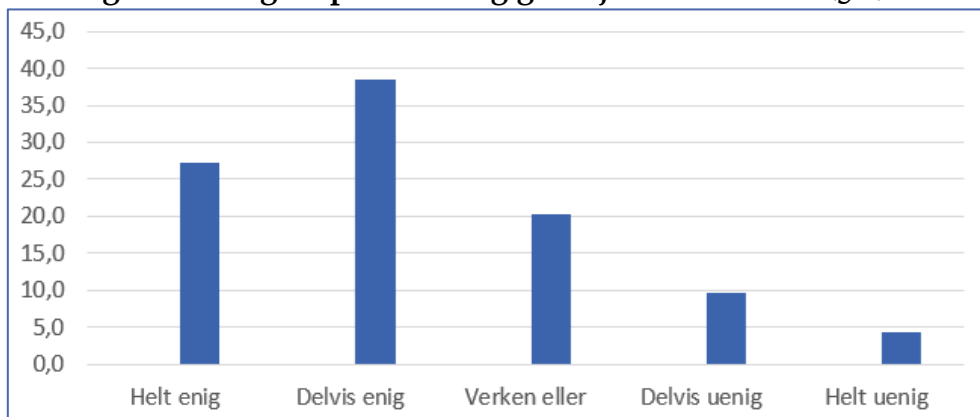
1.1 Sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene (§ 1).



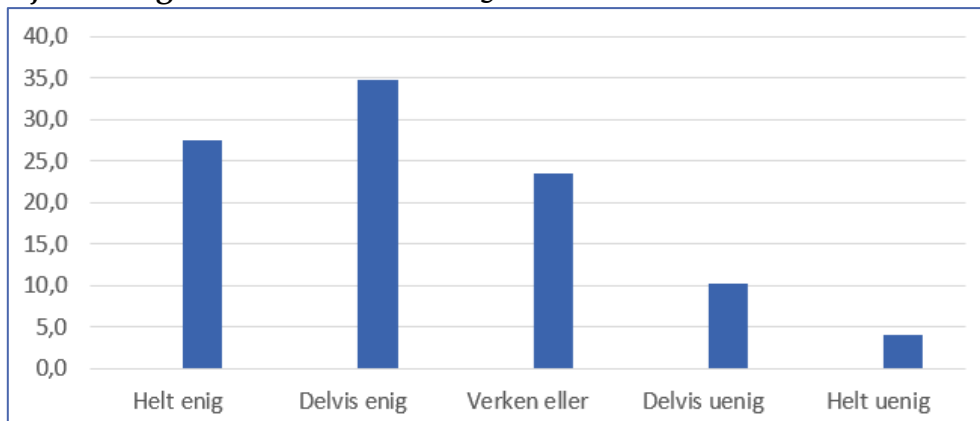
1.2 Overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand (§ 4).



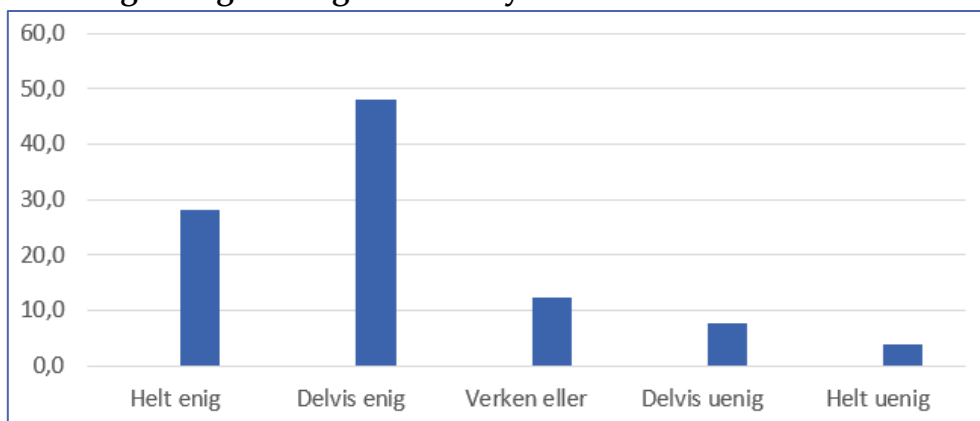
1.3 Tilstanden i sterkt modifiserte vannforekomster skal beskyttes mot forringelse og forbedres med sikte på at vannforekomstene skal ha minst godt økologisk potensial og god kjemisk tilstand (§ 5).



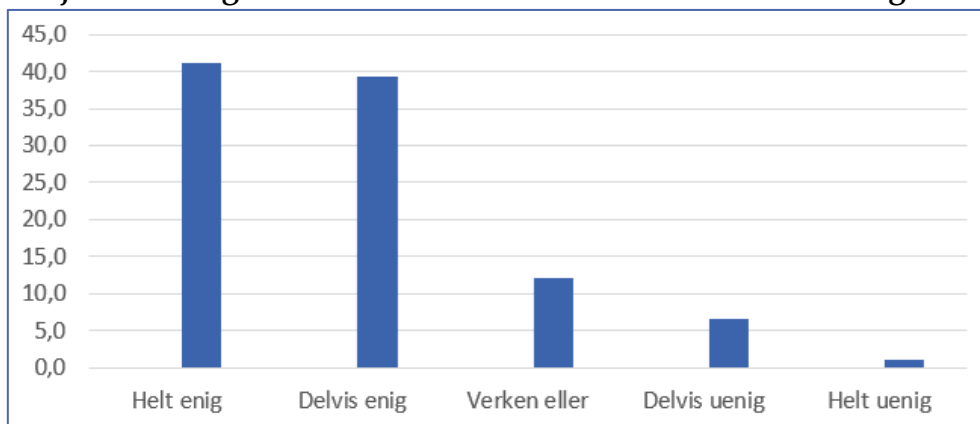
- 1.4 Tilstanden i grunnvann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene minst skal ha god kjemisk og kvantitativ tilstand (§ 6).**



- 1.5 Beskyttede områder skal oppfylle miljømålene og eventuelle miljømål som følger av grunnlaget for beskyttelse.**



- 1.6 Vannforekomster identifisert som drikkevannskilder skal oppfylle miljømålene og kravene til råvann for drikkevann i annet regelverk.**



2 Utdypende kommentarer til hva som har fungert eller ikke har fungert (vannforskriftens miljømål).

- Arbeidet med vannforskriften bidrar utvilsomt til at vi nærmer oss målene, selv om det kan være langt igjen i mange vannforekomster. Arbeidet med vannforskriften bidrar til økt oppmerksomhet og økt innsats for bedre vannmiljø innen mange sektorer. Alle sektorer deltar i planarbeidet og bidrar med kunnskap og innspill. Det gjennomføres gode og miljøforbedrende tiltak i mange vannforekomster. Det er imidlertid behov for at hensynet til vannmiljøet vektas og prioriteres enda høyere i mange sektorer. Det kan synes som om uforholdsmessige kostnader eller samfunnsmessige formål trumfer natur og vannmiljø i alt for mange saker.
- Det er fortsatt en vei å gå.
- Bidraget til å nærme oss miljømålene går svært sakte.
- Det er ikke ressurser nok til å være i nærheten av å oppnå miljømålene.
- Kommunen har for få ressurser til å følge opp vannmiljømålene.
- Det er mange faktorer som spiller inn på om miljømålene nåes, ikke bare vannforskriftens krav. I vårt område er reguleringsplaner, kommunedelplaner, lokal forskrift krav til minirensanlegg, forskrift om bærekraftig skogbruk, drikkevannsforskriften, vannressursloven, RMP- og produsjonstilskudds forskriften i jordbruket etc.
- Alle er enige om at vann er viktig, men det er ikke så mange sektormyndigheter som er villige til å rigge organisasjon og innsats slik at man faktisk gjør en god nok innsats for måloppnåelsen.
- At forskriften blir benyttet for å stille krav i arbeidet med utslippstillatelser, både i kommunene og hos Statsforvalteren, er med på å øke måloppnåelsen.
- Økonomisk oppfølging fra sentralt hold og sterkere prioritering regionalt og lokalt om hva som gir best effekt raskest er nødvendig for å kunne krysse av for enig. Å gjennomføre tiltak innen lavt hengende frukter lokalt og sterkere økonomisk oppfølging av dyre tiltak sentralt er nødvendig dersom mål skal nåes inne fristen. Viktig å holde trykket oppe, motsatt vil engasjementet kunne falle. Felles fokus på Oslofjorden har vært særdeles viktig for å få til forståelse for felles løft i denne landsdelen. Dette må ikke glippe.
- Skjer veldig lite i vannforekomsten Glomma med Aagaardselva i henhold til nøkkelarter som laks og sørret, og bevaring av insekter. Erfarer også at det avhenger av hvilke fiskearter som blir berørt. Man ser hos villaks at det settes et større krav til mer miljøvennlig flomsikring og avbøtende tiltak med tilhørende konsekvensutredninger. I innlandselver ser man at det er nærmest fritt fram og miljøvennlig flomsikringstiltak som er mer forenlig med vannforskriften er ikke eksisterende.
- Tilstanden i min kommune blir verre eller uendret for de fleste vannforekomster, blant annet for drikkevannskilden. Årsaken er at utslippene av spillvann til vassdragene øker.
- Føles som en går i rett retning, men det går ganske sakte. Så hadde vært nyttig med mer ressurser og støttemidler. Vannområde Jæren og koordinatorstillinger, samt Frivillige tiltak i Landbruket er viktige ressurser.
- Det store antallet vannforekomster gjør at jobben med å dokumentere påvirkninger og tilstand på en faglig god måte utfordrende. Vi har begrensede ressurser til å rekke over alle. Dermed blir også vurderingen av måloppnåelse i mange tilfeller lite presis.
- Spesielt i landbruksintensive områder viser det seg å være vanskelig med god måloppnåelse. Trenden er generelt positiv, men det finnes unntak, og der det er positiv trend, går det sakte. I kystområdene aner vi en viss forverring av tilstanden i vannregionen. Dette kan ha sammenheng med akvakultur, og må tas tak i.

- Det finst gode rutiner og metoder for å dokumentere tilstand og leggje inn tiltak m.m. Men for å faktisk gjennomføre tiltaka er ein avhengig av lokalt engasjement og at kommunane har ressursar nok til å støtte privat initiativ og til å sette i gong eigne tiltak. Sjølv om ein gjer eitt godt tiltak ein plass eller verner eit bestemt område, vil ofte vassførekomsten bli påverka av andre ytre faktorar i miljøet rundt, som kan gjere det vanskeleg å oppnå best muleg resultat. Det er ikkje alltid at ulike lovverk blir sett i samanheng, som gjer at vedtak etter andre lovverk kan verke negativt inn på miljømåla utan at nokon har tatt stilling til problemstillinga.
- Vannforskriften er et kjempegodt tankegods, men så lenge kardemommeloven styrer blir det for mange gode intensjoner og for lite konkret. Politikere har sin agenda og den er ikke nødvendigvis i tråd med vannforskriften målsetninger.
- Generelt sett gjøres det helt klart fremskritt, men det går altfor sent.
- Kan tidvis oppleves som at det er mange gode planer, men at det er lite endring som skjer i praksis. Selv om planlagte tiltak blir gjennomført er det ikke sikkert at det blir endring i felt. Kompliserte sammenhenger, og kommunen har manglende kapasitet til å gripe fatt i en del forhold.
- Foreløpig er det ikke gjort så mange tiltak som har resultert i en forbedring av miljøtilstanden. Hovedfokuset fram til nå har vært å forbedre kunnskapsgrunnlaget. Men dette har også ført til at en del vannforekomster har fått bedre tilstand. Ikke som følge av tiltak, men at man har fått kunnskap om at miljøtilstanden er god der man før kanskje trodde den ikke var det.
- Spesielt i lokaliteter med stor næringsbelastning har det generelt bare blitt en forverring.
- Mener at vi nærmer oss vannforskriftens miljømål, men det tar lenger tid enn forventet. Flere bidragsyttere har brukt mer tid for å igangsette og følge opp vannforvaltningsplanene.
- Miljømålene som ligger i vann-nett er ikke utfyllende med den informasjon som kommunalt ansatte/konsulenter trenger for å gjøre gode vurderinger med tanke på nye arealplaner, nye tiltak. hva er feks en vannforekomst i risiko? eller en vannforekomst som skal oppnå god økologisk potensial? det er for lite forklarende tekster i vann-nett til at forvaltningen/sakbehandlere skal kunne gjøre gode vurderinger.
- Dei største påverknadene på overflatevatn tar tid å gjere noko med, for eksempel avløp og jordbruksavrenning, men vi nærmar oss sakte.
- Dette er et veldig rart spørsmål å stille i en evaluering, for det er vel bare å se på tilstandsutviklingen (i vann-nett), så fremkommer det med all tydelighet at arbeidet med vannforskriften gjør at vi har kommet nærmere målene, i tross delvis manglende finansiering, manglende politisk vilje og manglende forståelse hos noen sektormyndigheter osv. Jeg er altså helt enig i at arbeidet med vannforskriften gjør at vi NÆRMER oss målene, selv om det vil være vanskelig/umulig å komme i mål så lenge det ikke blir fullfinansiert eller så lenge næringsinteresser går foran natur.
- Spørsmålene ovenfor er ledende, og støtter ikke kravene til kvalitativ intervjumetode!

3 Konkrete forslag til forbedringstiltak (vannforskriftens miljømål).

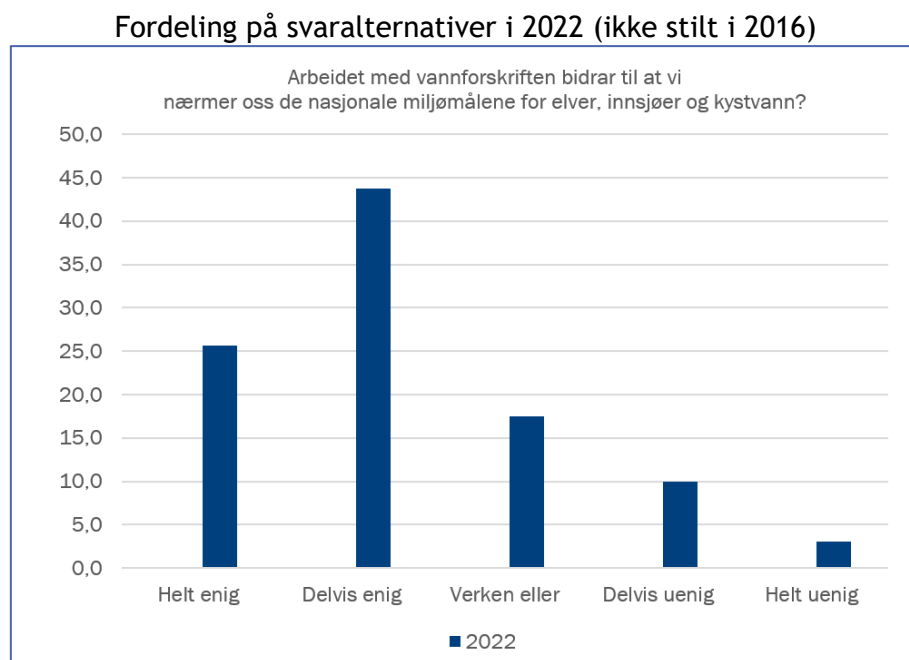
- Fulltidsansatte vannområde-koordinatorer.
- Mer helhetlig forvaltning og nok ressurser til gjennomføring av tiltak.
- Forvaltninga må jobbe tverrfagleg i alle ledd, og dei offentlege etatane må vere flinkare til å opplyse både kvarandre og innbyggjarane om kva lovverk som finst og kva faktorar ein må ta omsyn til i ulike saker. Kommunen er for eksempel pålagt å tenke tverrfagleg i handsaming av jordlova, men det finst det eksempel på at Statsforvaltaren ikkje alltid gjer, som undergrev kommunen sitt arbeid og omsynet til for eksempel drikkevatt. Det burde også vurderast om det skal ligge inne krav om dispensasjon frå vassforskrifta i § 12 sånn at ein sikrar seg at det blir gjort ei grunngjeve vurdering.
- Flere møteplasser for politikere når gjelder vann.
- Bedre økonomi.
- Fast ansatte vannkoordinatorer.
- Sterkere regelverk, mer kursing. Mer ressurser.
- Krav til mer miljøvennlig flomsikring, konsekvensutredninger og avbøtende tiltak. Man må vekk fra den tradisjonelle glattplastringen, kanalisering og utretting av elvene som i teorien er i strid med vannforskriften, erstatte dette med mer skånsomme flomsikringsmetoder
- Også vannkraftutbygginger uten konsesjonsvilkår må få moderne konsesjonsvilkår.
- I vasskraftsamanheng bør regulantane påleggast individuell minstevassføring i alle vassdrag.
- Forbedre regelverket for å redusere utslipp fra landbruk.
- Revisjon av gjødselvareforskriften. Justering av ordlyden i forurensningsloven når det gjelder unntak for landbruket.
- Tydelegare regelverk om mindre avløpsanlegg (forureiningsforskrifta kap. 12) - sette ein frist for kor lenge gamle avløpsanlegg er lovlege (ff § 12-16).
- Veieiere må få avsette midler øremerket til vannforvaltning og utbedring av vandringshindre mm. i dag går dette over driftsbudsjettet og blir helt nedprioritert.
- Samferdsel: For å ivareta vannmiljøet i utbyggingsprosjekter, må miljøhensynene inn i prosjektene svært tidlig og lenge før detaljprosjektering av ulike typer infrastruktur.
- Det må jobbes med å få kommunene til å samarbeide om oppnåelse av målene, f.eks. i IKS eller vertskommunemodell.
- Skulle ønske vi hadde hatt et lignende opplegg som da behandling etter naturmangfoldloven ble innført. Da ble alle aktuelle saksbehandlere invitert til kurs hos Statsforvalteren flere ganger, det var veldig nyttig!
- Mer ressurser, både arbeidsressurser og støttemidler til gjennomføring av prosjekter og konkrete tiltak.
- Målstyringen i Vannforskriften er faktisk en del av problemet. Det fører til at kommunene lager planer med en rekke mål som, i sum, er helt uoppnåelig.
- Det finnes ikke belegg for å si at vannforskriften bidrar til helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av kystvannforekomster (kanskje med unntak for de aller tettest befolkede områdene i landet). Den enkle løsningen er å begrense seg til å kun gjøre generelle vurderinger for hele vannregioner, og slutte å late som at man har tilstrekkelig kunnskap for å treffe hensiktsmessige tiltak for enkeltforekomster.

- Fortsette arbeidet med å implementere hensynet til vann i alle sektorer.
- Planprosessen med tilhørende utviklingsarbeid er i seg selv svært ressurskrevende, på bekostning av kapasitet til å gjennomføre og følge opp tiltak.
- Det må være tydelig oppfølging fra overordnet myndighet, samt måling av resultater. Brudd på vannforskriften (reduisert tilstand eller tiltak/manglende tiltak som medfører at det ikke blir god tilstand) bør ikke kunne skje uten videre oppfølging.
- Øke fokuset på §4 og praksis i planlegging, stort potensiale. Øke fokus på store prosjekter, skape oppmerksomhet. Stille sterke krav til statlige myndigheter om tydeligere innretting etter forskriften og EØS-avtalen. Understreke at forskriften ikke er et aktivitetsforbud.
- Både forvaltning, kommune og fylkeskommuneadm samt politikere må få det prentet inn at vannforskriften gjelder. Den kan ikke bare tilsidesettes når det passer en. Videre, det må mer penger på bordet. Til tiltak og til å veilede. Kompetansen om tiltak og konsekvens av manglende tiltak er stor der ute. Og med alle reformer blir det ferre og ferre til å gjøre større og større jobber.
- Flere sektormyndigheter må øke sin kapasitet/bemanning/prioritere. De økonomiske virkemidlene må økes. De juridiske virkemidlene må forbedres, særlig for jordbruk, skogbruk og vannkraft. Beskyttende tiltak må struktureres bedre, kobles til klimatilpasningsarbeidet og innarbeides i eksisterende planer. Nå er det for mye som "spriker" og det er så ustrukturert at det i for liten grad tas inn i aktuelle planverktøy.
- Mer fokus på §4 og forståelse av at det faktisk er forbudt med forringelse hos alle aktører. At vannforskriftens §4 må ligge høyere prioritert i lovverket enn sektorlovgivningen. Om §4 kommer i konflikt med samfunnsoppdrag (for eksempel bygging av vei) må aktører faktisk stoppe opp og finne andre løsninger (nåværende situasjon er at de gjennomfører som planlagt med ofte tiltak med tvilsom effekt). Mer straff/konsekvens fra Miljødirektoratet ved innrapportering av forringelse og brudd på vannforskriften§4.
- Det bør tydeliggjøres at restaurerende tiltak bør være primært hovedvalg ved forringelse (nåværende er at avbøtende/kompenserende brukes for mye). Det må kunne settes krav om restaurerende tiltak utenfor planområdet. Økonomiske stimuleringsvirkemidler for restaureringstiltak i store statlige prosjekter.
- Utfordringen er at offentlig myndighet ofte sliter med å ha kapasitet og ressurser til oppfølging. Oppfølging av avvik er ofte fraværende (for eksempel statsforvalteren følger sjeldent opp avviksmeldinger på ulovlig hugst og beplantning i kantsoner).
- I store statlige infrastrukturprosjekter bør det vurderes om det kreves et tyngre statlig oppfølgingsansvar (Miljødirektoratet?). Nå ligger ansvaret på kommunene i stor grad med variert kunnskap og kompetansenivå, de blir ofte overkjørt av store utbyggere. Kommunene er lokaldemokratisk styrt organisasjon og det vil kunne påvirke saksgang.
- Gode tiltaksplaner! Hver tiltakshaver må ha en plan med prioritering av tiltak som er foreslått for planperioden. Og den må følges. Mer ressurser til å gjennomføre tilsyn og gi veiledning til bedrifter. Mye av forurensingen som skjer kan begrenses eller kanskje stoppes ved bedre veiledning. Bruk av digitale tilsyn har fungert godt for oss. Gjennomgang av internkontroll og da risikovurdering for påvirkning på ytre miljø på alle bedriftens lokaliteter i fylket.
- Mer penger til konkrete tiltak! Det trengs ikke mer penger til utredning, store ord og reiser, men penger til faktiske tiltak!
- Det må fokuseres enda mer på å få gjennomført de foreslåtte tiltakene samt settes av midler til dette.
- Hensynet til vannmiljøet må prioriteres høyere i mange saker. Det er behov for økte ressurser til tiltaksgjennomføring, både personell, kompetanse og praktisk gjennomføring. Vannforvaltningsplanenes vedlegg om behov for økte virkemidler må gjennomføres.
- Det må sikres langsiktig og forutsigbar finansiering av vannområdene.

- Det er nødvendig med økt samordning mellom sektorer for gjennomføring av tiltak i samme vannforekomst/vassdrag, både mht. tidspunkt, virkemiddelbruk, finansiering og kostnadsfordeling.
- Tydelighet fra Statsforvalteren til ivaretagelse i planstrategi, kommuneplan, reguleringsplanen og rekkefølgekrav.
- Øremerkede midlar til vassressursforvaltar i kommunene.
- Det er behov for flere hjemler, i tillegg til mer ressurser til å føre tilsyn.
- Miljømål må være tydelig og realistisk slik at de nåes som forventet.
- Alle sektorer må ta sitt ansvar!
- Det må fortsettes å settes av tilstrekkelig ressurser til dette viktige arbeidet, både på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå. Per i dag er arbeidet preget av undremanning på alle disse nivåene. Både juridiske og økonomiske virkemidlene må gjennomgås og tilpasses kravene i vannforskriften. Det må jobbes videre med sektorsamordning, og arbeidet må prioriteres tilstrekkelig i de ulike sektoreter. Utvikling av god veiledning knyttet til flere viktige områder som for eksempel vannmiljø i arealplanleggingen og bruk av § 12 blir viktig.
- Tydeliggjør at forbudet mot forringelse i §4, 5 og 6 ved en revisjon av vannforskriften. Tydeliggjør at sektormyndighetene må kreve at dette vurderes ved saksbehandling etter annen regelverk.
- Staten overtar ansvaret for planarbeidet, eller en bergenser prosessen til å være fylkesdelplaner uten sentral godkjenning på det nivået vi har i dag. Kvalitetsheving vann-nett, færre med skrive adgang, og krav til sertifisering av de som skal bruke vann-nett. Reglene om nytte-/kost og krav til omprioriteringer må følges.

Del A - Måloppnåelse: Nasjonale miljømål

4 Hvor enig eller uenig er du i at arbeidet med vannforskriften bidrar til at vi nærmer oss de nasjonale miljømålene for elver, innsjøer og kystvann?



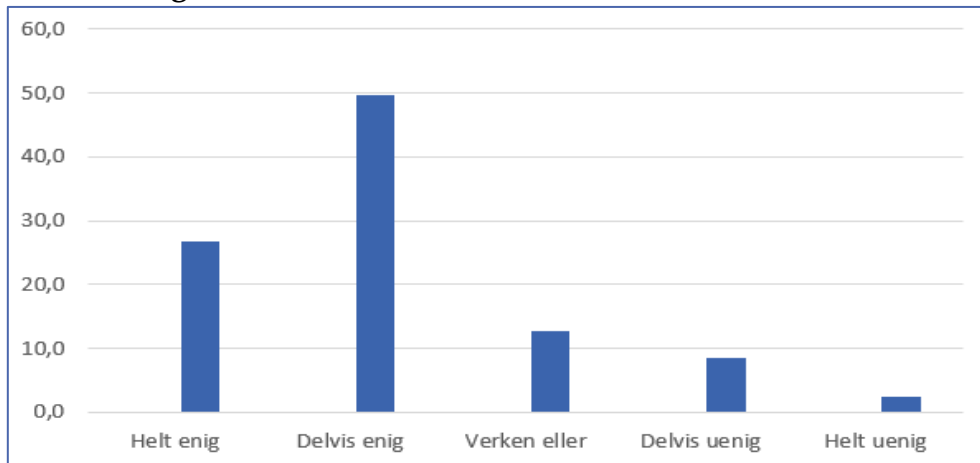
Merk: Dette er snitt for spørsmålene 4.1 - 4.6

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er middels enige i (56,2 %). Spørsmålene ble ikke stilt i 2016.

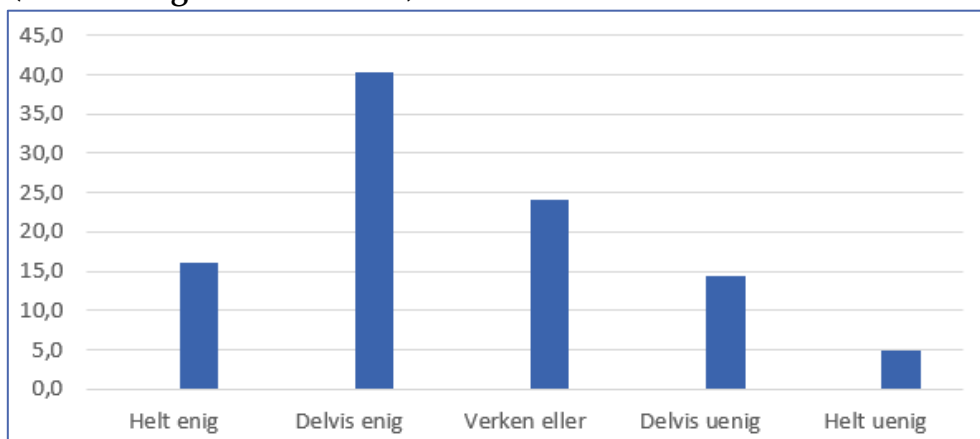
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
4.4	Forurensning skal ikke skade helse og miljø (Forurensning delmål 4.1).	70,9
4.5	Bruk og utslipp av kjemikalier på prioritetslista skal stanses (Forurensning delmål 4.2).	70,4
4.1	Økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester (Naturmangfold delmål 1.1).	65,6
4.6	Samfunnet skal forberedes på og tilpasses klimaendringene (Klima delmål 5.6).	48,8
4.3	Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner (Naturmangfold delmål 1.3).	44,7
4.2	Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal bedres økosystemtjenester (Naturmangfold delmål 1.2).	37,3

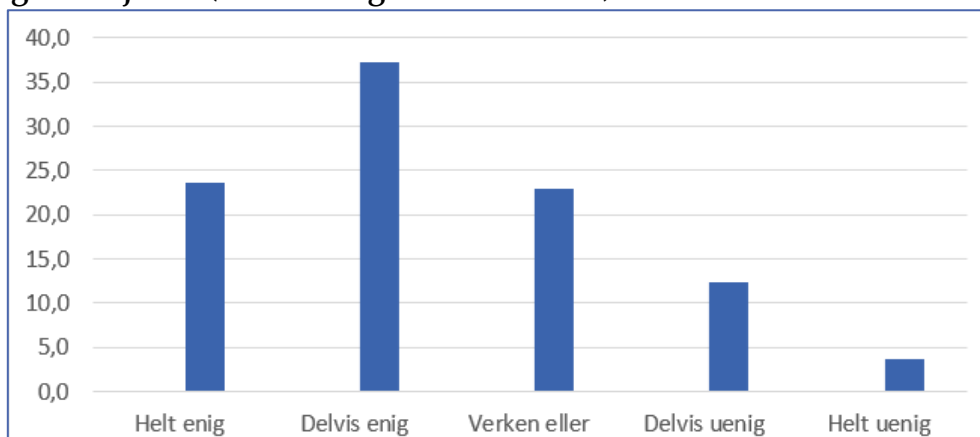
4.1 Økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester (Naturmangfold delmål 1.1).



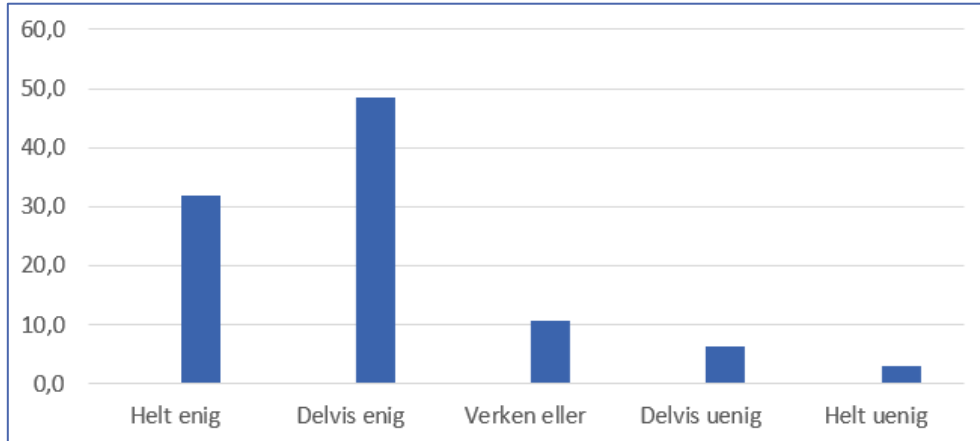
4.2 Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal bedres økosystemtjenester (Naturmangfold delmål 1.2).



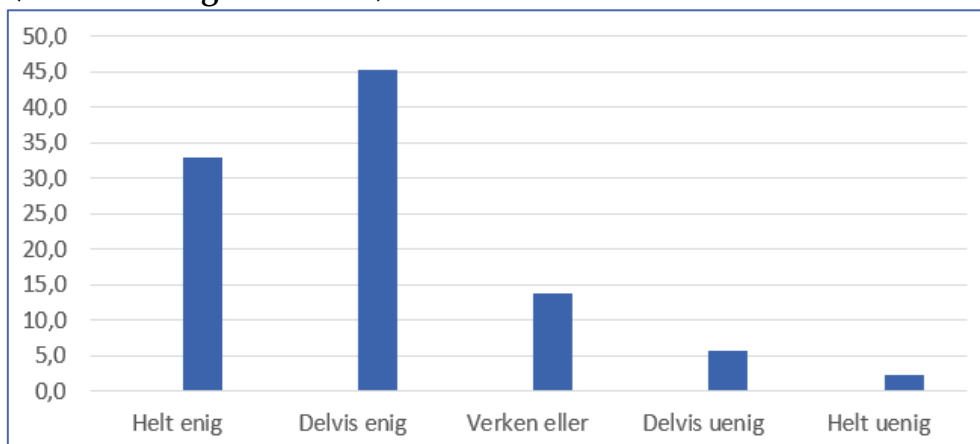
4.3 Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner (Naturmangfold delmål 1.3).



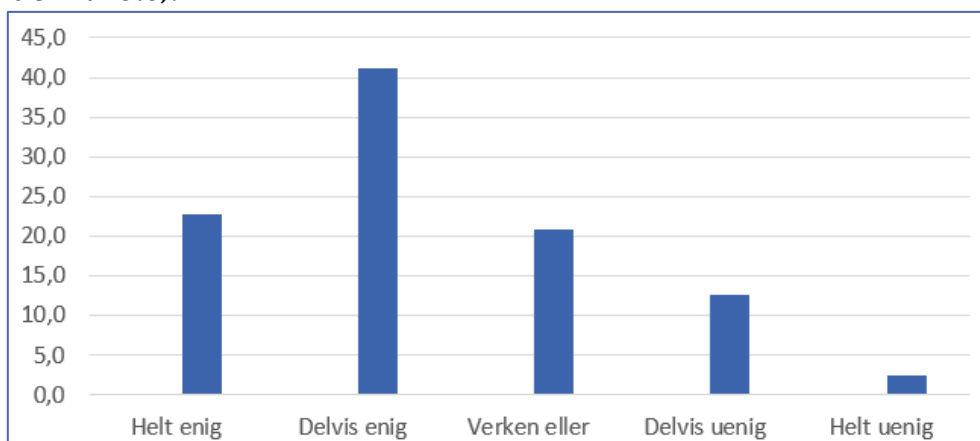
4.4 Forurensning skal ikke skade helse og miljø (Forurensning delmål 4.1).



4.5 Bruk og utslipp av kjemikalier på prioritetslista skal stanses (Forurensning delmål 4.2).



4.6 Samfunnet skal forberedes på og tilpasses klimaendringene (Klima delmål 5.6).



5 Utdypende kommentarer til hva som har fungert eller ikke har fungert (nasjonale miljømål).

- Hvorvidt Vannforskriften sikre alle disse utsagnene er usikkert. Det er et sett med forskrifter og prosesser som bidrar til dette. Eks klima er ikke noe vannforskriften direkte dekker opp da den har fokus på noen belastninger. Men det er synergieffekter med andre aspekter.
- Politisk prioritering er viktig for at nasjonale miljømål faktisk kan oppnås.
- Forbedringer går alt for sakte, det tillates i STOR grad inngrep som øker totalbelastningen på kystvann og vassdrag. Det restaureres, og noen "gamle synder" repareres, men jeg har inntrykk av at nye naturinngrep skjer i større grad. Opplever ikke at regelverket brukes, der det KAN, på å verne mot naturinngrep, men at det fremdeles gis så mange dispensasjoner som mulig.
- Vannforskriften er avgrenset til vannmiljø og -kvalitet. Med hensyn til klima- og klimatilpasning kan det være direkte motstrid mellom målsetningene, f.eks. knyttet til flomforebygging, regulering og produksjon av utslippsfri, fornybar energi.
- Jeg mener at det er mange lovverk som bidrar til at vannforekomster når miljømålene. Eksempler på dette kan være vannressursloven, forskrift om bærekraftig skogbruk, Drikkevannsforskriften, Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag, drikkevannsforskriften, kommunedelplan areal, reguleringsplaner, lokal forskrift om utslipp av avløpsvann fra mindre avløpsanlegg, RMP- og produksjonstilskuddsforskriften, og kommunene sitt arbeid med avløpsnett etc Alle disse lovverkene og planene bidrar til at vannkvaliteten noen steder blir bedre. Nedbørs intensiteten er også en svært viktig faktor.
- Igjen ligg det mykje nyttig inne i forskriften som ligg til rette for gode tiltak, men om det fungerer i praksis avhenger av mange andre faktorar.
- Det er ikke nok å ha et regelverk som det ikke er noen forpliktelse å følge opp.
- For lite nasjonale føringer og innsigelser på arealforbruk lokalt. Naturmangfoldslover stiller for svakt i møte med andre lovverk og nasjonale målsetninger. For lite økosystemfokus i restaureringer og tiltak i blant annet overvannshåndtering eller avløp Vannområdene er en ressurs som ikke bindes opp til den generelle forvaltningen eller saksbehandling, og kan dermed bidra med å søke midler og prosjektgjennomføring slik som restaurering. For lite ressurser i kommunene er satt av ellers til miljø og natur.
- Det er behov for at farten aukar i tråd med at utfordringane kjem stadig nærare/oftare.
- Det skjer fremdeles omfattende og mange inngrep i vann og vassdrag, som er negativt ift. måloppnåelsen. Kan ikke dokumentere det, men basert på erfaringer (observasjoner fra relevant jobb) så skjer det fremdeles betydelige flere negative inngrep i vassdrag enn positive tiltak for bedring som bidrar til måloppnåelsen. F. eks. nydyrking, veibygging, turveier og parketableringer, flom- og erosjonssikring, vannkraftutbygginger.
- For få ressurser i kommunene. Kommunene jobber for dårlig sammen, selv der det er felles vannforekomst.
- Dette fungerer: Kunnskapsinnhenting, vekke interesse for at arbeidet etter vannforskriften er viktig. Dette fungerer ikke: Alt for lite av økonomiske midler for tiltaksgjennomføring.
- Konfliktfylt med ulike interesser som utbygging av boareal, næringsareal og landbruk. Jobber med å utbedre vannforekomster, men kan bli tatt tilbake som følge av behov for boligutbygging og øke av matproduksjon ved nydyrking. Kan ikke ignorere disse konfliktene og burde vært klare nasjonale prioriteringer. Vanskelig å si om det som blir gjort er nok for å bevare økosystemene og forhindre forurensning.

- Ikke noe særlig fokus på naturmangfold i vannforskriftarbeidet, jf. spørsmål 2 og 3 over.
- Vannforskriften har fungert dårlig når det gjelder ivaretagelse av laks og sjørret.
- Mudring ved borg havn (Fredrikstad) og dumpe forurensede masser i sjø. Det er nesten ikke fisk og oppvekstområder for yngel igjen i oslofjorden. torsken er fredet og det står ikke så veldig bra til med mattilgangen for laks og annen fisk i fjordområdet Hvaler oslofjorden.
- Vi har her et veldig dyptliggende problem. Vannforvaltningen på statlig nivå er veldig fragmentert. Mattilsynet og Folkehelseinstituttet har god kompetanse på vannkvalitet, omtrent 0 på forsyningsnettets tekniske utforming og funksjon. Begge to er for eks i stand til å sette igang utredninger og undersøkelser og følge med på forskning i Norge og utlandet. NVE har nå fått ansvar for overvann og holder på å bygge opp kompetanse. De gjør også utredninger og forskning. Når det gjelder spillvann, er det nesten 0. Mdir har liten kompetanse på spillvannsnett. De har delegert det til Statsforvalterne, som også har dårligere kompetanse enn kommunene selv. Sammenligner man med for eksempel helsesektoren, undervisning, jordbruk er jo Staten sterkt inne og svært kompetent til å drive både veiledning, forskning og myndighetsutøvelse. Spillvann er et stort hull og har vært det lenge, noe vi nå ser konsekvensene av.
- Igjen er det implementeringen av miljøhensyn og hensynet til vann i forvaltningen som kan bli bedre.
- Hensynet til naturmangfoldet blir ofte tilsidesatt når det er andre hensyn som samfunnsinteresser og penger som kommer inn i bildet. Det er for lett å gi dispensasjon.
- Samme kommentar som tidligere: Vannforskriften er svært god, men vi opplever at målene fortsatt ikke tas tilstrekkelig på alvor ute blant sektormyndighetene. Verktøyene ligger der, men viljen til å prioritere ressurser og innsats er ofte ikke stor nok. Vannmiljøet må altfor ofte vike for hytteutbygging, vannkraft osv.
- Tilpassing klimaendringer krevjande. Kan bli målkobflikt. Tiltak mot skade kan stå i mot andre mål/omsyn
- Fokus på klima mangler god og systematisk kobling til vannforvaltningsplanene. Mange fordeler å hente! Store deler av regionen har vann i god nok tilstand. Fokus kan derfor rettes nokså konkret mot utfordringer. Det er en fordel.
- Klimatilpasning i samferdsel må økes, og veieiere må få økt ressurser til dette. Bevaring av de gjenværende vernede vassdragene må opprettholdes, og mer vassdragsnatur må restaureres i fremtiden.
- For lite midler til konkrete tiltak. Midler fra MD tildeles for sent på året, og gjør det vanskelig å gjennomføre prosjekter innenfor budsjettåret.
- Kommunen har fokus på miljøverdier og forurensning, men her er mange ulike lovverk og saker. Vannforskriften har ikke veldig stort fokus i hverdagen/i saksbehandling; men nå svarer jeg fra mitt ståsted, mitt saksfelt. Ofte henvisning til naturmangfoldloven, forurensningsloven, plan- og bygningsloven. Bruker Vann-nett og vannforskriften mest i saker som omhandler akvakultur, utvidet MTB mm.
- De overordnede målene er klare og ideelt sett har nok vannforskriften bidratt til at vi nærmer oss. Dette inntrykket blir likevel vanskelig å dokumentere.
- Kven kan vere usamde i dette? Men er alt realistisk?
- Intensitet til å gjennomføre for å nå nasjonale mål torpeder av lokale utfordringer og manglende motivasjon. Målene er flott, men det er en repeterende kamp når det gjelder å få til målene. Det mangler lokal motivasjon og lokal kunnskap
- Utbygging har for mykje makt så me bygger ned alt i lavereliggende sentrale områder. Det minker på denne naturen her på austlandet.

- Bra fokus på eutrofieringsproblemer, med gradvis forbedring. Noe fokus på hydromorfologi/vassdragsrestaurering, men altfor krevende byråkrati ifm. søknader om tillatelser og finansiering, og altfor små budsjetter samt uoversiktlig plassering i oppfølgingsansvar. Et stort paradoks at det gis off. støtte (og tillatelse) til å gjødsle skog med nitrogen når det i stor grad endrer skog- og vassdragsøkosystemet. For liten fokus på miljøgifter og kjemikalier, inkl. sprøytemidler i landbruket. Bra at naturbaserte løsninger har økt fokus. For svak kobling mellom klimatilpasning og de enkelte tiltakene knyttet til vannmiljø.
- Gjennom vannforskriftsarbeidet fremskaffes mye gode overvåkingsdata som danner grunnlaget for å forstå og dokumentere at tiltak virker.
- Det er en utfordring av store samferdselsplaner ansees som så samfunnsnyttige at naturmangfold/vann-naturmangfold må vike. Vann-naturmangfold må få verdisettes høyere. 2. Det er en utfordring at skytebaner ikke gis pålegg om oppsamling og kontroll av overvann ved standplass og ved skyteskiver før det slippes videre (feks gjennom et olivinfilter) og at det ikke stilles krav til oppsamling av ammunisjon. 3. Det er en utfordring av det ikke stilles strengere krav til overvann og sigevann fra større deponier.
- Arbeidet med naturmangfold og økosystemtjenester i kommunen har så langt ikke vært motivert ut fra vannforskriften. Til nå mye fokus på utslipp av næringsstoffer og organisk stoff. Behov for å få kunnskap om kjemisk tilstand. Fokus på overvannshåndtering i vannområdene.
- Delmål 4.1 om at forurensing skal ikke skade helse og miljø og delmål 4.2 om bruk og utslipp av kjemikalier på pri listen skal stanses har jeg heller ikke sett mye til i dette arbeidet. Kjemisk tilstand er ikke noe som man kan gjøre så mye med egentlig. Tildekking er veldig dyrt og miljøgifter finnes overalt i for store mengder. Eneste tiltak er redusert utslipp og naturlig tildekking over tid, men når man ikke kjenner kilden eller kilden er fra noe hvor samfunnsnyttien trumfer miljøet så vil det ikke bli noe forbedring her.
- Det er lite tiltak for å redusere virkningen av klimaendringer.
- Vi har fortsatt utfordringer rundt dette med helhetlig, nedbørsfeltbasert forvaltning og betydningen av f.eks myr og våtmarker for vannhusholdning. Vi har heller ikke greid å stoppe- og snu den negative utviklingen for f.eks elvesandjeger i Gaula.
- Det er vanskeleg å vite om vi kjem til å nå miljømåla.
- Det jobbes med å ta vare på vassdragene og naturtypene langs disse, men mest pga annet lovverk. Man mangler hjemler i vannforskriften.
- Selv om vi har disse nasjonale miljømålene er det en utfordring å få dem innfridd når det skal veies opp mot økonomi, næring og samfunnet.
- Vannforskriften alene bidrar ikke til de store påvirkningene i kommunal sammenheng, her der det andre lovverk som bidrar i større grad.
- Selv om det ikke er noe særlig fokus på de nasjonale miljømålene i arbeidet med vannforskriften (det er krevende nok å ta hensyn til vannforskriftens egne mål), så bidrar absolutt vannforskriftsarbeidet til å oppnå disse, da de er i mange tilfeller helt overlappende.
- Ledende spørsmål.

6 Konkrete forslag til forbedringstiltak (nasjonale miljømål).

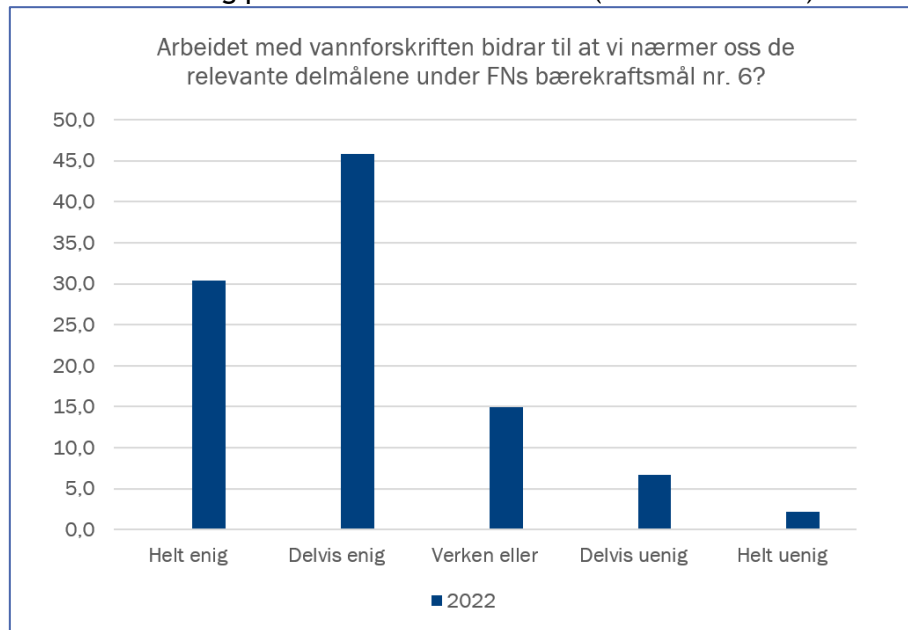
- Nasjonale miljømål må gjøres bedre kjent i kommunene og for kommunens politikere.
- Ønsker mer fokus på § 12, som egentlig setter rammer for nye påvirkninger som gjør det vanskeligere å oppnå miljømålene.
- Færre og større vannforekomster. Uforholdsmessig mange og små vannforekomster er avgrenset ut fra påvirkning, særlig knytte til vannkraft. Disse er det per definisjon vanskelig å løfte opp i høyere tilstandsklasser, uten at det går ut over den samfunnsnyttige bruken av vannressursen og de gir et skjevt bilde av den overordnede miljøtilstanden i norske vassdrag.
- Det må jobbast for at ein i utarbeiding av planar for arealbruk, transportplan m.m. brukar lovverk og handlingsprogram innan miljø og klima som utgangspunkt, og ikkje som ei "fy-liste".
- Det burde også jobbast for ei opplæring av politikarar, med orienteringsmøte m.m., sånn at ein sikrar at kunnskapsnivået innan klima og miljø er godt nok når det skal takast avgjerder både lokalt og nasjonalt.
- Bedre og større statlige tilskuddsordninger til tiltak. Strengere lovverk for ivaretagelse av natur. Forbud mot bruk av myr eksempelvis Statlige bidrag til miljøarbeid i kommunene.
- Det må holdningsendringer til, ift. hva som er akseptable inngrep i vassdrag. Det trengs økt kompetanse i alle ledd, og det trengs en skjerpelse i utøvelsen av regelverket. Hovedregelen bør være at inngrep i vassdrag og vassdragenes kantsoner skal unngås, og at det kun unntaksvis gis tillatelse til tiltak i eller nær vassdragene. Regelverket i plan- og bygningsloven, vannressursloven og lakse- og innlandsfiskeloven fremstår tydelig, men det er nødvendig med en restriktiv oppfølging og forvaltning.
- Miljødirektoratet bør bidra / hjelpe kommunene til å utnytte ressursene, f.eks ved formelt samarbeid (vertskommune, IKS).
- Sette av mer midler i statsbudsjettet for tiltaksgjennomføring hos forurensere.
- Sterkere involvering fra lokalt og regionalt nivå er nødvendig, behov for sterkere miljøledelse politisk og administrativt. Måle i hvilken grad vannforvaltning og tiltak, herunder også vannforvaltningsrelaterte tiltak jmf Helhetlig plan for Oslofjorden blir fulgt opp i de politiske valgprogram i kommune- og fylkesvalg. Syretest for grad av miljøledelse.
- Enda klarere nasjonale retningslinjer som inkluderer miljøinteressene og andre samfunnsinteresser. Nå føles det som ulike lovverk og retningslinjer lever i sine bobler uavhengig av hverandre, og dermed kommer i konflikt.
- Avklara gode system for kost-nytt-vurderingar.
- Fortsette, styrke og utvikle samarbeid gjennom AU. Tenke mer tverrfaglig, ikke kun fokusere på vannforvaltningsplanen.
- Avsatte øremerkede miljømidler til veieiere, og krav om restaurering av vassdragsnatur som har blitt negativt påvirket av nåværende og eldre samferdselsprosjekter/infrastruktur.
- Tilskuddsordninger gies som 2 årige prosjekter.
- Forslag: I større grad velge ut "type"-vannforekomster og opprette flere "pilot"-vannforekomster som får mye oppmerksomhet og midler til forbedringstiltak. De kan utgjøre en "gullstandard" som lignende vannforekomster kan strekke seg mot.
- Tydeligere politikk fra sentralt hold. Tydeligere kursing og opplæring. Tydeligere "straff" om en ikke jobber for å nå mål. Nå får det ingen konsekvens å ignorere målene.

- Det bør dannes vannforekomst lag for (helst) hver vannforekomst lokalt. Deltakere må være grunneiere og brukere av vannforekomsten. Må trolig noe støtte til å komme igang. Det blir- tenker jeg - viktig å bruke prinsippet "fornuftig og aktiv bruk og utvikling gir også det beste vern".
- Hele "tiltaks pakken" for hydromorfologi må forbedres. Det må klargjøres bedre hvem som har oppfølgingsansvar, og de økonomiske rammene for å rydde opp i eldre anlegg/tiltak må økes mye. Prosessene for tillatelser og finansiering må forenkles, slik at én myndighet tar ansvaret for koordineringen.
- Off. tilskudd til å gjødsle/forringe skog må opphøre. Generelt må både miljøhensyn bedre inn i lovverket for skogbruket. Det bør settes større fokus på spredning og bruk av miljøgifter, inkl. diffus spredning fra jordbruket.
- Det må øremerkes midler til bekkeåpninger, der det offentlige har juridiske virkemidler til å pålegge restaurering, og har økonomiske virkemidler til å fullfinansiere dette. Dette er tidligere statlig politikk det skal ryddes opp i.
- Sette høyere økonomisk og samfunnsnyttig verdi på vann-naturmangfold. 2. Gi pålegg om oppsamling og kontroll av overvann ved standplass og ved skyteskiver før det slippes videre (feks gjennom et olivinfilter) og at det ikke stilles krav til oppsamling av ammunisjon. 3. Strengere krav i utslippstillatelse
- Mer penger til kartlegging av marin natur Strengere krav til utfasing av prioriterte stoffer Strengere krav til tiltak for å redusere utslipp Mer vern Bedre og raskere oppfølging fra øverste hold når man oppdager potensielle problemer - for eksempel er sink et økende problem i norske fjorder. Dette fører til nedklassifisering av økologisk tilstand da sink er et vannregionspesifikt stoff. Her er det flere mulige kilder: fiskefôr, notimpregnering og industri. Men vi ser spesielt økning i fjorder med mye oppdrett.
- Strengere krav til å gjennomføre tiltak ang feks spredt avløp.
- Det trengs midler til helhetlige tiltak langs elver og bekker - både for klimatilpasning og mot fremmede arter. Mer fordrøyningsdammer og fjerning av store trær i elveløp (bidrar til erosjon).
- Samanhengen mellom måla i naturmangfaldlova, klimamåla og måla til vassforvaltningsplanane må komme enda tydelegare fram. Dette må kommuniserast betre.
- Det må setjast av øremerka midlar til eigne vassforvaltarar som kan følgje opp sakane i kommunane.
- I år gis det økte midler til Oslofjorden, men det er samtidig et redusert budsjett for å tømme sandfang. Sandfangstømming er svært viktig for å hindre at miljøgifter føres via vassdrag og ut i fjorden.

Del A - Måloppnåelse: FNs bærekraftsmål

- 7 Hvor enig eller uenig er du i at arbeidet med vannforskriften bidrar til at vi nærmer oss de relevante delmålene under FNs bærekraftsmål nr. 6?

Fordeling på svaralternativer i 2022 (ikke stilt i 2016)



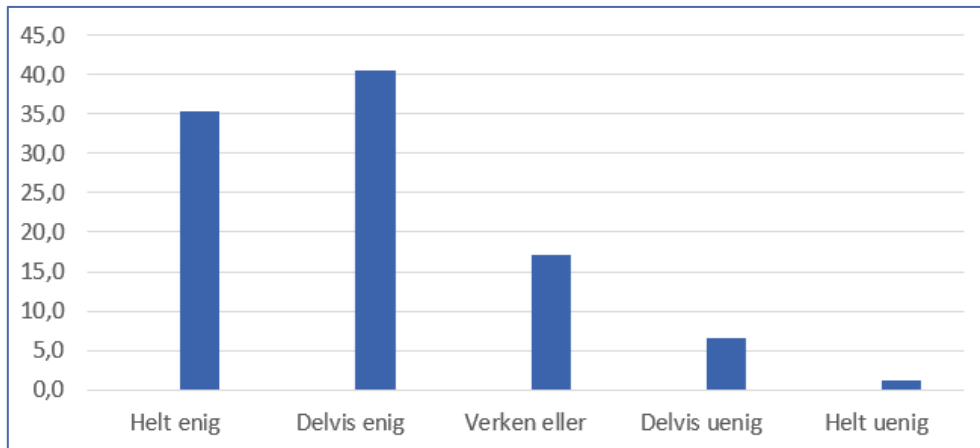
Merk: Dette er snitt for spørsmålene 7.1 - 7.5

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er mest enige i (67,4 %). Spørsmålene ble ikke stilt i 2016.

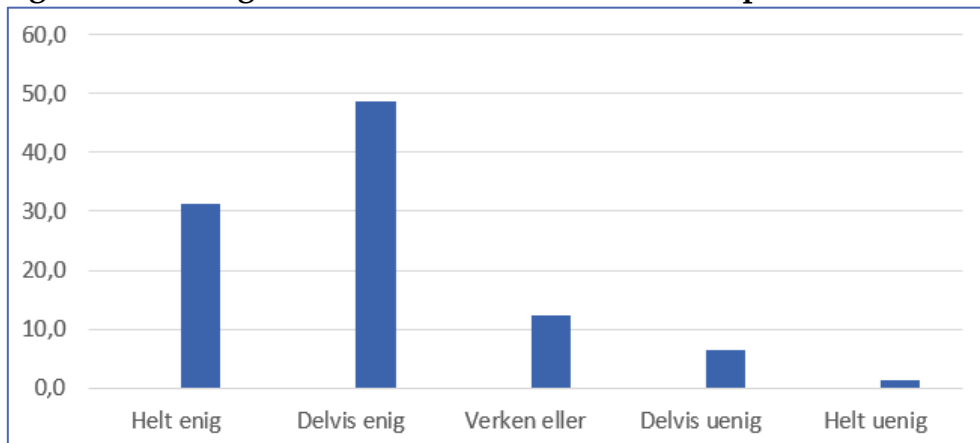
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
7.2	Sørge for bedre vannkvalitet ved å redusere forurensning, avskaffe avfallsdumping og mest mulig begrense utslipp av farlige kjemikalier og materialer, og halvere andelen ubehandlet avløpsvann (delmål 6.3).	72,3
7.1	Sørge for allmenn og likeverdig tilgang til trygt drikkevann (delmål 6.1).	68,2
7.5	Støtte og styrke medvirkning fra lokalsamfunn for å bedre forvaltningen av vann (delmål 6.b).	68,0
7.3	Gjennomføre en samordnet forvaltning av vannressurser på alle nivåer, blant annet gjennom samarbeid over landegrensene der det er aktuelt (delmål 6.5).	67,5
7.4	Beskytte og restaurere vannrelaterte økosystemer, herunder våtmarker, elver, grunnvann og innsjøer (delmål 6.6).	61,0

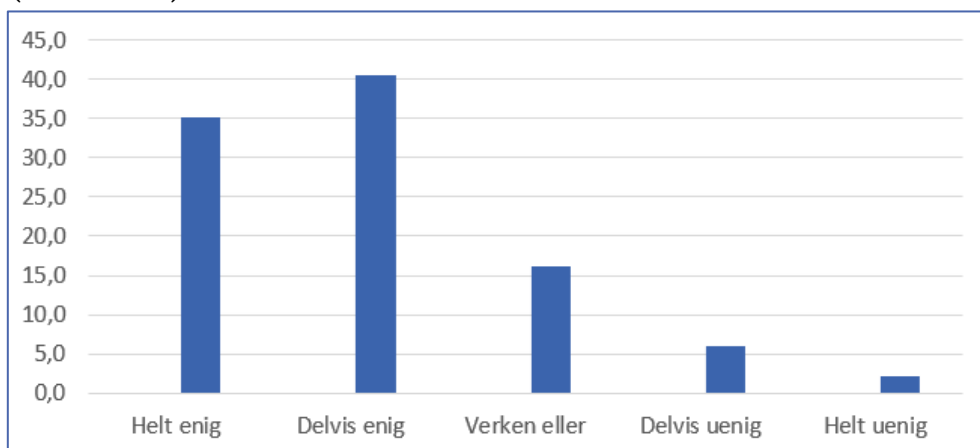
7.1 Sørge for allmenn og likeverdig tilgang til trygt drikkevann (delmål 6.1).



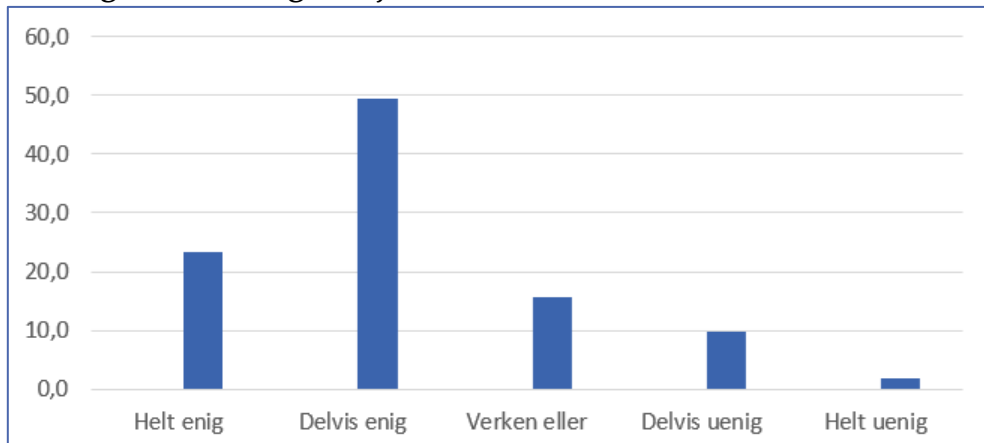
7.2 Sørge for bedre vannkvalitet ved å redusere forurensning, avskaffe avfallsdumping og mest mulig begrense utslipp av farlige kjemikalier og materialer, og halvere andelen ubehandlet avløpsvann (delmål 6.3).



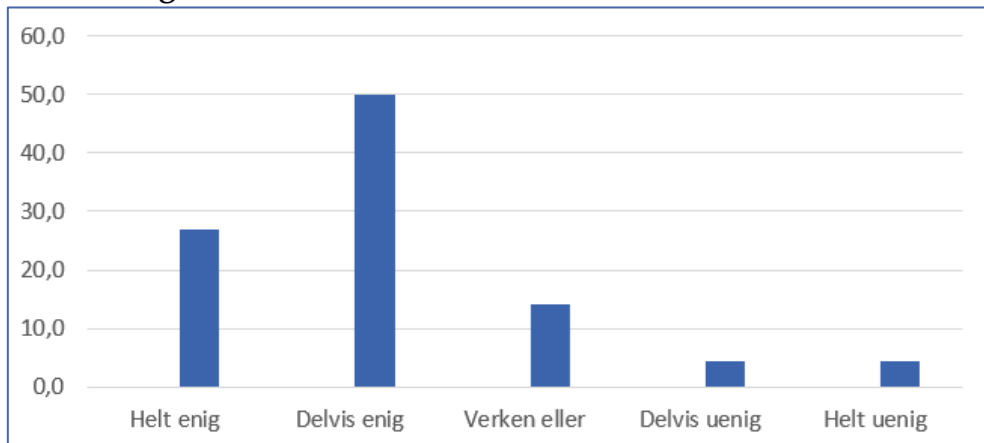
7.3 Gjennomføre en samordnet forvaltning av vannressurser på alle nivåer, blant annet gjennom samarbeid over landegrensene der det er aktuelt (delmål 6.5).



7.4 Beskytte og restaurere vannrelaterte økosystemer, herunder våtmarker, elver, grunnvann og innsjøer (delmål 6.6).



7.5 Støtte og styrke medvirkning fra lokalsamfunn for å bedre forvaltningen av vann (delmål 6.b).



8 Utdypende kommentarer til hva som har fungert eller ikke har fungert (FNs bærekraftsmål).

- Man er på vei, men det er fortsatt mye å gjøre før man nærmer seg de relevante delmålene i bærekraftsmålene.
- Godt å ha overordna heimling til arbeid med vasskvalitet.
- Vannforskriftsarbeidet har bidratt til å løfte temaet på agendaen. Det har åpnet for mer velvilje til å gjennomføre en del tiltak og større politisk vilje til å gjennomføre nødvendige grep. Hos oss har dette gitt et betydelig skjerpet fokus på avrenning, særlig fra spredt avløp, men også andre kilder.
- Vannforskriften sin effekt på at kommunene inngår samarbeid gjennom vannområder er kanskje det viktigste bidraget.
- Koordinering lokalt styrker medvirkning lokalt, vi styrker organiseringen for å sikre langsiktighet i dette. Sektormyndighetene må derimot vise vilje til å prioritere samarbeid lokalt. Drikkevann sikres ikke med vannforskriften, det er andre mekanismer som utløser dette pr. dato. Fokus på miljømål er svakt. Samordnet forvaltning har vi ikke, selv om miljømålene kommer gjennom samarbeid. Særlig staten må bidra mer effektivt og pragmatisk. Beskyttelse av vannrelaterte økosystemer lider under manglende samarbeid, motstridende beslutninger fattes ofte.
- Arbeidet bringer oss framover, men gode overordna planer hjelper ikke når en lokalt får lov til å ignorere tema. Det er en positiv dreining innenfor visse bransjer, men altfor ofte får de "lov", enten av lokale eller sentrale myndigheter. Det er for mye gammeldags filosofi fortsatt. Snillismen slår til.
- Tiltak for restaurering er for få, går for sakte og mangler midler. Samarbeid er preget av silotenkning.
- Har vi fått til at "enhver må feie for sin egen dør" ? Opplever at det verserer mange myter - kommunale kloakkanlegg klarer ikke toppbelastninger og sender ubehandlede toppvolumer rett ut. Virkelig? Og likeledes - har tiltakene i landbruket stor nok effekt?? Og -hvordan påvirker kraftverkenes fyll- og tapperegimer vannkvalitet i vannforekomstene?
- Etter 10 år som vannområdekoordinator ser jeg at økologisk tilstand totalt sett i 200 vannforekomster ikke har blitt bedre i vannforekomstene. Dette skyldes politiske beslutninger som forringer økologien (det har blitt litt bedre de siste 5 årene) og store samferdselsprosjekter og andre infrastrukturprosjekter som tvinger frem varig nedsatt miljømål og utsatt miljømål.
- I kommunen eg jobbar i har det vore lite arbeid med vassforvaltning. Det er lite fokus på dette frå leiinga og frå politikarane. Eg får beskjed frå min leiar om ikkje å prioritere vassforvaltning.
- Når det gjelder reduksjon av ubehandlet avløpsvann er nok vannforskriften utslagsgivende for at det er fokus på dette.
- Kan bli bedre på medvirkning. Trenger økonomisk støtte til å gjennomføre uavhengig av medvirkning av lokalsamfunn.
- Vannplanarbeidet bidrar positivt gjennom å rette oppmerksomhet mot vann og vannmiljø, men arbeidet er i seg selv for komplekst og i praksis vanskelig å tilskrive konkrete resultater.
- Mitt inntrykk er at det er en samordnet forvaltning på alle nivåer, men jeg kjenner ikke så mye til samarbeid på tvers av landegrenser.
- Generelt er bærekraftsmålene ikke oppnåelige innenfor den tidshorisonten som er gitt (2030).

- På enkelte områder går det for sakte, bl.a. avløpssektoren som har et stort etterslep.
- Når du medvirker er det viktig å bli hørt, og forslag til forbedring taes seriøst. Gode forslag bør da implementeres i plandokumentene og ikke bare kategorisk avvises.
- Jeg vet ikke om det er arbeidet med vannforskriften som sørger for å avskaffe avfalldumping og begrense utslipp av farlige kjemikalier og materialer.
- Går generelt i riktig retning med vannforvaltning, føles som det blir bedre. Våtmarker er fortsatt under veldig press, men føles som det er et større fokus bare de siste to årene. Publikum vet veldig lite om vannforvaltning, ut over fisk/ikke-fisk. Burde vært mer kommunikasjon med befolkningen.
- Vannforskriften har regler for klassifisering av vannforekomstene og satt miljømål, og ikke minst ført kommunene sammen. Utover det så tror jeg at det er annet lovverk som har hatt større betydelse for hvorvidt vannmiljømålene nåes. Jeg har nå jobbet snart 15 år, blant annet med vannforvaltning, men har så langt ikke hatt videre kjennskap til vannforskriften. Det er så mye lovverk, at vi ansatte ute i kommunene sliter med å få med oss alt. Mitt råd er derfor at det er bedre å utbedre gjeldene lovverk, event. slå sammen eksisterende lover og forskrifter, i stede å lage nye. Sentralt i forhold til det å nå oppnå god vannkvalitet er det å få en gjennomført revideringen av gjødselvereforskriften, som har pågått i 15 år, styrke statsforvalteren slik at de kan følge opp vannressursloven.
- Veldig bra med samarbeid via vannområdene, dette er kjempenyttig for en stakkars kommuneansatt som ikke helt vet hva man skal gjøre. Det er også veldig bra med økt fokus på temaet vannmiljø med veiledere, tilskuddsordninger, seminarer og konferanser. Fortsatt er det mye kunnskapshull som må dekkes, så det er litt synd at det ikke er mer tilskuddsmidler å få til andre ting enn restaurering, for oss som ikke har kommet så langt at vi har avdekket klare restaureringsbehov enda.
- Blant annet er tilgangen til drikkevann veldig god i Norge, men blir også påverka av klimaendringar og bakterieoppblomstring, som det er vanskeleg å gjere noko med gjennom denne forskrifta.
- Det er alt for mye ubehandla avløpsvann som går rett i havet. Det må særlig settes strengere krav til kystkommuner som slipper ubehandla avløpsvann rett i havet. Det er alt for få vannrelaterte økosystemer som blir restaurert. Beskyttelsen er også svak når det er snakk om store samfunnsmessige prosjekter som feks. utbygging av infrastruktur som motorveg.
- Det må komme strengere føringer knyttet til oppfølging og ivaretagelse av ytre miljø (inkludert vassdrag og vannforvaltning) innen samferdselssektoren. Dagens regelverk og oppfølging av dette gir for stort rom for prioritering og ingen sanksjon. Styrke vernet til vernede vassdrag og avsette mer ressurser til vassdragsrestaurering og klimatilpassing.
- Det er ikke klart hvordan planene vil bidra til delmål 6.1.
- Koblingen mellom drikkevannsforskriften og vannforskriften er pt. ikke god nok. Så lenge man ikke forholder seg til at husdyr på utmarksbeite, og innmarksbeite med utegangerdyr, i stor grad kontaminerer vassdragene, vil det være problematisk med vannkvaliteten for bruken av vann til drikke oa. menneskelig bruk.
- Lovverket gir lite hjemmel til å få fjernet forurenset masse, enten det er ulovlig deponert alunskifer eller gammel forsvarsammunisjon.
- Medvirkning fra lokalsamfunn er sikret gjennom deltakelse av ulike organisasjoner og brukerinteresser i vannområdene, men dette kan alltid bli bedre.
- Samordnet forvaltning har bedret seg mye de siste årene, også over landegrensene. Utfordring at klassifiseringen av fysisk-kjemiske parametere ikke er interkalibrert mellom NO-SE(-FI). Det blir nasjonale forskjeller på hva som regnes som forsuret og et vanskelig grunnlag å basere et samarbeid på.
- Usikker på hvor godt samarbeidet på tvers av landegrenser fungerer.

- Det gjøres en god jobb hos veldig mange saksbehandlere som jobber med tillatelser for å regulere forurensende utslipp. Men mye av denne saksbehandlingen omfatter å regulere grenseverdier satt i utslippsvannet, og dette har ikke noe med vannforskriftens krav å gjøre. Vannforskriften omfatter hvordan resipienten tåler disse utslippene over tid. Den overvåkingen og krav til overvåking burde være mye strengere. Bedriftene argumenterer for at de holder seg innafor utslippskravene, som er vel og bra. Men vi må få saksbehandlerne til å bli flinkere til å sette strengere krav til overvåking av resipienten. Argumentet er ofte at "bedriften skal ikke ha utslipp", men dette er ikke alltid tilfelle når man ser litt nærmere på lokaliteten. Kommunene spriker veldig i hvor flink de er og hvor mye ressurser de bruker på vannforskriftsarbeidet. Vannområdekoordinatorene jobber godt, Statsforvalteren veileder, men kommunene må selv organisere seg på en måte hvor de får stabilitet og kompetanse over tid på emnet.
- 6.3: Trenger feks også bedre virkemidler for å redusere næringsavrenning fra landbruk (nytt gjødselregelverk, bedre investeringsordninger mm). Planene i seg selv er ikke tilstrekkelig 6.6: Restaurering har fått lite forkus i planene. Mangler virkemidler i landbruket feks til oppretting av naturlig kantvegetasjon. SMIL-tilskudd gir ikke noe erstatning til bonden for tapt jordbruksareal, avling og arealtilskudd i alle kommende år, og dekker heller ikke fullt ut reelle kostnader ved selve etableringen, inkl. evt. tilrettelegging for drenering gjennom kantsonen. 6 b): Svært kompliserte planer og liste over tiltak. Skulle vært gjort en aktiv PR-/kommunikasjonsjobb for å oversette til noe som vanlige folk kan bli engasjert i.
- Der jeg har svart delvis og helt uenig mener jeg at vi har en svært lang vei å gå før vi kan svare ut til kravene i EUs vanndirektiv.
- Dei grunnleggande verkemidlane er viktigare for trygt drikkevatt enn vassforskrifta. Bakterier ikkje eit kvalitetselement for økologisk tilstand.
- Under medvirkning fra lokale, er dette noe som ikke skjer hos svært mange vannområder, men der foregår enveis informasjonsdeling.
- Ledende spørsmål ovenfor.

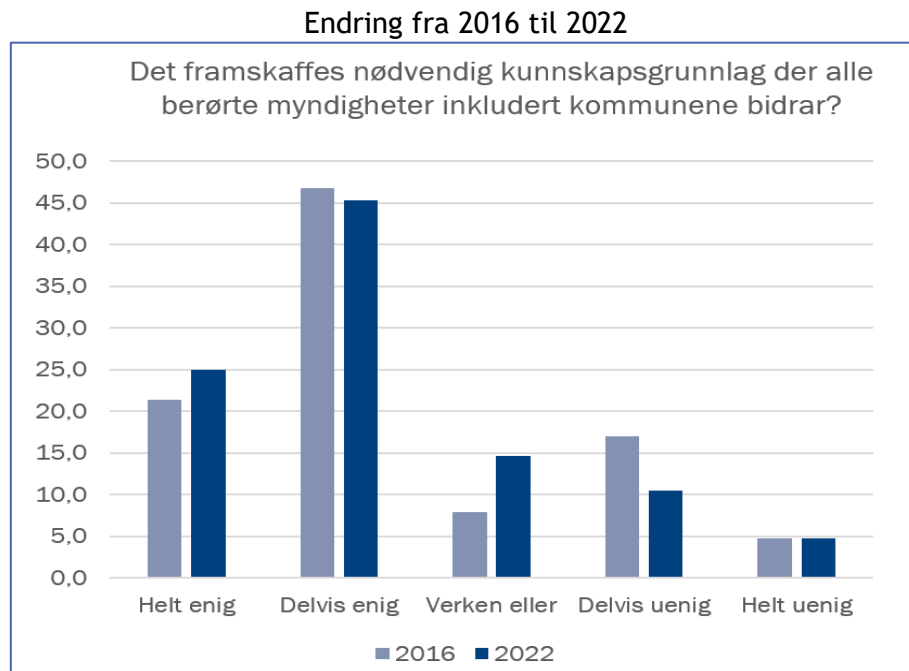
9 Konkrete forslag til forbedringstiltak (FNs bærekraftsmål).

- Jeg mener målene i vannforskriften samsvarer godt med FNs bærekraftsmål nr. 6. Om arbeidet med vannforvaltningen faktisk bidrar til disse målene er mer et snakk om tilstrekkelige ressurser og nødvendige virkemidler. Samordning av forvaltningen og forvaltningsnivåer er også både tidkrevende og utfordrende. Skal dette skje i praksis må dette prioriteres på alle nivåer. Vannregionmyndighetene må også tydeligere prioriteres slik at de greier å utøve rollen som prosessleder og koordinator, samordner og veileder på en tilstrekkelig måte.
- Styrke vannområdene. Lite tema innen natur og miljø som ikke omhandler vann på noen måte. Sørge for mer kunnskapsdeling mellom vannområdene og annen forvaltning.
- Fortsette lokal koordinering. Styrke og motivere statlig deltakelse lokalt, dette må skje pragmatisk og løpende. Intern planlegging må koordineres med lokale aktiviteter og planer i mye større grad enn nå (drift, vedlikehold og investeringer).
- Fortsatt og videreutviklet informasjon og kommunikasjon ut. Finne flere "lavterskel" tiltak der det offentlige tar større andel av økonomisk risiko. Mye kan bli bedre, men ikke alltid perfekt. "Det beste kan bli det godes fiende". Jada, jeg ser at jeg bruker gamle ordtak altfor mye.
- Tydelige politiske føringer. Slutt med å signalisere "nå skal vi bli snill", men still krav. Det SKAL..... Og bryter en SKAL, må det ha en tydelig begrunnelse som kan etterprøves og evt ha en konsekvens dersom noen har fått lov, feilaktig. Det dumpes fortsatt avfall, det graves og sprenges med konsekvenser for vann og vassdrag. osv osv
- Tydeligere og bedre veiledning til saksbehandlere om viktigheten av å følge opp vannforskriften i saksbehandling. Gi dem støtte til å være trygge på den jobben de skal gjøre der. Det blir mottatt bedre hvis det kommer "ovenfra". Det kan være det er nok med tydelige krav i embetsoppdraget, men veiledning er aldri feil.
- Tydelige oppgaver og realistisk forventninger til hvor stor arbeidskapasitet/ belastning vi kan tillegge vannområdekoordinatorene. Kutt ned antall oppgaver VOK har ansvaret for, fordel oppgavene tydeligere med ansvar til kommunen også, slik at kommunen ikke overlater alt ansvar til VOK.
- Mulighet til å søke om tilskudd til å rydde opp i gamle private søppelfyllinger. Det er jo generasjonene før, som i de fleste tilfellene er ansvarlige for forurensningen, men de som overtar eiendommen som sitter med ansvaret.
- Tverrfagleg handsaming er igjen viktig. Det må også vere nok midlar tilgjengeleg til at kommunane kan jobbe for å oppgradere avløpsnett og utføre nok tilsyn. Viss vi ikkje allereie gjer det, burde Norge samarbeide med Sverige når det er mangel på drikkevatt, og samarbeide om å redusere faktorar som verker inn på vasskvaliteten på tvers av landegrensene.
- Noen av de frivillige bruker da flere hundre timer i møter ulønnet, de kommer med for dem viktige forslag. Når da ingen av disse forslagene blir båret frem, men bare blir avvist, forsvinner medvirknings lysten. Stort potensiale til forbedringer her.
- Se nærmere på nydyrkingsforskriften § 6, denne bør avstemmes mot vannressurslovens § 2 og § 3.
- Mht Oslofjorden. Det er formeldt etablert "Politisk Forum Skagerrak" med sekretariat i Svinesundkomiteen. En plattform for grenseoverskridende politikkområder for Skagerrak er etablert. Staten bør spille positivt med i dette arbeidet.
- Må klarere regelverk knyttet til landbruksforurensning, til bruk der frivillige tiltak ikke er nok.

- Styrke krav, rutiner og regelverk knyttet til oppfølging av ytre miljø i samferdselsplanlegging og veiforvaltning. Øremerkede midler til oppnåelse av miljømål, vannforvaltning og naturrestaurering hos veieiere.
- Det må innføres beskyttelseskrav slik at utegangerdyr ikke kan gjødle bekker direkte, f.eks. krav om gjerding minst 5 m fra vassdrag. Tilgangen til drikke for beitedyr kan løses på annen måte. Det bør heller ikke være tillatt med beitedyr i utmarka der drikkevannskilder i stor grad kan kontamineres. Dette må tas inn i en forbedret versjon av gjødselvarerforskriften og/eller drikkevannsforskriften. Tillatelser til grøfting må i større grad enn i dag forholde seg til påvirkningene på vannkvaliteten i vassdrag og klimatilpasningene.
- Myrer og våtmarker trenger bedre beskyttelse i nasjonalt regelverk.
- Bedre virkemidler i landbruket. Kraftig forenkling i kommunikasjon og bruk av Vann-Nett
- Involvering og forståelse fra lokalsamfunn viktig. Fokus på vannforekomsten nærmest, ikke drikkevannskilden til noen andre. Stille krav til tiltak for å hindre avrenning av kjemikalier og tiltak for å rydde opp (PFAS f eks)
- Øremerka midlar til klima- og miljørådgjevarar i kommunene.
- Det er mye som kan gjøres for å bedre måloppnåelsen, f.eks. rensing av nitrogen fra avløpsvann.

Del B – Kunnskapsgrunnlaget og sektorenes bidrag

10 Hvor enig eller uenig er du i at det framskaffes nødvendig kunnskapsgrunnlag der alle berørte myndigheter inkludert kommunene bidrar?



Dette er snitt for spørsmålene 10.1 - 10.3

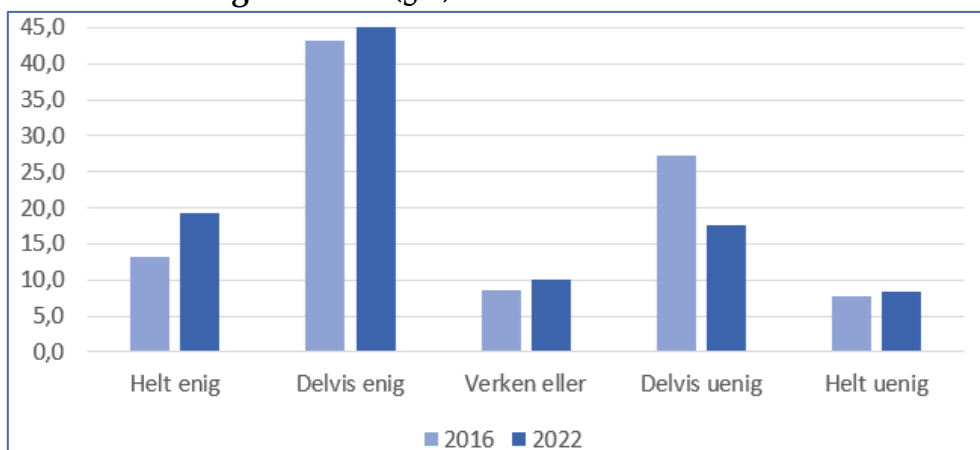
Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er middels enige i (55,1 %).

Endringen fra 2016 til 2022 er også middels (+8,6 %).

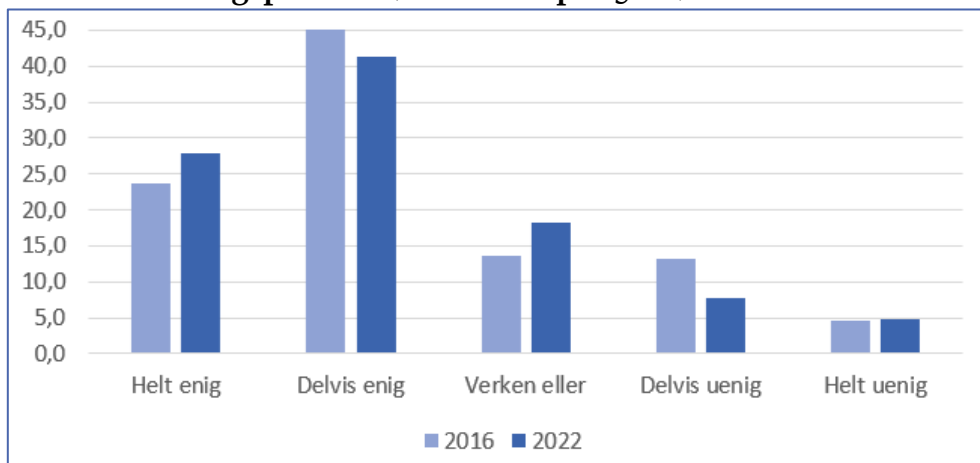
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
10.3	Regionale og statlige sektormyndigheter (inkludert fylkeskommunene) bidrar med sin informasjon til kunnskapsgrunnlaget for vannforvaltningsplanene (i tråd med pbl § 3.2)	70,3
10.2	Kommunene bidrar med sin informasjon til kunnskapsgrunnlaget for vannforvaltningsplanene (i tråd med pbl § 3.2)	56,8
10.1	Det framskaffes nødvendig kunnskapsgrunnlag for vannforvaltningsarbeidet (§ 1)	38,4

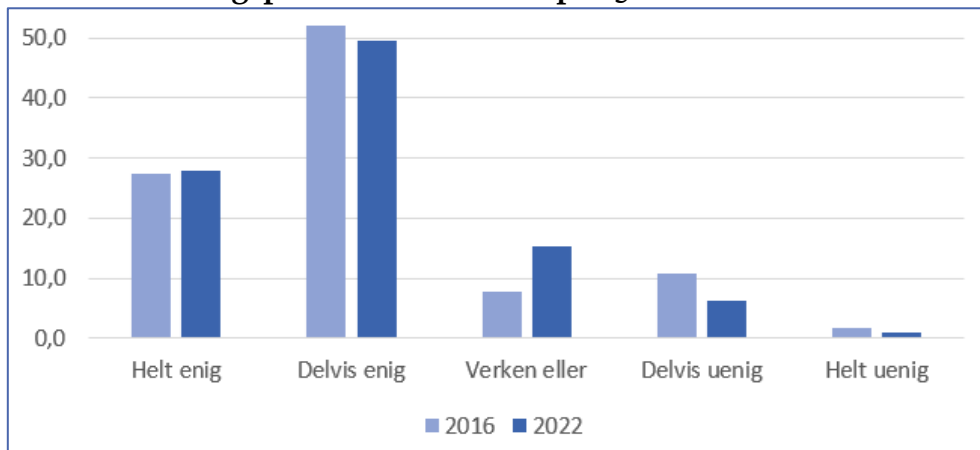
10.1 Det fremskaffes nødvendig kunnskapsgrunnlag for vannforvaltningsarbeidet (§ 1).



10.2 Kommunene bidrar med sin informasjon til kunnskapsgrunnlaget for vannforvaltningsplanene (i tråd med pbl § 3.2).



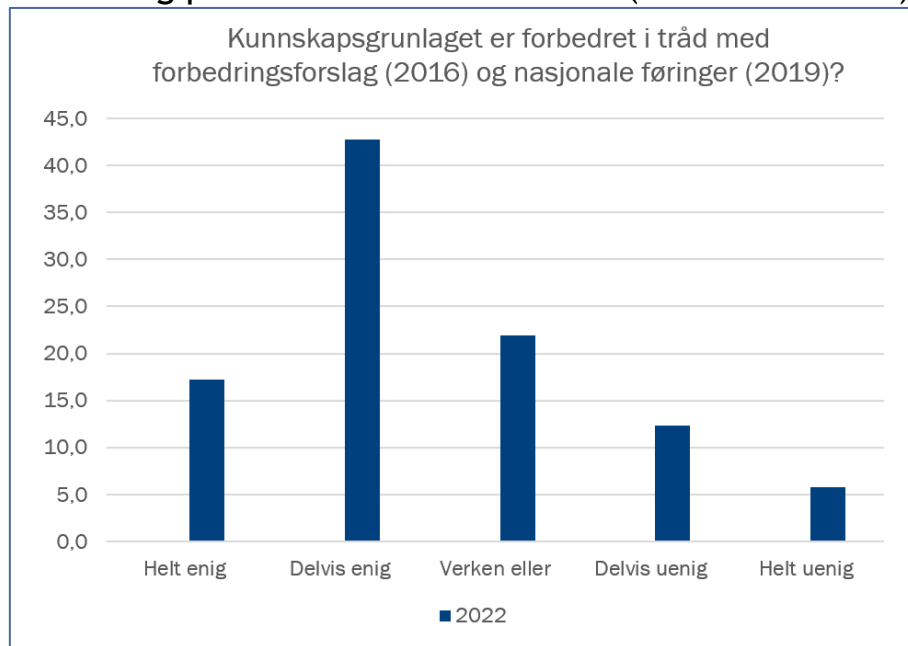
10.3 Regionale og statlige sektormyndigheter (inkludert fylkeskommunene) bidrar med sin informasjon til kunnskapsgrunnlaget for vannforvaltningsplanene (i tråd med pbl § 3.2).



Del B – Kunnskapsgrunnlaget og sektorenes bidrag

Hvor enig eller uenig er du i at kunnskapsgrunnlaget er forbedret i tråd med forbedringsforslag (2016) og nasjonale føringer (2019)?

Fordeling på svaralternativer i 2022 (ikke stilt i 2016)



Dette er snitt for spørsmålene 10.4 - 10.7

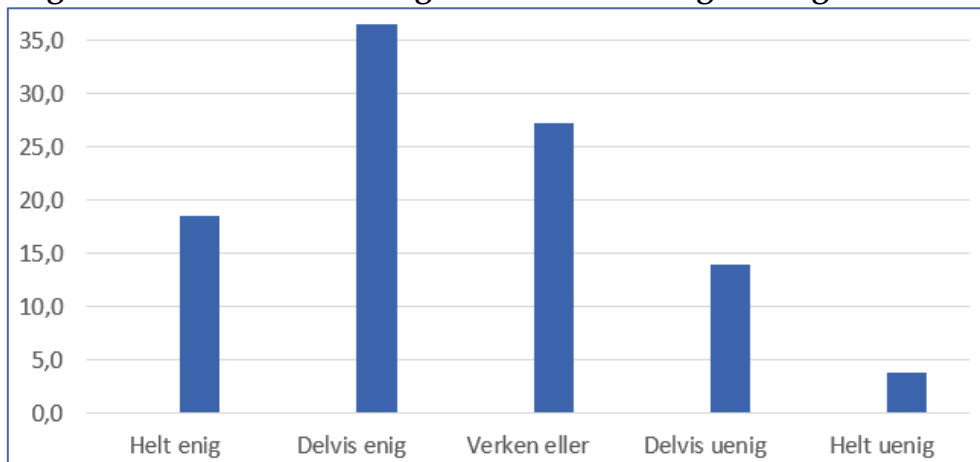
Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er minst enige i (42,0 %).

Spørsmålene ble ikke stilt i 2016.

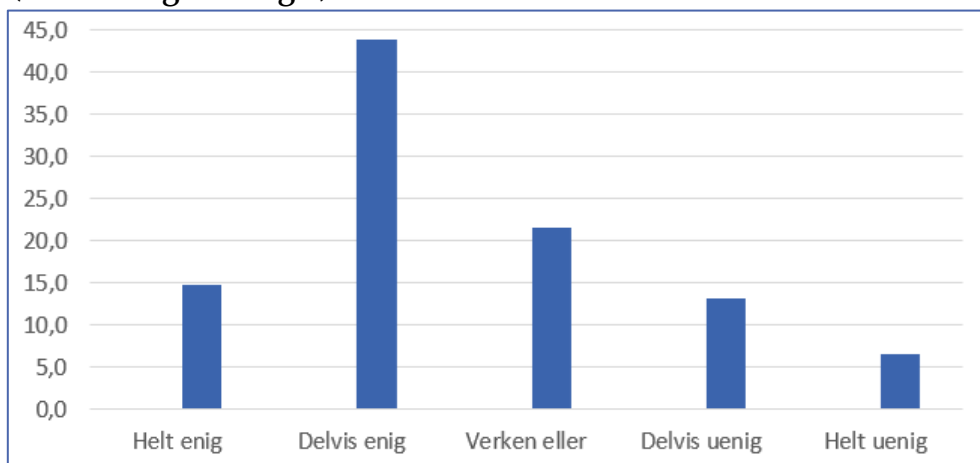
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
10.7	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har alle berørte sektormyndigheter, fylkeskommuner og kommuner bidratt slik at det felles kunnskaps- og beslutningsgrunnlaget for vannforvaltningsplanene er blitt så godt som mulig (nasjonale føringer 2019).	57,0
10.5	Inndelingen av vannforekomster er harmonisert nasjonalt (forbedringsforslag 5).	38,8
10.4	Gruppering av vannforekomster med samme vanntype og påvirkningsbilde har redusert detaljomfanget og dermed arbeidsbyrden, og muliggjort bruk av representativ overvåking som begrenser samlet overvåkingsbehov (forbedringsforslag 5).	37,2
10.6	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 er alle relevante datasett fra sektorene hentet inn (forbedringsforslag nr. 12).	34,6

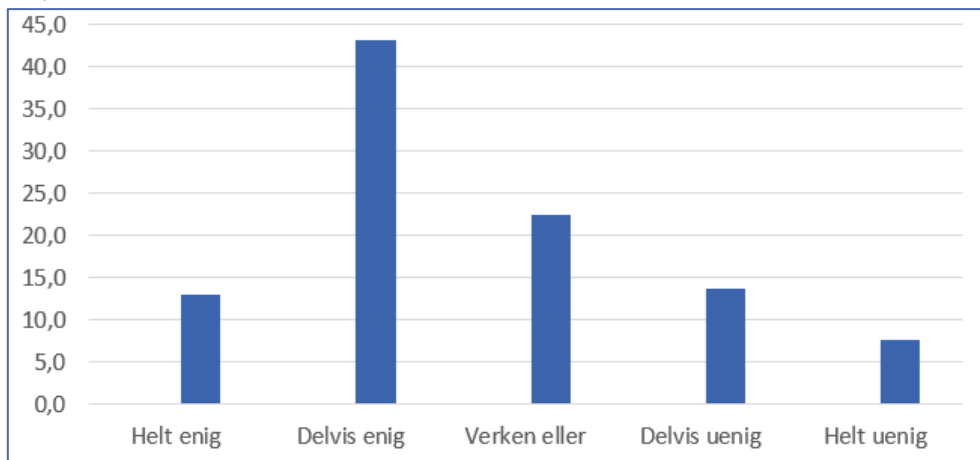
10.4 Gruppering av vannforekomster med samme vanntype og påvirkningsbilde har redusert detaljomfanget og dermed arbeidsbyrden, og muliggjort bruk av representativ overvåking som begrenser samlet overvåkingsbehov (forbedringsforslag 5).



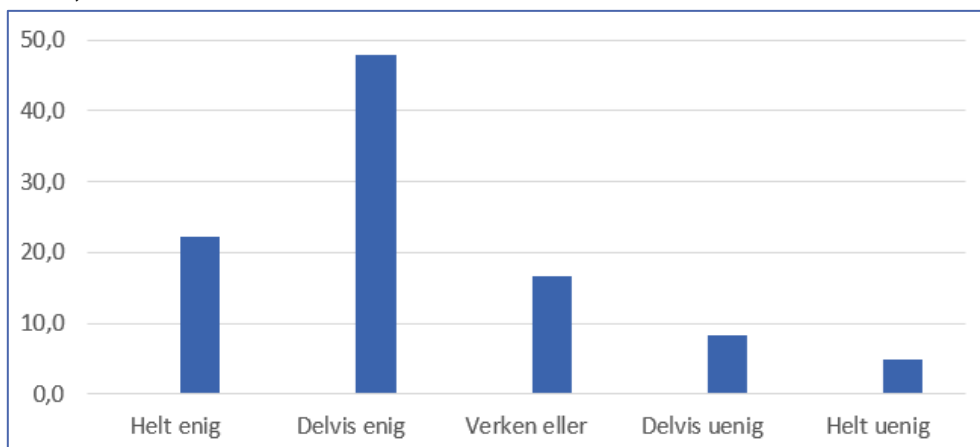
10.5 Inndelingen av vannforekomster er harmonisert nasjonalt (forbedringsforslag 5).



10.6 I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 er alle relevante datasett fra sektorene hentet inn (forbedringsforslag nr. 12).



10.7 I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har alle berørte sektormyndigheter, fylkeskommuner og kommuner bidratt slik at det felles kunnskaps- og beslutningsgrunnlaget for vannforvaltningsplanene er blitt så godt som mulig (nasjonale føringer 2019).



11 Utdypende kommentarer til hva som har fungert eller ikke har fungert (kunnskapsgrunnlaget).

- Kunnskapsnivået har blitt bedre. Sektorene har vist større ansvar for egen sektor og arbeidet med å legge inn tiltak.
- Fungerer veldig godt at vi har vår egen koordinator i vassområdet og kontakt person i kommunen. Det vil få ein forståing ut til kommunane og ei påminning om at dette er eit arbeid som er viktig å implementere.
- Arbeidet med regionale overvåkingsprogrammer som bidrar til en helhetlig oversikt er blitt bedre. Samtidig er det fremdeles mange vannforekomster uten godt nok kunnskapsgrunnlag, eller at en ikke har god nok oversikt over det kunnskapsgrunnlaget som finnes.
- Det fremskaffes ikke nødvendig kunnskapsgrunnlag for alle vannforekomster, kun et lite utvalg.
- Det skjer en akkumulering av data som lammer oppfølgingen. Ja, data trengs, men vi har overflod av data som ikke anvendes i forvaltning.
- Karakteriseringen burde revideres med sikte på å redusere antall vannforekomster. Dette kunne gi redusert ressursbruk og administrasjon og bidra til bedre fokus på vannforekomster med behov for koordinert oppfølging.
- Flere sitter på egne data som ikke kommer inn i vannmiljø. F.eks. kommuner som overvåker i forbindelse med drikkevannskilder, NTNU som overvåker/forsker som del av sin undervisning?
- Med et godt etablert vannområde med aktive faggrupper og utvalg, så har det vært lett å samle inn informasjon fra kommunene og andre sektorer. Vanskeligste har vært å få gode svar fra statlige sektormyndigheter som Miljødirektoratet og Mattilsynet på tiltak de eier i vann-nett.
- Kvaliteten på kunnskapsgrunnlaget er forbedret, men fortsatt langt fra god nok. Dels skyldes dette at det fortsatt er mye feil og mangler ved registreringer og oppdateringer i Vann-Nett og dels at registreringer ikke er ens mellom regioner og mellom ulike myndigheter. Like forekomster og påvirkninger registreres høyst forskjellig. Generelt har Vann-Nett alt for mange noder og det er mange aktører involvert. Sammen med det høye antallet vannforekomster gir dette store utfordringer i å vedlikeholde databasen og sikre kvalitet. Grunnet store variasjoner i kvalitet og konsistens i registreringer framstår Vann-Nett som lite pålitelig. Rapportfunksjon i Vann-Nett gir tilsynelatende vilkårlige resultat / vanskelig å replikere, hvilket begrenser troverdighet og nytte.
- Det er gjort mange undersøkingar og det er skaffa fram mykje kunnskap. Men kunnskapen kunne vere enda betre. Gruppering av vassførekomster er meningsfult. Men i enkle tilfelle har det ført til at eit vassdrag med dårleg vasskvalitet har "drege ned" resten av vassdraga som høyrer til same vassførekomst. Desse bør skiljast, noko som eg trur delvis er gjort allereie.
- Det gjenstår fortsatt å skaffe nødvendig oversikt over kunnskapsgrunnlaget for mange vannforekomster. Særlig er kunnskapsgrunnlaget for kystvannsforekomster ofte mangelfullt. Disse vannforekomstene er ofte store og miljøtilstanden er ofte klassifisert ved begrenset overvåking. Feks. noen få utslippspunkt for avløp eller overvåking av et oppdrettsanlegg.
- Sjølv om det blir jobba med å hente inn naudsynt informasjon, er det vanskeleg å danne seg eit fullstending kunnskapsgrunnlag. Dette skyldast det høge talet vassførekomstar og kompleksiteten som ligg bak årsakane til at mange vasslevande artar ikkje klarar seg like bra som før. I vårt arbeid med vassforvaltningsplanen er ein tilsett i fylkeskommunen leiar i vassområdeutvalet, og har i samband med det bidratt mykje til at medlemskommunane kom med innspel, og har i tillegg bidratt med eigen kunnskap.

- Det varer i hvor stor grad kommunikasjonen internt i kommunen fungerer og det fører til variabel innspill til kunnskapsgrunnlaget som vok klarer fange opp.
- Mangelfullt arbeid spesielt innad i innlands kommuner. Har ett inntrykk av at kommuner gjør en bedre jobb i laks og sjøreetvassdrag enn i innlandselver. Dette henger mest sannsynlig sammen med at villaksvassdrag gir mer verdiskapning iform av fisketurisme enn i elver som kun er viktige gyte og oppvekstområder for fisk tilknyttet hovedvassdrag.
- Vannforskriften og naturmangfold/sårbare arter er to forskjellige felt dessverre, og kartlegging av spesielt marint naturmangfold bør det satses mye mer på. Man bør jo absolutt se på de to sammen, men jeg opplever i hvertfall ikke at det er tilfelle idag. Som marin biolog har jeg mye fokus på marint naturmangfold og sliter med å få ressurser til å få bedre kunnskap om dette da det er en annen pott. Der er potter man kan søke på for å kartlegge sårbare arter og naturtyper, men den er forbeholdt terrestriske arter. På marint må man søke utenom alle etablerte potter og håpe på det beste. Det er mulig å få penger til kartlegging i kandidatområder for marint vern, og det er bra. Men igjen, dette er prosesser som går separat fra vannforskriftsarbeidet.
- Det er veldig bra med tilstandsklasser - det hjelper til å vurdere tilstand og prioritere mellom vannforekomster. Jeg er usikker på dette med nitrogen - og at vannforekomster som ikke er nitrogenbegrenset ikke skal kategoriseres etter tilstandsklasse for nitrogen - blir det ikke veldig lett å se bort fra nitrogenpåvirkning da? Det gjelder antageligvis for mange ferskvannforekomster at de ikke er nitrogenbegrenset, men likevel så vil de bidra til økt nitrogenutslipp til sjø. I tillegg ble det tidligere i år uttalt på konferanse i regi av Norsk vann (tror jeg) at økt nitrogen også kan bidra til økt eutrofiering selv om det ikke er nitrogenbegrensning i vassdraget. Dessuten er det for fosfor kun klassifisert som "bedre enn god/moderat" eller "dårligere enn god/moderat" i leirvassdrag, noe som gjør det vanskelig å differensiere i hvor dårlig tilstanden egentlig er mht. næringsstoffer, og det er også mer utfordrende å synliggjøre en eventuell bedring som følge av tiltak.
- Dei årlege overvåkingsprogram har gjeve oss verdfull kunnskap om vasskvalitet og ev. ureining i vassdrag.
- Kommunene har ikke vært særlig aktive, og forstår lite av arbeidet.
- De økonomiske tilskuddene til problemkartlegging og tiltaksoppfølging (der ingen kan pålegges) må økes vesentlig.
- Liten mulighet for å komme med innspill selv om en har kunnskap å bidra med.
- Kjemisk tilstand er ikke mulig å nå god miljøtilstand på...stort sett. Bedre veiledning på hvordan dette skal håndteres i vann-nett iht måloppnåelse.
- Det er egentlig lite involvering av relevante parter i kommunen for å få bra kunnskapsgrunnlag. Det er også en prosess som har gått svært stille for seg og som mange ikke vet var på gang. Det er ofte få ildsjeler som presser frem og kapasitet gjør at det ikke er lagt opp til involvering og informasjon. Der går mye bra kunnskap tapt.
- Inndelingen av vannforekomster er dårlig. NVEs gjennomgang har gjort at det er mange vannforekomster som er delt inn feil iht veiledning og kommunene har ikke fått gjennomslag for det som de definerer - altså hva som faktisk er et vassdrag. Dette gjør blant annet at flere avløp felles ledninger er blitt definert som vannforekomster som skal nå god kjemisk og økologisk tilstand. Blir litt feil ;)
- Vannforekomstene er ofte gruppert slik at det overhode ikke gir mening å se på klassifiseringen i Vann-nett, bekker med svært ulik påvirkning er ofte gruppert sammen, dette er uheldig for den lokale saksbehandleren, som skal forsøke å fatte et godt kunnskapsbasert vedtak.
- Grunnvannsforekomster har i liten grad blitt kartlagt og overvåket. Dette gir et svakt faglig grunnlag for vurdering av tilstand i grunnvannsforekomstene.
- Engasjementet ute i kommunene, særlig blant politikerne, må bli bedre.

- Vanskelig å få en del av sektormyndighetene i tale. Kunnskapsgrunnlaget kunne derfor vært bedre innen noen områder. For stort detaljnivå hadde det uansett vært vanskelig å håndtere.
- Vannforekomster er små og på et detaljnivå som ikke egner seg for samordning. Men pr idag er det på vannforekomster i vann-nett at vi kan få oversikt over hvor ulike sektorer har pågående miljøforbedringstiltak. Det hadde fungert bedre om man kunne diskutere samordning mellom sektorer på vassdragsnivå, og ikke vannforekomstnivå. Kan trolig oppnås gjennom bedre funksjonalitet i vann-nett, når den nye versjonen kommer.
- Kjenner ikke til historikk. Men kunnskapsgrunnlaget lokalt er bra. En vet stort sett hvor problemområdene i kommunen er, er mer krevende å gjøre konkrete tiltak for å forbedre disse.
- Min egen erfaring er følgende: Vannområdene gjør en overvåking i henhold til retningslinjer gitt av Mdir. Kommunen gjør i tillegg en god del overvåking, som er mer detaljert og som også er kontinuerlig, med vannføringsmålinger og sensorer. Andre aktører gjør også relevante målinger i de samme vassdragene, blant annet Follobanen. Når vannområdet gjør sin rapportering og skriver sine anbefalinger, ser det fullstendig bort fra alt annet datagrunnlag enn de data de selv produserer. Hadde dette vært forskning og ikke forvaltning, hadde det vært helt uakseptabelt. Det fører til i flere tilfeller at vannområdet og kommunen kommer til motsatte konklusjoner og hvor utslipp kommer fra og hva som bør prioriteres. Dette svekker vannområdets troverdighet.
- Det er fortsatt litt mange vannforekomster å forholde seg til.....
- Det er fortsatt et stykke å gå for å få tilgang til og utnyttet den kunnskapen (datasettene) som finnes hos de ulike sektormyndighetene.
- Representativ overvåking er muliggjort i Vann-Nett men hittil i alt for liten grad utnyttet.
- Jernbanesektoren har ikke vært i posisjon til å kunne bidra med kunnskap.
- Ressursene avsatt til oppfølging av vanndirektivet, nasjonale vannforvaltningsplaner og generell vannforvaltning er svært begrenset hos både kommuner, fylkeskommuner og veieiere i Norge.
- Føler kommunen er lite involvert, men er samtidig usikker på hva vi kan bidra med av kunnskap.
- Det må bli en enda bedre koordinering og kunnskapsutvikling mellom næring og forvaltning og oppdatert kunnskap må ligge til grunn for vurderinger. Dette er både næringen og forvaltningen sin oppgave.
- Kunnskapsgrunnlag pr vannforekomst kan ofte fremstilles for teknisk - og blir ikke tilstrekkelig tilgjengelig (synes jeg) for brukerne av vannforekomsten. Tviler ikke på at fagmyndigheter og offentlighet har bidratt til kunnskapsgrunnlaget. Som nevnt ovenfor vil jeg påpeke at det synes som at det er et "missing link" mellom offentlig myndigheter og naturidealister på den ene side og en noe mer passiv skare av brukere av vannforekomsten på den annen side. Derfor bør det bli lokallag for hver vannforekomst for å få alle gode krefter til å trekke i rett retning.
- Kunnskapen om vannkvalitet og fysiske endringer er mangelfull. Det er et stort opplæringsbehov fortsatt. For mange har mangelfull til utdatert kunnskap om elementære forhold mht hva som påvirker kvalitetselementer mm. Samtidig kan en vannforekomst spenne over mange ulike habitat. Hva er da en representativ overvåking når vannforekomster krysser anadrome grenser mm. Hva er representativt når det er utsleppspunkt fra industri? Hvor er det representativ overvåking når fiskevandring er sperret av kraftverk? Representativ overvåking er lettere å få til mht vannkvalitet/kjemi, men vanskeligere når det gjelder biologi. Biologien må inkludere habitat (HYMO) og der er vi ikke.

- Det er fortsatt mange bekkefelt, hvor noen bekker er ok, andre har dårlig tilstand. Det er mulig dette er harmonisert nasjonalt, men fortsatt store mangler lokalt. Norge er et langt land. Kan dette harmoniseres over flere klimaregioner?
- Involveringen kunne ha vært bedre. Sett fra et kommunalt ståsted har fokuset og trykket fra regionale myndigheter blitt mindre tydelig i siste planfase. Vannforekomstinnndelingen letter, til en viss grad arbeidsbyrden. Samtidig er det en naturlig konsekvens av denne inndelingen at man opplever noe frustrasjon fra de som er ansvarlig for påvirkninger som ikke harmoniserer med vannforekomstinnndelingen.
- Ulike myndigheter bidrar, men når kunnskapen er mangelfull er bidraget heller ikke vesentlig. Selv om data kommer til slutt, er det en tidstyv når rett data ikke foreligger til rett tid. Flere direktorat må skjerpe seg. Gjelder kraftverk og landbruk (fra mitt ståsted) Alle har bidratt, men det er fortsatt slik at de andre må bidra mest. Den enkelte skyver ansvaret over til andre. Ingen har tid. Hele arbeidet er underbemannet, og bemannet med personer uten innflytelse tilstrekkelig stor til å få gjennomført tiltak.
- Det er behov for bedre kunnskaper i forvaltning og i konsulentbransjen om vannforskriftens § 12
- Bidrag fra Mattilsynet har gitt en oversikt over hvordan Mattilsynet arbeidet for å beskytte drikkevann og drikkevannsforekomster. Noe uklarhet omkring premissene medførte at oppdraget ikke ble løst enhetlig i alle regioner.
- Dagens inndeling av vannforekomster (VF) er uhensiktsmessig, i den forstand at de ble klippet ned til altfor små enheter enkelte steder, og uten at det var drøftinger/påvirkningsmuligheter i forkant om konsekvensene. Mengden VF i dag er så stor at det kan virke kontraproduktivt fordi det tar for lang tid å koble data/oppdatere til hver eneste VF. Dermed blir det liggende feil data/informasjon, og sektormyndigheter kan dermed gjøre tilsvarende feil i sin saksbehandling. Særlig statlige sektormyndigheter har vært altfor fraværende, og regionale myndigheter burde også brukt mer tid på å ta ansvar for å innhente et godt kunnskapsgrunnlag. Det gjelder absolutt også i gjennomføringsfasen.
- Etterslep på innlegging av data i vannmiljødatabasen! (Og videre import til vann-nett). Vann-nett er lite intuitivt og stressede saksbehandlere har ofte ikke kapasitet eller tid til å sette seg inn i nye systemer (med utdatert informasjon). Vann-nett er lite tilpasset kommunal forvaltning. Vann-nett må tilpasses til integrasjon til kommunale eksisterende kartløsninger (GIS løsninger?).
- Litt mange kokker inne i vann-nett samtidig.
- Behov for å ta inn parametere i helhetlig overvåkingsprogram for å finne kjemisk tilstand, ikke bare økologisk.
- Innhenting av data fra sektormyndighetene og kommunene er veldig personavhengig. Dette er en svakhet, men likevel kanskje naturlig. Ved sykemeldinger i en av sektorene så blir arbeidet med bidrag vanskeligere og muligens ikke like godt på det aktuelle tema.
- Ang jordbrukstiltak i husdyrdistrikter: Vi har trolig for liten oversikt over hvilke forhold i jordbruket som i størst grad gir næringspåvirkning; feks punktutslipp eller arealavrenning. Det er også for lite oversikt over punktutslipp fra spredt avløp.
- Ikke alle kommuner har bidratt til det felles kunnskaps- og beslutningsgrunnlaget. Og det kan være svært krevende å få enkelte kommuner til å bidra. Har inntrykket av at dette skyldes prioriteringer i en hektisk hverdag og ikke at de ikke ønsker å bidra.
- Det jobbes godt for å øke kunnskapsgrunnlaget. Det er likevel mange vannforekomster der det mangler kunnskap og er behov for overvåking. Mange sektorer krever konkrete data for å godta tiltaksgjennomføring, og er kritiske til skjønn og ekspertvurderinger. Sektormyndighetene deltar i arbeidet og bidrar med kunnskap.
- Det som ligger i Vann-Nett er ikke riktig, og fører til merarbeid istedenfor å jobbe med konkrete tiltak for å bedre vannmiljøet.

- Gruppering av vannforekomster genererer egentlig mest praktisk, spesielt når SF ikke lenger kan gjøre ny inndeling. Etterhvert som kunnskapsgrunnlaget øker, ser man oftest behov for å dele disse opp pga. ulik påvirkning. Det at et vassdrag er en del av en større samleforekomst, er også blitt brukt som argument for at nedbygging av en viktig naturtype (Furumokjela, Orkland - saltvannspåvirka kroksjø) ikke hadde betydning, på grunn av at det var en liten del av en større vannforekomst...
- Hovedproblemet er for liten kunnskap om den økologiske tilstanden i spesielt bekker og elver tilknyttet større hovedvassdrag. Og med det også forslag til avbøtende tiltak.
- Kunnskapsgrunnlaget må stadig forbedres og overvåking bør samordnes bedre.
- Fungerer godt lokalt, men enkelte statlige sektormyndigheter bidrar i mindre grad eller leveransene er mer diffuse
- Kommunene får lite direkte informasjon eller veiledning om hva som de kan bidra med. Det oppleves som at kommunens rolle kun trekkes frem mht. finansiering, mens deltakelse i regionale vannforvaltningsplaner, samt opplæring og informasjon om tiltak er det dårlig satt opp for.
- Et stort problem med dagens kunnskapsgrunnlag for vannforvaltningen er at vi (VOK/FK) ikke har mulighet til å registrere alt av relevant informasjon i vann-nett. Dette gjør at kunnskap som kunne vært verdifull i videre arbeid og vurderinger ikke blir tatt hensyn til. Det er et stort problem som ikke belyses nok.
- Oppdatering av kunnskapsgrunnlaget i Vann-nett er et krevende arbeid (mange vannforekomster) som Statsforvalteren har ansvar for (§15). Erfaringsmessig gjøres dette uten noe særlig medvirkning fra vannområder, sektorene eller befolkningen generelt. Det er et stort potensiale for forbedring.
- Etter min mening er vannområdenes overvåking ikke tilstrekkelig detaljert til å forstå hvor utslipp kommer fra. Det måles 12 ganger i året uten å måle vannføring. Det foretas beregninger av tilførsler fra tettbygd strøk basert på sjablongverdier for forurenset overflatevann, uten å ta hensyn til utlekking og overløp fra det kommunale spillvannsnett. Dette fører til at en altfor stor andel av tilførslene tilskrives landbruk, natur og parkområder, mens kommunalt spillvann i virkeligheten er den største bidragsyter selv i områder med mye landbruk og natur. Målene har ikke blitt nådd på 12 år, men vannområdene har likevel ikke noe insentiv til å prøve å forstå hvorfor ikke. Det måles på samme måte i år etter år.
- Statlige styresmakter har i liten grad presentert kostnader med sine tiltak og tiltaka er ofte avgrensa til kunnskapsinnhenting eller svært generelle. Dette gjeld i alle fall Statsforvalteren, Mattilsynet og Fiskeridirektoratet.
- Til spørsmålet "Det fremskaffes nødvendig kunnskapsgrunnlag for vannforvaltningsarbeidet" mener vi det er en svakhet at forskning på ferskvannsmiljø ikke har noen tydelig plass i de norske forskningsprogrammene, men er "gjemt" i porteføljen for mat og bioøkonomi.
- "Har ansvaret for å koordinere overvåking" "i samråd med berørte sektormyndigheter, fylkeskommuner og kommuner": Statsforvalteren gjennomfører overvåking, men koordinerer i liten grad eksisterende overvåkningsprogram. I beste fall har Statsforvalteren "oversikt over" overvåkingen som foregår i fylket.
- Statsforvalteren er overarbeidet og har for få ressurser til oppfølging av miljøspørsmål innom vann. Registrering av overvåkningsdata har betydelig etterslep. Vanskelig å få med på befaring da de ofte er opptatt med annet arbeid/andre oppgaver. Statsforvalteren drar aldri på befaring uoppfordret/har ikke kapasitet til dette.
- Det kommer årlig forespørsler til kommunene om overvåkningsbehov og vi opplever at våre synspunkter på dette mottas, vurderes og tas med i de faktiske vurderingene av hva som blir overvåket.

- Statsforvalter arbeider godt med å legge inn overvåkingsdata og oppdatere vannforekomstene de har data til å oppdatere. Men ofte utelates det å gå igjennom karakteriseringen og oppdatere påvirkningsbildet. Det betyr at vannforekomster man ikke har måledata til ikke nødvendigvis er oppdatert siden 2012. I og med at vann-nett er i kontinuerlig utvikling, kan fort registreringer som ble gjort i 2012 og var riktige da, fremstå som feilaktige nå. Det er viktig med gjennomgang av alle vannforekomster før man begynner arbeidet med neste regional plan og tiltaksprogram i samarbeid med vannområdene.
- Godt samarbeid og gode bidrag fra Statsforvalteren til å gjennomføre overvåking i samråd.
- Koordinering av overvåking med kommunane gjennom VOK har fungert brukbart. Usikker på koordineringa mot statlege styresmakter.
- Vi ønsker mer forskning på naturlig erosjon i Leirjordsområdene. Leirskred og ras ligger ikke inne som en påvirkning av vannkvaliteten i vassdragene.
- Manglende dokumentasjon på hva som er naturlig erosjon i leirjordsområder.
- Kjemisk tilstandsklassifisering mangler for de fleste vannforekomster - Hvordan nå et mål man ikke har data om?
- For mange av vannforekomstene har blitt kategorisert gjennom en skrivebordsøvelse. Med andre ord vet vi ikke de faktiske forhold av disse vannforekomstene.
- Effekten av klimaendringer er fortsatt ikke godt integrert, samtidig som data viser hvor viktig dette er. Plast og mikroplast er foreløpig ikke fanget opp. Vi viser til OEC-rapporten (Environmental performance Review Norway 2022) som blant annet viser at nedgangen i næringsalter er langsommere i Norge enn i OECD ellers og betydningen av arealbruk er fortsatt stor. I noen tilfeller mangler man tilstrekkelig egnede indikatorer som gjør at man kan få rapportert feil tilstand og dermed misvisende måloppnåelse. (Et konkret eksempel kan være at flere referanseelver ikke ender opp med tilstrekkelig god klassifisering)
- Det er utfordrende med vannforekomster som er klassifisert som leirvassdrag, men som strekker seg fra godt over marin grense og til under marin grense, dvs. at det er ganske ulike forhold øverst og nederst i vannforekomsten.
- Skaun kommunen har ikke egen vannforvaltningsplan.
- Er det ein intensjon eller påstand??

Grunnvann

- Grunnvannsforekomster har i liten grad blitt kartlagt og overvåket. Dette gir et svakt faglig grunnlag for vurdering av tilstand i grunnvannsforekomstene.
- Det er ikke fokus på grunnvannsforekomster eller kobling mellom disse og overflatevann. Vannforskriften kan delvis gjøre dette, men det mangler politisk vilje til å satse på det og økonomiske virkemidler.
- Uavklart ansvar for kartlegging og overvåking av grunnvannsforekomster har medført at sektoransvarsprinsippet ikke har kunne anvendes i arbeidet med å fremskaffe og sammenstille tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for fastsettelse av tilstand.
- Grunnvann har ikke blitt løftet høyt nok opp i arbeidet med vannforskriften eller i planverket. Når det gjelder de andre punktene så er man på vei, men det vil fortsatt ta tid før vann er innarbeidet godt nok i alle sektorer.
- Så langt er det lite fokus på grunnvann.
- Ut frå min ståstad i kommunal vassforvaltning har det så langt våre lite fokus på grunnvatn.

- Tilstanden i grunnvatn er til største delen ukjent. Berre der det er kjent ureining vert grunnvatn overvaka. Dette er naturleg fordi det ville vere uforholdsmessig kostbart å overvake alle grunnvassførekomstar.
- Ufullstendig kartlegg av grunnvannsforekomster gir ikke tilstrekkelig faglig grunnlag til å fastsette kvalitativ tilstand i mange belastede grunnvannsforekomster.
- Det er lite fokus på grunnvann.
- For grunnvanns-VF er det (sannsynligvis) gjort lite.
- Forbedre kartlegging overvåking av belastede grunnvannsforekomster.

12 Konkrete forslag til forbedringstiltak (kunnskapsgrunnlaget).

- Vanligvis rapporteres kun ordinær overvåking inn i Vannmiljø, men mange kommuner og forskningssentre har flere analysedata. Alle bør oppfordres til å bidra til Vannmiljø. Det bør bli lettere å legge inn data selv.
- Mer informasjon til kommuner som kan bidra til at de tar ett større ansvar i og ivareta og bedre den økologiske tilstanden. Opplever at statsforvalter og fylkeskommunen stadig må minne kommunene på at vannforskriften "eksisterer" og er hjemlet i plan og bygningsloven.
- Mange kommuner synes ikke å ta inn over seg nasjonale føringer mht. avløp, f.eks. fra spredt bebyggelse. Forurensere kan i større grad pålegges å bidra til kunnskapsinnhenting/overvåking.
- Når sektormyndighetene skal søke omforente løsninger, må det i større grad legges til grunn et faktabasert kunnskapsnivå, der det tydelig fremkommer på hvilket grunnlag man evt. har en uenighet.
- Vannområdekoordinatorer må være drivere på kommunene, både ift. opplæring, forankring og implementering i planarbeid, forurensningssaker og andre relevante fagfelt.
- Større og færre vannforekomster. Øke kompetanse i Vann-Regionene.
- Det er svært viktig å fortsette overvåking og datainnsamling for å dokumentere effekter av (ofte kostbare) tiltak.
- Vann-Nett: redusere registreringsomfang, bedre standardisering i registreringer, endringslogg for bedre transparens på registreringer: hvem har oppdatert når.
- Det burde takast meir vassprøvar enn i dag, og ein burde stimulere til at fleire forskar på årsakane som ligg bak nedgangen i ulike levebestandar m.m. Ein burde oppmode til å ha vassområdeutval på tvers av kommunar for dei som ikkje har det.
- Ny gjennomgang av vannforekomster.
- Klassifisering basert på Vitenskapsrådets anbefalinger om laks må oppdateres snarest. Klassifiseringen er utdatert i forhold til den utviklingen som skjer på planområdet.
- Utvikle bedre metodologi og klarere retningslinjer for parametere som må måles for å klassifisere kjemisk tilstand, vil gjøre det lettere for kommuner å begynne arbeidet med kjemisk klassifisering. Kjemisk tilstandsklassifisering er dyrt, og det er behov for å finne minste antall parametere nødvending for klassifiseringen.
- Støtte vannområdearbeidet med overvåkningsmidler og kartlegginger, ikke bare tiltak. Statlige sektormyndigheter kan be vannområder og kommuner om å bidra inn i arbeid med tiltak, men må bidra økonomisk.
- Færre og større vannforekomster. Uforholdsmessig mange og små vannforekomster er avgrenset ut fra påvirkning, særlig knytte til vannkraft. Disse er det per definisjon vanskelig å løfte opp i høyere tilstandsklasser, uten at det går ut over den samfunnsnyttige bruken av vannressursen og de gir et skjevt bilde av den overordnede miljøtilstanden i norske vassdrag.
- Ved vurdering av ulike typer av utslipp og kjemikalier må det være en representativitet for et område og nok data før en nedklasser et område.
- Differensiere tilstandsklasser for fosfor mer for leirvassdrag. Vurdere om det egentlig er riktig å ikke klassifisere for nitrogen-innhold der vassdraget i teorien ikke er nitrogenbegrenset.
- Økt kartlegging og overvåking av grunnvannsforekomster.

- Det bør settes krav til kommunene om utarbeidelse av vannforvaltningsplaner.
- Flere arenaer der sektorene møter vannområdene.
- Dele vannforekomstene opp i mindre områder der det er ulik påvirkning.
- Deltakerne i direktoratsgruppen må være flinke til å formidle til underliggende etater og inn i egen organisasjon.
- Få fart på ny inndeling av vannforekomster i kystvann basert på nye modellkjøringer av vanntypespesifikke parametre.
- Det er viktig å sikre riktig deltakelse i planarbeidet.
- Involvere vannområdene når det gjøres endringer i vann-nett. Dette gjør det enklere for koordinatorene å følge med på hva som skjer innenfor eget vannområde.
- Akseptere at det er vilje til å gå for løsninger uten å angre. Interne databaser hos kunnskapsmiljøene viser seg å inneholde store mengder data som ikke er tilgjengelige for forvaltningen. Det bør prioriteres å hente ut dette, i det minste publiserte data.
- Jevnlige møter ang oppdatering av kunnskapsgrunnlag underveis i prosessen.
- Flere folk og mer opplæring. Få vekk datavegring. Slutt med skippertak. Start arbeidene tidsnok og sett av nok til (gjelder særlig dere i direktorat).
- Midler til tiltaksrettet overvåkning må økes. Finansiering av langtidsserier som utføres i samarbeid med naboland må sikres.
- Det bør avklares bedre hva Statsforvaltere trenger av informasjon og data fra sektormyndigheter (og når de må ha det), når det gjelder oppdatering av påvirkning, endringer i påvirkningsgrad og gjennomføring av tiltak. Det er uklart om det holder for Statsforvalteren at sektormyndigheter oppdaterer tiltak i vann-nett og får kopi av vedtak (både om nye inngrep og tiltakspålegg).
- Det må i større grad satses på å rasjonalisere dokumentasjon av bl.a. påvirkninger ved å høste data fra andre sektormyndigheters digitale systemer/registre som har relevant informasjon. Der det ikke foreligger resultater fra miljøovervåking må det tas i bruk/utvikles bedre og omforente modellverktøy som kan predikere/fastsette tilstanden på en faglig forsvarlig måte.
- Innledningsvis i prosessen bør det defineres tydeligere hva et hensiktsmessig bidrag fra det enkelte direktorat vil være.
- Det må måles mer og bedre. Vi må forstå tilførselsbildet mye bedre enn i dag.
- Flere vannforekomster må det gjøres målinger ute i felt. Vannprøver, bunndyrprøver, tetthetsmålinger av fisk i bekker, Måling av miljøgifter i fisk og bunndyrssamfunn i elver og innsjøer.
- Særlig statlige sektormyndigheter, men også regionale myndigheter må sette av langt mer ressurser til både problemkartleggingen, men særlig oppfølgingsarbeidet av tiltakene. Det gjelder også aktiv deltagelse med å harmonisere arbeidet lokalt på vannområdenivå. Alle vassdrag ligger nødvendigvis lokalt, så kun å jobbe på overordnet nivå med egne oppfatninger blir altfor dårlig. Etter forholdsvis god deltagelse i samordningen i den initiale fasen, har det blitt mye dårligere de siste årene. Hvem/hvilke myndighet som reelt sett har ansvaret for kunnskapsgrunnlaget må tydeliggjøres.
- Økte ressurser til innlegging av data i vannmiljø og vann-nett. Videreutvikle en brukervennlig modell av vann-nett for kommuner. Rådgivning og kursing av kommunene dersom det skal brukes vann-nett. Statsforvalteren bør aktivt jobbe med å hente inn og oppdatere data i vann-nett (deres hovedansvar, føles nedprioritert).
- Mulighet for bredere forankring innad i organisasjonene/sektormyndighetene.
- Det er trolig behov for mer visuell vurdering langs vassdrag / kildesporing for å sette inn de mest effektive tiltakene først.

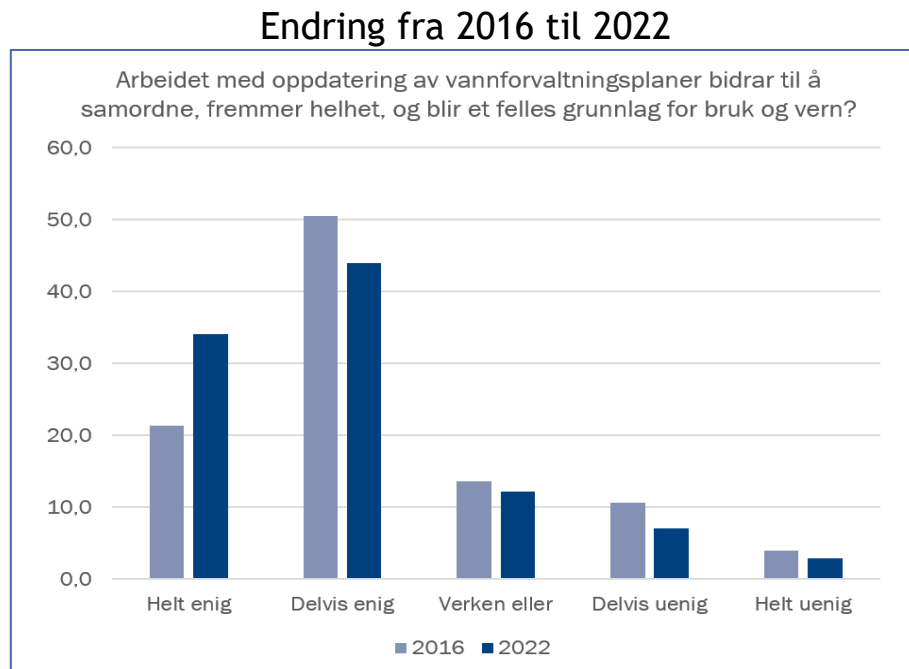
- Fortsette arbeidet med nasjonale og regionale føringer til kommunene slik at de ser viktigheten og at dette er en nasjonal prioritering.
- Burde vannforekomstene blitt klassifisert ut fra om de er over eller under marin grense, dvs. at noen vannforekomster deles i to der marin grense går, slik at det kanskje blir klassifisert som leirvassdrag under marin grense, men en annen type vassdrag over?
- Det er behov for økte ressurser til overvåking og kartlegging. Det ligger mange overvåkingsdata rundt om som ikke kommer inn i Vannmiljø. Dette må forbedres. Alle myndigheter må bidra til dette, ved å ha det inkludert i anbud, kontrakter, og tillatelser.
- Vann-Nett må bli mer brukervennlig.
- Samarbeid på tvers av vannområdene er ønskelig for å få bedre tilbud når det gjelder konsulent- og analysekostnader.
- Mer inkludering av kommunene, også i det helhetlige arbeidet med vannforvaltningen, da også med klare beskjeder om hva som forventes av kommunene. Det antas at dette vil komme mer på plass når en fast vannområdekoordinator-stilling kommer på plass innen vårt vannområde.
- I tillegg synes jeg et forbedringstiltak vil kunne være knyttet til fokus på kunnskapsgrunnlag. Kunnskapsgrunnlaget og finansieringen av dette er essensielt også for videre tiltak og ev. restaurering. Dette kanskje spesielt i nord.
- Mer resurser på vann-nett. Bygg opp vann-nett til et forvaltningsverktøy og ikke et rapporteringsverktøy.
- Videreutvikle vann-nett slik at hvem som helst kan spille inn påvirkninger, og at disse innspillene kvalitetssikres (tas i bruk eller forkastes) av statsforvalteren i samråd med berørte sektorer. Flere kommuner (f.eks. Tønsberg) har utviklet kartløsninger der innbyggerne kan tegne inn i kartet sine innspill i forbindelse med ulike prosesser. F.eks. kartlegging av turstier i kommunen, innspill til arealdelen i kommuneplanen, osv.
- Miljøledelse gjennom konkret oppfølging av Helhetlig plan for Oslofjorden gir en god plattform for arbeidet med vannforskriften. Kunnskapsgrunnlaget er en kritisk faktor og behovet for sterkere satsing på FOU prosjekter/tiltak er viktig. I om at Helhetlig plan for Oslofjorden har fokus på at Oslofjorden får en nedstrømseffekt for aktivitet fra hele det sentrale Østlandet bør betydelig mer kunnskap om Oslofjorden bygges.
- Gjennomføre arbeidet med marine grunnkart i havet (Statens kartverk/Havforskningsinstituttet mfl) for areal som omfattes av vannforskriften. Støtte arbeidet i de marine nasjonalparkene og samarbeidet mellom disse, inklusive samarbeid med svenske og danske parker som grenser til Skagerrak (konferer også Politisk Forum Skagerrak). Midler til INTERREG prosjekter vann og miljø i havet. Vurdere ideen om "Svenner - Mølen marine nasjonalpark", alternativt at samme området løftes opp som et forskings- og referanseområde for et marint areal som ikke har tilsvarende status som de etablerte parkene.
- Hva er rett medisin for havet? Fravær av marine arter som kvalitetselement etter vannforskriften må løftes opp og gis tydelighet. Gjelder feks torsk, men også andre arter. Dette må defineres av miljøforvaltningen i Norge.

Grunnvann

- Økt kartlegging og overvåking av grunnvannsforekomster.
- Avklaring av sektoransvar for kvalitativ tilstand av grunnvannsforekomster.

Del C – Helhetlig og samordnet vannforvaltning

13 Hvor enig eller uenig er du i at arbeidet med oppdatering av vannforvaltningsplaner bidrar til å samordne, fremmer helhet, og blir et felles grunnlag for bruk og vern?



Dette er snitt for spørsmålene 13.1 - 13.3

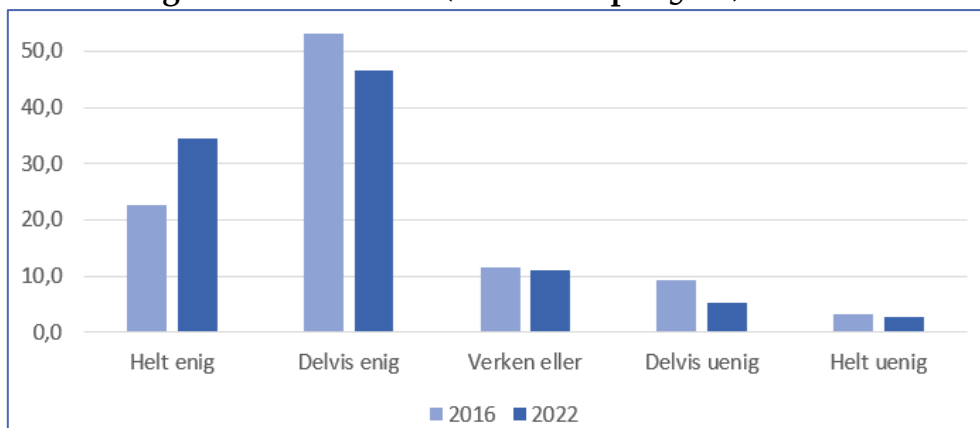
Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er mest enige i (68,0 %).

Endringen fra 2016 til 2022 er i gruppen med nest mest forbedring (+10,8 %).

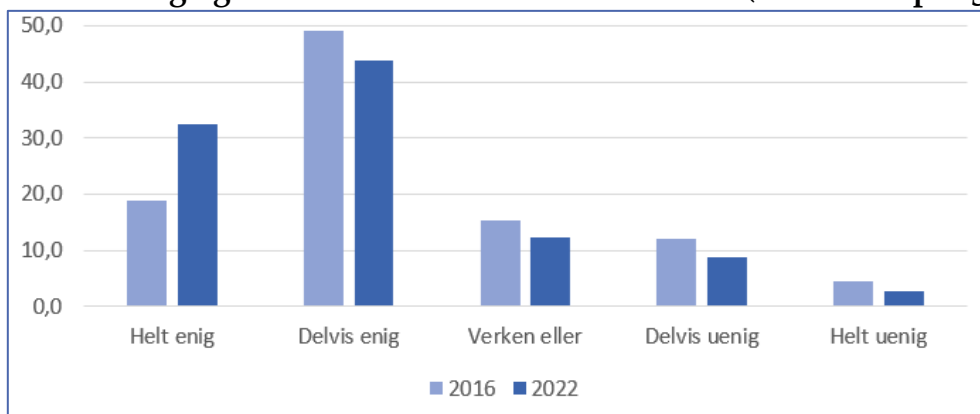
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
13.1	Arbeidet med regionale vannforvaltningsplaner bidrar til å samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver og gir grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser (i tråd med pbl § 1.1)	73,3
13.3	Vedtatte vannforvaltningsplaner blir et felles grunnlag for kommunal, regional, statlig og privat virksomhet i planområdet (i tråd med pbl § 3.1)	65,7
13.2	Planleggingen etter vannforskriften fremmer helhet ved at sektorer, oppgaver og interesser i et område ses i sammenheng gjennom samordning og samarbeid mellom berørte aktører (i tråd med pbl § 3.1)	64,8

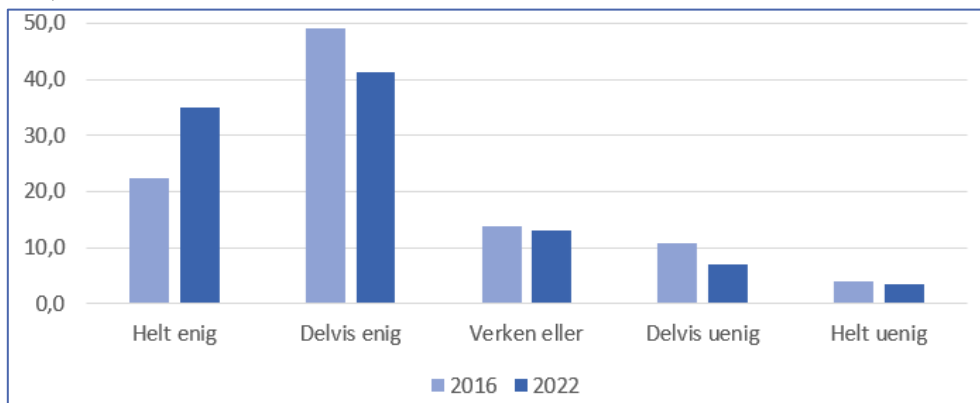
13.1 Arbeidet med regionale vannforvaltningsplaner bidrar til å samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver og gir grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser (i tråd med pbl § 1.1).



13.2 Planleggingen etter vannforskriften fremmer helhet ved at sektorer, oppgaver og interesser i et område ses i sammenheng gjennom samordning og samarbeid mellom berørte aktører (i tråd med pbl § 3.1).



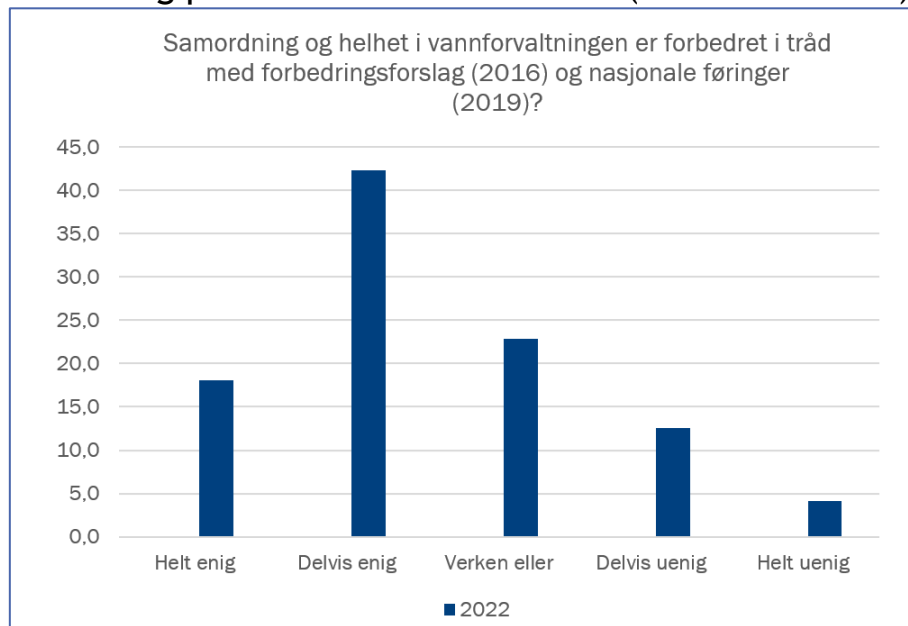
13.3 Vedtatte vannforvaltningsplaner blir et felles grunnlag for kommunal, regional, statlig og privat virksomhet i planområdet (i tråd med pbl § 3.1).



Del C – Helhetlig og samordnet vannforvaltning

14 Hvor enig eller uenig er du i at samordning og helhet i vannforvaltningen er forbedret i tråd med forbedringsforslag (2016) og nasjonale føringer (2019)?

Fordeling på svaralternativer i 2022 (ikke stilt i 2016)



Dette er snitt for spørsmålene 14.1 - 14.6

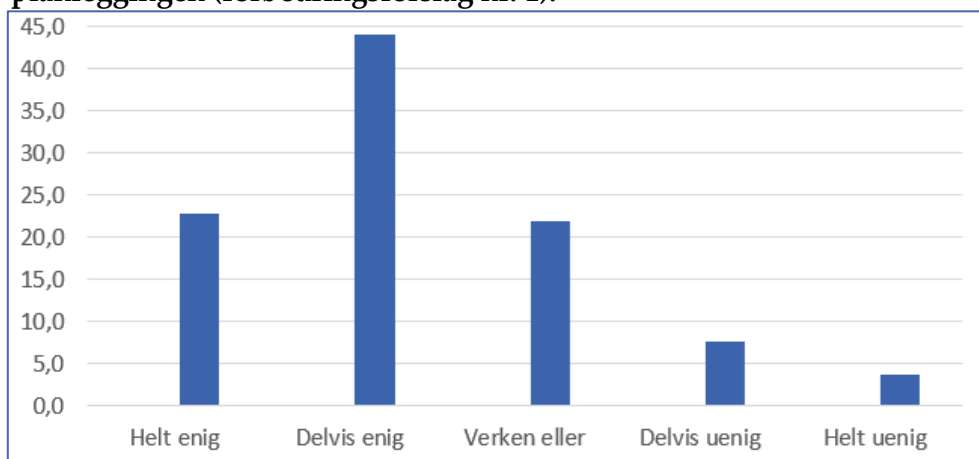
Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest minst enige i (43,6 %).

Spørsmålene ble ikke stilt i 2016.

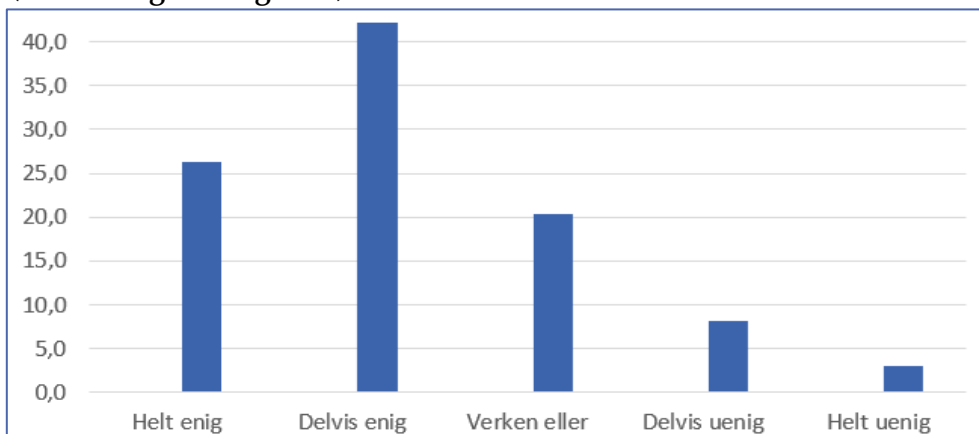
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
14.2	I perioden 2016-2021 har departementene gitt nasjonale føringer innen ulike sektorer. Dette har tydeliggjort ambisjonsnivået i forkant av planarbeidet (forbedringsforslag nr. 2).	57,3
14.1	I perioden 2016-2021 har departementene bidratt til forventningsavklaring for hvordan sektorene skal delta på ulike ansvarsområder og ulike nivå i planleggingen (forbedringsforslag nr. 1).	55,4
14.4	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har statlige myndigheter tatt et særlig ansvar for å påse at oppdatering som angår deres eget ansvarsområde ligger innenfor nasjonale føringer før og etter høring (ny § 22).	52,4
14.6	Planene og tiltaksprogrammene er utarbeidet på et mer håndterbart og overordnet nivå enn de forrige planene, med utgangspunkt i nedbørfelt med tilhørende kystområder (forbedringsforslag nr. 5).	50,8
14.3	I perioden 2016-2021 er roller og ansvar i vannområdene, vannregionene og nasjonalt tydeliggjort. Dette har sikret felles forståelse og økt eierskap, både politisk og administrativt innenfor den enkelte sektor, slik at alle har deltatt på rett måte til rett tid (forbedringsforslag nr. 10).	45,0
14.5	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har den enkelte myndighet hatt nødvendig kapasitet og kompetanse, og fulgt en egen intern fremdriftsplan (basert felles, nasjonal rammeplan) som har sikret planlegging av egne aktiviteter og ressurser (nasjonale føringer 2019).	0,7

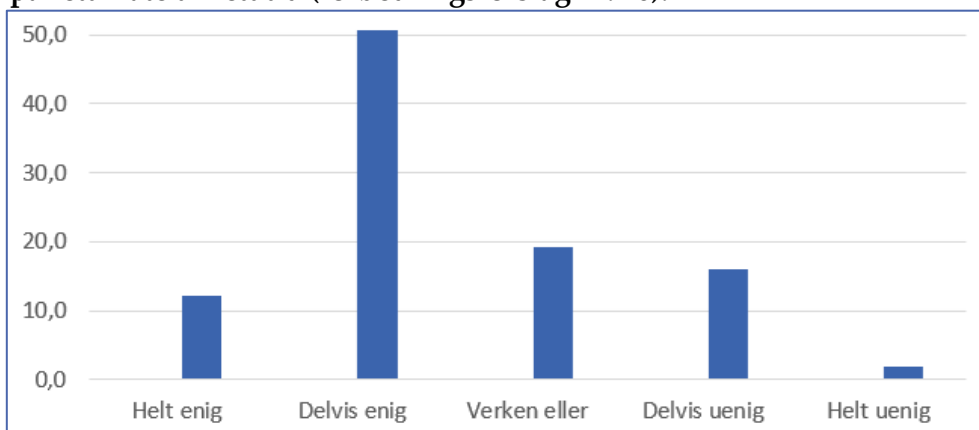
14.1 I perioden 2016-2021 har departementene bidratt til forventningsavklaring for hvordan sektorene skal delta på ulike ansvarsområder og ulike nivå i planleggingen (forbedringsforslag nr. 1).



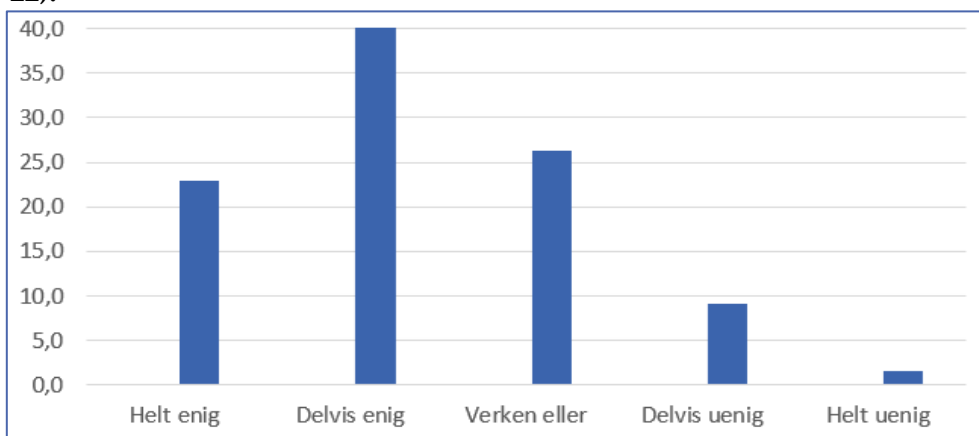
- 14.2 I perioden 2016-2021 har departementene gitt nasjonale føringer innen ulike sektorer. Dette har tydeliggjort ambisjonsnivået i forkant av planarbeidet (forbedringsforslag nr. 2).**



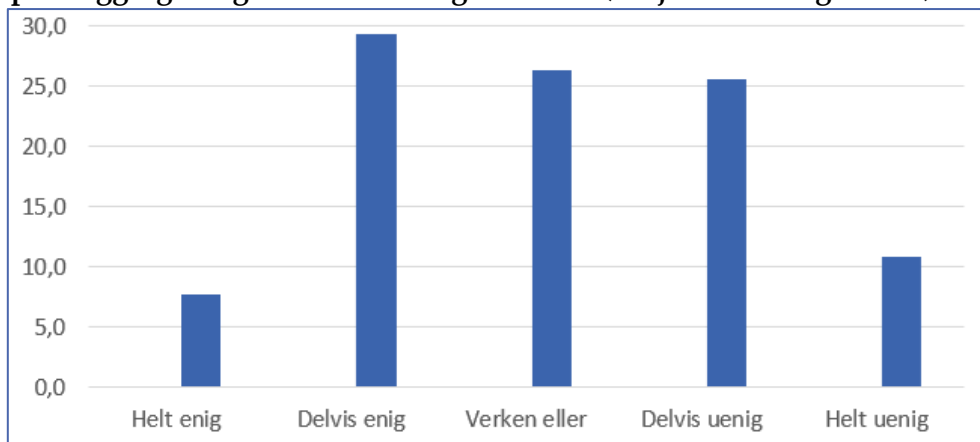
- 14.3 I perioden 2016-2021 er roller og ansvar i vannområdene, vannregionene og nasjonalt tydeliggjort. Dette har sikret felles forståelse og økt eierskap, både politisk og administrativt innenfor den enkelte sektor, slik at alle har deltatt på rett måte til rett tid (forbedringsforslag nr. 10).**



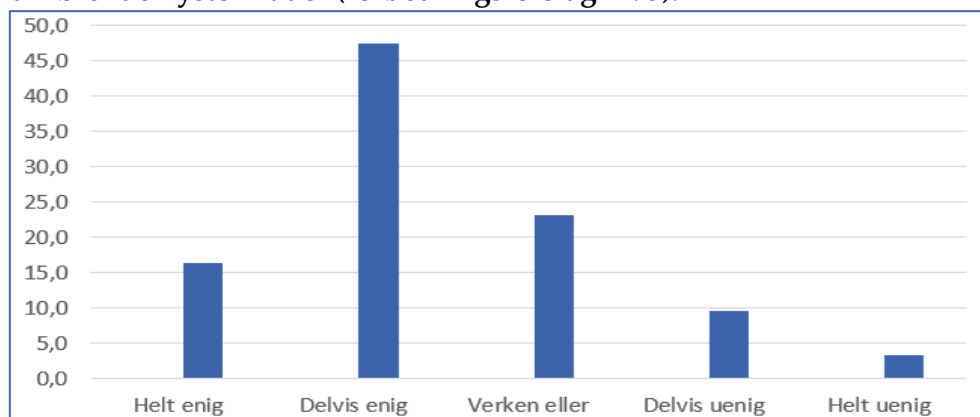
- 14.4 I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har statlige myndigheter tatt et særlig ansvar for å påse at oppdatering som angår deres eget ansvarsområde ligger innenfor nasjonale føringer før og etter høring (ny § 22).**



- 14.5 I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har den enkelte myndighet hatt nødvendig kapasitet og kompetanse, og fulgt en egen intern fremdriftsplan (basert på felles, nasjonal rammeplan) som har sikret planlegging av egne aktiviteter og ressurser (nasjonale føringer 2019).



- 14.6 Planene og tiltaksprogrammene er utarbeidet på et mer håndterbart og overordnet nivå enn de forrige planene, med utgangspunkt i nedbørfelt med tilhørende kystområder (forbedringsforslag nr. 5).



15 Utdypende kommentarer til hva som har fungert eller ikke har fungert (helhet og samordning).

- Departementets forventningsskriv var veldig nyttig for vannmiljøarbeidet lokalt/regionalt.
- Prosessen for 2022-2027 var mye bedre enn for forrige planperiode. Der tror jeg ikke det er noen tvil. Men det er fremdeles en vei å gå. Tiltaksprogrammet betyr ingenting hvis det ikke blir gjennomført i tråd med planen. Så jobben er jo bare så vidt begynt og det krever planer for prioritering og gjennomføring hos den enkelte myndighet.
- Ingen myndigheter gjør mer en de absolutt må, ettersom det er svært ressurskrevende å samordne (krever møtevirksomhet osv.). Vannforvaltningsplanen er i stor grad mer en oppsummering av hva som skjer hos de enkelte myndighetene, enn en samordning mellom dem.
- Fortsatt har enkelt sektormyndigheter for liten kapasitet og kompetanse til å bidra på en tilfredsstillende måte. Men i stort har det skjedd en positiv utvikling siden forrige plansyklus.
- I de regionale prosessene tok sektormyndighetene etter hvert en tydeligere rolle. Helhetsperspektiv og vilje/evne til prioritering bør videreutvikles.
- Bra samarbeid om planer.
- Samarbeid på tvers av kommunene begynner å komme seg, men kommunikasjonen og samhandlingen mellom de ulike aktørene (kommune, statsforvalter, fylkeskommune, NVE, innleide konsulenter) er vanskelig.
- Ser at Mattilsynet ikke alltid gis anledning til å uttale seg/høres i saker som kan påvirke vannkvalitet, som f.eks. nydyrkingssaker.
- Opplever at det fremdeles er vanskelig å forvalte et nedbørsfelt/vassdrag som helhet.
- Alle berørte myndigheter har deltatt og bidratt godt i planarbeidet i vannregionen, med kunnskap og innspill til rett tid og på rett måte. Det er imidlertid liten samordning mellom sektorer når det gjelder gjennomføring av tiltak i samme område.
- Systemet begynner å virke bedre og planene er tuftet på et bedre kunnskapsgrunnlag. Sektorene har fått større eierskap til planene ved å bidra mer, men igjen virker avstanden mellom vannområdene og sektorene større.
- Forventningsavklaringene og arbeidet med regionale vannforvaltningsplaner oppfattes i det store og hele til å ha vært bra, dels meget bra. Men pt. synes mye av den videre oppfølgingen å svikte. Det synes som om mye av tiltaksgjennomføringen ikke har blitt fulgt opp, og ingen "følger med". Det er heller ikke noen gode rutiner for å rapportere på tiltaksgjennomføringen.
- Jeg er helt enig i at regionale vannforvaltningsplaner BIDRAR til å samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver og de skal også gi grunnlag for vedtak. Men hvordan/hvor godt dette fungerer i praksis er jo et helt annet spørsmål.
- Opplever at kommunene ikke en gang er KLAR over hva regional vannforvaltningsplan er, hva den sier og hvordan den kan brukes.
- Ei utfordring kan ofte bli at kommunen har ansvar for å gjennomføre ein litt for stor andel av dei lokale tiltaka, sånn at planane ikkje blir gjennomført i praksis. Fordelen med å utarbeide planane er at ein samarbeidar på tvers av ulike ledd, og at informasjonsflyten og oppfølging av måla kan vere betre enn utan ein slik plan.
- Opplever att kommuner i innlandet i svært liten grad er opptatt av miljømål i regionale planer. Antar att en del foreslåtte tiltak i planperiode 2016-2021 er overført til dagens planperiode. Også i regulerte vassdrag. Kommuner er medeiere i lokale kraftverk og jobber svært ofte imot i revisjonssaker hvor det er snakk om krafttap.

- Regionale vannforvaltningsplaner er nyttige overordnede dokumenter med noen vesentlige prioriteringer av viktige vannforekomster. Samtidig er en del "stating the obvious" på områder en skal jobbe med. Likevel viktig med styring fra fylkeskommune.
- Inngangen til arbeidet underkommuniseres systematisk. Det er miljømål som gjelder som grunnlag for all vannforvaltning. Fokuset på sektorenes egen myndighet er for stor, det er innretting etter vannforvaltningsplanen som er sentralt. Myndighet ligger fast. Fokus på prosess i planarbeidet må opprettholdes og styrkes, men respekt for resultatet forventes uten diskusjon. Blikket er nok på plass, men metodikken og systemforståelsen er ikke poengtert eller forstått godt. Dette påvirker evnen til å iverksette tiltak i tråd med miljømålene, kravet til helhetlig forvaltning blir derfor ikke fulgt opp tilstrekkelig. Nasjonal føring må være at miljømålene gjelder, de er sektorovergripende. Punktum! Det er arbeidet dit som gir riktig rammebetingelse. All myndighet består og gjelder som føring. Uenigheter løses i tråd med dagens praksis.
- Jæren vannområde koordinatoren har en viktigere rolle i vannforvaltning på en generell basis. Mangler ressurser, vanskelig for kommuner å drive tiltaksprosjekter i vassdrag. Selv regner jeg at jeg har en ca. 10-20 % stilling i vannforvaltning. Er derfor avhengig av godt samarbeid med Jæren vannområde og nabokommuner.
- Vannforvaltningsplaner som felles grunnlag for offentlige og private virksomheter: vår erfaring er at vannplanene brukes høyst ulikt. Regionale planer brukes i stor grad på tvers av nasjonal godkjenning, forslag til tiltak i Vann-Nett oppfattes som forpliktende for aktører osv. Generelt er kvaliteten på planene for lav til at de kan legges til grunn for beslutninger. Feil i planenes faktagrunnlag samt lokale/regionale prioriteringer som ikke er forankret forårsaker "støy" og ekstra ressursbruk i behandling av enkeltsaker.
- Miljødirektoratet har hatt en uheldig tilnærming som sektormyndighet for gruveforurensning, vist vel mye til § 10, reduserte miljømål.
- Det er målkonflikter mellom hensynet til vannmiljø og målet om økt matproduksjon.
- Uklarhet i ansvarsfordelingen mellom Bane NOR og Jernbanedirektoratet.
- Statsforvalteren har hatt en utfordrende rolle med lite ressurser og kapasitet. Mye omorganisering som har skjedd parallelt har vært forstyrrende for planprosesser. Vannregionen har vært avgjørende for arbeidet.
- Har vært utfordrende å få med hele kommunen, f.eks. planavdelingene.
- Uavklart ansvar for kartlegging og overvåking av grunnvannsforekomster har medført at sektoransvarsprinsippet ikke har kunne anvendes i arbeidet med å fremskaffe og sammenstille tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for fastsettelse av tilstand.
- Tror nok det jobbes godt på statlig og fylkeskommunalt nivå, men det er et "missing link" mellom fylkeskommunalt og kommunalt.
- Direktoratenes tilråding med lansering av fire scenarier oppleves som umotivert og dårlig begrunnet. Det er videre vanskelig å se sammenhengen med godkjente planer fra 2016 og føringer i NVE rapport 49/2013 mv. De totale konsekvensene for kraftproduksjon er mangelfullt utredet og beskrevet. Det er også vanskelig å se hvordan tilrådingen er basert på planprosessene, utkast og høringsinnspill.
- Avsatt for lite ressurser til arbeidet.
- Vassforvaltningsplanene er litt abstrakt og stort i mange sammenhenger og det er litt utfordrende å nytta som verktøy.
- Tiltaksprogrammet bør fjernes i sin helhet, det er unødvendig. Løpende oppdatert løsning i vann-nett er beste vei å gå, dette landskapet endres stadig vekk. Programmet forvirrer og fører til avmakt i dagens form.
- Ressursbrist i oppfølging av arbeidet med nye regionale vannforvaltningsplaner på fylkeskommunalt nivå.

- Som nevnt, forskjellige myndigheter har fulgt opp og bidratt. Min lille uenighet ovenfor er at vi ikke har lyktes med lokal mobilisering i tilstrekkelig grad. Det blir utfordringen for kommende periode.
- Det bør bli enda tydeligere føring for hva som er den enkeltes ansvarsområde i forhold til akvakultur.
- Det hjelper lite når kommunepolitiker glemmer hva som er vedtatt. Det hjelper lite når FK glemmer. Det hjelper lite når fiskeridir, landbruk, NVE og Mdir glemmer hva som er vedtatt. Nasjonale føringer blir ikke lest. Og er de lest, er innholdet glemt. Og selv om det er lest og forsøkt benyttet overstyrer politikere vedtakene.
- Fylkeskommunene trenger en bedre forståelse av hva som er forventningene til dem som vannregionmyndighet. I enkelte av regionene blir det miljøfaglige fokuset borte- det blir kun en teknisk innfallsvinkel til planarbeidet.
- Innen hydromorfologi/vannkraft er arbeidet/ambisjonene altfor lave. Det er et paradoks at det gis (mange) tillatelser til fortsatt utbygging av vannkraftverk i sårbar/vernede vassdrag.
- Innen jordbruk og skogbruk er det nødvendig med sterkere juridiske virkemidler. Generelt er det behov for langt større økonomiske virkemidler.
- Kommunene har vært lite involvert i disse planene
- Det er vanskelig for kommunene å ta eierskap til regionale planer. Det er ikke tydelig hva det kommunale ansvaret er og hvordan planen hjelper til med å løse dette.
- Med flere vannområder i funksjon er det vanskelig for de statlige myndighetene å følge opp, feks vann-nett. Resultatet er at det blir veldig overordnet
- Kommunesammenslåing og høy turnover på folk har gjort det vanskelig å følge intern fremdriftsplan innenfor avløp i spredt bebyggelse.
- Det er generelt dårlig med ressursar i kommunen. Det er vanskeleg å få tilset folk i ledige stillingar. Mindre kommunar vil som regel ikkje kunne jobbe så mykje med å oppnå måla i vassforvaltningsplanen som kommunane i utgangspunkt ynskjer.
- Oslofjordplanen må være et felles løft også økonomisk for å nå målene.
- Det er fremdeles behov for å øke nødvendig kapasitet og kompetanse og intern forankring av vannforvaltningsarbeidet hos flere sektormyndigheter. Kapasiteten er fremdeles for dårlig på alle nivåer. Ofte er den også veldig personavhengig. Dette gjør at arbeidet med gjennomføringen av vannforskriften er veldig sårbar. Dette gjelder alle forvaltningsnivåer.
- Kompetansen innen feltet oppleves generelt å være høy, men det er ingen tvil om at kapasiteten er noe redusert - i alle fall etter opplevelse lokalt.
- Det har ikke vært nødvendig kapasitet på lokalt nivå, det har vært urealistisk forventninger til hva VOK alene skal ha ansvar for å løse.
- "Statlige myndigheter tatt et særlig ansvar for å påse at oppdatering som angår deres eget ansvarsområde": Kommunene/vannområdene ble i flere tilfeller bedt om å legge inn tiltak som statlige myndigheter er myndighet for. Eks. tiltak som gjeldender kap. 14 avløpsanlegg (inkl. kommunalt avløpsnett) der statsforvalteren er forurensningsmyndighet. Miljødirektoratet, NVE, Statens Vegvesen og fylkeskommunen ville ikke lagt inn noen tiltak hvis ikke vannområde hadde bedt om det.
- "I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har den enkelte myndighet hatt nødvendig kapasitet og kompetanse, og fulgt en egen intern fremdriftsplan": Vannområder fikk ekstrem korte frister fra vannregionen til å levere omfattende produkter. Dette visste vannregionmyndighetens mangel på innsikt i kompleksiteten og omfanget av det de etterspurte.
- "Planene og tiltaksprogrammene er utarbeidet på et mer håndterbart og overordnet nivå enn de forrige planene, med utgangspunkt i nedbørfelt med tilhørende kystområder":

Planene skal iht. vannforskriften fastsette miljømålet og fristen for oppnåelsen for hver enkelt vannforekomst. Klarer ikke å se for meg hvordan man skal gjøre planene mer "håndterbart og overordnet". Man kunne gjøre planene mer brukervennlige ved å nemlig kutte all den overordnede teksten, og gå rett på sak: liste med vannforekomster i vannregionen med miljømål, frist for oppnåelse og eventuell begrunnelse for utsatt frist.

- Statlege styresmakter har voe treige med å oppdatere vann-nett og legge inn tiltak. Det verkar som at dei ikkje har avsatt nødvendig kapasitet. Kommunane har i stor grad fått lagt inn tiltak og oppdateringar i vann-nett gjennom vassområdekoordinator.
- Disse spørsmålene var veldig store og omfattet veldig mye. Er det meningen at alle skal ha oversikt over prosessene til alle statlige myndigheter? Hadde det ikke vært bedre å svare for sin egen etat/organisasjon?
- God målsetjingar, men svara er bort i mot gitt slik dei er stilte.

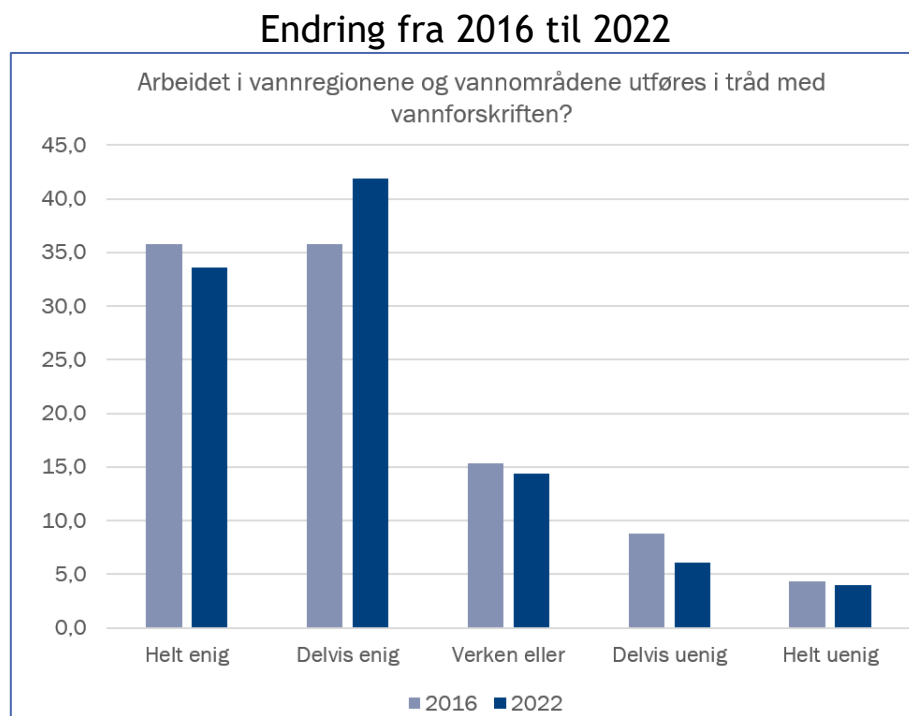
16 Konkrete forslag til forbedringstiltak (helhet og samordning).

- Auka felles forståing og auka eigarskap, både politisk og administrativt innenfor den enkelte sektor, slik at alle har deltatt på rett måte til rett tid.
- Nasjonale føringer følges i høyst varierende grad opp i de ulike regioner. Føringerne bør vektlegges og tydeliggjøres enda sterkere.
- Økt press/påminning ovenfra på det som går på tiltaksgjennomføring. Her må det planlegges og gjennomføres. Vi må ikke komme til arbeidet med ny planperiode og ha like mange tiltak som ikke var påbegynt.
- Det må settes av mere tid og ressurser til arbeidet fra forvaltningens side ang oppdatering av kunnskapsgrunnlag og se ting i helhet.
- Det er behov for økt samordning mellom sektorer om tiltaksgjennomføring i samme vannforekomst/vassdrag, både mht. tidsrom, felles bruk av virkemidler, finansiering og kostnadsfordeling.
- Bindeleddet mellom fylkeskommune og kommune må styrkes. Kommunene må få mer hjelp til å komme i gang med tiltak, samt til å utnytte ressursene best mulig. Mindre kommuner har ikke sjans til å jobbe med vannforvaltning alene.
- Det burde vurderast på overordna nivå om ein kan gjennomføre planlegginga og webinarar på ein meir effektiv måte, og slik frigjere meir midlar og kapasitet til å gjennomføre tiltak i dei kommunane som treng det mest.
- Igjen, kommuner trenger mer fokus og kunnskap om sitt ansvar. Min erfaring er at de ofte er mer opptatt av og utføre inngrep som flomsikring og mer utbygging av vannkraft.
- Økt matproduksjon må foregå innen rammen av god vannøkologisk tilstand.
- Avklaring av sektoransvar for kvalitativ tilstand av grunnvannsforekomster.
- Samordning mellom sektormyndighetene er en kritisk viktig faktor og må styrkes. Enkelte sektormyndigheter er tidvis svært "egenrådige" og blir derfor vanskelig å tilnærme. Hvilke samfunnsoppdrag er viktigst? Hvordan løse konflikter mellom feks næring og miljø i våre vannforekomster, bedret verktøykasse for å kunne jobbe godt med dette. Bruke fylkeskommunenes rolle som regional utviklingsaktør til denne type møteplasser? Tydeliggjøre mer konkret at dette er et viktig oppdrag for fylkeskommunene. Hva betyr det å være en regional utviklingsaktør?
- De enkelte myndigheter bør i større grad involvere, og informere, vannregioner/vannområder når de skal legge inn tiltak eller gjøre endringer.
- Digitalisering av planen, med vann-nett som rygggrad. Rapporteringsløsninger som sikrer inngang og innsyn. Sørge for forståelse av hvilken metodikk og hvilke systemer for oppfølging som gjelder. Virkemiddelbruk sorteres godt med en slik inngang, og vil forbedre gjennomslagskraften til miljømålene.
- Behov for økt ressursbruk avsatt til oppfølging av vannforvaltningsplanene hos veieiere.
- Det må få en konsekvens å bryte regelverket. PPP-prinsippet må også gjelde for forvaltning, når disse ignorerer eget lovverk.
- Klassifisering basert på Vitenskapsrådets anbefalinger om laks må oppdateres snarest. Klassifiseringen er utdatert i forhold til den utviklingen som skjer på planområdet.
- Vannforekomster er små og på et detaljnivå som ikke egner seg for samordning. Men pr idag er det på vannforekomster i vann-nett at vi kan få oversikt over hvor ulike sektorer har pågående miljøforbedringstiltak. Det hadde fungert bedre om man kunne diskutere samordning mellom sektorer på vassdragsnivå, og ikke vannforekomstnivå. Kan trolig oppnås gjennom bedre funksjonalitet i vann-nett, når den nye versjonen kommer.

- Tiltaksgjennomføringen må rapporteres for alle sektormyndighetene, inkl. regionale og nasjonale (og da må Vann-Nett forbedres/forenkles mye).
- Juridiske virkemidler må økes/forbedres/strammes inn, særlig innen jordbruk, skogbruk, vannkraft/hydromorfologi.
- De økonomiske tilskuddene til problemkartlegging og tiltaksoppfølging (der ingen kan pålegges) må økes vesentlig.
- Kommunene må pålegges å utarbeide tiltaksplaner basert på regional vannforvaltningsplan. Dette vil gi eierskap og sørge for at vannforvaltningsplan implementeres i ordinær saksbehandling/saksgang. Veiledning/kurs fra Miljødirektoratet til kommunene med fokus på implementering av vannforvaltning i kommunen. Dette må være oppsøkende kursing/pålagt fra Miljødirektoratet, ikke et åpent tilbud fordi da kommer ikke travle ledere og saksbehandlere. Det må også være en oppfølging fra sentralt hold (Miljødirektoratet) av om kommunene klarer å implementere og følge opp vannforvaltning i kommunal forvaltning.
- Viktig å følge opp reell tiltaksgjennomføring.
- Mindre byråkrati. Tiltakskort gir ikke bedre vannkvalitet.
- Det bør leggjast bette til rette for at kommunane har nok arbeidsressursar for å kunne fylgje opp vassforvaltningsplanane.
- God nok økonomi for å følge opp Oslofjordplanen.
- Både kapasitet og kompetanse må økes på alle nivåer. Vi har fremdeles en god vei å gå for å møte både målkravene og prosesskravene vannforskriften. Jeg mener også at blant annet at Statsforvaltningens rolle som miljøfaglig ansvarlig må tydeliggjøres slik at både forventningene og rollene er tydelig avklart. I vannregionene jobbes det i tospann der fylkeskommunen har prosessansvaret og statsforvalteren har det miljøfaglige ansvaret. Statsforvalteren har derfor en veldig viktig rolle som det må allokeres tilstrekkelig ressurser til å utøve. Hvis ikke rollen tydeliggjøres er jeg redd at oppgaven kan nedprioriteres i de enkelte statsforvalterembedene.
- Rollene kan gjerne konkretiseres i en enda større grad. Det er behov for flere som arbeider innen feltet. Selv har vi flest innen vann og avløp, men de er lite knyttet til plan- og byggesaker. I tillegg er oppfølging som forurensningsmyndighet hos en annen avdeling. Det burde dermed både være flere ansatte, samt bedre samordning internt.
- Mer kapasitet til lokalt nivå.

Del D – Vannregioner og vannområder

17 Hvor enig eller uenig er du i at arbeidet i vannregionene og vannområdene utføres i tråd med vannforskriften?



Dette er snitt for spørsmålene 17.1 - 17.5

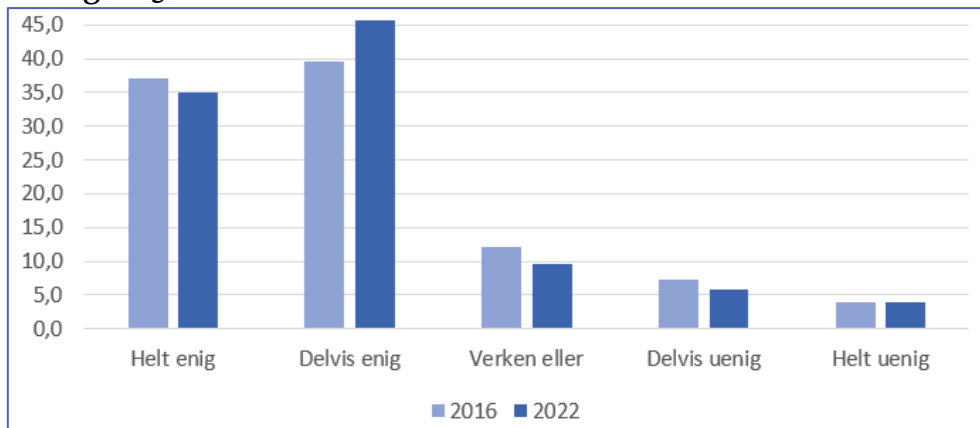
Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest mest enige i (65,6 %).

Endringen fra 2016 til 2022 er middels (+7,1 %).

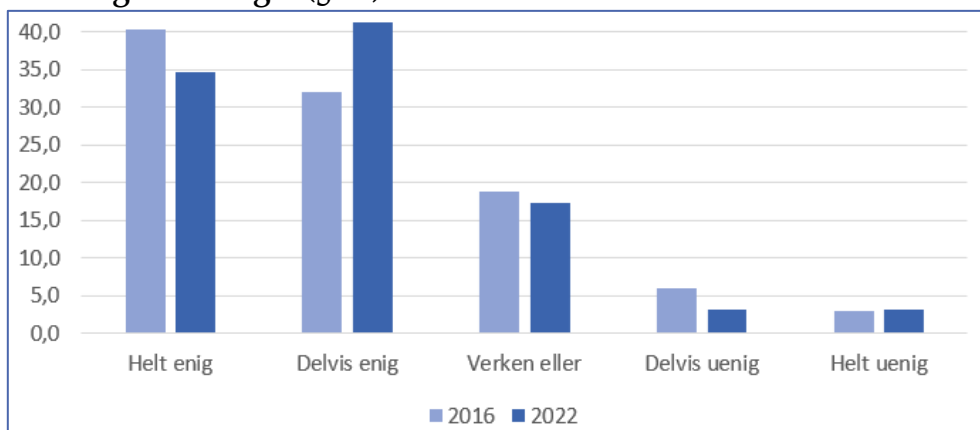
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
17.3	Vannregionmyndigheten arbeider for at det oppnås enighet om utkast til forvaltningsplan i vannregionutvalget (§ 26)	78,5
17.1	Vannregionmyndigheten koordinerer arbeidet med å gjennomføre oppgavene som følger av vannforskriften i henhold til tidsfristene som er angitt (§ 21)	70,8
17.2	Vannregionmyndigheten koordinerer arbeidet med å gjennomføre oppgavene som følger av vannforskriften i nært samarbeid med vannregionutvalget (§ 21)	69,7
17.4	Vannregionmyndigheten gir i nødvendig utstrekning rammer og veiledning for organisering og gjennomføring av arbeidet i vannområdene (§ 23)	55,3
17.5	Vannregionmyndigheten legger til rette for at arbeidet i vannområdene skjer på en faglig forsvarlig måte og innen fastsatte frister (§ 23)	53,3

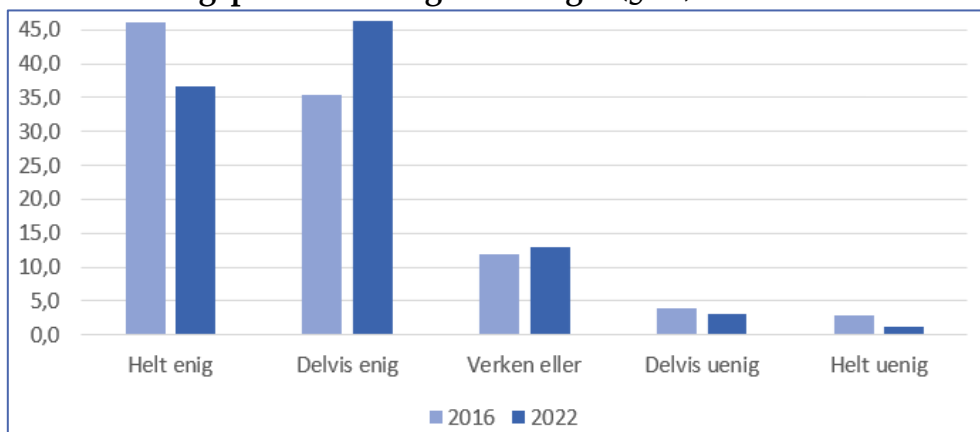
17.1 Vannregionmyndigheten koordinerer arbeidet med å gjennomføre oppgavene som følger av vannforskriften i henhold til tidsfristene som er angitt (§ 21).



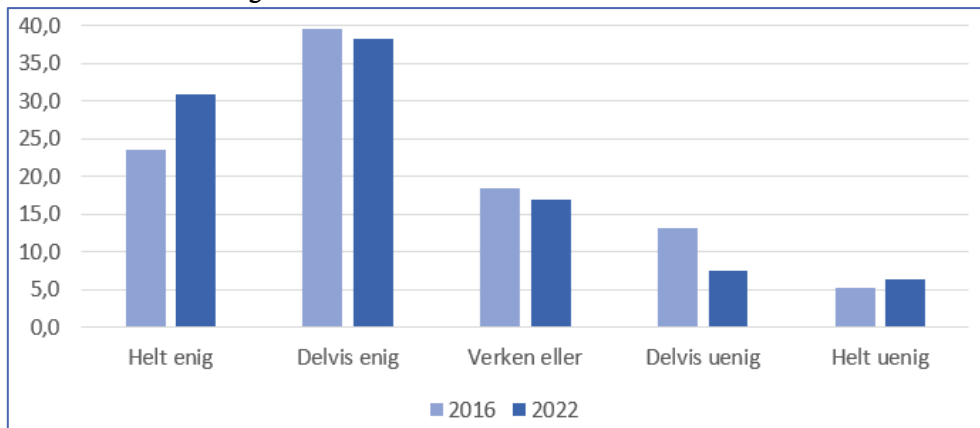
17.2 Vannregionmyndigheten koordinerer arbeidet med å gjennomføre oppgavene som følger av vannforskriften i nært samarbeid med vannregionutvalget (§ 21).



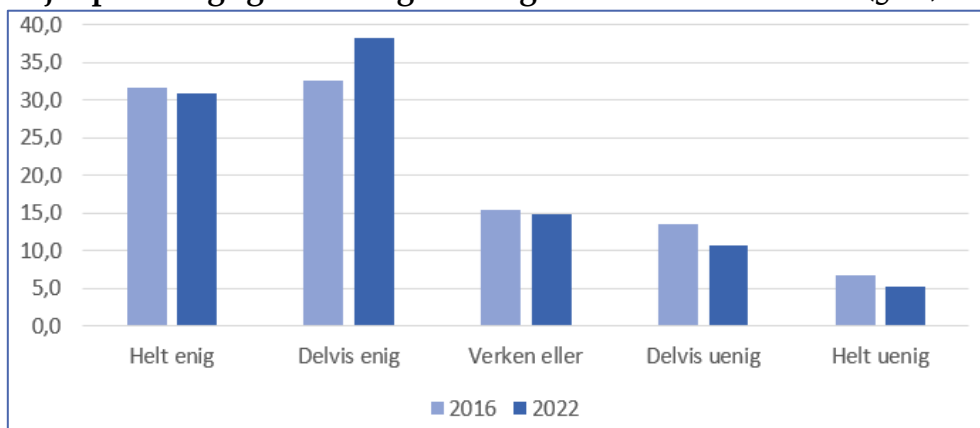
17.3 Vannregionmyndigheten arbeider for at det oppnås enighet om utkast til forvaltningsplan i vannregionutvalget (§ 26).



17.4 Vannregionmyndigheten gir i nødvendig utstrekning rammer og veiledning for organisering og gjennomføring av arbeidet i vannområdene (§ 23).



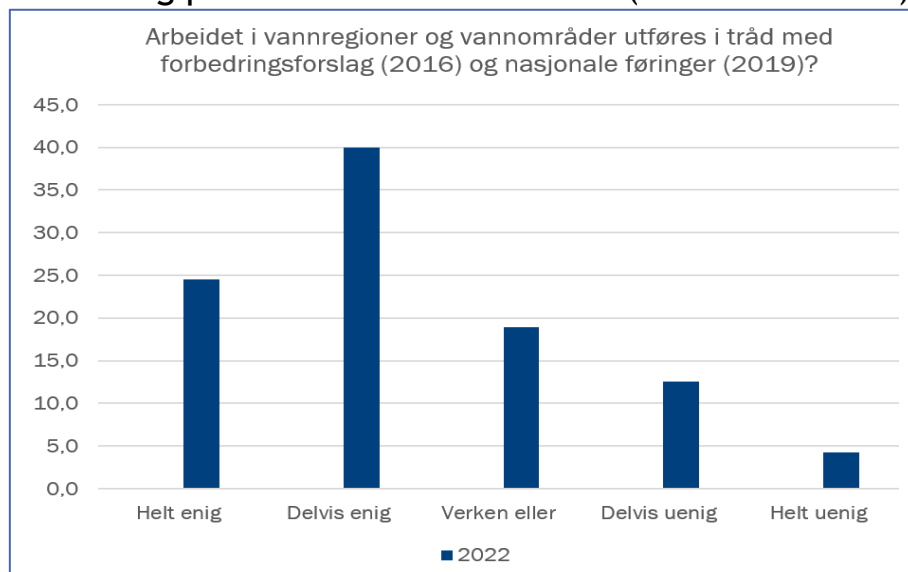
17.5 Vannregionmyndigheten legger til rette for at arbeidet i vannområdene skjer på en faglig forsvarlig måte og innen fastsatte frister (§ 23).



Del D – Vannregioner og vannområder

18 Hvor enig eller uenig er du i at arbeidet i vannregionene og vannområdene utføres i tråd med forbedringsforslag (2016) og nasjonale føringer (2019)?

Fordeling på svaralternativer i 2022 (ikke stilt i 2016)



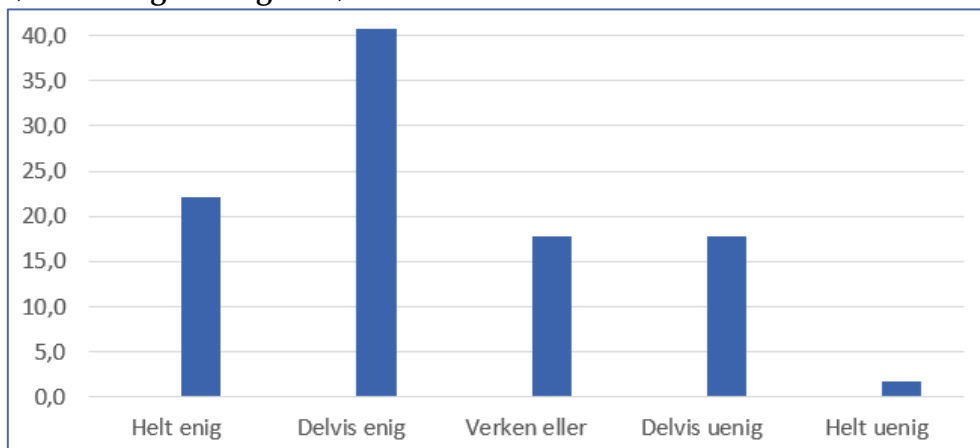
Dette er snitt for spørsmålene 18.1 - 18.5

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest minst enige i (47,7 %). Spørsmålene ble ikke stilt i 2016.

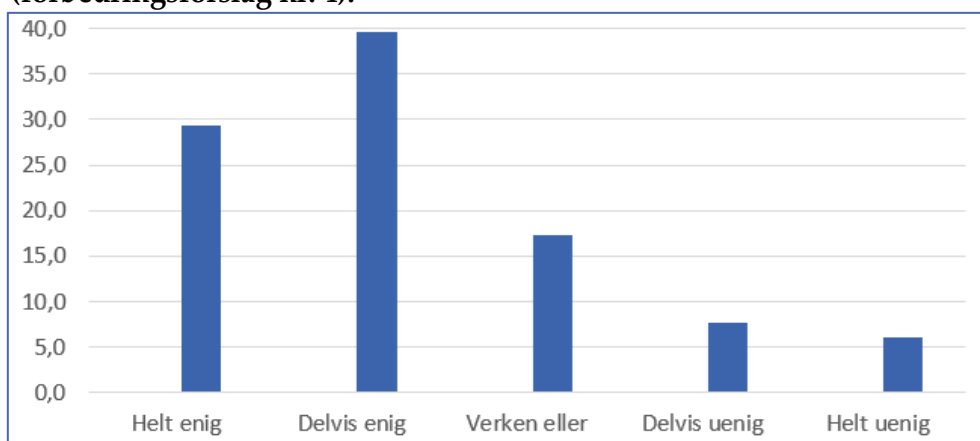
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
18.2	I perioden 2016-2021 er det etablert en stabil samfinansiering av vannområdekoordinatører mellom stat, fylkeskommune og kommunene (forbedringsforslag nr. 4).	55,2
18.3	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har vannregionmyndighetene tilrettelagt for en planprosess der miljømål og tiltak er vurdert og avveid i samarbeid mellom de ulike sektormyndighetene og forvaltningsnivåene, og med bred medvirkning fra alle berørte aktører i vannregionen (nasjonale føringer 2019).	50,5
18.1	I perioden 2016-2021 er det etablert en mer langsiktig og forutsigbar ressursituasjon som er tilpasset det nasjonale ambisjonsnivået (forbedringsforslag nr. 3).	43,4
18.5	Oppdatert vannforvaltningsplanen for 2022-2027 og tilhørende tiltaksprogram er alle sektormyndigheters og kommuners omforente dokumenter, med felles miljømål og forslag til tiltakstyper for å nå miljømålene (nasjonale føringer 2019).	41,8
18.4	Arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har hatt en god forankring lokalt, regionalt og hos sektormyndighetene, noe som vil sikre en effektiv og målrettet oppfølging av planen i arbeidet for å tette gapet mellom dagens tilstand og fastsatte miljømål (nasjonale føringer 2019).	35,7

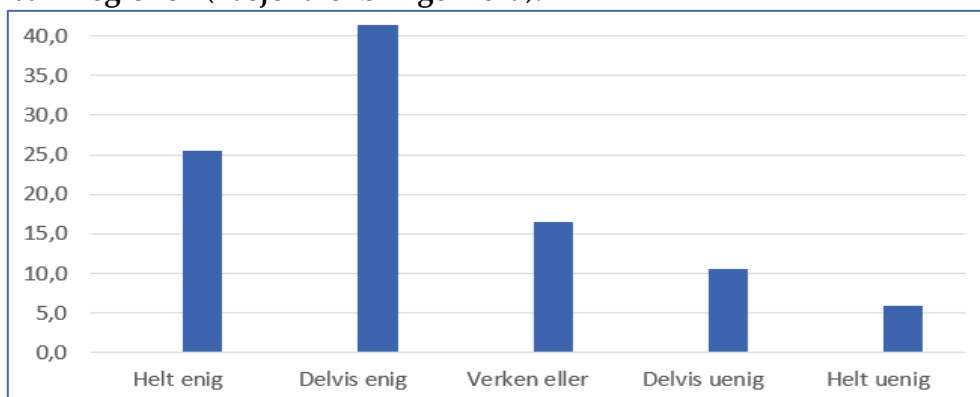
- 18.1 I perioden 2016-2021 er det etablert en mer langsiktig og forutsigbar ressurs situasjon som er tilpasset det nasjonale ambisjonsnivået (forbedringsforslag nr. 3).**



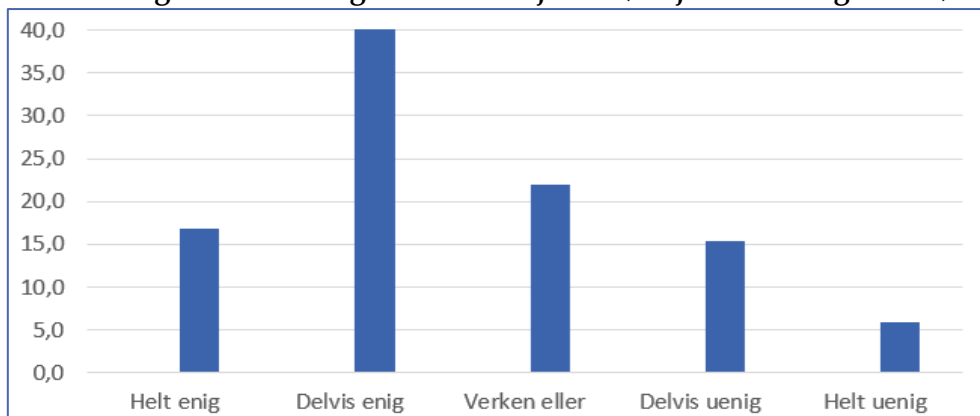
- 18.2 I perioden 2016-2021 er det etablert en stabil samfinansiering av vannområdekoordinatorer mellom stat, fylkeskommune og kommunene (forbedringsforslag nr. 4).**



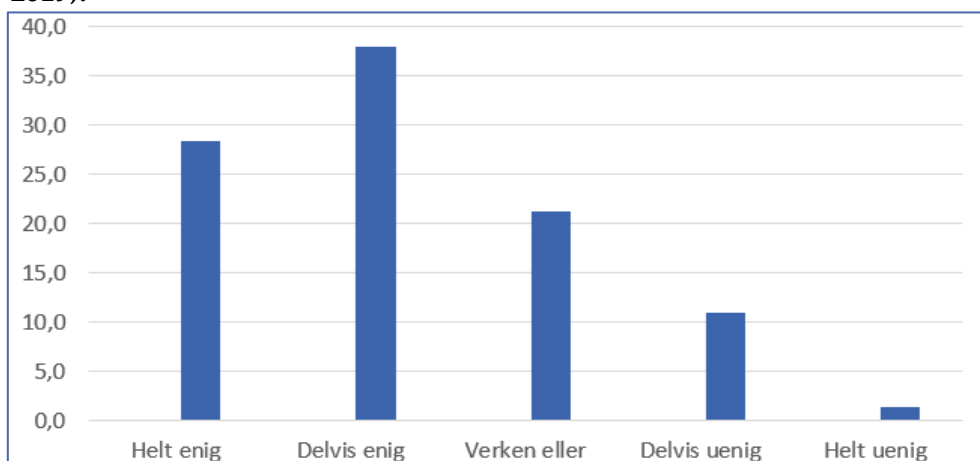
- 18.3 I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har vannregionmyndighetene tilrettelagt for en planprosess der miljømål og tiltak er vurdert og avveid i samarbeid mellom de ulike sektormyndighetene og forvaltningsnivåene, og med bred medvirkning fra alle berørte aktører i vannregionen (nasjonale føringer 2019).**



- 18.4 Arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har hatt en god forankring lokalt, regionalt og hos sektormyndighetene, noe som vil sikre en effektiv og målrettet oppfølging av planen i arbeidet for å tette gapet mellom dagens tilstand og fastsatte miljømål (nasjonale føringer 2019).**



- 18.5 Oppdatert vannforvaltningsplanen for 2022-2027 og tilhørende tiltaksprogram er alle sektormyndigheters og kommuners omforente dokumenter, med felles miljømål og forslag til tiltakstyper for å nå miljømålene (nasjonale føringer 2019).**



19 Utdypende kommentarer til hva som har fungert eller ikke har fungert (vannregioner og vannområder).

- Koordineringa har fungert mye bedre enn i forrige planperiode.
- Vi har god oppfølging frå fylkeskommunen i vårt vassområde, og har hatt fleire arbeidsmøte undervegs. (Eg starta i jobben i 2020, og kjenner ikkje til korleis ting fungerte før dette.)
- På grunn av fylkessammenslåingen ble det endringer av vannregionmyndigheten. I det tilfelle som refereres til ble en ny fylkeskommune som ikke har vært vannregionmyndighet tidligere utpekt. Fra sammenslåingen og fram til nå har det vært stadig utskifting av personell og liten vilje til å ansette folk med kunnskap om vannforvaltning.
- Ny vannregionmyndighet i løpet av planperioden ifm sammenslåing av fylker og omorganisering av vannregioner gjorde at ting av og til tok ekstra tid.
- Regionreformen med utskiftning av folk var nok en viktig faktor som svekket prosessen med oppdatering av vannforvaltningsplanene. Mitt inntrykk er at arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har hatt mer forankring lokalt i kommunene (takket være sektormyndighetene), enn hos regionale og statlige sektormyndigheter. Her er vannregionmyndigheten viktig som "koordinator" på vannregion nivå.
- Veldig fornøyd med oppgavene og samarbeid vannregionmyndighet har stått for.
- Arbeidet preges av hastverk, underbemanning, uklare retningslinjer, uklare mandat fra lokal ledelse mm. Det er en lang vei å gå, fortsatt.
- Fylkeskommunene trenger en bedre forståelse av hva som er forventningene til dem som vannregionmyndighet. I enkelte av regionene blir det miljøfaglige fokuset borte- det blir kun en teknisk innfallsvinkel til planarbeidet.
- Årsaken til at jeg har svart delvis enig på noen av spørsmålene, er fordi vannregionmyndigheten ikke har hatt kapasitet til følge opp alle spørsmålene. Det er synd om ressurstilgangen nedskaleres i perioden 2022-2027.
- Der man har fått på plass samfinansiering til faste vannområdekoordinatorstillinger så har det fungert veldig bra. Der man ikke har fått på plass faste stillinger har det vært stor utskifting og lengre perioder med vakante stillinger.
- Spleiselaget mellom stat, fylke og kommune om vannområdenes drift og administrasjon er helt avhengig av langsiktige og forutsigbare statlige bidrag. Vannområdene er en sårbar organisering, der reduksjon eller frafall av statlig medfinansiering kan føre til at kommuner trekker seg ut av spleiselaget. Godt organiserte og velfungerende vannområder med en dedikert stillingsressurs er avgjørende for å sikre lokal forankring, er bindeleddet mellom kommunene og regionalt nivå, og helt nødvendige for å sikre oppfølging og gjennomføring av planene på lokalt nivå.
- Høringsfristene ble altfor korte. Det er teknisk ikke mulig å gjennomføre politiske høringer innen 3 måneder.
- Utskifting av vannkoordinatorer hinderer kontinuitet.
- Velfungerende vannområder med heltidsansatte vannområde-koordinatorer spiller en viktig rolle i arbeidet med å sette tiltakene ut i livet.
- Det blir liten samordning når f.eks. kommunene ikke vet noe om regionale/nasjonale myndigheters fremdrift/planer i tiltaksgjennomføring som kan ha synergieffekt.
- Ikkje full kontinuitet i arbeidet.
- Etter min mening er det Statsforvalter som står for at arbeidet i vannområdene skjer på en faglig og forsvarlig måte. Fylkeskommunen strekker som oftest ikke til på det faglige nivået.

- I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har den enkelte myndighet hatt nødvendig kapasitet og kompetanse, og fulgt en egen intern fremdriftsplan": Vannområder fikk ekstrem korte frister fra vannregionen til å levere omfattende produkter. Dette visste vannregionmyndighetens mangel på innsikt i kompleksiteten og omfanget av det de etterspurte.
- Vannregionmyndigheten i vår region har en manglende forståelse av hva som er forventningene til en planmyndighet når det gjelder samordning og informasjon. De har også en for teknisk innfallsvinkel til planarbeidet, og det miljøfaglige fokuset blir for svakt. Det er for liten deltakelse fra ledernivået i fylkeskommunene, hos oss kun fra politisk nivå. (hvor det er levert bra).
- Det var utfordrende å sørge for at planene var i tråd med nasjonale føringer, når det kom inn nye miljømål og tiltak en god stund etter høringen og like før planene skulle vedtas. Derfor ble i praksis ikke planene vurdert samlet i nasjonalt perspektiv opp mot nasjonale føringer før i tilrådingen.
- Vannkoordinatorer i vannområdene er svært viktig for at interesseorganisasjoner skal ha noen å komme med sine innspill til. En fast person som er godt kjent i vannområdet (og interessert i sitt område) er avgjørende for god kontakt med ildsjelene ute i distriktet. I vannregion Agder har dette bare vært enkelte vannområder som har egen vannkoordinator.
- Jeg mener vannregionmyndigheten ikke når ut til kommunene.
- Regional vannforvaltningsplan har vært på høring i kommunen, men vi har ikke hatt nok ressurser til å gi uttalelse, jobbe med dette.
- Arbeidet med gjennomføring og finansiering av tiltak er i for stor grad overlatt til kommuner og frivillige lag og foreninger. Problemet er at kommuner har ett helt annet fokus på å stadig utføre nye inngrep og forverre den økologiske tilstanden.
- Det synes å ha vært utfordringer med sykefravær og manglende ressurser i FK, noe som nok begrenset møtefrekvens og involvering i arbeidet med vannforvaltningsplan. Dette ble forbedret med ny stilling, slik at de nå er 2 stk ved FK som jobber med vannforvaltningsplanen.
- Opplever at Trøndelag FK er langt på vei til å utføre de nevnte oppgaver, mens Troms & Finnmark (spesielt gamle Troms) ligger langt bak.
- Jeg har valgt å sette delvis enig på de fleste spørsmålene. Bakgrunnen er at det ikke står på kompetanse, rolleforståelse, og forsøk på oppgaveutøvelse hos vannregionmyndigheten, men kapasitet til å utøve rollen på en tilstrekkelig måte. Vannregionmyndigheten innehar en nøkkelrolle i vannforvaltningsarbeidet, og oppgavene knyttet til å koordinere, samordne, veilede og være pådriver er veldig omfattende og arbeidskrevende. Samtidig er oppgaven ofte bare besatt med 1-2 stillinger til dette i de ulike regionene. Jeg mener derfor at det må allokeres mer ressurser til dette arbeidet.
- Faglig kompetanse og prosessledelse varierer betydelig mellom regioner, så spørsmålene er vanskelige å besvare generelt. Det er følgelig også stort spenn i kvalitet på planene. Generelt gjelder imidlertid at plandokumentene gir lite konkret informasjon om mål og aktuelle tiltak. Plandokumentene har i hovedsak aggregerte oversikter, og man må inn i Vann-Nett for konkrete opplysninger om "sin" vannforekomst. I Vann-Nett er imidlertid ikke registreringene nødvendigvis oppdaterte. Vi har registrert at plandokument, handlingsprogram og Vann-Nett gir ulike beskrivelser av tilstand, mål og tiltak. Ut over en statusbeskrivelse, med de usikkerheter som \datagrunnlaget gir, har plandokumentene begrenset verdi.
- Føltes litt tredd nedover alle malene fra statlig som skulle følges. Lite fleksibelt for å gjøre lokale tilpasninger. Vannregionen har vært stødig og er viktig for at arbeidet skal gå fremover. Ressursene har vært stabile, men med foreslåtte kutt i statsbudsjetter både på drift og tilskudd, så bidrar dette til å så tvil blant kommunene om de vil bidra i like stor grad som før. Kommunenes deltagelse er avhengig av en stabil statlig medfinansiering, og en romslig tilskuddsordning som gir mulighet for bred tiltaksgjennomføring, kartlegging og overvåkning.

- Som tidligere kommentert; det mangler mer konkret bindeledd mot kommunene - mer bistand til kommunene.
- Hverdagen tar fort kommunene, forankring gjennom lederskap i kommunene er viktig. vannområdekoordinatorene er til god hjelp i kommunene og må være fremoverbøyde. Kommunene kan ikke kun hvile seg på dette alene og må derfor også ha kompetente rådgivere til intern samhandling i kommunene. Dette er en kritisk viktig faktor.
- Vannforvaltningsplanen er vedtatt politisk i kommunen (tror jeg), men dessverre kanskje ikke i "daglig bruk" i administrasjonen.
- Vassforvaltningsplanen er eit stor dokument som kommunen fortsatt ikkje har eigarskap til.
- Jeg oppfatter ikke vannområdefinansieringen fra stat/region som stabil, men vi har alltid endt opp med å få det vi trenger for å drive.
- Vannforvaltningstiltak i samferdselssektoren er ikke godt nok forankret, og både politikere og ledere må ha større kunnskap, eierskap og økt bevissthet rundt ansvaret samferdsel har for måloppnåelse inne vannforvaltningen og de regionale vannforvaltningsplanene.
- Planprosessen gikk bra, men medvirkning og motivasjon er fremdeles krevende. Det er en selvsagt plikt for sektormyndighetene å delta i regionens arrangementer som er del av prosessen, dette ser vi ikke at det er automatikk i. Fagrelevante møter ble avholdt, men disse er ikke tilstrekkelige for å sikre den helhetlige inngangen. Finansieringen fra staten var forutsigbar, men FK og kommunene hadde ikke avklarte løsninger og budsjetter. Dette førte til stor usikkerhet ift. langsiktig drift. For 2022 - 2027 er dette kraftig styrket med avklart finansiering fra FK, og organisering av vannområdene i tråd med kommuneloven. Gjennomgang og vurdering av høringsinnspill ble gjort veldig grundig, og er tilgjengeliggjort.
- Helt ned på kommunenivå burde man i større grad en nå bli involvert i forankringsarbeidet.
- God medvirkning fra alle bortsett fra NVE, som ikke ville inn i faglige drøftinger på aktuelle VF, og i liten grad søkte etter omforente løsninger.
- Vannregionsmyndigheten (fylkeskommunen) er underbemannet og har stort ansvar. Vanskelig å komme i kontakt/oppfølging. Det har fungert bra å ha kommunalt ansatte vannområdekoordinatorene i Trøndelag (lokal forankring). Viktig med langsiktig finansiering fra staten (sikre å beholde kompetanse og kunnskap lokalt).
- Vannforvaltningsplanene tror jeg glemmes i daglig arbeid i kommunene.
- Det har ikke vært nødvendig kapasitet på lokalt nivå, det har vært urealistisk forventninger til hva VOK alene skal ha ansvar for å løse.
- Som tidligere - arbeidet med oppdatering av planen var god, men jeg er usikker på oppfølgingen med å sørge for gjennomføring av tiltakene blir like god.
- Usikker på om hele kommuneorganisasjonen er enig i at det er godt forankret, og om alle rette personer har god nok innsikt
- Vannforvaltningsplanen med tilhørende tiltaksprogram er store tunge dokument med veldig mye informasjon. Dette kan gjøre den uhåndterbar for kommunene å bruke i det daglige arbeidet.
- Vi kunne sikkert bli enda bedre med tanke på medverknad. Relevante lag og organisasjonar er komme med i prosessane, men kanskje ikkje innbyggjarar flest.
- Stor variasjon mellom vannregionene i interesseorganisasjoners medvirkningsmulighet. Regional referansegruppe er noen steder et fungerende organ - i andre vannregioner ikke operativ i det hele tatt.
- Stor forskjell i etterlevelse av regler for arbeidet i ulike vannområder og -regioner. De som åpenbart ikke følger reglene for vannplannarbeidet og bruk av vann-nett bør "korrigeres".
- Forankring av planene hos alle sektormyndigheter- her er det nok en vei å gå.

- Det har vært lite oppfølging og informasjon fra vannregionmyndigheten angående arbeidet knyttet til den regionale vannforvaltningsplanen med tilhørende tiltaksprogram. Som en del av kommunen opplever jeg at det er lite inkludering annet en tilknytning til finansiering av interkommunal vannområdekoordinator. Jeg forsøkte flere ganger å ta kontakt i forkant av dette, men da uten respons eller videre informasjon. Det er forståelig da rollen i kommunen knyttet til vannforvaltningen (annet enn vann og avløp) ganske nylig har blitt fokusert enda mer, og det håpes at kommunal sektor inkluderes mer i fremtiden, noe som trolig vil være tilfellet da vannområdekoordinator kommer på plass.
- Korona gjorde sitt for at medvirkning lokalt ikke var mulig i samme grad, men likevel er det mye av arbeidet på lokalt nivå som er knyttet opp til en VOK som gjerne har ansvar for 9-15 kommuner, det sier seg selv at en "bred medvirkning fra alle berørte aktører" er urealistisk. det har vært medvirkning, men ikke nært det nivået som vannforskriften og EUs vanndirektiv forespeiler.
- Forankringa av arbeidet i kommunane kune ha vore betre, for eks med politiske vedtak om ambisjonar for gjennomføring av tiltak. Forankringa i referansegrupper i vassregion og vassområde er for det meste gjort i utvalsmøte, kunne vore tettare kontakt med dei enkelte lag og organisasjonar.
- Spørreundersøkelsen viser meg at et stort fokus er på offentlige myndigheters samordning og innsats. Vel og bra, og sikkert mye godt arbeid utført. Spent på om brukere av vannforekomstene involveres lenger nede i undersøkelsen.
- Skjønnte ikke spørsmål nr. 1. Det kan misforståes. Mer enn hva.....

20 Konkrete forslag til forbedringstiltak (vannregioner og vannområder).

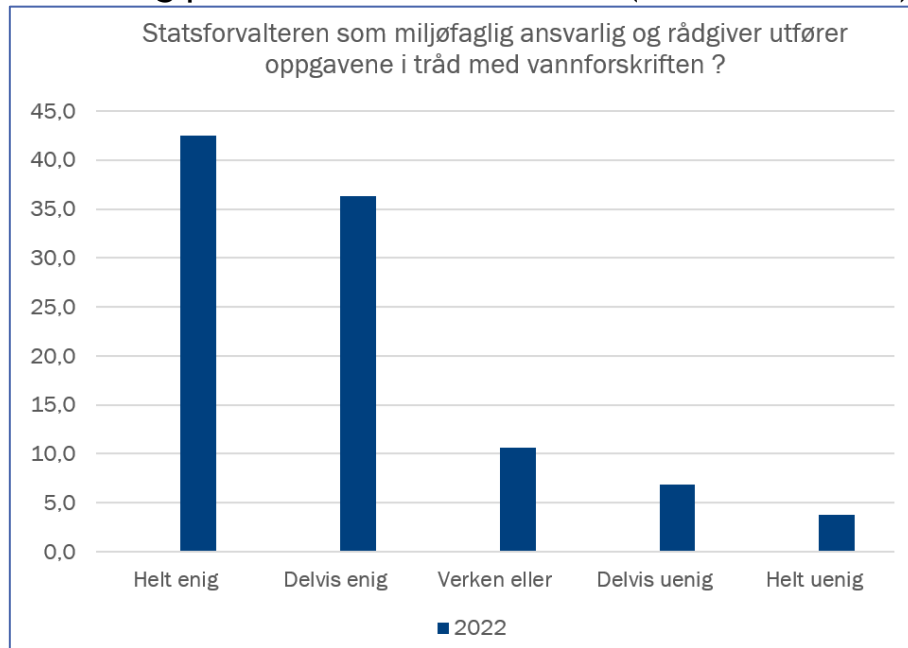
- Viktig at vannområdekoordinatorstillingene blir faste stillinger, da det har vært for mye utskifting, noe som har begrenset framdriften.
- Vannområdekoordinator ikke som prosjektstilling, men som fast stilling. Gjør at forholdene bedre for å rekruttere og beholde gode fagfolk.
- Plandokumentene bør struktureres om, med mindre omfang av generelle beskrivelser og statusoversikt, og økt fokus på hva miljømålene rent faktisk er, og hvilke tiltak som vil ligge til grunn for måloppnåelse.
- Øke tilskuddssatsene. Styrke vannregionen med midler til vannområdearbeid og kunnskapsdeling og innhenting.
- Fylkeskommunen trenger flere ansatte/økte ressurser for å opprette og opprettholde løpende kontakt mot kommuner og sektormyndigheter.
- Må gi mulighet for like god oppfølging av vannområdene, av vannregionmyndigheten.
- Sikre langsiktige og forutsigbare statlige bidrag til vannområdeorganiseringen.
- En enda mer stabil samfinansiering av vannområdekoordinatorer. For mange kommuner er ikke en toårig avtale og samfinansiering tilstrekkelig til at de tar sjansen på å ansette noen fast.
- Vannregionmyndigheten må fastsette mål for vannkoordinator; ikke bare for vannforekomstene, men også for bistand til kommunene. Vannkoordinator bør være initiativtaker for å samle ressursene i kommunene.
- Tett oppfølging og forventningsavklaring fra Miljødirektoratet overfor vannregionmyndighetene er nødvendig.
- Faste vannområdekoordinatorstillinger.
- Tydelige oppgaver og realistisk forventninger til hvor stor arbeidskapasitet/ belastning vi kan tillegge vannområdekoordinatorene. Kutt ned antall oppgaver VOK har ansvaret for, fordel oppgavene tydeligere med ansvar til kommunen også, slik at kommunen ikke overlater alt ansvar til VOK.
- Vannområdekoordinatorer må være drivere på kommunene, både ift. opplæring, forankring og implementering i planarbeid, forurensningssaker og andre relevante fagfelt.
- Gå gjennom organiseringen av vannregionutvalgene med fokus på å øke kommunenes deltakelse og sjekke at forskriften blir korrekt oppfylt.
- Stille klare krav til fylkeskommunene i forhold til hva som forventes av samordning, samhandling og informasjon fra vannregionmyndigheten overfor øvrige sektorer og deltakere i planarbeidet.
- Vannregionmyndigheter bør få tettere oppfølging og veiledning fra Miljødirektoratet.
- Ansett folk med erfaring fra vannforvaltningen for å drifte vannregionene.
- Øk kapasitet, styrk på lokalt nivå, styrk vann-nett.
- Økt ressursbruk og dedikerte fagpersoner vil gir bedre kunnskap, eierskap og økt bevissthet rundt ansvaret samferdsel har for måloppnåelse inne vannforvaltningen og de regionale vannforvaltningsplanene.
- Regional vannforvaltningsplan kunne vært bedre forankret lokalt. Løst noen steder ved utarbeidelse av lokale tiltaksprogram.

- Digitaliser planen, og sikre koblinger til saksbehandlingssystemer som er i bruk i kommuner og øvrig forvaltning. Rullering av planene må også skje i et slikt system. Sporbarhet kan forbedres med dette. Handlingsprogrammet til planen bør konkretiseres og detaljeres mer enn nå.
- Vannregionmyndigheten må få større armslag til mobiliserende tiltak for hver enkelt vannlokalitet. Tenker på den utrolig store oppmerksomheten og tiltak tidlig i Haldenvassdraget og også Morsa.
- Start alle prosesser mye tidligere. Bruk delmål og deltidspunkt. Feks akvakultur. Det er ikke sikkert at alt må være oppdatert pr 2021. Kanskje akvakultur kan kunne blitt slutført i 2020. Nå skal "alt" skje samtidig. Det blir mye å rekke.
- Fortsatt en del å gå på for enda bedre koordinering mellom de ulike sektormyndighetene.
- At vannregionmyndigheten satser enda mer på medvirkning.
- Naturlig at høringsinnspill fører til justeringer i planene frem mot ferdigstilling. Men det må legges til rette for at innspill fra sektormyndigheter og VRU til planene, som går på overordnede prioriteringer må komme inn så tidlig som mulig i prosessen. Mer spissede temamøter for de ulike sektorene er en mulighet for å lande disse diskusjonene tidligere.
- Når sektormyndighetene skal søke omforente løsninger, må det i større grad legges til grunn et faktabasert kunnskapsnivå, der det tydelig fremkommer på hvilket grunnlag man evt. har en uenighet.
- Det er uheldig at nasjonale myndigheter i ettertid velger ståsted uten at det i forkant er etablert - eller forsøkt etablert - en forståelse for uenigheten og at det er drøftet.
- Vannregionmyndigheten bør kunne avkreve rapport for tiltaksgjennomføring ikke bare fra kommunene, men fra alle sektormyndighetene.
- En vannforvaltningsplan som ikke er så stor og omfattende, men enklere å sette seg inn i. Eventuelt kortversjoner for kommunene som er mer håndterbar å bruke.
- Ønske om å fortsette med samme vannregionmyndighet selv om fylkene skal deles, gjelder Vestfold og Telemark.
- Siden kommuner i svært liten grad er delaktig og jobber for å bedre den økologiske tilstanden og er tiltakshaver for å utføre nye inngrep sammen med for lite engasjement hos frivillige lag og foreninger, så går arbeidet svært sakte på gjennomføring. Antar at dette også gjenspeiler hvem som benytter seg av søknadsordningen til Miljødirektoratet, hvor i landet og hvilke fiskearter det gjelder.
- Styrke nasjonalt samarbeid Norge- Finland- jobbe med oppfølging av memorandum i praksis. Gi den norsk-finske vannregionen fritak fra de nasjonale malene for å legge til rette for et bedre samarbeid. Det er viktig at den norsk-finske vannregionen får nytt navn (stedsnavn) når vannforskriften revideres- navnet regionen har nå er fremmedgjørende.
- Forbedre malene til de regionale vannforvaltningsplanen for å forenkle og tydeliggjøre.
- Gudbrandsdal Sportsfiskeforening engasjerer seg i vannforvaltningen, men det er tungt og jobbe og være tiltakshaver for tiltak da dette gjøres på fritiden. Kanskje burde tiltak i større grad skje i regi av statsforvalter/fylkeskommuner i samarbeid med NVE der kommuner inviteres til samarbeid? Det gir stor verdiskapning i arbeidet med å bedre den økologiske tilstanden, feks hos lokale entreprenørselskap. Kommuner bør også se en verdi av den type tiltak sammen med god økologisk tilstand i vann og elver.
- Prioritering.

Del D – Vannregioner og vannområder

21 Hvor enig eller uenig er du i at statsforvalterne (tidligere fylkesmannen) som miljøfaglig ansvarlig og rådgiver utfører oppgavene i tråd med vannforskriften?

Fordeling på svaralternativer i 2022 (ikke stilt i 2016)



Dette er snitt for spørsmålene 21.1 - 21.2

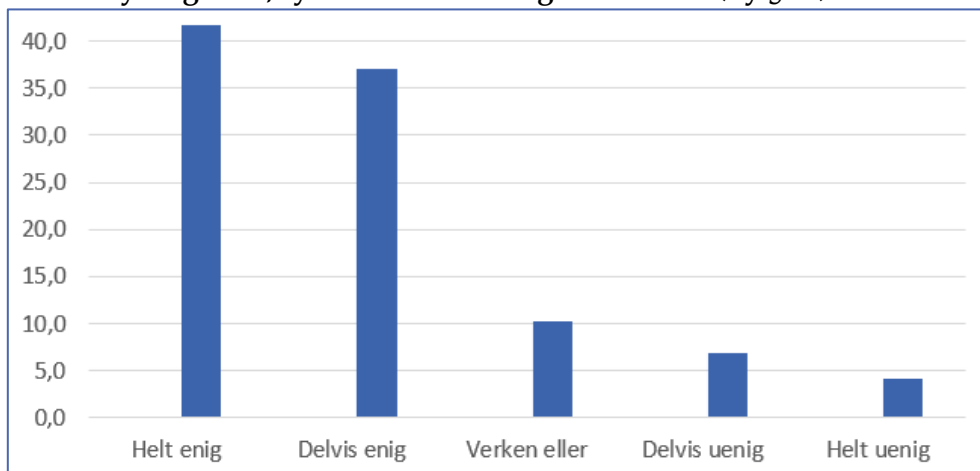
Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er mest enige i (68,1 %).

Spørsmålene ble ikke stilt i 2016.

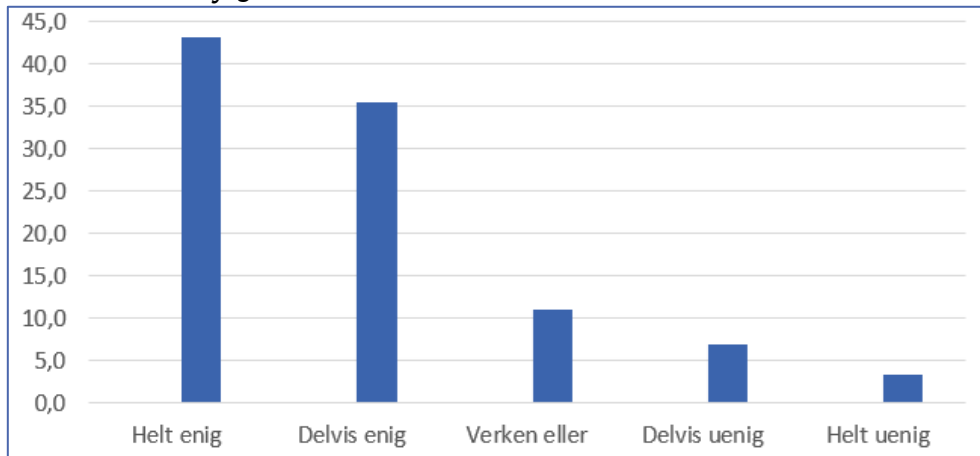
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
21.1	Statsforvalteren som miljøfaglig ansvarlig og rådgiver har ansvaret for å oppdatere kunnskapsgrunnlaget i Vann-Nett, i samråd med berørte sektormyndigheter, fylkeskommuner og kommuner (ny § 15).	67,8
21.2	Statsforvalteren som miljøfaglig ansvarlig og rådgiver har ansvaret for å koordinere overvåkning og for registrering av overvåkingsdata i Vann-Nett, i samråd med berørte sektormyndigheter, fylkeskommuner og kommuner (ny § 18).	68,4

21.1 Statsforvalteren som miljøfaglig ansvarlig og rådgiver har ansvaret for å oppdatere kunnskapsgrunnlaget i Vann-Nett, i samråd med berørte sektormyndigheter, fylkeskommuner og kommuner (ny § 15).



21.2 Statsforvalteren som miljøfaglig ansvarlig og rådgiver har ansvaret for å koordinere overvåkning og for registrering av overvåkingsdata i Vann-Nett, i samråd med berørte sektormyndigheter, fylkeskommuner og kommuner (ny § 18).



22 Utdypende kommentarer til hva som har fungert eller ikke har fungert (statsforvalteren).

- Godt samarbeid og gode bidrag fra Statsforvalteren til å gjennomføre overvåking i samråd.
- Det kommer årlig forespørsler til kommunene om overvåkningsbehov og vi opplever at våre synspunkter på dette mottas, vurderes og tas med i de faktiske vurderingene av hva som blir overvåket.
- Koordinering av overvåking med kommunane gjennom VOK har fungert brukbart. Usikker på koordineringa mot statlege styresmakter.
- De gjør rett og slett en utmerket jobb!
- Har inntrykk av at det jobbes noe ujevnt med dette i de enkelte embetene. Ressurser og kontinuitet er nøkkelfaktorer her.
- Ressursbrist.
- Samarbeidet mellom kommune og Statsforvalter kan bli bedre.
- Avklart. Ressursbegrensninger.
- Slik det er i dag opplever jeg at alt ansvar ligger på statsforvalteren i lokale saker hvis kommunen er tiltakshaver.
- Det fungerer brukbart, men ikke godt nok i tid og kapasitet. Det er svært uheldig at det har kommet signaler om at Statsforvalteren ikke lenger kan prioritere arbeidet i vannområdene.
- Statsforvalteren har hatt en utfordrende rolle med lite ressurser og kapasitet. Mye omorganisering som har skjedd parallelt har vært forstyrrende for planprosesser. Vannregionen har vært avgjørende for arbeidet.
- Statsforvalteren er overarbeidet og har for få ressurser til oppfølging av miljøspørsmål innom vann. Registrering av overvåkningsdata har betydelig etterslep. Vanskelig å få med på befaring da de ofte er opptatt med annet arbeid/andre oppgaver. Statsforvalteren drar aldri på befaring uoppfordret/har ikke kapasitet til dette.
- Dette har fungert veldig bra, men etterhvert som flere vannområder har fått på plass organisasjon og arbeid, mangler statsforvalteren kapasitet. Det er også synd at midler til overvåking kanskje reduseres.
- Statsforvalteren bidrar veldig godt innenfor den kapasiteten de har. Men manglende kapasitet (tid) medfører at de ikke får tid til alt og at det kanskje gjøres for sent. Dette var en flaskehals i utarbeidelse av tiltaksprogrammet.
- Etter min mening er det Statsforvalter som står for at arbeidet i vannområdene skjer på en faglig og forsvarlig måte. Fylkeskommunen strekker som oftest ikke til på det faglige nivået.
- Jeg har ikke svart på dette siden jeg selv representerer SF. Det har ikke vært en enkel jobb for oss å bidra til vannforvaltningsplanen, pga måten dette arbeidet er organisert på regionalt.
- Statsforvalterens arbeid fungerer bra og Statsforvalteren gjennomfører sitt ansvar som miljøfaglig ansvarlig og rådgiver på en svært god måte. Det er imidlertid bekymringsfullt at ressursene ikke er tilstrekkelig. Det er ikke ressurser til kontinuerlig oppdatering av Vann-Nett, og mindre rom for å delta og veilede vannområdene i deres arbeid.
- Bekymring om ressurser (ansatte og økonomi) hos Statsforvalteren videreføres.
- "I samråd med berørte sektormyndigheter, fylkeskommuner og kommuner": denne er utilfredsstillende.

- Det har vært lite respons ved etterspørsel om rådgivning, og det har i tillegg tatt lang tid før innspill har kommet på plass. Det er riktignok en forståelse av at de har dårlig kapasitet og stort behov for flere ansatte for at denne oppfølgingen skal være tilstrekkelig, i alle fall regionalt i nord.
- "Har ansvaret for å koordinere overvåkning" "i samråd med berørte sektormyndigheter, fylkeskommuner og kommuner": Statsforvalteren gjennomfører overvåking, men koordinerer i liten grad eksisterende overvåkningsprogram. I beste fall har Statsforvalteren "oversikt over" overvåkingen som foregår i fylket.
- SF fungerer godt som faglig miljø ansvarlig, men deres ansvar med å følge opp/ oppdatere vann-nett, fungerer idag som en "gate keeper". FK, kommunene og VOK har ikke tilgang til å registrere relevant informasjon, noe som fører til at det ikke blir gjort, eller at SF ikke får det gjort pga av for stort arbeidspress.
- Vann-nett har blitt bedre siden 2016, men mye gjenstår på kvalitetssikring og harmonisering på tvers av vannregioner. Kvaliteten i arbeidet varierer.
- Vann-Nett er en vanskelig side å bruke.
- Tømmel opp til statsforvalteren i både Troms & Finnmark og Trøndelag med tanke på vann-nett.
- Ikke vært gode nok til å holde vann-nett oppdatert med nye data i vann-miljø.
- Statsforvalteren har her umulige oppgaver. Vann-Nett er, med rimelig ressursinnsats, ikke egnet. Det vises til tidligere merknader.
- Eg syns at informasjonen i Vann-nett er god, men kjenner ikke til kva informasjon som eventuelt ikke ligger der, og veit ikke om det er oppdatert osv.
- Tror Statsforvalter gjør så godt som han kan, men manglende sporbarhet hvem som legger inn tiltak og utførende i Vann-Nett er krevende - det legger ikke til rette for konstruktiv dialog, prosess og forankring av tiltakene.
- Mange vannforekomster har for dårlig kunnskapsgrunnlag, både når det gjelder tilstand og påvirkning.
- Etter oppdeling av vannforekomster i 2020, ble det et etterslep som i 2022 stort sett er innhentet mtp oppdatering av kunnskapsgrunnlaget.
- Statsforvalter arbeider godt med å legge inn overvåkingsdata og oppdatere vannforekomstene de har data til å oppdatere. Men ofte utelates det å gå igjennom karakteriseringen og oppdatere påvirkningsbildet. Det betyr at vannforekomster man ikke har måledata til ikke nødvendigvis er oppdatert siden 2012. I og med at vann-nett er i kontinuerlig utvikling, kan fort registreringer som ble gjort i 2012 og var riktige da, fremstå som feilaktige nå. Det er viktig med gjennomgang av alle vannforekomster før man begynner arbeidet med neste regional plan og tiltaksprogram i samarbeid med vannområdene.
- Jeg mener også at blant annet at Statsforvaltningens rolle som miljøfaglig ansvarlig må tydeliggjøres slik at både forventningene og rollene er tydelig avklart. I vannregionene jobbes det i trossparten der fylkeskommunen har prosessansvaret og statsforvalteren har det miljøfaglige ansvaret. Statsforvalteren har derfor en veldig viktig rolle som det må allokere tilstrekkelig ressurser til å utøve. Hvis ikke rollen tydeliggjøres er jeg redd at oppgaven kan nedprioriteres i de enkelte statsforvalterembedene.
- Vann-nett er vanskelig å bruke og det er lite hjelp å få av statsforvalteren når kommunen spør etter hjelp. Kommunen skal gjøre oppdateringer i Vann-nett og dette er utfordrende å få til på grunn av at Statsforvalteren kan lite om dette systemet selv.
- Tilgang til eksisterende data fra eksterne databaser er et problem. Det produseres en "overflod" av data.
- Forvaltningen av Vann-Nett har vært for personavhengig og innfallspreget.

- Det mangler en del på å oppdatere kunnskapsgrunnlaget i vann nett.
- Statsforvalteren har ikke kapasitet til oppdatere vann-nett. Store mangler i data fra forureninger (industri). Lite fokus på samordna overvåking.
- Vi ser at det langt flere enn statsforvalteren har skriveadgang. Oppfatter at mange hos statsforvalteren er særs flinke, andre ikke fullt så oppdatert.
- Vann-Nett er alt for vanskelig å finne fram i. Vannmiljømyndighetene skryter ofte av at all informasjon og overvåkingsdata ligger i Vann-nett. Men i realiteten er det de som er eksperter på vannforvaltning som behersker Vann-nett
- Prosessen med å oppdatere kunnskapsgrunnlaget i vann-nett har blitt lettere, men datamengdene i vannmiljø øker på og det er en stor jobb å sørge for at vann-nett er oppdatert til enhver tid. Noen kan derfor føle at det er et heng. Rapporter til arkiv er ikke lett å følge opp 100%. Koordinering av overvåking tror jeg går veldig bra hos oss i hvert fall.
- Kunnskapsgrunnlaget oppdateres for sjelden.
- Savner en bedre kontakt for å få oppdatert kunnskapsgrunnlaget i SMVF'ene.
- I inngrepssaker så er det statsforvalteren i all hovedsak som har muligheter til å avgjøre hvor skadelig ett inngrep i feks en elv blir sammen med NVE. Disse inviteres til befaringer og møter i inngrepssaker og kan fremme sitt synspunkt i forkant før planer utarbeides. Det er også de som gir tillstelse til inngrep, sammen med NVE og Fylkeskommuner. Hvis statsforvalteren i mye større grad stiller mer strenge krav til måten ett inngrep skal utføres iht til vannforskriften, være mer konkret på hvilke vilkår som settes om hvilke avbøtende tiltak som må utføres ville man etter min erfaring få slutt på att nye inngrep forverrer den økologiske tilstanden. Dette er min erfaring i 99% av inngrepssaker att statsforvalteren svikter fullstendig.

23 Konkrete forslag til forbedringstiltak (statsforvalteren).

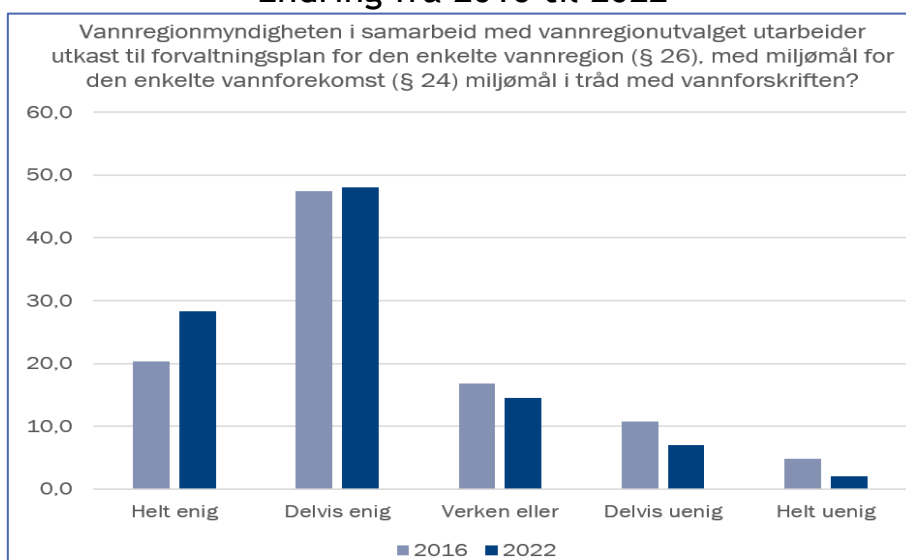
- Har virket å bli kapasitetsproblemer i siste tiden, og må styrkes innenfor miljø og vannseksjon.
- Behov for flere dedikerte ressurspersoner til dette formålet.
- Antall ansatte må økes. De som har ansvar for VF må slippe å ha dette som deltidsjobb, det siste året før planer sendes inn. Hele SF må pålegges å faktisk bidra. Ledere ser på oppgavens som en ny tidstyv. Det må tydeliggjøres at dette faktisk er viktig.
- Fortsett å gjøre en god jobb!
- De ulike fagfelt hos SF kan bli bedre til å benytte/oppdatere vann-nett mht. påvirkninger og tiltak på sitt fagfelt, eks, innen forurensning, bl.a. større avløp, der SF er sektormyndighet.
- Jeg sitter hos Statsforvalteren og i vår region er vannforvaltning blitt prioritert høyere denne planperioden i den forstand at vi er flere som jobber med kunnskapsgrunnlaget og overvåkingsprogram. At det er nok ressurser hos den enkelte til å ha et team på plass er viktig. Vannforskriftsarbeidet blir stort og veldig ensomt hvis ikke, og jeg ser at andre som ikke har de samme resursene må nedprioritere. En klar forankring av vannforskriften hos saksbehandlerne som jobber med utslipp til vann. Dette har vært en lang kamp hos oss, men nå har det begynt å løsne, og de må inkluderes i det som går på å vedlikeholde og kontinuerlig oppdatere vann-nett og det kunnskapsgrunnlaget som ligger der. Dette må også skje i kommunene og hos de andre sektormyndighetene. Vi ser at noen kommuner tar vannforskriften på alvor og jobber godt, mens andre ikke.
- Se tidligere kommentar om mer system for å dele informasjon mellom sektormyndigheter og Statsforvalter.
- Statsforvalteren må sette av langt mer kapasitet til å følge opp innen sine ansvarsområder, både problemkartlegging, tiltaksgjennomføring, overvåking og oppdateringer i Vann-Nett.
- Statsforvaltar må påse at § 12 i vannforskrifta vert nytta.
- Flere ansatte med fokus på vann, miljø og vannforvaltning! Proaktivt arbeid, Statsforvalteren bør ut i bekker og elver i mye større grad for å se vannforekomster. Om de skal kunne klassifisere forekomstene korrekt må de ut i mye større grad og ikke bare belage seg på tynt innlagt datagrunnlag i vann-nett. La de gå vannforekomstene i et større samarbeid mellom statsforvalter og kommune, gjør det til større prosjekt med direkte registrering av data mot vann-nett på befaring (eksempelvis RegObs hos NVE der man kan ta bilde og registrere direkte via app på befaring). Alternativt, utvikle en app for vann-nett der godkjente aktører (kommune, vannområde, elveeierlag for eksempel) kan registrere vandringshindre, utfordringer, gytegroper m.m.
- Statsforvalteren må ha midler og ressurser til å følge opp vann-nett, vannområdenes overvåkingsplaner mm
- At Statsforvalteren får ressurser til å prioritere arbeidet mer.
- Det er behov for økte ressurser til Statsforvalterens arbeid med vannforskriften. Det er avgjørende for vannforvaltningsarbeidet at Statsforvalteren kan delta på møter og i prosesser både lokalt og regionalt. Statsforvalteren har en svært viktig oppgave som miljøfaglig rådgiver for vannområdene, og må ha ressurser til å delta i dette arbeidet på en tilfredsstillende måte.
- Tilrettelegge for tilstrekkelig personressurser og økonomi ifm vannarbeidet og kontakt med kommunene.
- Jeg mener det må allokere mer ressurser til å utøve rollen som miljøfaglig ansvarlig. Det må på plass dedikerte stillinger til denne oppgaven. Oppgaven kan ikke bare løses av vedsiden av allerede andre store arbeidsoppgaver hos enkelt saksbehandlere.

- Bedre oppfølging og mer konkrete eksempler ved innsigelser/rådgivning. Dersom de skulle få flere ansatte, ser jeg for meg at dette ville kommet på plass.
- For å oppfylle ansvaret om "koordinering" skulle Statsforvalteren arrangert møter (minst en gang i året) med kommuner/vannområder og andre aktører som driver med overvåking (inkludert Mdirs nasjonal overvåking, som lever sitt eget liv og få vet hva det består av!) for både planlegging av overvåking og gjennomgang av analyseresultater.
- Det må innføres varsel for når nye data er lagt inn i Vann-miljø, slik at SF straks kan oppdatere vann-nett med ny kunnskap. Dette har ikke fungert tilfredsstillende.
- Tydeligere og bedre veiledning til saksbehandlere om viktigheten av å følge opp vannforskriften i saksbehandling. Gi dem støtte til å være trygge på den jobben de skal gjøre der. Det blir mottatt bedre hvis det kommer "ovenfra". Det kan være det er nok med tydelige krav i embetsoppdraget, men veiledning er aldri feil.
- Oppdatering av kunnskapsgrunnlaget burde vore opplyst om.
- Vann-Nett må forbedres slik at de ulike sektormyndighetene, fylkeskommuner og kommuner har mulighet til å gå i dialog (bl.a. for utveksle kunnskap) om foreslåtte tiltak de får ansvar for med de som foreslår tiltakene.
- Statsforvalter bør sette krav til bedre kunnskapsgrunnlag for vannforekomstene.
- Ønsker at Statsforvalteren tar en enda mer aktiv rolle i å etterspørre kunnskap for vannforekomster/påvirkninger der ansvarlig myndighet ikke har skaffet til veie et godt nok kunnskapsgrunnlag. Ønsker at Statsforvalteren får bedre rutiner for å følge opp inkonsekvens og mangler i data/klassifisering av vannforekomster slik at dette kan rettes opp i på en smidig måte.
- Forvirrende med både vannportalen og vann-nett.
- Lær opp vannområdekoordinatorene i vann-nett. Gjør avtaler om hvem som får lov til å gjøre hva i vann-nett. Statsforvalteren bør ha ansvaret for klassifiseringen, altså innleggingen av måledata og fastsetting av miljøtilstand, samt fastsetting av vann-type. Vannområdekoordinatorene kan meget godt styre påvirkningsbildet og innlegging av tiltak da disse henger sammen. Det blir unødige mye jobb dersom Statsforvalteren må kontaktes for hver endring av påvirkningsbildet på vannforekomsten.
- Det er gjort endel for å omsette målingsresultater til "forståelig norsk". Tror dette bør videreutvikles videre.
- Mulig det må avsettes mer ressurser til oppdatering av kunnskapsgrunnlaget i vann nett.
- La statsforvalteren faktisk få ansvaret og sett krev til sertifisering av de som jobber i vann-nett. Vann-nett er ikke arena for omkamper og overprøving av nasjonale føringer.
- Det finnes så mye kunnskap og forskning på hvordan man kan utføre ett inngrep mer skånsomt. Miljødirektoratet må nok oppdatere statsforvalteren på ny forskning og måter å utføre inngrep som ikke kommer i konflikt med vannforskriften. Ikke minst ser man at statsforvalteren i svært liten grad benytter seg av nye konsesjonsvilkår i nye vannkraftkonsesjoner som omhandler etterundersøkelser. Som igjen kan gi grunnlag for mer aktiv vannforvaltning i regulerte vassdrag itråd med vannforskriften og selve konsesjonsvilkårene. Ofte kan konsekvensutredninger i forkant være mangelfulle. Så vil jeg foreslå at Mattilsynet må bli en fast høringspart i inngrepssaker som kan være i konflikt med dyrevernslovens bestemmelser. Det etiske ved feks kraftproduksjon idag blir aldri diskutert. Derfor bygger vi feks dag kraftverk uten omløpsventiler, varegrinder med for stor lysåpning som fører til turbinpassasje etc.
- Vann-Nett siden er ikke veldig oversiktlig. Vanskelig å finne frem til konkret status i enkelte vassdrag og vannforekomster. Siden er lite logisk.
- Vann-Nett må forbedres slik at SF får varslinger når nye data kommer inn på en vannforekomst (dagens funksjon for dette virker ikke). SF må prioritere mer tid til dette arbeidet.
- Åpne opp vann-nett med ulike godkjennings funksjoner, hvor en med lavere nivå fortsatt kan registrere i vann-nett, men SF eller høyere nivå godkjenner.
- Møter der SMVF'ene gjennomgås.

Del E – Vannforvaltningsplan med miljømål

24 Hvor enig eller uenig er du i at vannregionmyndigheten i samarbeid med vannregionutvalget utarbeider utkast til forvaltningsplan for den enkelte vannregion (§ 26), med miljømål for den enkelte vannforekomst (§ 24) i tråd med vannforskriften?

Endring fra 2016 til 2022



Grunnet endringer i vannforskriftens § 22 i 2019 er ett spørsmål fra erstattet av to spørsmål i 2022, men disse er innholdsmessig like nok til å sammenliknes. Spørsmål 24.3 er eksakt likt som i 2016.

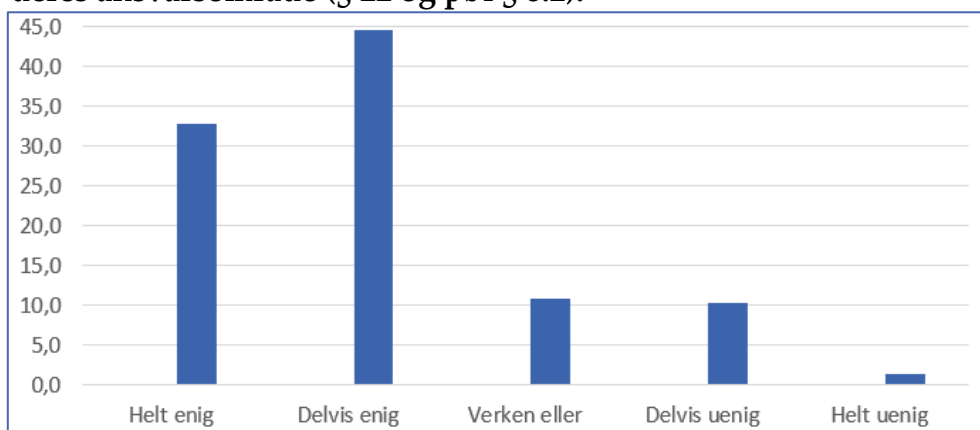
Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er mest enige i (67,2 %).

Endringen fra 2016 til 2022 er blant temaene med nest mest forbedring (15,0 %).

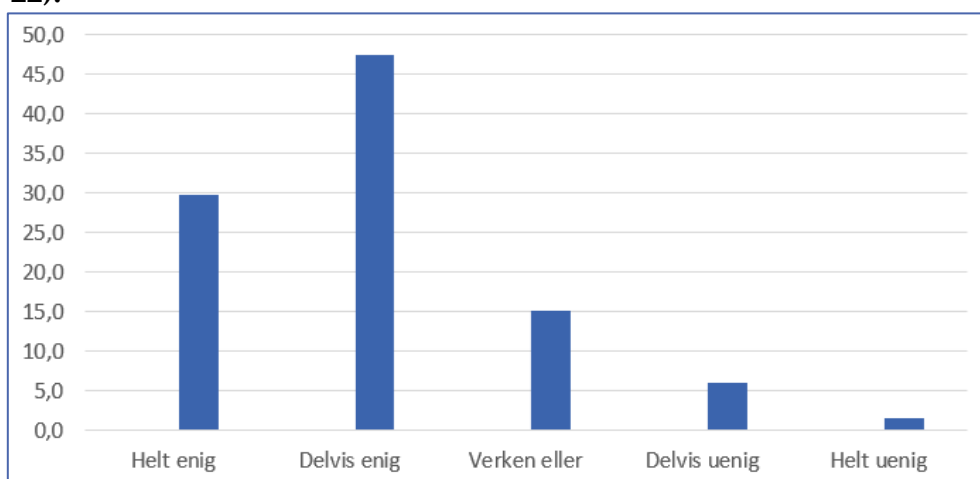
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
24.2	Statlige myndigheter påser at oppdatering som angår eget ansvarsområde ligger innenfor nasjonale føringer før og etter høring (§ 22).	69,5
24.3	Godkjente forvaltningsplaner blir et godt grunnlag for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i vannregionen (i tråd med § 29 og pbl § 8.2)	66,4
24.1	Statlige organer og kommuner deltar i planleggingen når den berører deres ansvarsområde (§ 22 og pbl § 8.2).	65,7

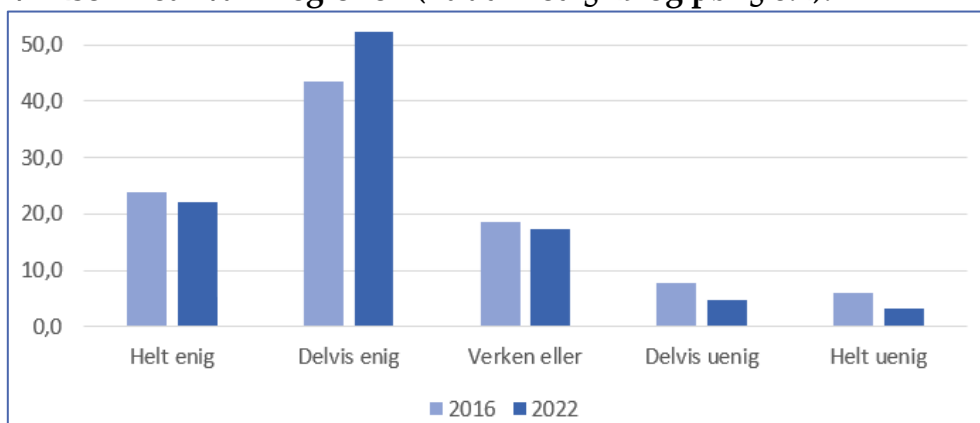
24.1 Statlige organer og kommuner deltar i planleggingen når den berører deres ansvarsområde (§ 22 og pbl § 8.2).



24.2 Statlige myndigheter påser at oppdatering som angår eget ansvarsområde ligger innenfor nasjonale føringer før og etter høring (§ 22).



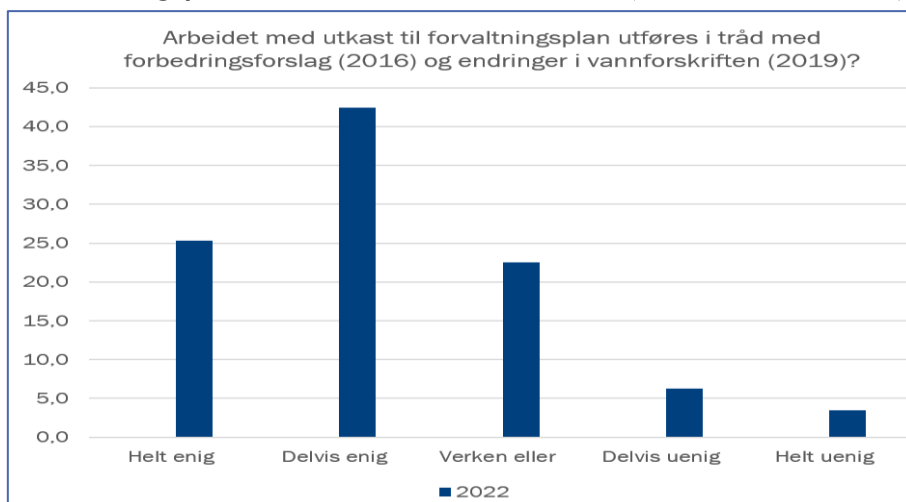
24.3 Godkjente forvaltningsplaner blir et godt grunnlag for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i vannregionen (i tråd med § 29 og pbl § 8.2).



Del E – Vannforvaltningsplan med miljømål

25 Hvor enig eller uenig er du i at arbeidet med utkast til forvaltningsplan utføres i tråd med forbedringsforslag (2016) og endringer i vannforskriften (2019)?

Fordeling på svaralternativer i 2022 (ikke stilt i 2016)



Dette oppsummerer 25.1, 25.2, 25.4 og 25.6.

Omvendte kontrollspørsmål (25.3 og 25.5) er ikke tatt med.

Spørsmål 25.7 om mal er oppsummert i kapittel K om veiledning og verktøy.

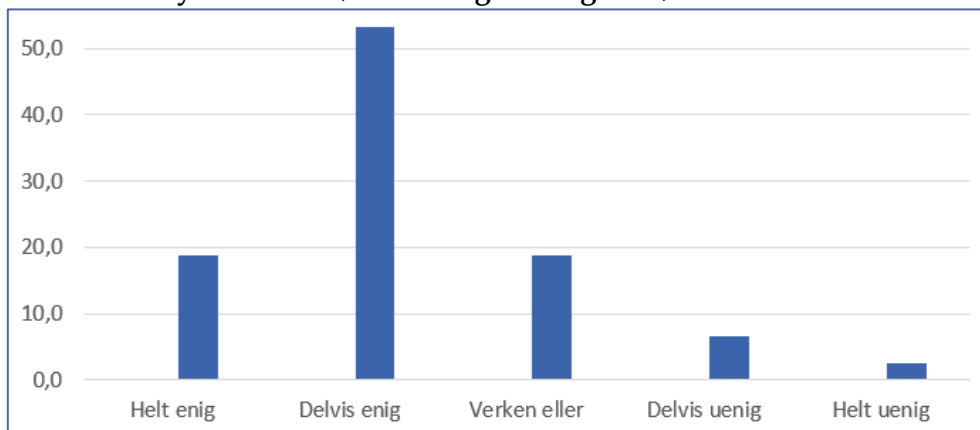
Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er middels enige i (57,9 %).

Spørsmålene ble ikke stilt i 2016.

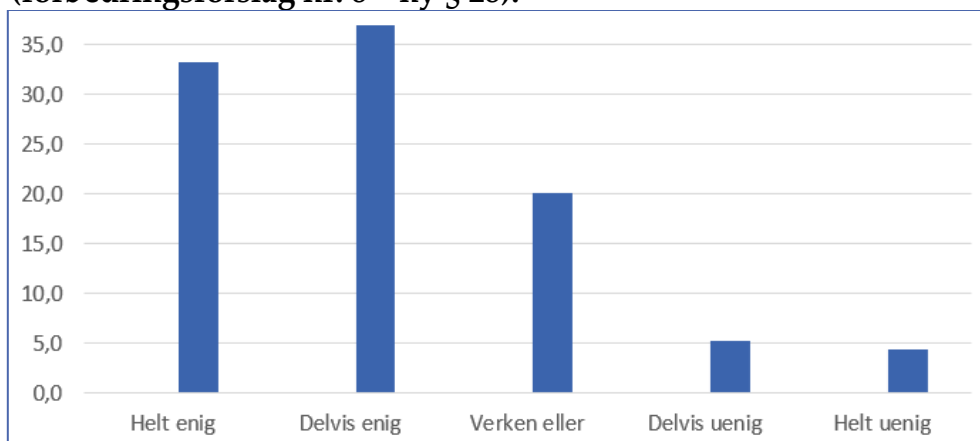
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
25.4	Endringen i vannforskriften i 2019, som reduserte høringsperiodene fra 6 til 3 mnd. har effektivisert planprosessene, og gjort dem mer hensiktsmessige (ny § 28).	71,2
25.1	De oppdaterte vannforvaltningsplanene for 2022-2027 er utarbeidet på mer håndterbart og overordnet nivå, med utgangspunkt i nedbørfelt med tilhørende kystområder (forbedringsforslag nr. 5).	63,1
25.2	Arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 er forenklet og effektivisert gjennom at høring av planprogram og vesentlige vannforvaltningsspørsmål ble slått sammen (forbedringsforslag nr. 8 + ny § 28).	60,5
25.7	Mal for oppdatert vannforvaltningsplan (Miljødirektoratet m.fl. 2020) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	47,0
25.6	I de oppdaterte vannforvaltningsplanene for 2022-2027 er koblingen mellom vannforvaltningsplanene og kommunale areal- og samfunnsplaner, og mellom vannforvaltningsplanene og regionale planer må styrket. Veiledning til kommunene fra fylkeskommunene og fylkesmennene er blitt bedre og tydeligere. (forbedringsforslag nr. 9).	36,7

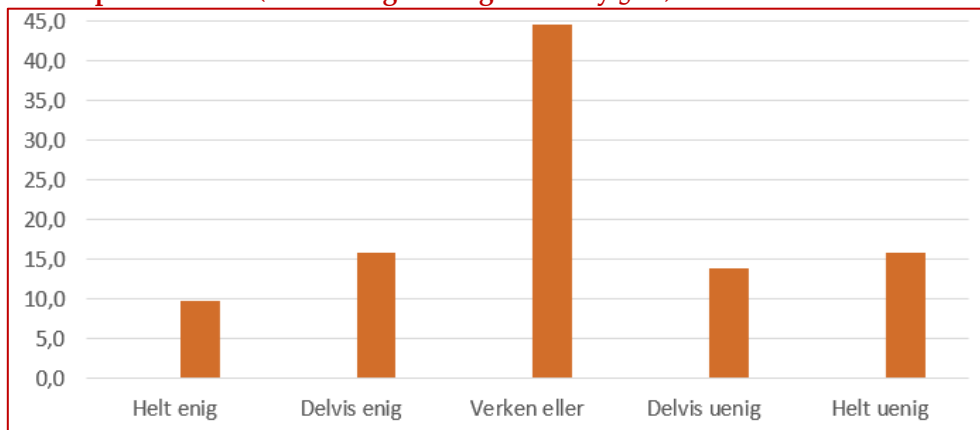
25.1 De oppdaterte vannforvaltningsplanene for 2022-2027 er utarbeidet på mer håndterbart og overordnet nivå, med utgangspunkt i nedbørfelt med tilhørende kystområder (forbedringsforslag nr. 5).



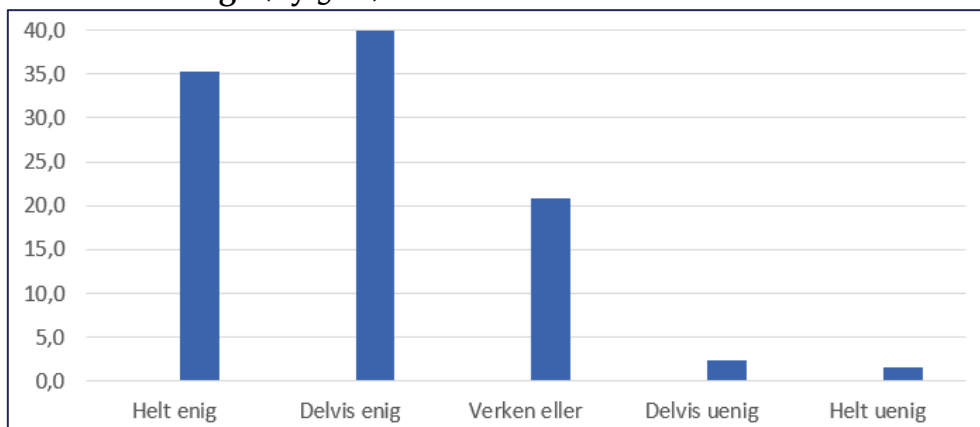
25.2 Arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 er forenklet og effektivisert gjennom at høring av planprogram og vesentlige vannforvaltningsspørsmål ble slått sammen (forbedringsforslag nr. 8 + ny § 28).



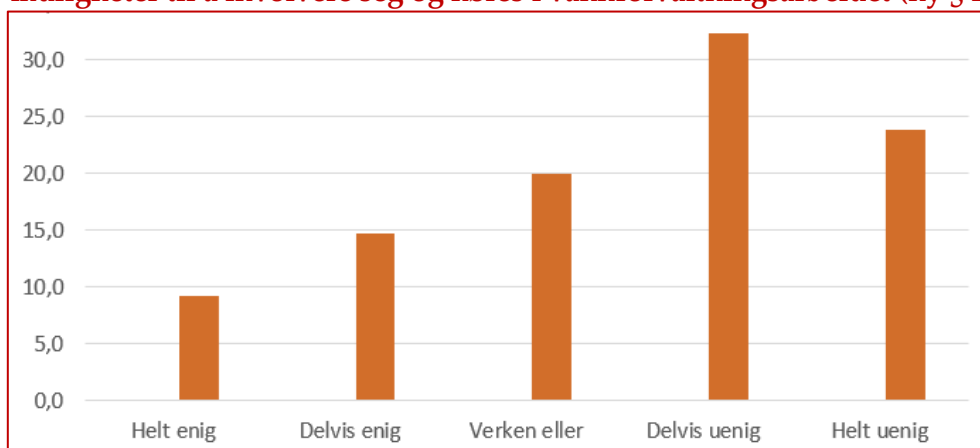
25.3 Omvendt (negativt) kontrollspørsmål: Det at planprogram og hovedutfordringer i vannregionen nå er slått sammen har resultert i et mindre grundig grunnlag for det videre planarbeidet (forbedringsforslag nr. 8 + ny § 28).



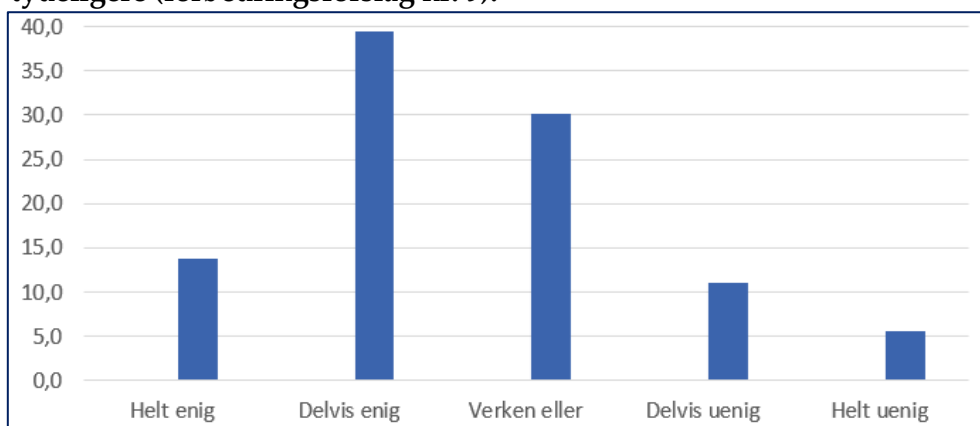
- 25.4 Endringen i vannforskriften i 2019, som reduserte høringsperiodene fra 6 til 3 mnd. har effektivisert planprosessene, og gjort dem mer hensiktsmessige (ny § 28).



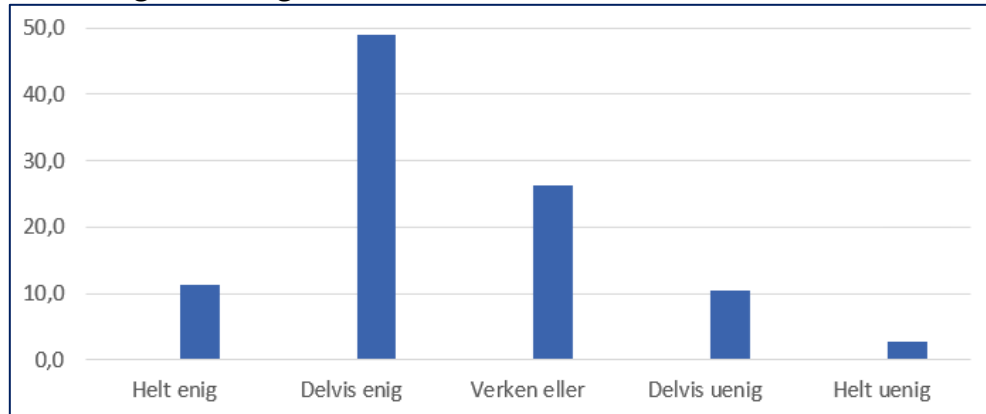
- 25.5 *Omvendt (negativt) kontrollspørsmål:* Endringen i vannforskriften i 2019, som reduserte høringsperiodene fra 6 til 3 mnd. har redusert innbyggernes muligheter til å involvere seg og høres i vannforvaltningsarbeidet (ny § 28).



- 25.6 I de oppdaterte vannforvaltningsplanene for 2022-2027 er koblingen mellom vannforvaltningsplanene og kommunale areal- og samfunnsplaner, og mellom vannforvaltningsplanene og regionale planer må styrket. Veiledning til kommunene fra fylkeskommunene og fylkesmennene er blitt bedre og tydeligere (forbedringsforslag nr. 9).



25.7 Mal for oppdatert vannforvaltningsplan (Miljødirektoratet m.fl. 2020) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.



MERK: I denne rapporten er dette spørsmålet gjentatt i kapittel K om veiledere og verktøy.

26 Utdypende kommentarer til hva som har fungert eller ikke har fungert (vannforvaltningsplan med miljømål).

- Malen for vannplanene er i utgangspunktet positiv, men bruken varierer mellom regionene. Store forskjeller i form og kvalitet på planene. Beskrivelser av planarbeidet, prosess og generelt om vannstatus er omfangsrikt.
- Det har teke tid å få vassforvaltning inn i dei ulike etatar osb, men det kjem seg.
- Min mening er at Vannforvaltningsplaner i den nye perioden 2022-27 er forbedret sammenlignet med forrige planperiode.
- Eg har ikkje kjennskap til korleis ting har fungert tidlegare, men har opplevd at prosessen no har vore god, og at forvaltningsplanen inneheld gode og konkrete+målbare tiltak.
- Store regionale forskjeller i hvor stor involvering det har vært i prosessene, og hvor høye ambisjonsnivåer som er lagt til grunn
- Planretningslinjene som følger ny plan er veldig gode. Med økt fokus på involvering og medvirkning tidlig bidrog til at tidsrommet med høring ikke hadde så mye å si.
- Malene funket på vannområdenivå, men regionsnivå ble det bare store tall som ikke gav noe informasjon. Lite fleksibilitet i malene. Usikker på hvor mange som vil aktivt bruke planen utover vannregionene.
- Når alle ikke blir hørt gir ikke dette et godt nok grunnlag for gode forvaltningsplaner.
- Jeg opplever at vannforvaltning er for spesielt interesserte. Ser det som ett problem at det fremstår uklart hvem/hvilken avdeling som har hovedansvar for vannforvaltning i kommune. Igjen tror jeg innlandskommuner er dårligere på vannforvaltning enn andre kommuner.
- De er så overordet at de det blir vanskelig å benytte disse aktivt på mer regionalt nivå. Prosessen er nesten usynlig - gir lite grunnlag for involvering. De fleste vet ikke hva dette er en gang.
- Planfolket har i stor grad aldri hørt om vannforskriften. De bruker i liten grad vannet og vannmiljø. Og, når det brukes er det mest for å kunne si "tilstand". Mangler evne til å vurdere om endret arealbruk vil forbedre eller forverre tilstand. For lite samarbeid mellom ulike plan og andre fagmiljø.
- SF har ikke oppdatert vann-nett god nok mht. påvirkninger og tiltak der SF er sektormyndighet. Dette gjelder også andre sektormyndigheter, eks. kommunene.
- Som før; koblingen mellom stat og kommune mangler i stor grad.
- Malen var generelt alt for ordrik og hadde alt for mye generell tekst. Dette tok oppmerksomhet bort fra planens konkrete forslag. Malen manglet også tydelige forventninger til å foreta prioriteringer og tydeliggjorde ikke virkningene av planen.
- Tre måneders høring fungerer fint for interesseorganisasjoner/allmennhetens interesser dersom lokale og regionale referansegrupper (og evt. underliggende temagrupper) fungerer etter hensikten, slik at organisasjoner og andre grupperinger har hatt mulighet til innspill/innsyn i prosessen, og i tillegg dersom VRM har tid til innspills-/høringsmøter i begynnelsen av høringsperioden.
- I planene blir det for mye ord og for lite fokus på handling. Planene er ikke godt egnet for handling bla. på lokalnivået og for å mobilisere kommunene. Organiseringen hos fylkeskommunen er i vår region ikke noen god løsning. Det blir for mye papirer og for lite praktisk handling- for teoretisk tilnærming til det hele. Særlig i den norsk-finske vannregionen fungerer ikke det internasjonale samarbeidet slik det burde. Det er ikke samordnet på en god nok måte i forhold til øvrige grensenært miljøsamarbeid.

- Faglig kompetanse og prosessledelse varierer betydelig mellom regioner, så spørsmålene er vanskelige å besvare generelt. Det er følgelig også stort spenn i kvalitet på planene. Generelt gjelder imidlertid at plandokumentene gir lite konkret informasjon om mål og aktuelle tiltak. Plandokumentene har i hovedsak aggregerte oversikter, og man må inn i Vann-Nett for konkrete opplysninger om "sin" vannforekomst. I Vann-Nett er imidlertid ikke registreringene nødvendigvis oppdaterte. Vi har registrert at plandokument, handlingsprogram og Vann-Nett gir ulike beskrivelser av tilstand, mål og tiltak. Ut over en statusbeskrivelse, med de usikkerheter som \datagrunnlaget gir, har plandokumentene begrenset verdi.
- Vannforvaltningsplanen med tilhørende tiltaksprogram er store tunge dokument med veldig mye informasjon. Dette kan gjøre den uhåndterbar for kommunene å bruke i det daglige arbeidet.
- Vassforvaltningsplanen er eit stor dokument som kommunen fortsatt ikkje har eigarskap til.
- Føltes litt tredd nedover alle malene fra statlig som skulle følges. Lite fleksibelt for å gjøre lokale tilpasninger.
- Samarbeidet mellom Norge og Finland på nasjonalt nivå må styrkes for å kunne tilrettelegge for et bedre regionalt samarbeid i den norsk-finske vannregionen.
- Planene er meget omfattende faglig basert og derfor ikke lett å fange opp for allmenheten og innbyggers involvering. Helhetlig plan for Oslofjorden og f.eks. kampen mot marin forurensning er enklere å forstå enn vannforvaltningsplanene. Folk må se for å tro og være enige, fravær av kysttorsk i Oslofjorden er et godt eksempel på dette.
- Tror ikke den regionale planen for Trøndelag er vedtatt enda. Dokumentene som ble sendt på høring var svært omfattende og vanskelig å sette seg inn i. Det er ikke realistisk å få gjennomført alle tiltakene i den foreslåtte planen innen 2027.
- Planene er så tekniske og så omfattende i antall sider at det er svært vanskelig for stakeholders å bidra med innspill og forstå planene.
- At planprogram og hovedutfordringer er slått sammen virker uheldig. Da blir det mange prosesser som skjer samtidig. I denne omgang fikk man for dårlig tid til å arbeide med oppdatering av vannforekomstene i vann-nett i forkant av Hovedutfordringer. Ved å ha to høringsrunder vil man få mer tid til oppdateringer før dokumentet hovedutfordringer sendes på høring.
- Statsforvalter og FK må bli tydeligere og mer konkret i sin rådgivning av kommunene f.eks i forbindelse med planarbeid. Man må være tydelige på at en plan vil få konsekvenser for vannmiljø dersom den får det, og da også være tydelig på hva som bør endres/tilpasses/avbøtes. Det er for sent å komme med slike synspunkter etter at planen er vedtatt og anlegg/utbygging starter.
- Deltakelse regionalt fungerer relativt bra, men en viss unnvikenhet fra myndigheter (både kommuner og stat) oppleves. Oppnevnte deltakere plikter å delta.
- Det må avklares at de nasjonale føringene uansett er underordnet miljømålene når disse er fastsatt. Slik det framstilles nå har det oppstått en forståelse av at man kan se bort fra målene pga. nasjonale føringer. Prinsippet må være at når målet er satt så gjelder det, og derfor at avveining mellom nasjonale føringer mot planmyndighetens argumenter skal tillegges stor vekt. Helhetlige prioriteringer skjer til slutt i vannforvaltningsplanen.
- Abstraksjonsnivået og omfanget av vannforvaltningsplanen er høyt, dette gjør at den brukes i (svært) liten grad i saksbehandling og planlegging. Veiledning er styrket, men vi er usikre på om man treffer behovet.
- Arbeid med å følge opp kommunene, og at de faktisk kjenner og jobber etter vannforvaltningsplanene for 2022-2027 trenger fremdeles å bli styrket.
- Savner bedre kobling mellom miljømål, tiltak/problemkartlegging ift. beskyttelsene i vernede områder.

- Brukerperspektivet bør bli sterkere framme i tiltaksplaner. Hvem er brukerne? I denne bolken ser det ut til å være synonymt med "innbyggerne". Hvor relevant er det for å få fram hva som er viktigst/først å ta fatt på i en vannlokalitet?
- Redusert høringsperiode bidrar ikke konstruktivt ift. medvirkning eller involvering fra innbyggere eller øvrige interesserte. Redusert høringsperiode bidrar til økt press på allerede sårbare ansattressurser knyttet til disse planene.
- 3 måneders høringsfrist innebærer i praksis at man fratar beslutningstakere i kommunal sektor innflytelse. Det er svært uheldig. For å få til politiske vedtak i høringsdokumentene, må fristen være minst 5 måneder. Det tar tid for saksbehandlere å lese seg opp i store dokumenter. Det tar tid å drøfte forslag til vedtak. Det tar tid å sammenstille saksdokument for politisk behandling, og det skal så tjenestevei til kommunedirektør i god tid før de relevante politiske møtene. For å sikre god forankring bør det behandles både av relevante politiske utvalg, formannskap og kommunestyre. Noen møter har så lange sakslister at enkelte saker må utsettes. Kommer dokumentene om sommeren, er det ferietid.
- 3 måneders høringsfrist av omfattende plandokumenter kan ofte være for kort til sikre politisk forankring på kommunalt nivå.
- En høringsperiode på tre måneder er for kort for de fleste kommuner til å rekke politisk behandling. Seks måneder er i lengste laget, men innen fire måneder vil de fleste kommuner rekke å få en god forankring og politisk behandling.
- Jeg er nok den i kommunen som burde kjent best til vannforvaltningsplanen. Jeg har svært lite kunnskap om denne, og resten av kommunen har ingen kjennskap.
- Vannforvaltningsplanen er for overordnet for oss som jobber på det kommunale nivået. Det har likevel vært positivt å informere om innholdet i planene og mulige konsekvenser for kommunene. Planene er allment kjent i vannområdet, men det er de lokale planene (utarbeidet med grunnlag i de regionale planene) alle forholder seg til.
- Forkortet høringsperiode var helt uproblematisk.
- Malen for oppdatert vannforvaltningsplan var ikke helt optimal, kan forbedres. Men bidrar absolutt til harmonisering av arbeidet.
- Å ha en mal er bra for å få en god oversikt over hva planen skal inneholde og oppsettet. Det medfører også at det gjøres forholdsvis likt mellom de ulike regionene. Men vannforvaltningsplanen er en veldig stort og omfattende plan og det er utfordrende for hver enkelt kommune å sette seg inn i den. Dette gjør at den ikke er et godt grunnlag for kommunal virksomhet.
- Vassforvaltningsplanene er litt abstrakt og stort i mange sammenhenger og det er litt utfordrende å nytta som verktøy.
- Vannforvaltningsplanen er i stor grad mer en oppsummering av hva som skjer hos de enkelte myndighetene, enn en samordning mellom dem.
- Regionale vannforvaltningsplaner er nyttige overordnede dokumenter med noen vesentlige prioriteringer av viktige vannforekomster. Samtidig er en del "stating the obvious" på områder en skal jobbe med.
- Vannforvaltningsplaner som felles grunnlag for offentlige og private virksomheter: vår erfaring er at vannplanene brukes høyst ulikt. Regionale planer brukes i stor grad på tvers av nasjonal godkjenning, forslag til tiltak i Vann-Nett oppfattes som forpliktende for aktører osv. Generelt er kvaliteten på planene for lav til at de kan legges til grunn for beslutninger. Feil i planenes faktagrunnlag samt lokale/regionale prioriteringer som ikke er forankret forårsaker "støy" og ekstra ressursbruk i behandling av enkeltsaker.
- Planene er fremdeles omfattende og kan virke tunge for mange involverte parter. Dette bidrar sannsynligvis til å vanskeliggjøre forankringen av dem.
- Føler ikke kommunene blir inkludert - de er ikke med i nettverket.

- Mal for oppdatert vannforvaltningsplan (Miljødirektoratet m.fl. 2020) bidro til at forvaltningsplanene ble mer omfattende og omstendelige enn nødvendig, istedenfor å bidra til å oppfylle konkret det som står i vannforskriften planene skal inneholde. "Godkjente forvaltningsplaner blir et godt grunnlag for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i vannregionen".
- Et par steg i riktig retning: 1. Liste med vannforekomster med vedtatt rettslig bindende økologisk og kjemisk miljømål, med frist for oppnåelse. Det er dette en saksbehandler ser etter når man saksbehandler. 2. Retningslinjer for arealplanlegging. (begge kunne hatt en mer sentral plass i planen, istedenfor å være vedlegg)
- Planprosessen følger ikke pbls regler for behandling/høring av planer (fylkesdelplaner). Godkjenningen av planene fra 2016 ble aldri fullt ut rettet i vann-nett. Mange omprioriteringer gjort i vann-nett uten at det er forelagt politikerne eller høringspartene. Særdeles rart når direktoratene foreslår omprioriteringer etter at sakene har vært på høring og er behandlet av fylkene. Svært uryddige prosesser uten nevneverdig mulighet til medvirkning.
- "Planene og tiltaksprogrammene er utarbeidet på et mer håndterbart og overordnet nivå enn de forrige planene, med utgangspunkt i nedbørfelt med tilhørende kystområder": Planene skal iht. vannforskriften fastsette miljømålet og fristen for oppnåelsen for hver enkelt vannforekomst. Klarer ikke å se for meg hvordan man skal gjøre planene mer "håndterbart og overordnet". Man kunne gjøre planene mer brukervennlige ved å nemlig kutte all den overordnede teksten, og gå rett på sak: liste med vannforekomster i vannregionen med miljømål, frist for oppnåelse og eventuell begrunnelse for utsatt frist.
- Det er fortsatt lite fokus på det generelle forbudet mot forringelse ("tilstanden skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes"; §4-6) ved saksbehandling etter ulik regelverk. Ved revisjon av vannforskriften bør det vurderes å gjøre dette enklere å forstå.
- Vannforvaltningsplanen er omfattende og generell. Vanskeleg å forhalde seg til.

27 Konkrete forslag til forbedringstiltak (vannforvaltningsplan med miljømål).

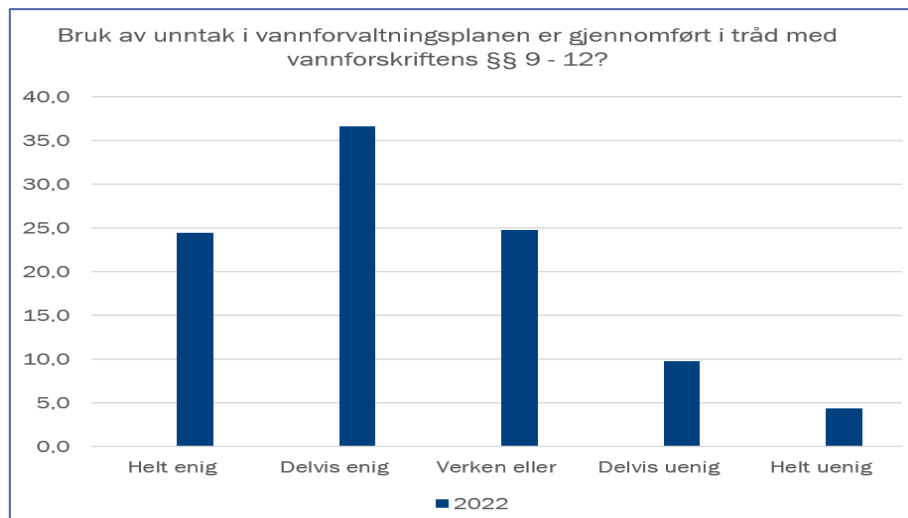
- Klarere fokus på konkrete mål og tiltak og formidling av planenes formelle status kunne bidratt til høyere kvalitet og å gi planene større relevans.
- Vannforvaltningsplanene må ha klare prioriteringer og retningslinjer for at det skal bli prioritert i en travel arbeidssituasjon. Ideelt sett burde plandokumentene vært forkortet konkretisert dersom kommunene skulle klare å involvere seg.
- Forenklet vannforvaltningsplan eller kortversjon. Mer klart språk og mindre fremmedord.
- Planen er solid, og et godt grunnlag for forvaltning, men pga . format og omfang blir den ikke anvendt i stor nok grad. En utmattelse og avmaktfølelse registreres i forvaltningen, særlig lokalt.
- Digitalisering av planen vil forbedre forvaltningsoppfølging, brukermuligheter, innsyn, mulighet for detaljert uttrekk av rapporter etc. Og, ikke minst, løpende oppdatering og oppfølging av tiltak.
- Korte ned innhald betrakteleg. Generelt innhald med bakgrunn og forklaringar kan vere eit eige dokument med lenke frå vassf.planen.
- Flere gode korte retningslinjer for kommunene vil være bra.
- Noen mulighet til å gjøre malene for vannområder mer relevante for andre utenfor vannforvaltningen.
- Slik det er i dag opplever jeg att alt ansvar ligger på statsforvalteren i lokale saker hvis kommunen er tiltakshaver.
- Ser att NVE i stor grad forholder seg til hva som er vedtatt i regionale vannforvaltningsplaner i regulerte vassdrag. Dette har gjort det mye enklere å sende krav om revisjon av konsesjonsvilkår, krav om omgjøring av konsesjon (paragraf 28) og krav om innkalling inn til ny konsesjonsbehandling (paragraf 66). Veldig fornøyd med NVE sitt arbeid.
- De ulike fagfelt hos SF kan bli bedre til å benytte/oppdatere vann-nett mht. påvirkninger og tiltak på sitt fagfelt, eks, innen forurensning, bl.a. større avløp, der SF er sektormyndighet.
- Vannområdekoordinator eller fylkeskommune må ha mye nærrere kontakt med kommunene.
- Det bør arbeides på et helt annet nivå både språklig og i forhold til kompleksiteten av planene for å øke forståelse og mulighet for å medvirke.
- Regional vannforvaltningsplan består fortsatt av "tungleste" dokumenter, dette bidrar etter min mening til at mange av berørte interesser ikke medvirker i prosessen.
- Budskapet i planene har et tungt og stort språk, er lange og i liten grad "to the point". Tabeller og figurer er kompliserte, selv vi som jobber med vannforvaltningen til daglig forstår ikke flere av de. Noen av figurene er i høy grad misvisende, og framstiller påvirkninger (som akvakultur) som en liten påvirkning, når de velger å framstille antall påvirkninger, men ikke nevner størrelse på vannforekomst den påvirker.
- Lokale tiltaksprogram med miljømål er bedre grunnlag for kommunal planlegging og virksomhet.
- Økt fokus på §§ 4 - 7 er nødvendig, det gås regelmessig direkte til §12 som er en unntaksparagraf med høy terskel.
- Vurder lengre høringsperiode.

- Det er fortsatt betydelig rom for forbedring når det gjelder veiledning til kommunene og forventningsavklaringer.
- Planforlaget må kurses. Adm må lære at dette faktisk er norsk politikk. Alle må lære å samarbeide.
- Regional vannforvaltningsplan kunne vært bedre forankret lokalt. Løst noen steder ved utarbeidelse av lokale tiltaksprogram.
- En vannforvaltningsplan som ikke er så stor og omfattende, men enklere å sette seg inn i. Eventuelt kortversjoner for kommunene som er mer håndterbar å bruke.
- Digitaliser planen, og sikre koblinger til saksbehandlingssystemer som er i bruk i kommuner og øvrig forvaltning. Rullering av planene må også skje i et slikt system. Sporbarhet kan forbedres med dette. Handlingsprogrammet til planen bør konkretiseres og detaljeres mer enn nå.
- Forbedre maler med fokus på forenkling og tydeliggjøring.
- Malen kan bli bedre på noen områder. Det kan sektormyndighetene ta mer ansvar for.
- Høringsfristen bør tilbake til 6 måneder. Det er ingen grunn til å kutte den ned til 3. Det er bare å starte tidligere med forarbeidene.
- Mer kurs eller fagdager, for mange ulike sektorer i kommunene.
- En forenkling av vannforvaltningsplanen med link til ulike tema. Og/eller en kortversjonen av planen.
- Planene kan bli enda mer brukervennlig ved å korte ned generelle deler og bør konsentrere seg på handlingsdelen.
- Jeg tenker at ved neste runde av oppdatering av vannforvaltningsplanene må vannregionmyndighetene dras mer med i utarbeidelsen av maler for fremtidige plandokumenter. Vannforvaltningsplanene er regionale planer etter plan og bygningsloven, og det er fylkeskommunene som regional planmyndighet som har mest kompetanse på utforming av slike planer.
- Hadde vært fint med en bedre ordning for organisering av deltakere på ulike nettverksmøter/seminar mm., også regionalt.
- Mal for vannforvaltningsplan må sikre at planen svare så konkret som mulig på det som står i vannforskriften planen skal inneholde.
- Det bør være to høringer, en for planprogram og en for hovedutfordringer.

Del E – Vannforvaltningsplan: bruk av unntak

28 Hvor enig eller uenig er du i at bruk av unntak i vannforvaltningsplanen er gjennomført i tråd med vannforskriftens §§ 9 - 12?

Fordeling på svaralternativer i 2022 (ikke stilt i 2016)



Dette oppsummerer 28.1 - 28.5.

Spørsmål 28.6 og 28.7 er oppsummert i kapittel K om veiledning og verktøy.

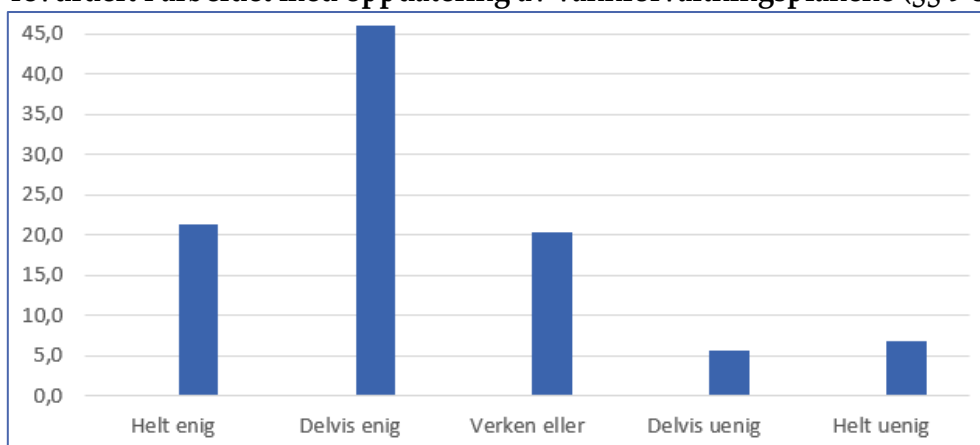
Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest minst enige i (46,8 %).

Spørsmålene ble ikke stilt i 2016.

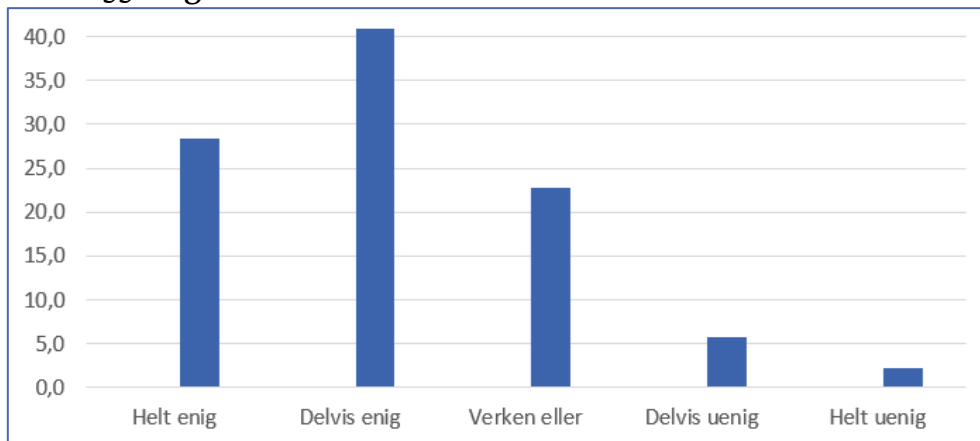
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
28.3	For tilfeller der utsatt frist eller mindre strenge miljømål er benyttet, skal det ikke forekomme ytterligere forringelse av tilstanden i vannforekomsten (§§ 9 og 10).	68,2
28.6	Veileder om miljømål i regionale vannforvaltningsplaner (Direktoratsgruppen, 2020) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	61,8
28.2	For tilfeller der utsatt frist eller mindre strenge miljømål er benyttet, inneholder den oppdaterte vannforvaltningsplanen en begrunnelse for dette (§§ 9 og 10).	61,4
28.1	Alle tilfeller der utsatt frist eller mindre strenge miljømål er benyttet er revurdert i arbeidet med oppdatering av vannforvaltningsplanene (§§ 9 og 10).	54,8
28.7	Veileder til vannforskriften § 12 (Klima- og miljødepartementet) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	40,0
28.4	For tilfeller der utsatt frist for å nå miljømål er benyttet, inneholder den oppdaterte vannforvaltningsplanen et sammendrag av tiltak som er nødvendig for å gradvis bringe miljøtilstanden i overensstemmelse med miljømålet innen den forlengede fristen, årsaken til at tiltakene er vesentlig forsinket, og en forventet tidsplan for gjennomføring av tiltak (§ 9).	26,5
28.5	For tilfeller der det er gitt tillatelse til nye aktiviteter eller nye inngrep som kan medføre at miljømålene ikke nås eller at tilstanden forringes, er dette begrunnet i oppdatert vannforvaltningsplan i tråd med vilkårene i § 12 annet ledd (§ 12, veiledning 2021).	23,3

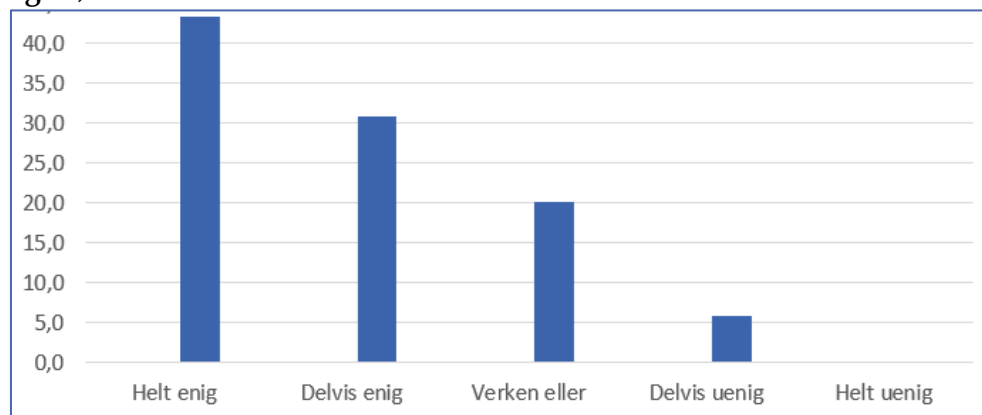
28.1 Alle tilfeller der utsatt frist eller mindre strenge miljømål er benyttet er revurdert i arbeidet med oppdatering av vannforvaltningsplanene (§§ 9 og 10).



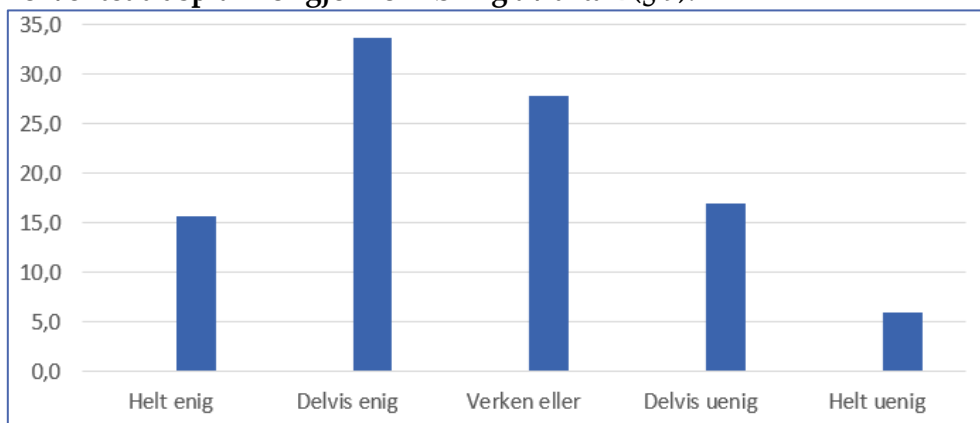
28.2 For tilfeller der utsatt frist eller mindre strenge miljømål er benyttet, inneholder den oppdaterte vannforvaltningsplanen en begrunnelse for dette (§§ 9 og 10).



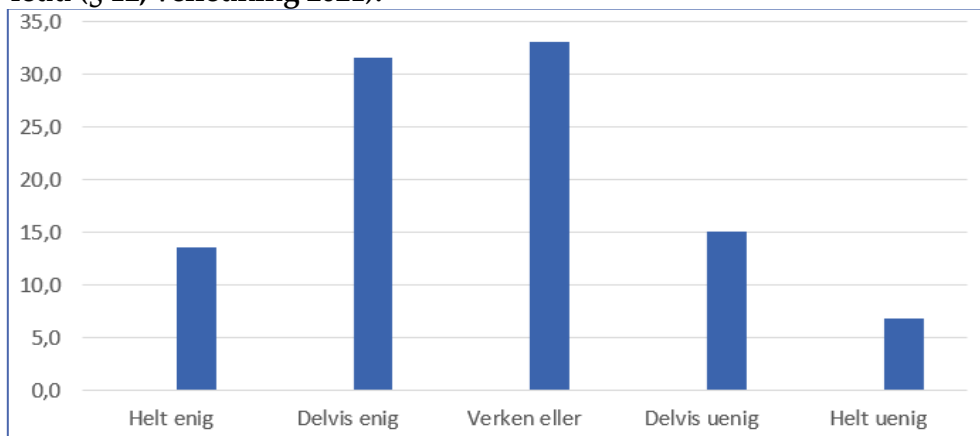
28.3 For tilfeller der utsatt frist eller mindre strenge miljømål er benyttet, skal det ikke forekomme ytterligere forringelse av tilstanden i vannforekomsten (§§ 9 og 10).



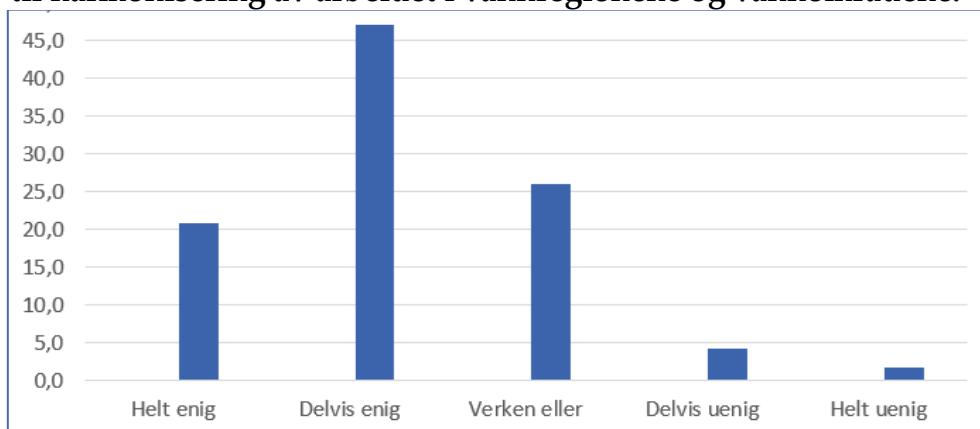
28.4 For tilfeller der utsatt frist for å nå miljømål er benyttet, inneholder den oppdaterte vannforvaltningsplanen et sammendrag av tiltak som er nødvendig for å gradvis bringe miljøtilstanden i overensstemmelse med miljømålet innen den forlengede fristen, årsaken til at tiltakene er vesentlig forsinket, og en forventet tidsplan for gjennomføring av tiltak (§ 9).



- 28.5 For tilfeller der det er gitt tillatelse til nye aktiviteter eller nye inngrep som kan medføre at miljømålene ikke nås eller at tilstanden forringes, er dette begrunnet i oppdatert vannforvaltningsplan i tråd med vilkårene i § 12 annet ledd (§ 12, veiledning 2021).

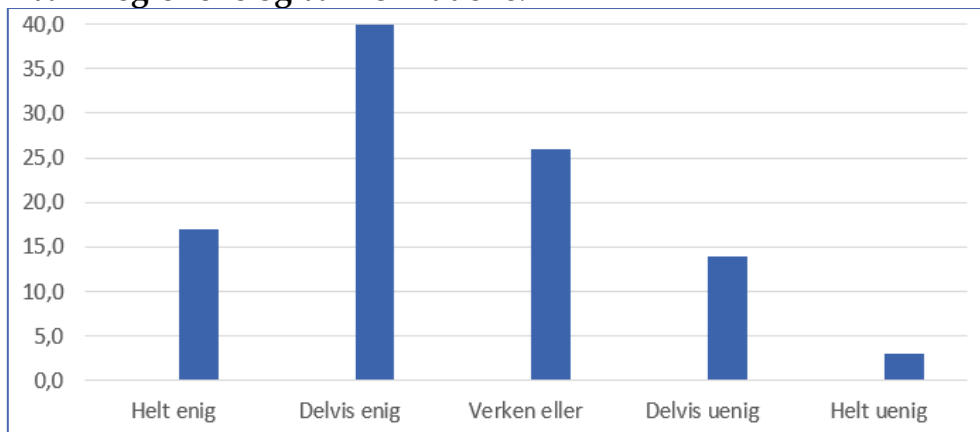


- 28.6 Veileder om miljømål i regionale vannforvaltningsplaner (Direktoratsgruppen, 2020) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.



MERK: I denne rapporten er dette spørsmålet gjentatt i kapittel K om veiledere og verktøy.

- 28.7 Veileder til vannforskriften § 12 (Klima- og miljødepartementet) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.



MERK: I denne rapporten er dette spørsmålet gjentatt i kapittel K om veiledere og verktøy.

29 Utdypende kommentarer til hva som har fungert eller ikke har fungert (bruk av unntak).

- Vannforskriftens mål står for svakt mot ønske om vekst og utvikling i kommunene, så vi kan ikke si per nå at det ikke vil forekomme forringelse av noen vannforekomster, uten frist eller ikke.
- Veileder er grei å finne fram i. Brukervennlig.
- Bruken av unntakene for den enkelte vannforekomst er/skal være beskrevet i Vann-nett. Vann-nett og vannforvaltningsplaner med tiltaksprogram er ikke tilstrekkelig harmonisert og planene beskriver ikke bruken av unntak tilstrekkelig.
- Synes ikke som veileder til § 12 er forstått og hensyntatt i all forvaltning.
- Veiledning til § 12 bør nok bli bedre. Fremdeles en del uklarheter her.
- Det er behov for bedre kunnskaper i forvaltning og i konsulentbransjen om vannforskriftens § 12.
- Veileder til §12 er i og for seg veldig nyttig, men den er tung å forstå. Kommunene rapporterer tilbake at de syns den vanskelig å bruke. Erfaring viser at også SF og FK har problemer med å både utdype bruken av § 12 og være forutsigbare selv mtp innsigelse og innspill.
- Det meste er på stell. Utfordringen er i å kunne vurdere om en ny aktivitet vil/vil ikke ha en betydning. Når ny aktivitet ikke pålegges en overvåking blir dette en papirtiger. Alle direktorat beskytter sine interesser. Det er aldri landbruk, fiskeri, kraftverk osv sin skyld. De andre må fiske først. Og når ingen har finansiering, ja slik går nu dagene..... Veileder §12 er kjempegod, hadde den bare blitt lest.
- Det er for lett å få varig nedsatt miljømål og det er for lett å få utsatt frist.
- Det er veldig lite gode eksempler på tilstrekkelige vurderinger etter § 12.
- Ofte synes jeg det konkluderes med at tilstanden til vannforekomsten ikke vil forringes fordi tiltakene som vurderes er så små eller midlertidige, men alle de små tiltakene vil ha en påvirkning som ikke nødvendigvis fanges opp i vannforskriften.
- Jeg ser av tillatelser som er gitt til inngrep i elver av fylkeskommune/statsforvalter så legges det for liten vekt på vurderinger iht vannforskriftens paragraf 12 med avbøtende tiltak.
- Hvor mye har vannområdene/vannregionene vært involvert når unntakene ble satt?
- Det kan være at de regionale planene er godt oppdatert med årsak, forslag til tiltak etc. Men det er årsaken til at de blir utsatt jeg er bekymret for. En av hovedårsakene er at ansvaret for utførelse ligger på kommuner eller lag og foreninger.
- Statens vegvesen og Bane nor opplever jeg forverrer tilstanden mer enn de forbedrer den.
- Utsatt frist eller mindre strenge miljømål benyttes i for stor grad i samferdselsrelaterte saker, da drift og vedlikehold og trafiksikkerhet trumfer gjennomføring av tiltak.
- Utsatt frist eller mindre strenge miljømål benyttes i for stor grad i samferdselsrelaterte saker, da drift og vedlikehold og trafiksikkerhet trumfer gjennomføring av tiltak.
- F.eks. mudring i Borg Havn - hadde det blitt godkjent om det var i dag? Godkjenningen lå klar før tiltaksplan for Oslofjord og reviderte regionale vannforvaltningsplaner, mens i dag er det tvilsomt om man kunne få slike tillatelser.
- Kjenner dessverre ikke planen godt nok til å svare på dette, men det er begrunna ism. §§ 9 og 10, og det er gjort ei vurdering ism. § 12.
- Nye planer framstår i begrenset grad som rullering av foregående. Tidligere vedtatte mål fra nasjonal godkjenning ofte ikke reflektert og vann-nett er ikke oppdatert, f.eks. ved at mange vannforekomster som ved godkjenningen fikk "dagens tilstand" som mål, fortsatt står registrert som MØP/DØP.

- Må prioritere å jobbe med enkelte vannforekomster. For sterkt modifiserte vassdrag blir arbeidet klart nedprioritert. Men dette er helt nødvendig for å gjennomføre tiltak i verna vassdrag.
- Har ikke vært involvert i arbeidet med vannforvaltningsplanene, og har ikke oversikt over hvordan dette er håndtert i plandokumentet. Men Vann-Nett krever grunngiving for utsatt frist og mindre strengt miljømål. Har inntrykk av at mindre strengt miljømål ikke alltid er revurdert dømt ut fra informasjonen i Vann-Nett.
- For sterkt modifiserte vassdrag på grunn av kraftutbygging er det ikke sett tiltak for å nå miljømålene. Det skal bare aksepteres at vannforekomsten er sterkt modifisert.
- God prosess rundt §§9 og 10 for enkelte tema, men ikke vannkraft som i hovedsak har blitt direkte videreført. Uenigheter har blitt diskutert, med særlig vekt på metodikk.
- Oppfølging av §12 skjer på enkeltsaksnivå. Kapasitetsbegrensninger preger oppfølgingen, men forbedring av forståelse og anvendelse registreres. Særlig fra kommunene. Antall saker går sakte ned, noe som er metodisk korrekt i om. at man skal legge miljømål til grunn for planlegging. Veilederen fra KLD er unødvendig, direkte opplæring av koordinatorene og kommunale saksbehandlere har gitt resultater. Statlige etater forventes å sikre bruk og forståelse av §12.
- Hjelper ikke med veiledere når de ikke blir brukt i praksis, ei heller av Miljødirektoratet. Det er vel ikke meningen at veiledere skal brukes når de passer, og eller kan en følge egen overbevisning eller agenda?
- Der er fremdeles en god del vannforekomster hvor det ikke er samsvar mellom klassifisering og miljømål.
- Det er likevel gitt nye tillatelser/ny praksis til ytterligere belastninger i vassdrag med utsatt miljømålsopptak, fordi regelverket ikke ivaretar dette (jordbruk - utegangerdyr på nye områder med direktebelastning i små vassdrag). Det har vært forsøkt bruk av § 12 for å gi tillatelser til nydyrkingsområder i overbelastede områder.
- Det fremgår ikke hvem som godkjenner kommunenes saksbehandling etter §12. Vannregionmyndigheten bør ha veto-rett i §12 saker for å kvalitetssikre at avbøtende og kompenserende tiltak er godt nok, og at saksbehandling er korrekt gjennomført. Kommunene (politisk styrt) har ofte mål om å få til utbygging og skaffe arbeidsplasser, dersom det å senke på kravene gjennom §12 (praktisk gjennomførbare tiltak) kan gjøres så gjør kommunene det. Da vil også en ekstern aktør ta for seg spørsmålet om samfunnsnyttien er større enn tap av vannforekomstkvalitet. (Vanskelig spørsmål å ta stilling til i små kommuner).
- Eg veit ikkje om eit einaste vedtak kor § 12 er vurdert i Øygarden kommune.
- Bruk av §12 er fortsatt noe vi må jobbe med å få implementert til alle nivåer av forvaltningen, spesielt til kommunalt nivå.
- "Helt uenig": er krav i vannforskriften som bare ikke ble gjennomført ved utarbeidelsen av vannforvaltningsplanen. Fastsettelse av miljømålene ble delegert vannområdekoordinatoren, men det var ingen form for koordinering fra VRM.
- Eg føler vassregionen ikkje har full oversikt over bruken av § 12, eller om tilstanden er forringet enkelte stadar.
- Vel, brukertilpasset veileder - er ikke kjent for meg. Det vitner forhåpentligvis mest om at jeg ikke er oppdatert.
- JEG PERSONLIG MERKER INGEN FORSKJELL!!!!!!!
- Virker rart å måtte spørre om hvorvidt disse unntakene/spesialtilfellene er revurdert - det er vel ikke noe å synse om - enten er de det og da fremgår det av planene - eller så er de det ikke.

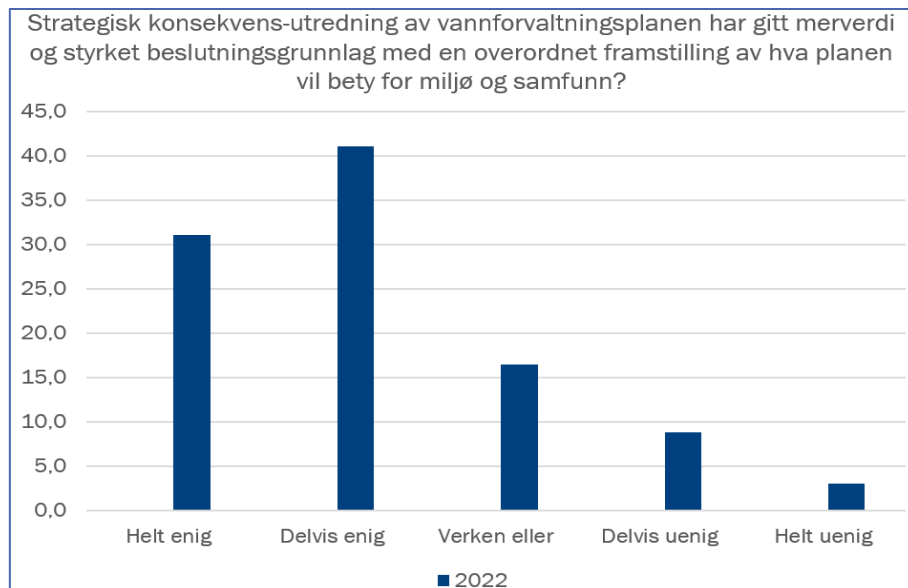
30 Konkrete forslag til forbedringstiltak (bruk av unntak).

- Veiledning på bruk av § 12 er ikke god nok i dag, og må videreutvikles slik at den blir hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering. Registrering av bruk av § 12 må også enkelt og tilgjengelig i vann.nett.no, slik at vi på en god måte greier å fange opp alle steder det er gitt tillatelser som kan være gitt som er i strid med miljømålet.
- Det kan gjerne komme enda bedre veiledninger med gode eksempler, spesielt knyttet til bruken av § 12 om nye inngrep eller ny aktivitet.
- Øke det nasjonale fokuset på forpliktelser etter vannforskriftens § 12.
- Gjøre det som står i vannforskriften man skal gjøre.
- Mer pålegg og tvang. Mer det SKAL..... Vannforskriften SKAL etterleves.
- Følg nasjonale føringer og prioriteringer, alltid!
- Informasjon til alle sektorer om krav til vurdering av vannforskriftens § 12 må styrkes nasjonalt og regionalt.
- Ønsker mer fokus på § 12, som egentlig setter rammer for nye påvirkninger som gjør det vanskeligere å oppnå miljømålene.
- Det må tydeliggjøres godt og praktiseres slik at § 12 kun skal benyttes unntaksvis.
- § 12 må forankres/benyttes mer i forvaltningen.
- Vannmiljønatur må få større verdi i nasjonal og lokal arealforvaltning Strengere krav og grundig vurdering av vannforskriftens §12 i plan- og byggesaker. Ofte avfeies vannforskriftens §12 med en setning om at den er vurdert og ikke aktuell. Til tross for at vannforekomsten er betydelig utsatt for ny aktivitet eller nye inngrep.
- Karakteriseringen med inndeling av vannforekomster, samt praksis for ens definisjon og fastsetting av mål, i bruk av unntak mv. bør gjennomgås/revideres.
- Det bør bli større fokus på og bedre den økologiske tilstanden og ikke forverre den i inngrepssaker med avbøtende tiltak. Spesielt flomsikringstiltak og vegbygging. Dette er en av de største årsakene til inngrep i våre elver. Mer miljøvennlige metoder som er i tråd med vannforskriften.
- Funksjon i vann-nett for registrering av §12 på forekomstnivå ønskes. Rapporteringsfunksjon.
- Vurdere om bruk av kompenserende tiltak kan benyttes i andre vannforekomster.
- Involvering!
- Funksjon i vann-nett for registrering av §12 på forekomstnivå ønskes. Rapporteringsfunksjon.
- Mer ressurser til forskning og piloter til alternativ drift vil gi økt kunnskap om muligheter som kan bedre vannforvaltningen og miljømåloppnåelse.
- Fylkeskommunen (vannregionmyndighet) må ha vetorett og godkjenne kommunenes saksbehandling etter §12 for å sikre god nok kvalitet i saksbehandling og foreslåtte tiltak. Fylkeskommunen må delegeres mer ressurser (flere ansatte) som jobber med vannforvaltning for å kvalitetssikre og følge opp kommunenes arbeid.
- Statsforvaltar må påse at § 12 i vannforskrifta vert nytta.
- Økt fokus på §§ 4 - 7 er nødvendig, det går regelmessig direkte til §12 som er en unntaksparagraf med høy terskel.

Del E – Vannforvaltningsplan: KU av plan

31 Hvor enig eller uenig er du i at strategisk konsekvens-utredning av vannforvaltningsplanen har gitt merverdi og styrket beslutningsgrunnlag med en overordnet framstilling av hva planen vil bety for miljø og samfunn?

Fordeling på svaralternativer i 2022 (ikke stilt i 2016)



Dette oppsummerer 31.1 og 31.2.

Spørsmål 31.1 er oppsummert i kapittel K om veiledning og verktøy.

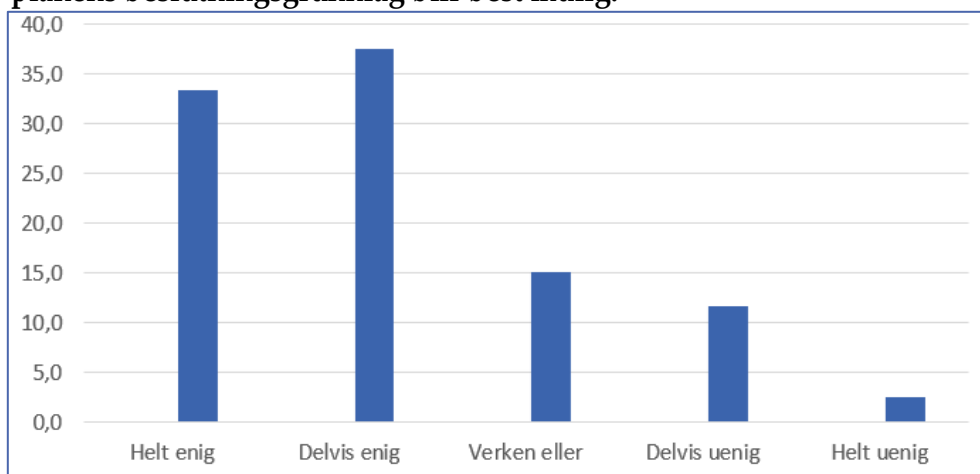
Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest mest enige i (60,1 %).

Spørsmålene ble ikke stilt i 2016.

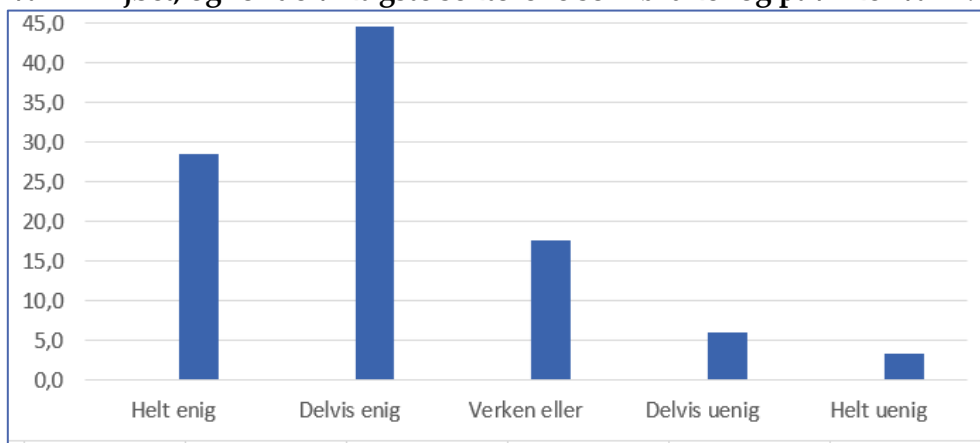
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
31.2	Konsekvensutredningen gir en overordnet framstilling av hva vannforvaltningsplanen vil bety for miljø og samfunn med vekt på vannmiljøet, og for de viktigste sektorene som bruker og påvirker vann.	63,7
31.1	Konsekvensutredningen er et hjelpemiddel som gir merverdi gjennom at planens beslutningsgrunnlag blir best mulig.	56,6
31.3	Veiledningsnotat om strategisk konsekvensutredning av vannforvaltningsplaner (Miljødirektoratet 2019) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	47,0

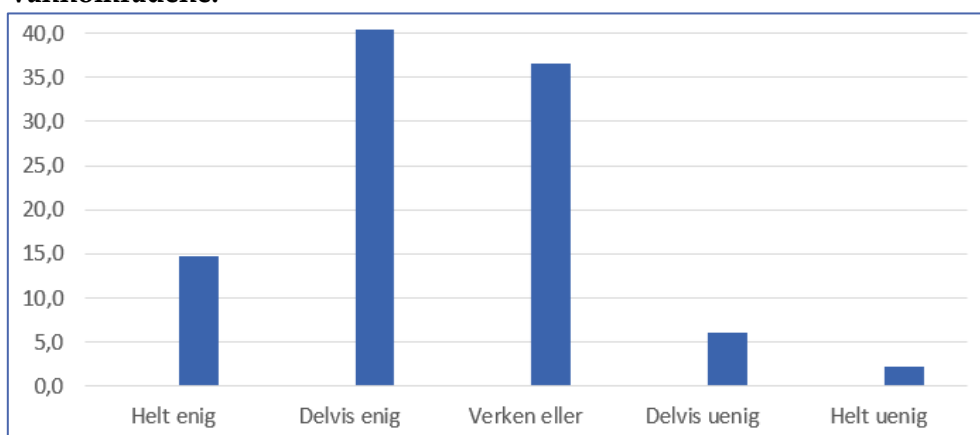
31.1 Konsekvensutredningen er et hjelpemiddel som gir merverdi gjennom at planens beslutningsgrunnlag blir best mulig.



31.2 Konsekvensutredningen gir en overordnet framstilling av hva vannforvaltningsplanen vil bety for miljø og samfunn med vekt på vannmiljøet, og for de viktigste sektorene som bruker og påvirker vann.



31.3 Veiledningsnotat om strategisk konsekvensutredning av vannforvaltningsplaner (Miljødirektoratet 2019) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.



MERK: I denne rapporten er dette spørsmålet gjentatt i kapittel K om veiledere og verktøy.

32 Utdypende kommentarer til hva som har fungert eller ikke har fungert (KU av plan).

- Konsekvensutredningene er løst noe forskjellig fra vannregion til vannregion. Det ville være fornuftig om disse er harmonisert noe bedre.
- Prosessen rundt KU og selve KU-en ble veldig harelabb og ga lite konkret.
- Usikre på om overordnet framstilling fører til resultater.
- Konsekvensutredningene ble for teoretiske.
- Konsekvensutredningen var for overordnet
- Konsekvensutredningen fremstod som et overfladisk og vagt dokument, med veldig tvilsom innsikt i planens betydning for miljø og samfunn.
- Kostnadsestimater var vanskelig å bruke som beslutningsgrunnlag på grunn av usikkerhet. Scenarioene som skulle beskrives i KU i planene ga ikke reelle alternativer for politisk beslutning (kun ett av alternativene var realistisk).
- Konsekvensutredningene er svært overordnet og gir i liten grad konkrete vurderinger av fordeler og ulemper ved foreslåtte tiltak. Grunnet lav kvalitet - og i mange tilfeller manglende - kostnadsanslag i Vann-Nett, kan aggregerte anslag for tiltakskostnader i konsekvensutredningene gi direkte misvisende beslutningsgrunnlag.
- Det er lenge siden jeg arbeidet med dette, men slik jeg husker det, var konsekvensutredningen veldig overfladisk og den praktiske bruken av den noe uklar.
- Det mangler konsekvensutredning av foreslåtte tiltak for akvakultur.
- Desverre er det mye elendige KU-er. Konsulenter har ikke forstått oppgaven, de nedtoner påvirkninger og innimellom juger de. Dette er det vanskelig å oppdage hvis en selv ikke har en kompetanse minst like god. Forvaltninga må selv kunne gjøre mye av slikt arbeid. Det vil både bidra til kompetanseheving og ansvarliggjøre myndighetene.
- Mange av konsekvensutredningene er svært overordnede og tendensiøse, dvs. en lager utdrag som passer med det underliggende budskapet en ønsker å få frem. Her burde en til neste gang gå gjennom spørsmål og valg av visualiseringer slik at budskapene og konsekvensvurderingen blir mest mulig objektive.

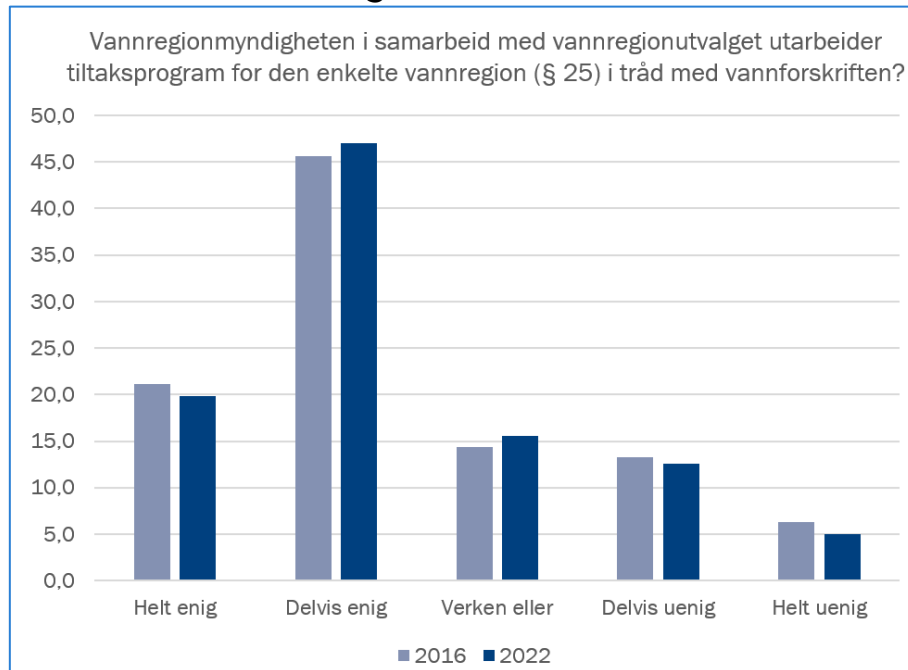
33 Konkrete forslag til forbedringstiltak (KU av plan).

- Veiledningsnotatet knyttet konsekvensutredning må videreutvikles og fylkeskommunene som regionalplanmyndighet må bistå i dette arbeidet.
- Bør kanskje foretas sektorvis.
- Forstår at dokumentet skulle være overordnet, men det er allikevel viktig med sterk faglig innsikt. Det er også viktig å presentere 'konsekvensene' på en pedagogisk og forståelig måte.
- Dette må på plass.
- For at en strategisk konsekvensutredning for planene som helhet skal ha verdi, må kostnadssiden av tiltaksgjennomføring - så vel investeringer i tiltak som konsekvenser knyttet til bruken av vannressursen - bedres betraktelig. Alternativt må det gis en bedre balansert, kvalitativ framstilling av kost/nytte.
- Konsekvensutredningen i hver plan bør synliggjøre kostnader og nytteverdi på samme måte som man gjorde i tilrådingen til departementene (for vannkraft). Da kunne en sammenstilling av KU i hver plan blitt brukt som grunnlag for den sentrale godkjenningen, i stedet for å gjøre helt nye vurderinger der. Mye tid å spare, og ulogisk at det skal gjøres på helt ulike måter.
- Hyr inn uavhengige konsulenter for å lage maler.
- Mye KU arbeid må utføres innenfor forvaltningen og ikke bare kjøpes. Forvaltningen må kunne bestemme hvem som er faglig kvalifisert til et oppdrag som settes ut. Nå er det tiltakshaver som kjøper de som er snillest/billigst.

Del F – Tiltaksprogram med forslag til tiltak

34 Hvor enig eller uenig er du i at vannregionmyndigheten i samarbeid med vannregionutvalget utarbeider tiltaksprogram for den enkelte vannregion (§ 25) i tråd med vannforskriften?

Endring fra 2016 til 2022



Merk: dette oppsummerer spørsmål 34.1 og 34.2 som var like i 2016 og 2022.

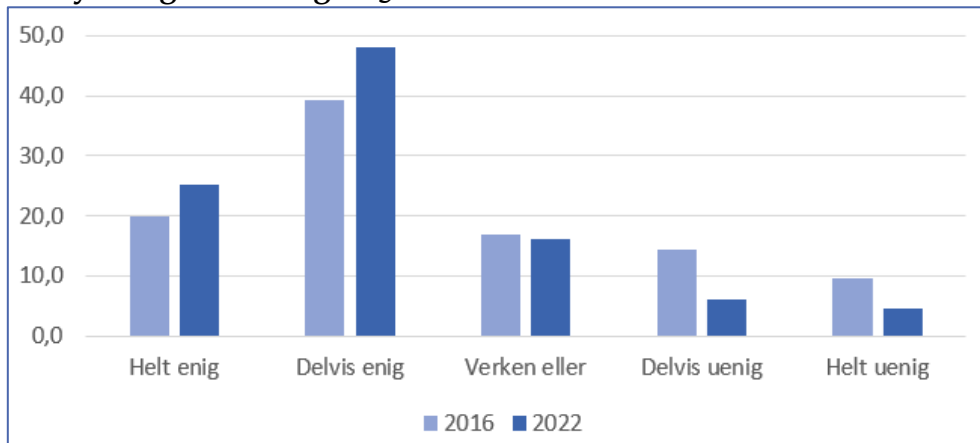
Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest minst enige i (49,2 %).

Endringen fra 2016 til 2022 er en liten forbedring (+2,7 %).

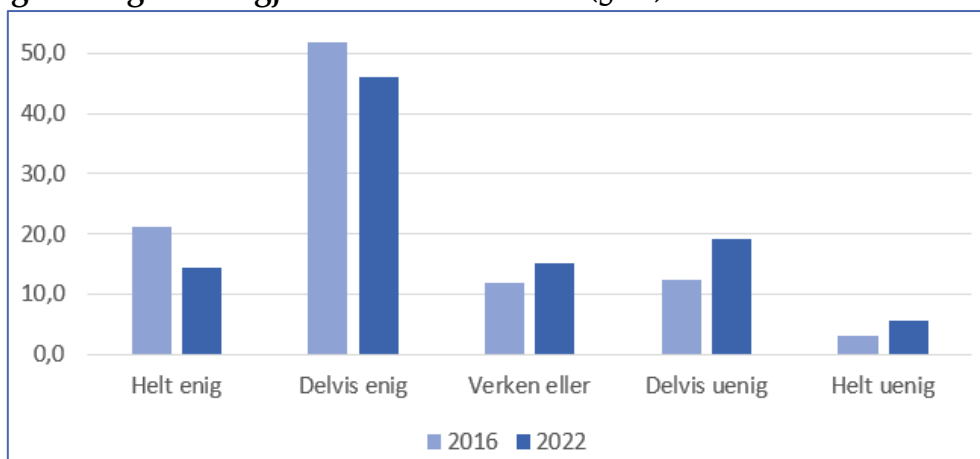
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
34.1	Tiltaksprogrammene er sektorovergripende og bygger på gjennomførte analyser og vurderinger (§ 25)	62,6
34.2	Sektormyndigheter, fylkeskommuner og kommuner har bidratt til overslag over kostnadene ved tiltak og angivelse av det rettslige grunnlaget for å gjennomføre tiltakene (§ 25)	35,7

34.1 Tiltaksprogrammene er sektorovergripende og bygger på gjennomførte analyser og vurderinger (§ 25).

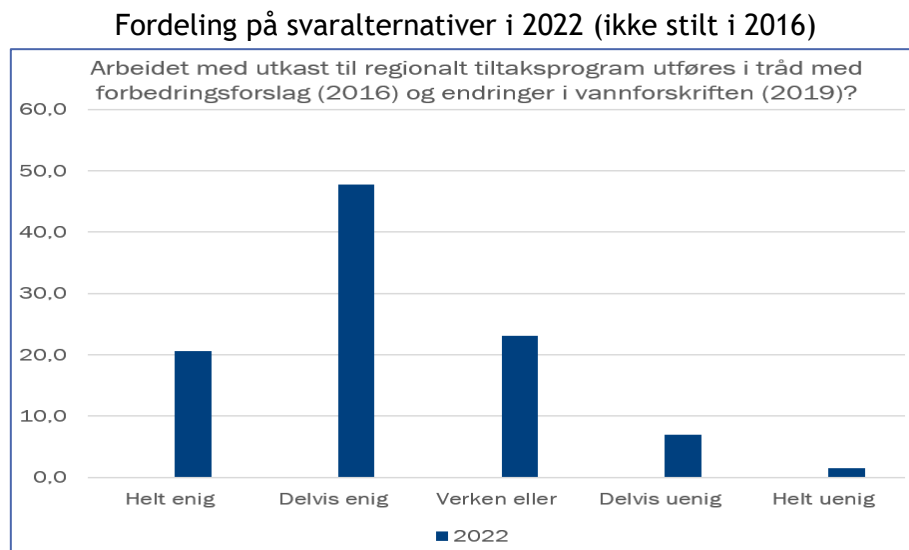


34.2 Sektormyndigheter, fylkeskommuner og kommuner har bidratt til overslag over kostnadene ved tiltak og angivelse av det rettslige grunnlaget for å gjennomføre tiltakene (§ 25).



Del F – Tiltaksprogram med forslag til tiltak

35 Hvor enig eller uenig er du i at arbeidet med utkast til regionalt tiltaksprogram utføres i tråd med forbedringsforslag (2016) og endringer i vannforskriften (2019)?



*Dette er gjennomsnittet av spørsmålene 35.1- 15.5.
Spørsmål 35.6, 35.7 og 35.8 er oppsummert i kapittel K om veiledning og verktøy.*

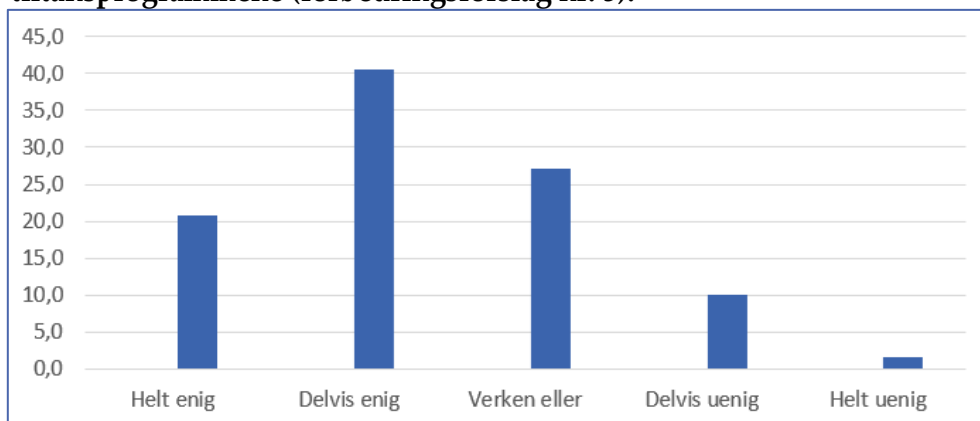
Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er mest enige i (67,4 %).

Spørsmålene ble ikke stilt i 2016.

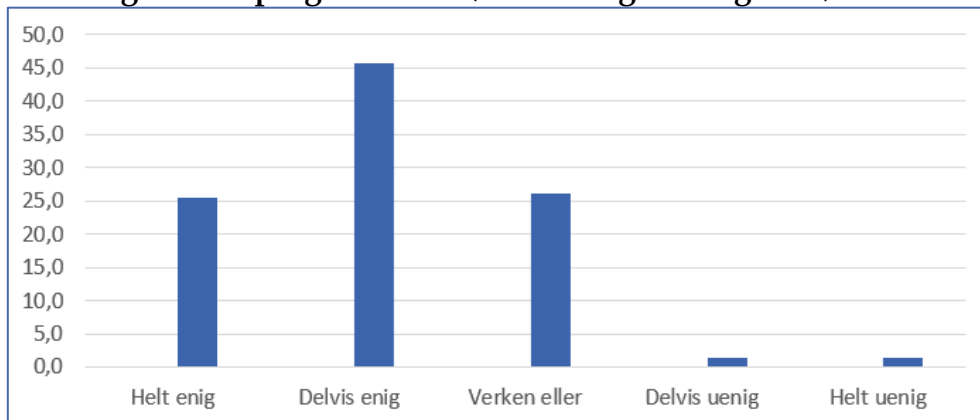
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
35.7	Veileder om virkemidler og tiltak i vannforvaltningen (Direktoratsgruppen) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	68,9
35.2	Sektorenes (og tiltakshavers) virkemidler, tiltak og ansvar er tydeliggjort i et felles dokument; "Virkemidler og tiltak i vannforvaltningen". Dette har bidratt til bedre forståelse og ansvarliggjøring i tiltaksprogrammene for 2022-2027 sammenliknet med de forrige tiltaksprogrammene (forbedringsforslag nr. 5).	68,3
35.6	Mal for oppdatert tiltaksprogram (Miljødirektoratet m.fl. 2020) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	63,8
35.5	De oppdaterte tiltaksprogrammene for 2022-2027, som nå er delt inn etter sektorer og omtaler tilstand og påvirkning, tiltak, måloppnåelse og nytte, er mer oversiktlige og det er lettere å se sammenhenger.	63,9
35.4	Sektorene har bidratt med forslag til tiltak i de i de oppdaterte tiltaksprogrammene for 2022-2027, og samtidig gjort sine prioriteringer og tatt stilling til måloppnåelsen og eventuell tidsutsettelse (forbedringsforslag nr. 6).	60,7
35.3	I de oppdaterte tiltaksprogrammene for 2022-2027 er tiltakene fordelt geografisk og over tid (planperiodene) og miljømåloppnåelse er vurdert (forbedringsforslag nr. 6).	56,5
35.8	Eksempelsamling for utarbeidelse av kostnadsanslag (Direktoratsgruppen) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	54,7
35.1	De oppdaterte tiltaksprogrammene for 2022-2027 skiller mellom grunnleggende og supplerende tiltak og at antall tiltakstyper er redusert. Dette har bidratt til klargjøring og forenkling sammenliknet med de forrige tiltaksprogrammene (forbedringsforslag nr. 5).	49,8

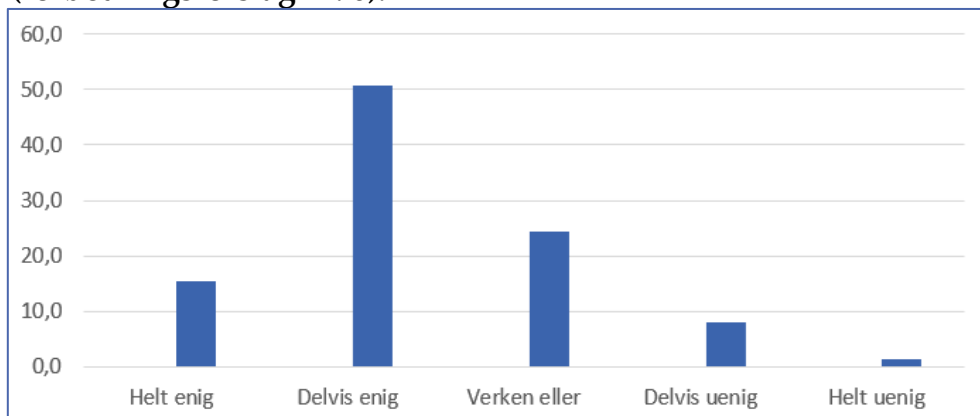
35.1 De oppdaterte tiltaksprogrammene for 2022-2027 skiller mellom grunnleggende og supplerende tiltak og at antall tiltakstyper er redusert. Dette har bidratt til klargjøring og forenkling sammenliknet med de forrige tiltaksprogrammene (forbedringsforslag nr. 5).



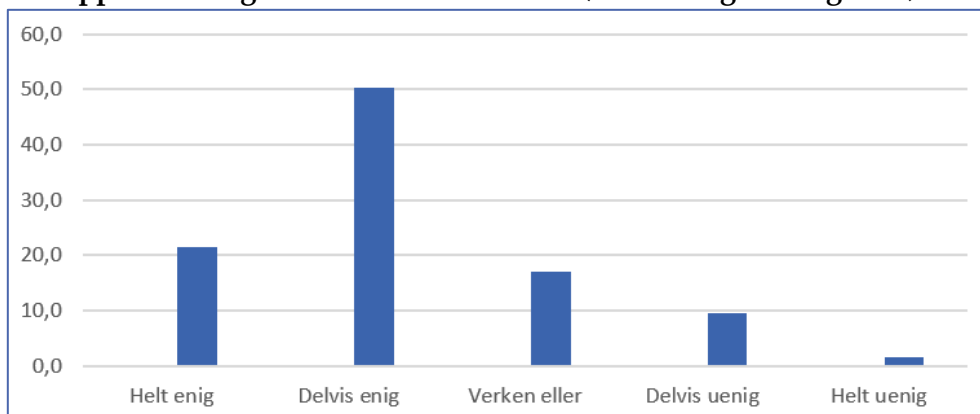
- 35.2** Sektorenes (og tiltakshavers) virkemidler, tiltak og ansvar er tydeliggjort i et felles dokument; "Virkemidler og tiltak i vannforvaltningen". Dette har bidratt til bedre forståelse og ansvarliggjøring i tiltaksprogrammene for 2022-2027 sammenliknet med de forrige tiltaksprogrammene (forbedringsforslag nr. 5).



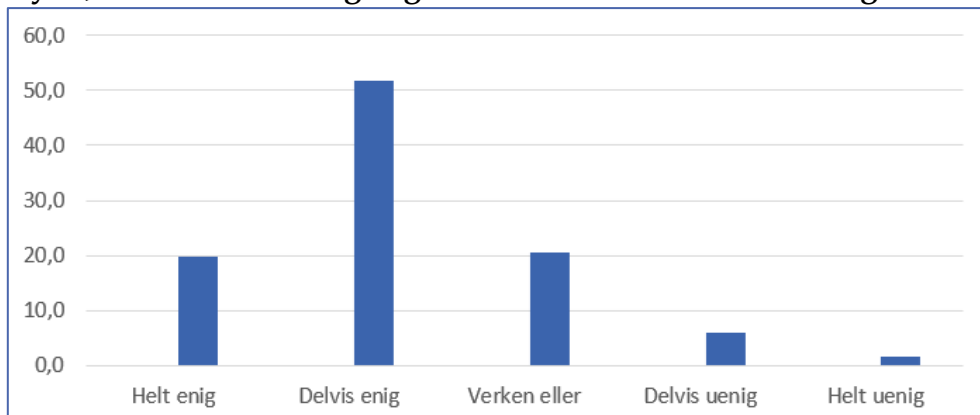
- 35.3** I de oppdaterte tiltaksprogrammene for 2022-2027 er tiltakene fordelt geografisk og over tid (planperiodene) og miljømåloppnåelse er vurdert (forbedringsforslag nr. 6).



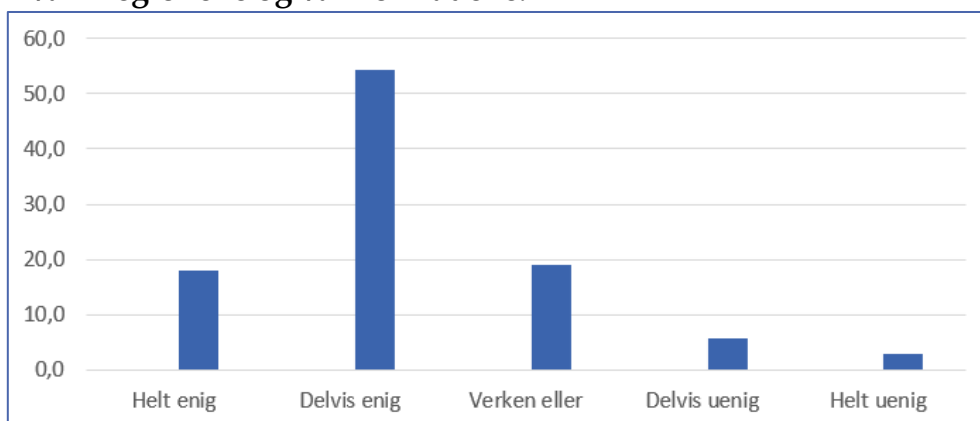
- 35.4** Sektorene har bidratt med forslag til tiltak i de oppdaterte tiltaksprogrammene for 2022-2027, og samtidig gjort sine prioriteringer og tatt stilling til måloppnåelsen og eventuell tidsutsettelse (forbedringsforslag nr. 6).



- 35.5 De oppdaterte tiltaksprogrammene for 2022-2027, som nå er delt inn etter sektorer og omtaler tilstand og påvirkning, tiltak, måloppnåelse og nytte, er mer oversiktlige og det er lettere å se sammenhenger.**

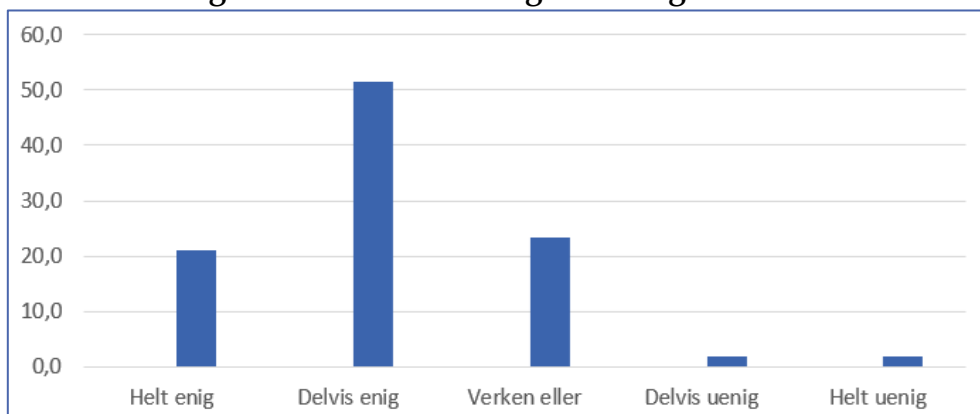


- 35.6 Mal for oppdatert tiltaksprogram (Miljødirektoratet m.fl. 2020) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.**



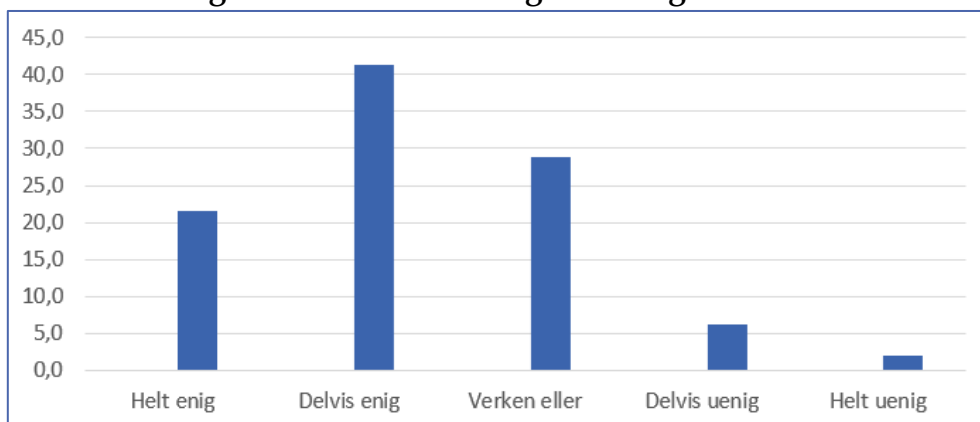
Dette spørsmålet er gjentatt i kapittel K om veiledere og verktøy.

- 35.7 Veileder om virkemidler og tiltak i vannforvaltningen (Direktoratsgruppen) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.**



Dette spørsmålet er gjentatt i kapittel K om veiledere og verktøy.

35.8 Eksempelsamling for utarbeidelse av kostnadsanslag (Direktoratsgruppen) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.



Dette spørsmålet er gjentatt i kapittel K om veiledere og verktøy.

36 Utdypende kommentarer til hva som har fungert eller ikke har fungert (tiltaksprogram).

- De fleste sektorene har bidratt med forslag til tiltak og vurdering av måloppnåelse. Det er imidlertid mange sektorer som bare har bidratt med tiltak som de vet skal gjennomføres. Det er ikke foreslått alle tiltak som er nødvendige for å nå miljømålene. Dermed er det mange vannforekomster der det ikke er foreslått tiltak, eller der det ikke er foreslått tilstrekkelig med tiltak.
- Ja, tiltaksprogrammene er sektorovergripende og bygger på gjennomførte analyser og vurderinger (§ 25). Hvorvidt disse analysene er gode og om tiltaksprogrammene gjennomføres / er riktige gjenstår jo å si - men at de er sektorovergripende og bygger på de gjennomførte analysene er vel et faktum?
- Forholdet mellom plan og tiltaksprogram er uklart, og i mange tilfeller stemmer ikke de to overens i samme region. Status for tiltaksprogrammet må avklares bedre. F.eks. understreker direktoratene i tilrådning til departementene at tiltaksprogram ikke er gjenstand for godkjenning, men samtidig omtales tiltaksprogram 51 ganger i tilrådingen og som integrerte deler av planene.
- Den forutsatte oppdateringen av tiltaksprogram i etterkant av endelig godkjenning, som det vises til i tilrådingen, ble ikke systematisk gjennomført i forrige planrunde og bidrar til stor usikkerhet rundt hva som er de faktisk gjeldende mål og tiltaksnivå. Dette er kritiske svakheter ved planene og Vann-Nett per i dag.
- Har i liten grad studert tiltaksprogrammene i detalj. Til tross for omfattende opplæring i fastsettelse av tiltakskostnader er det fortsatt store huller i enkelte vannregioner, men det er en vesentlig bedring siden forrige planperiode.
- Fortsatt mye godt arbeid fra offentlige myndigheters side. Men tiltaksplaner som skal omsettes i handlinger og arbeid ville hatt større legitimitet ved å ha et sterkere innslag fra brukersiden.
- Tiltaksprogrammet bør fjernes i sin helhet, det er unødvendig. Løpende oppdatert løsning i vann-nett er beste vei å gå, dette landskapet endres stadig vekk. Programmet forvirrer og fører til avmakt i dagens form.
- Tiltaksprogrammene er lange og tunge, uforsettlige dokumenter. Dette både for kommunalt ansatte (saksbehandlere og arealplanleggere, miljørådgivere mm), men ikke minst for mannen i gata. KLARSPRÅK er noe som IKKE praktiseres.
- Det tar tid å planlegge og gjennomføre tiltak og oppnå effekt av tiltakene. Det jobbes mer og mer målrettet med å forebygge forringelse av miljøtilstand og det er bra.
- Lokale tiltaksprogram fungerer bedre enn regionale tiltaksprogram på kommunalt nivå. Til tider vanskelig å skulle oppgi kostnad; feks for tiltak som foreslår å pålegge bedrifter opprydding (tiltak foreslått i vannforvaltningsplan før pålegget har kommet).
- Analytisk gjennomgang av tiltak er det ikke tid til, kommunenes ressursituasjon er avgjørende. Sektormyndighetene bør gå grundigere inn. Nytte av tiltak er veldig abstrakt og vanskelig å skape troverdighet rundt. Programmet vedtas ikke og utdateres løpende. Det brukes derfor i svært liten grad. Veilederen er forholdsvis god, men vi får spørsmål om den er uttømmende?
- Mal for oppdatert tiltaksprogram (Miljødirektoratet m.fl. 2020) er ikke brukertilpasset, da figurene teller i liten grad hva tiltakene dreier seg om, og hvor i verden (vannregionen) tiltakene er foreslått gjennomført. Tiltaksprogrammet blir dermed ikke et brukbart dokument for de som skal gjennomføre tiltakene. Dokumentet blir kanskje brukervennlig for et par statlige byråkrater som vil se er veldig forenklet bilde, men dette bidrar ikke til å sette tiltakene i live.

- Mange vannforekomster i moderat til svært dårlig tilstand har manglet tiltak, mulig at manglende vannområdekoordinatorene er noe av forklaringen.
- Det synes som om mye av tiltaksgjennomføringen ikke har blitt fulgt opp, og ingen "følger med". Det er heller ikke noen gode rutiner for å rapportere på tiltaksgjennomføringen.
- Dette arbeidet med tiltak ser jeg i ettertid at ikke har vært noen suksess og veldig lite ble faktisk gjort. Ved oppdatering av tiltaksplan for denne planperioden er veldig mange tiltak overført fra forrige planperiode. Dette må ikke skje igjen. Det må være mye større fokus og trykk på gjennomføring av tiltak. Ellers er det lite vits.
- Det er ikke samsvar mellom hvem som er tiltakseier og hvem som skal stille økonomisk med midler til tiltaksgjennomføring. Eksempelvis kommunen eier landbrukstiltak under RMP og SMIL, men kun viderefordeler gjennom forskrift og veiledning som staten setter, og gjennom statlig satt satser. Eller forurensede havneområder ligger under Miljødirektoratet, men går ikke inn å gjør noe med mindre kommunen finansiering halvparten selv. Da blir det mest sannsynlig ikke gjort. Kunne blitt gjennomført av kommune eller vannområde om det var fullfinansiert (i alle fall oppstart med kartlegging og overvåkning).
- Et gjennomgående trekk er kunnskapsmangel. Og kvalitet blir deretter. Det er gitt en masse forslag, som endres av Mdir og NVE samt landbruk. Noen næringer er beskyttet som akvakultur. Kunnskapene om tiltak, tiltakstyper og kostnader er mangelfulle og tildels feilaktige.
- Vanskelig å finne gode nok estimer for kostnad. Enorm variasjon, og det blir ren gjetting når tiltaket ikke er utredet gjennom saksbehandling. Antagelig er det ikke mulig å få det så mye bedre, selv om vi får flere eksempler etter hvert vil det være stor variasjon innen ulike tiltakstyper.
- Eksempelsamlingen for utarbeidelse av kostnadsanslag er mangelfull. Det er ofte svært vanskelig å vurdere kostnader på forhånd, særlig der det er store tiltak.
- Det er mangelfullt for eldre inngrep, særlig tømmerfløtingsvassdrag. Ellers er veiledningsmateriellet blitt veldig mye bedre enn i første planperiode.
- Vann-nett er håpløs database å legge inn tiltak i. Altfor uoversiktlig og vanskelig system å navigere om ikke man gjør det ofte. Om jeg oppdager et vandringshinder i en bekk, tar det uforholdsmessig mye tid å få lagt inn påvirkning, tiltak og forslag til utbedring med kostnadsestimat.
- Det er for generelle veiledere og for vanskelig å konkretisere i vann-nett pga oppsettet der.
- Tiltaksprogrammet betyr ingenting hvis det ikke blir gjennomført i tråd med planen. Så jobben er jo bare så vidt begynt og det krever planer for prioritering og gjennomføring hos den enkelte myndighet.
- Veldig nyttig å ha en eksempelsamling for kostnadsanslag, men kan være utfordrende å bruke da det kan være store forskjeller på kostnad og manglende kunnskap om tiltakene (tiltakene er ikke detaljplanlagt). Eksempelvis er det vanskelig å anslå kostander for utbedring av spredte avløp når man verken har antall anlegg som må utbedres eller hvilken utbedring som må gjøres.
- Kostnadsoverslagene på tiltak i vannkraftsektoren er svært mangelfulle, og tilfører ingenting til en kost/nytte-analyse. De er bare egnet til forvirring.
- Det har blitt noe uoversiktlig hva som finnes av veiledere og hvilken som er oppdaterte og relevante.
- Tiltaksgjennomføringen må rapporteres for alle sektormyndighetene, inkl. regionale og nasjonale (og da må Vann-Nett forbedres/forenkles mye).
- Viktig å følge opp reell tiltaksgjennomføring.

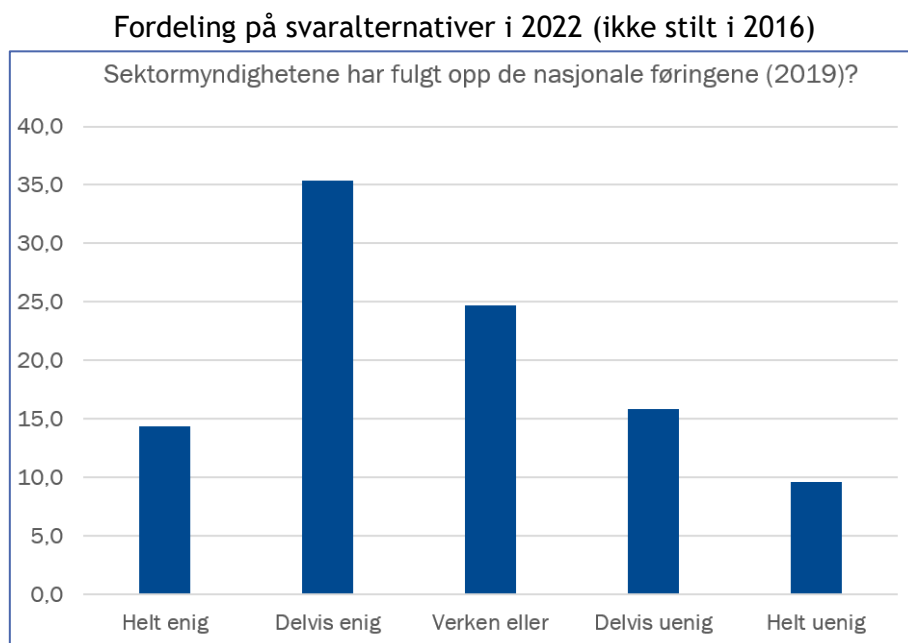
- Økt press/påminning ovenfra på det som går på tiltaksgjennomføring. Her må det planlegges og gjennomføres. Vi må ikke komme til arbeidet med ny planperiode og ha like mange tiltak som ikke var påbegynt.
- Kommunane har bidratt med forslag til tiltak, på grunn av koodrinerer frå VOK. Statlege styresmakter har ofte svært generelle tiltak, for eksempel redusert produksjon utan at nærare spesifisering eller kostnad, eller overvaking av rømt fisk. Statsforvaltaren ofte berre kunnskapsinnhenting.
- Etter min mening er vannområdenes overvåking ikke tilstrekkelig detaljert til å forstå hvor utslipp kommer fra. Det måles 12 ganger i året uten å måle vannføring. Det foretas beregninger av tilførsler fra tettbygd strøk basert på sjablongverdier for forurenset overflatevann, uten å ta hensyn til utlekking og overløp fra det kommunale spillvannsnettet. Dette fører til at en altfor stor andel av tilførslene tilskrives landbruk, natur og parkområder, mens kommunalt spillvann i virkeligheten er den største bidragsyter selv i områder med mye landbruk og natur. Målene har ikke blitt nådd på 12 år, men vannområdene har likevel ikke noe insentiv til å prøve å forstå hvorfor ikke. Det måles på samme måte i år etter år.
- Prosessen med forslag til tiltak og kostnadsoverslag er ikke tilstrekkelig prioritert eller godt nok fulgt opp i samferdselssektoren grunnet ressurs- og tidsbrist.
- Bane NOR har vært involvert i veldig lite omfang i dette arbeidet.
- Planen for Trøndelag er enda ikke vedtatt, så svarene er i forhold til det som står i høringsutkastet.
- Dette er knotete å lese. Klart språk. Engasjementet for quizen faller for kvar slide. Og at den % anviseren på botn er veldig variabel gjer meg motlaus.
- Dette er rotere formulert.

37 Har vi de virkemidlene vi trenger? Konkrete forslag til forbedringstiltak (tiltaksprogram).

- Vi har ikke de virkemidlene vi trenger. Se vannforvaltningsplanenes vedlegg om behov for økte virkemidler.
- Bedre oversikt over veiledere som er aktuelle og når de skal brukes :-)
- Jeg har ett inntrykk av at man har virkemidlene som trengs men at det står på praksis gjennomføring av tiltak.
- Opplæring. Erfaringsbase mht kostnader. Flere eksempelsamlinger.
- Ønsker enda flere kostnadseksempler.
- Digitalisering av planen gjennom eller med tett kobling til vann-nett vil gjøre tiltaksregistrering og -oppfølging langt mer oversiktlig og relevant. Rapporteringsfunksjoner.
- Vi trenger opplæring i de ulike sektorene. Vi trenger også økonomiske virkemidler for noen tiltak.
- Ha strenge frister for når tiltak skal være foreslått og kontroll med at fristene blir overholdt.
- Faste vannområdekoordinatortillinger.
- Vannregionmyndigheten må få større armslag til mobiliserende tiltak for hver enkelt vannlokalitet. Tenker på den utrolig store oppmerksomheten og tiltak tidlig i Haldenvassdraget og også Morsa.
- Vannregionmyndigheten bør kunne avkreve rapport for tiltaksgjennomføring ikke bare fra kommunene, men fra alle sektormyndighetene.
- Det må måles mer og bedre. Vi må forstå tilførselsbildet mye bedre enn i dag.
- Mulighet til å pålegge flersjiktet kantsone ville bidratt til gjennomføring av tiltak om kantvegetasjon. Delegering av myndighet fra NVE til Statsforvalter når det kommer til å pålegge gjenoppretting av kantsone etter ulovlig hogst hadde også bidratt positivt til dette.
- Økt fokus, ansvarsgjørelse, mer dedikerte ressurspersoner og nok tid til å kunne aktivt bidra inn i denne prosessen.
- Gjødselforskriften må forbedres (særlig ift. utegangerdyr og spredning av gjødsel). Virkemidler mangler helt for å beskytte små (gyte)bekker mot tråkkaskader/erosjon og direkte belastning fra husdyr (beitedyr). Virkemidlene må forsterkes slik at et belte av naturlige vegetasjon med busker og trær etableres/bevares i vassdragskantene.
- Virkemidlene er for dårlige ift. skogbruk, særlig tilsyn/kontroll. Regelverket må skjerpes inn ift. skogbilvegbygging og grøftingstiltak i jord- og skogbruk.
- Prosessene for å restaurere vassdrag må forbedres/forenkles. De økonomiske virkemidlene må økes, særlig for problemkartlegging og vassdragsrestaurering.
- Vassdragene må beskyttes bedre mot vannkraftutbygging, inkl. mikro- og minikraftverk.
- Det hadde vært bra om tiltakene var enklere tilgjengelig å få liste over, og å se i kart. Inkludert valg for type tiltak, slik at en kan vise den type tiltak en er interessert i. (Ang kart: det er mulig at dette allerede er tilgjengelig i Vann-Nett, men i så fall er det litt mer komplisert enn å bare klikke på et kartlag. Ang rapport med liste: det er ikke godt å vite hvilken rapport man skal velge.)
- Det er vanskelig å gjøre tiltaksprogrammet "brukervennlig" på vannregion nivå, og tiltaksprogrammet bør kanskje bestå av en samling av "lokale tiltaksprogram" for hvert vannområde der hvert enkelte tiltak synliggjøres (ref. Aulivassdraget: <https://www.vannportalen.no/sharepoint/downloaditem?id=01FM3LD2VX4OZDLP5VABHY7KTF4WY6R2IN>)

Del F – Nasjonale føringer og prioriteringer

38 Hvor enig eller uenig er du i at sektormyndighetene har fulgt opp de nasjonale føringene (2019)?



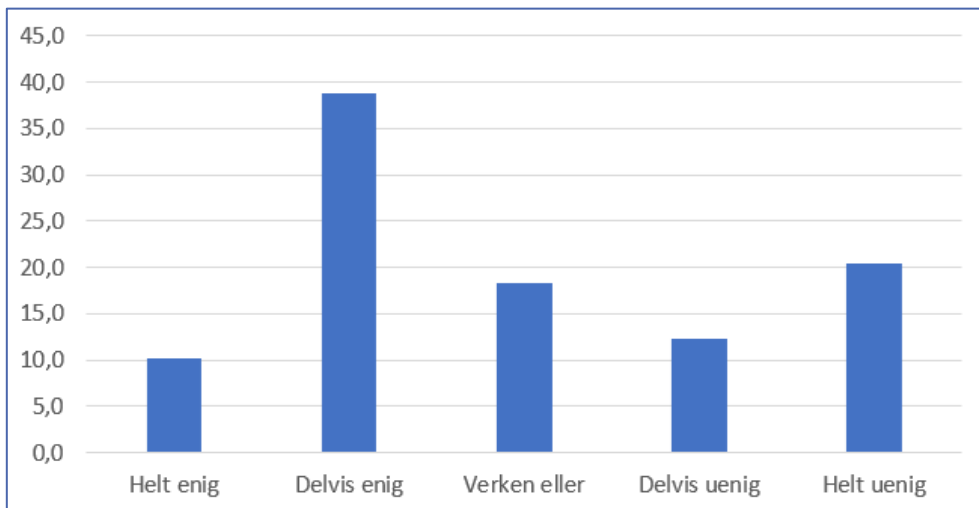
Dette er gjennomsnittet av spørsmålene 38.1- 38.4.

Dette temaet er det som respondentene er minst enige i (24,4 %). Spørsmålene ble ikke stilt i 2016.

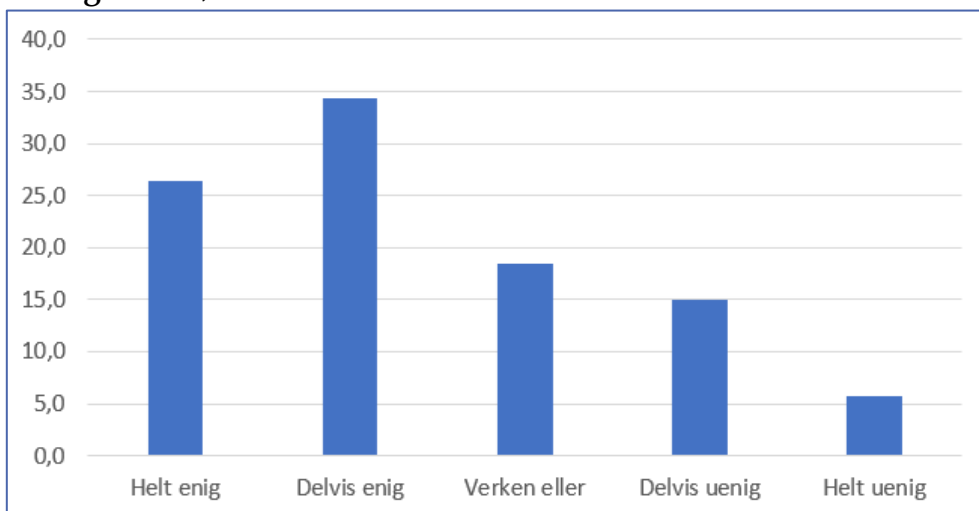
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
38.3	Fremmede arter: Anbefalingene i den tverrsektorielle tiltaksplanen mot fremmede arter, samt gjeldende handlingsplaner, er lagt til grunn i arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene (nasjonale føringer 2019).	50,8
38.2	Landbruk: Innsatsen mot forurensning fra jordbruk for å oppnå målet om god tilstand i alle landbrukspåvirkede vannforekomster er forsterket. Statsforvalteren og kommunene bruker sine hjemler til å stille mer forpliktende miljøkrav i særlig utsatte områder der landbrukspåvirkningen er for stor til at vanddirektivets miljømål god tilstand nås med dagens innsats, for at miljømålene etter vannforskriften skal nås innen 2027, og senest innen 2033 (nasjonale føringer 2019).	40,1
38.1	Akvakultur: Tiltak for vill fisk som er påvirket av lakselus eller rømt oppdrettsfisk, bygger på ny kunnskap som er kommet etter av vannforvaltningsplanene 2016-2021 var utarbeidet (nasjonale føringer 2019).	16,2
38.4	Transport: Transportetatene og underliggende virksomheter gjennomfører miljøforbedrende tiltak i alle vannforekomster der det er nødvendig for å nå vannforskriftens miljømål innen fristene (nasjonale føringer 2019).	-9,6

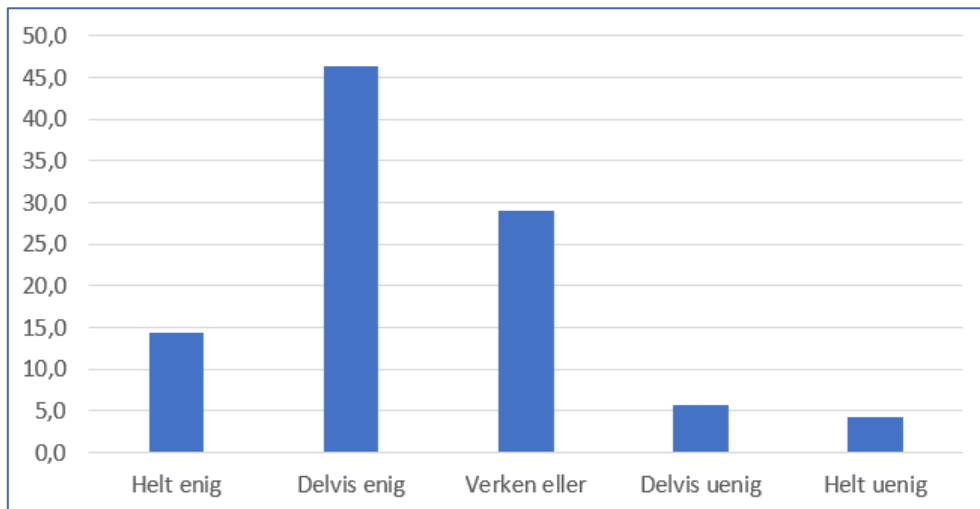
38.1 Akvakultur: Tiltak for vill fisk som er påvirket av lakselus eller rømt oppdrettsfisk, bygger på ny kunnskap som er kommet etter av vannforvaltningsplanene 2016-2021 var utarbeidet (nasjonale føringer 2019).



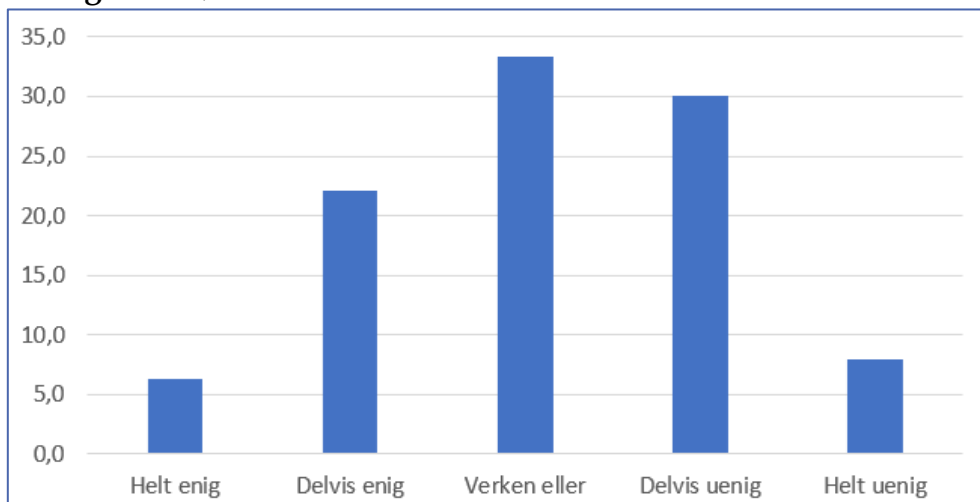
38.2 Landbruk: Innsatsen mot forurensning fra jordbruk for å oppnå målet om god tilstand i alle landbrukspåvirkede vannforekomster er forsterket. Statsforvalteren og kommunene bruker sine hjemler til å stille mer forpliktende miljøkrav i særlig utsatte områder der landbrukspåvirkningen er for stor til at vanndirektivets miljømål god tilstand nås med dagens innsats, for at miljømålene etter vannforskriften skal nås innen 2027, og senest innen 2033 (nasjonale føringer 2019).



38.3 Fremmede arter: Anbefalingene i den tverrsektorielle tiltaksplanen mot fremmede arter, samt gjeldende handlingsplaner, er lagt til grunn i arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene (nasjonale føringer 2019).



38.4 Transport: Transportetatene og underliggende virksomheter gjennomfører miljøforbedrende tiltak i alle vannforekomster der det er nødvendig for å nå vannforskriftens miljømål innen fristene (nasjonale føringer 2019).



39 Utdypende kommentarer til hva som har fungert eller ikke har fungert (nasjonale føringer - sektorene).

- For landbruk og drikkevann registrerer vi små endringer i forvaltningen. Fremmede arter og transport, med unntak av Nye Veier, er styrket.
- Statlige myndigheter tatt et særlig ansvar for å påse at oppdatering som angår deres eget ansvarsområde": Kommunene/vannområdene ble i flere tilfeller bedt om å legge inn tiltak som statlige myndigheter er myndighet for. Eks. tiltak som gjeldender kap. 14 avløpsanlegg (inkl. kommunalt avløpsnett) der statsforvalteren er forurensningsmyndighet. Miljødirektoratet, NVE, Statens Vegvesen og fylkeskommunen ville ikke lagt inn noen tiltak hvis ikke vannområde hadde bedt om det.
- Sektormyndigheter følger ikke opp de nasjonale føringene godt nok ...
- Og her bør en vel også kunne spørre om bebyggelse har kontroll på avløpsvann og overflatevann også?
- Miljødirektoratet har hatt en uheldig tilnærming som sektormyndighet for gruveforurensning, vist vel mye til § 10, reduserte miljømål.
- Kraftverkenes kjøring av elvene/magasinerne - har det ingen effekter på vannkvalitet?
- Det gjøres en god jobb hos veldig mange saksbehandlere som jobber med tillatelser for å regulere forurensende utslipp. Men mye av denne saksbehandlingen omfatter å regulere grenseverdier satt i utslippsvannet, og dette har ikke noe med vannforskriftens krav å gjøre. Vannforskriften omfatter hvordan resipienten tåler disse utslippene over tid. Den overvåkingen og krav til overvåking burde være mye strengere. Bedriftene argumenterer for at de holder seg innafor utslippskravene, som er vel og bra. Men vi må få saksbehandlerne til å bli flinkere til å sette strengere krav til overvåking av resipienten. Argumentet er ofte at "bedriften skal ikke ha utslipp", men dette er ikke alltid tilfelle når man ser litt nærmere på lokaliteten.

Akvakultur

- Ang. akvakultur: ikke ny kunnskap, men kanskje ikke tidligere anerkjent/akseptert av NFD/fiskeridirektoratet.
- Kunnskapsgrunnlaget er ikke godt nok oppdatert på akvakultur.
- Tiltakene innenfor akvakultur er ikke tilstrekkelige med tanke på hvor alvorlig det står til med laks og sjøørret, jf. kunnskapsgrunnlaget.
- F-dir oppleves som en beskytter av akvakultur. Men, bedre nå enn før.
- Akvakulturforvaltningen oppleves sterkt påvirket av bedriftsøkonomiske hensyn, særlig fra Fiskeridirektoratet. Oppfølgingen av miljømålene bærer preg av ansvarsfraskrivelse, og påstander om mangel på virkemidler. Dette er ikke i tråd med Norges tilbakemeldinger til ESA, noe vi ikke forstår. Spørsmål bør rettes til departement / regjering. Mattilsynet er mer aktive.

Landbruk (se også neste del om kommunenes ansvar og oppgaver)

- Landbruk: Tilbakemelding fra kommunene er at det fremdeles er for få virkemidler innen jordbruk.
- Ang. landbruk: det gjenstår vel i stor grad å se i den kommende perioden?
- Landbruk fokuseres det på, men krevende arbeid. Lite kjennskap til regelverk hos landbruksnæringen og lokale politikere. Burde vært opplæring av vannforvaltning gjennom landbrukskanaler.

- Landbruksavdelingene i kommunene har lite til ingen fokus på vannforskriften/vannforvaltningsmål da de i størst mulig grad jobber med bøndene for å tilrettelegge for avling/matproduksjon.
- Det er ikke samsvar mellom hvem som er tiltakseier og hvem som skal stille økonomisk med midler til tiltaksgjennomføring. Eksempelvis kommunen eier landbrukstiltak under RMP og SMIL, men kun viderefordeler gjennom forskrift og veiledning som staten setter, og gjennom statlig satt satser.
- Det er likevel gitt nye tillatelser/ny praksis til ytterligere belastninger i vassdrag med utsatt miljømålsoppnåelse, fordi regelverket ikke ivaretar dette (jordbruk - utegangerdyr på nye områder med direktebelastning i små vassdrag). Det har vært forsøkt bruk av § 12 for å gi tillatelser til nydyrkingsområder i overbelastede områder.
- Landbruk. Bruker SMIL midler til å ødelegge bekker!!!! Mangelfull forståelse av næringssalter, og enda mer mangelfull forståelse av hvordan analysering og bekkekryssinger endre akvatisk miljø.
- Kommunene bruker sine hjemler noe mer enn tidligere innenfor landbruk. Hos oss har ikke SF gjort det samme.
- Vår kommune har lite jordbruk og ingen særlig utsatte områder med stor landbrukspåvirkning.
- Bekkelukkinger eksempelvis er veldig kostnadskreven prosjekter som i sin tid ble planlagt og finansiert av staten. Her ligger det altfor små økonomiske virkemidler til å rydde opp i dette i stor nok grad. Bonden vil ikke åpne en bekk på tvers av åkeren med smil midler (han betaler 30% av arbeidet og får redusert areal og mer utfordrende drift). Det er vanskelig å gjennomføre denne typen tiltak der en vesentlig del av det belager seg på godvilje og dugnadsånd fra grunneier.
- Opplevs press for nydyrking, også i nedbørfeltet til vassdrag som anses eutrofierte og ikke oppnår god økologisk tilstand, samt i 10-års flomsone, dvs. areal som inngår i definisjonen av vassdrag, jf. vannressurslovens § 2 og § 3.
- Arbeidet med landbruk er begrenset til å gjelde tilsyn etter gjødselvarerforskrift og PT-ordningen, samt rådgivning innen RMP/SMIL, men innsatsen burde vært intensivert dersom vi skal ha håp om å nå vannmiljømålene.
- Kommunene prøver så godt de kan å ta hensyn til vannforekomster og kantsoner men mange steder langs vannforekomster er det åker/jordbruk som har mye svakere krav om kantsonevern enn ønsket.
- Selv om intensjonene er gode, tillates inngrep i vegetasjonssonene og lukking av bekker også i 2022.
- Avrenning fra landbruket har stor negativ påvirkning i vår kommune, men vi har lite ressurser til å følge opp dette. Helningskoeffisientene til RMP ble endret for få år siden til det negative for vesentlige deler av kornarealene i kommunen (lange jorder med svak helling) - dermed er det nå langt færre som utsetter pløying.
- Mulighet til å pålegge flersjiktet kantsone ville bidratt til gjennomføring av tiltak om kantvegetasjon. Delegering av myndighet fra NVE til Statsforvalter når det kommer til å pålegge gjenoppretting av kantsone etter ulovlig hogst hadde også bidratt positivt til dette.
- Gjødselvarerforskriften må forbedres (særlig ift. utegangerdyr og spredning av gjødsel). Virkemidler mangler helt for å beskytte små (gyte)bekker mot tråkkskader/erosjon og direkte belastning fra husdyr (beitedyr). Virkemidlene må forsterkes slik at et belte av naturlige vegetasjon med busker og trær etableres/bevares i vassdragskantene.
- Virkemidlene er for dårlige ift. skogbruk, særlig tilsyn/kontroll. Regelverket må skjerpes inn ift. skogbilvegbygging og grøftingstiltak i jord- og skogbruk.

- Ang jordbrukstiltak i husdyrdistrikter: Vi har trolig for liten oversikt over hvilke forhold i jordbruket som i størst grad gir næringspåvirkning; feks punktutslipp eller arealavrenning.
- Godt lokalt samarbeid med Jæren Vannområde. Samarbeid med landbruket kan bli bedre, men Frivillige tiltak i landbruket hjelper. Mye handler om ulik fokus, kultur og prioriteringer.
- Jæren vannområde og Frivillig tiltak i landbruket løfter mengde og kvalitet på arbeid som blir gjort med å bidra med ressurser. Håndtering av vassdrag er i fokus hos kommunen. Men likevel ikke alltid topp prioritet.
- Våtmarkr/flommarksskog er under press i forbindelse med nydyrking. Mismatch mellom nydyrkingsforskriften § 6 med 6 m kantsone fra normalvassføring og vannressurslovens § 2 og 3, der areal som flommes over på 10-årsflom er en del av vassdraget.
- Trenger feks også bedre virkemidler for å redusere næringsavrenning fra landbruk (nytt gjødselregelverk, bedre investeringsordninger mm). Planene i seg selv er ikke tilstrekkelig. Restaurering har fått lite fokus i planene. Mangler virkemidler i landbruket feks til oppretting av naturlig kantvegetasjon. SMIL-tilskudd gir ikke noe erstatning til bonden for tapt jordbruksareal, avling og arealtilskudd i alle kommende år, og dekker heller ikke fullt ut reelle kostnader ved selve etableringen, inkl. evt. tilrettelegging for drenering gjennom kantsonen.

Fremmede arter

- Fremmede arter for lite prioritert og går kun på årlig tilskudd. Behov for langtidsarbeid og sikre forutsigbare tilskudd til flere års gjennomføring. Det er for lite prioritet å kunne gjennomføre kartlegginger etter fremmede arter, noe som gjør at man kommer bakpå og gjerne ikke før "det er for sent"
- Fremmede arter; er i fokus i vannforvaltningen.
- Fremmede arter: Mye ord, lite handling til tross for pene planer.
- Om den tverrsektorielle tiltaksplanen mot fremmede arter er lagt til grunn i arbeidet med oppdatering av vannforvaltningsplanene vet jeg ikke.

Samferdsel

- Vannforvaltningstiltak i samferdselssektoren er ikke godt nok forankret, og både politikere og ledere må ha større kunnskap, eierskap og økt bevissthet rundt ansvaret samferdsel har for måloppnåelse inne vannforvaltningen og de regionale vannforvaltningsplanene.
- Usikker på om det vil bli vedtatt regionale forskrifter for å begrense arealavrenning. Det synes å være unødvendig stor påvirkning på vannmiljø fra etablering av ny E6.
- Transport: Kunnskapen om miljøforbedring/forebygging/restaurering må ut til MASKINFØREREN. Det settes mye gode vilkår og forslag til tiltak, men de som faktisk utfører jobben mangler kompetanse til å utføre disse riktig.
- Bane NOR har ikke vært involvert i dette arbeidet.
- Bane NOR har vært involvert i veldig lite omfang i dette arbeidet.
- Prosessen med forslag til tiltak og kostnadsoverslag er ikke tilstrekkelig prioritert eller godt nok fulgt opp i samferdselssektoren grunnet ressurs- og tidsbrist.
- Uklarhet i ansvarsfordelingen mellom Bane NOR og Jernbanedirektoratet.
- Jernbanesektoren har ikke vært i posisjon til å kunne bidra med kunnskap.
- Dette har ikke fungert: Samarbeid med veisektor.

- Det må komme strengere føringer knyttet til oppfølging og ivaretagelse av ytre miljø (inkludert vassdrag og vannforvaltning) innen samferdselssektoren. Dagens regelverk og oppfølging av dette gir for stort rom for prioritering og ingen sanksjon.
- Det er offentlige og private aktører som ikke bryr seg/tar hensyn til vannforskriften. Eksempelvis Nye Veier som på befaring har sagt, vi skal bygge vei, klart vi skal ta hensyn til vannet men det er ikke hovedfokus. (eksempelvis Hellstranda i Stjørdal/Stjørdalsvassdragets utløp). Aktørene har oppdrag og mål som skal utføres, ofte kommer dette i konflikt med vannforskriften og selv om alle er enige i at vann og natur skal bevares er kan ikke deres hovedoppdrag stoppe. Økonomi og andre sektorlovverk veier ofte tyngre.
- Jernbanedirektoratet / BaneNor er mer avklart enn tidligere, og vi ser at det tas hensyn til miljømål i arbeidet.
- Statens vegvesen og Bane nor opplever jeg forverrer tilstanden mer enn de forbedrer den.
- Utsatt frist eller mindre strenge miljømål benyttes i for stor grad i samferdselsrelaterte saker, da drift og vedlikehold og trafiksikkerhet trumfer gjennomføring av tiltak.
- F.eks. mudring i Borg Havn - hadde det blitt godkjent om det var i dag? Godkjenningen lå klar før tiltaksplan for Oslofjord og reviderte regionale vannforvaltningsplaner, mens i dag er det tvilsomt om man kunne få slike tillatelser.
- Transportetatene og underliggende etater preges av begrenset ansvarsforståelse, begrenset ressursbruk og begrenset antall dedikerte ansattressurser til dette arbeidet.
- Transport: SVV vedkjenner seg ikke de nasjonale føringene. Nye Veier har intet ansvar. Men, mye er bedre nå enn for 5 år siden.
- Merker betydelig økt fokus på vann innenfor samferdselstiltak (veibygging og bane), og opplever et ønske om å bidra til å bedre miljøtilstanden / minimere negativ påvirkning der det gjøres et arbeid. Ofte glipper det imidlertid hos entreprenør/maskinfører som ikke blir forklart hvorfor tiltak er planlagt som de er.

Sterkt modifiserte vannforekomster, hydromorfologi og vannkraft

- Utbedring av vandringshindre blir lite prioritert og det er lite avsatte ressurser til dette. behov for økt fokus på modifiserte vannforekomster ift. vannkraft og samferdsel - her må det sterkere tiltak til for å bedre situasjonen!!
- Det er vanskelig å få til forbedring av vannforekomster som er sterkt modifiserte på grunn av kraftutbygging. Her kommer hensynet til inntjening foran hensynet til miljøet og vannforekomsten.
- Hovedproblemstillinga i høve til det eg har jobba med er balansen mellom omsynet til kraftproduksjon og minstevassføring i SMVF. Meiner ein har funne ein rimeleg god balanse i vårt vassområde (Tokke/Vinje).
- Arbeidet vedrørende vannkraft har hatt for stort og urealistisk ambisjonsnivå. Bedre å bruke tiden på konkrete tiltak i vassdragene enn ørkenvandring med særs dårlig faglig grunnlag i vannplanarbeidet.
- Det er offentlige og private aktører som ikke bryr seg/tar hensyn til vannforskriften. Samme med NVE, vi skal sikre mot erosjon, økologi kommer i neste fokus. Aktørene har oppdrag og mål som skal utføres, ofte kommer dette i konflikt med vannforskriften og selv om alle er enige i at vann og natur skal bevares er kan ikke deres hovedoppdrag stoppe. Økonomi og andre sektorlovverk veier ofte tyngre.
- Vi ser at vi i dei regulerte vassførekomstane truleg er avhengige av meir vassføring for å nå miljømåla. At vi i den pågåande vilkårsrevisjonen oppnår ei minstevassføring i alle vassdraga er nok dessverre urealistisk. Det verkar også slik at ikkje ein gong status som "nasjonalt laksevassdrag" garanterer at det blir krav om minstevassføring.

- SMVF (vannkraft) går i for stor grad under radaren. Kraftverk uten konsesjon burde automatisk kalles inn til konsesjonsbehandling etter vrl § 66 for i det minste å få standardvilkår.
- Det er lite fokus på sterk modifisert vannforekomster.
- Miljømålene i SMVF settes altfor lavt. Da er det jo heller ikke vanskelig å nå dem. Ambisjonene må økes.
- Regulant opplever det vanskelig å være oppdatert på hvilke data som ligger i vann-nett. Vi vet ikke hvor dataene stammer fra, og vet ikke når de blir oppdatert/endret. Det har vært vanskelig å komme i faglig dialog om vurderinger av den enkelte vannforekomst.
- Min erfaring er at NVE har implementert vannmiljøhensyn veldig godt i sine anleggsprosjekter, men ikke så godt i daglig drift/saksbehandling (ikke ressurser til å få unna svært enkle og opplagte saker).
- SMVF påvirkes fortsatt for mye av sektorproteksjonisme. Veileder respekteres ikke. Og, er NVE og/eller kraftverkseier uenig, springer de til OED og får støtte der.
- God medvirkning fra alle bortsett fra NVE, som ikke ville inn i faglige drøftinger på aktuelle VF, og i liten grad søkte etter omforente løsninger.
- Kraftverkenes kjøring av elvene/magasinenene - har det ingen effekter på vannkvalitet?
- Innen hydromorfologi/vannkraft er arbeidet/ambisjonene altfor lave. Det er et paradoks at det gis (mange) tillatelser til fortsatt utbygging av vannkraftverk i sårbar/vernede vassdrag.
- Det finnes svært mange eksempler på negative tiltak knyttet til flom- og erosjonssikring, hvor det i ingen eller liten grad tas hensyn til fisk og øvrig vassdragsmiljø. Trolig skyldes dette ofte manglende kompetanse i kommuner, hos konsulenter og hos utførende entreprenør m.fl. Det er ved erosjonssikring svært vanlig at trær og annen kantvegetasjonen fjernes og at det etableres steinplastring av elvebredder og elvebunn, som reduserer levestandard for fisk og gir negativ effekt på vassdragsmiljøet/vannøkologi. Ved rett kompetanse og med fokus på å samtidig ivareta hensynet til fisk og vannøkologi, så vil man som regel kunne erosjonssikre uten at det nødvendigvis er dyrere enn en ren erosjonssikring. Manglende kompetanse ved flom- og erosjonssikring er et stort problem, og det er trolig økende i og med at det trolig blir flere og flere av denne type tiltak.
- Direktoratenes tilråding med lansering av fire scenarier oppleves som umotivert og dårlig begrunnet. Det er videre vanskelig å se sammenhengen med godkjente planer fra 2016 og føringer i NVE rapport 49/2013 mv. De totale konsekvensene for kraftproduksjon er mangelfullt utredet og beskrevet. Det er også vanskelig å se hvordan tilrådingen er basert på planprosessene, utkast og høringsinnspill.
- Ser att NVE i stor grad forholder seg til hva som er vedtatt i regionale vannforvaltningsplaner i regulerte vassdrag. Dette har gjort det mye enklere å sende krav om revisjon av konsesjonsvilkår, krav om omgjøring av konsesjon (paragraf 28) og krav om innkalling inn til ny konsesjonsbehandling (paragraf 66). Veldig fornøyd med NVE sitt arbeid.
- I inngrepssaker så er det statsforvalteren i all hovedsak som har muligheter til å avgjøre hvor skadelig ett inngrep i feks en elv blir sammen med NVE. Disse inviteres til befaringer og møter i inngrepssaker og kan fremme sitt synspunkt i forkant før planer utarbeides. Det er også de som gir tillatelse til inngrep, sammen med NVE og Fylkeskommuner. Hvis statsforvalteren i mye større grad stiller mer strenge krav til måten ett inngrep skal utføres iht til vannforskriften, være mer konkret på hvilke vilkår som settes om hvilke avbøtende tiltak som må utføres ville man etter min erfaring få slutt på att nye inngrep forverrer den økologiske tilstanden. Dette er min erfaring i 99% av inngrepssaker att statsforvalteren svikter fullstendig.
- Savner en bedre kontakt for å få oppdatert kunnskapsgrunnlaget i SMVF'ene.

40 Har vi de virkemidlene vi trenger? Konkrete forslag til forbedringstiltak (nasjonale føringer - sektorene).

- Større ansvarsgjøring, økte øremerkede ressurser, flere dedikerte ansattressurser og klare mål og ambisjoner innad i sektoren.
- Få på plass oppdatert kunnskap i vann nett.
- Alle sektorer må ta sitt ansvar. Det er problematisk når statlige sektormyndigheter viser unnskyldning på lokalt nivå (eks. utslippstillatelser/ regulering av bedrifter)
- Nasjonale sektormyndigheter må være proaktive ut mot kommunene, ta kontakt og spør hvilke saker som er utfordrende, gruvedrift, store nasjonale utbygginger, gammel forurensning osv, også i samråd med kommunen gå gjennom og løs sakene med korrekt saksbehandling. Hjelp kommunene med ansvars plassering, ulovlighetsoppfølging og videre prosjektering, planlegging og utbedring av forringelsen. Mye av dette krever spesialkompetanse kommunene ikke innehar lokalt.
- Det er ikke nok stillingsprosenter på vassforvaltning i kommunene for å kunne nå miljømåla innan 2027. Det er eit omfattande arbeid å skulle endre ein miljøtilstand i ein elv eller eit vatn.
- Det bør bli enda tydeligere føring for hva som er den enkeltes ansvarsområde i forhold til akvakultur.

Landbruk

- Landbruk, husdyrgjødsel: mange kommuner bruker ikke hjemlene de har for å regulere bruk av husdyrgjødsel der det er behov ut fra vannkvalitet.
- I vår kommune er avrenning fra landbruket en stor belastning og mangelen på virkemidler i sektoren er en stor hemsko. Forurensningslovens fritak for landbruket må fjernes for at målene skal kunne nås hos oss. Alternativt må forskriftverket (særlig gjødselvereforskriften) styrkes betraktelig. Regelverket henger ikke lenger sammen med realitetene når det gjelder hva som kan aksepteres av belastning på enkelte vannforekomster.
- Revisjon av gjødselvereforskriften. Justering av ordlyden i forurensningsloven når det gjelder unntak for landbruket. Det som var "vanlig forurensning fra landbruket" tidlig på 80-tallet kunne man akseptere. Konsekvensene av avrenning fra ekstensiv landbruksdrift og store husdyrbesetninger med avrenning til beskjedne vannforekomster med betydelige miljøverdier er ikke akseptabel.
- Oppdatert gjødselvereforskrift. Øremerkede midler til kommunenes landbruksavdelinger. Opplever at landbruksrådgiverne har minimalt med tid til å følge opp arbeidet med reduksjon av avrenning fra landbruk.
- Informasjonsarbeid om vannforskriften, verdien av flersjiktet kantsone og vern av vassdrag bør komme fra alle direktorater. Få informasjonen ut til landbruksrådgivere, byggesakskontorer, arealplanleggere m.m. Sann som det er nå prioriteres eget oppdrag/lovverk først og vann i andre rekke. Det må en massiv holdningsendring til der vann flyttes først i alle saker. (Og det må komme fra landbruksdirektoratet for eksempel). Dette sikrer eierskap, kompetanseheving og forståelse hos saksbehandlerne.
- Strengere reglar for utslepp i LNF-område.
- Sørge for at dette blir forsket på slik at ikke blir rettet for strenge krav/føringer for bl.a. jordbruksdrift. Lite korrigert for klimaendringer.
- Klimaforbedring gjennom åpning av bekker trenger ekstra bevilgninger til grunneiere for å kompensere for tapt matjord.

- Innen jordbruk og skogbruk er det nødvendig med sterkere juridiske virkemidler. Generelt er det behov for langt større økonomiske virkemidler.
- Det må komme vesentlig bedre støtteordninger rettet mot landbruket, som gjør at de ikke taper penger på å gjennomføre miljøtiltak. Ordningene må tilpasses regionale forhold; jfr helningskoeffisienter.
- Off. tilskudd til å gjødsle/forringe skog må opphøre. Det samme gjelder off. tilskudd til drift i bratt terreng og våtmarker. Tillatelser til skogsbilveibygging må skjerpes for å sikre fiskens vandringsveier, grøftinger som medfører kanalisering/partikkelutslipp osv. Generelt må både miljøhensyn bedre inn i lovverket for skogbruket, og tilsynsfunksjonen må overføres til en uavhengig offentlig instans, f.eks. SNO, i tillegg til FSC/PEFS-sertifikatholders internkontroll. Det bør settes større fokus på spredning og bruk av miljøgifter, inkl. diffus spredning fra jordbruket.
- Det må øremerkes midler til bekkeåpninger, der det offentlige har juridiske virkemidler til å pålegge restaurering, og har økonomiske virkemidler til å fullfinansiere dette. Dette er tidligere statlig politikk det skal ryddes opp i.
- Se nærmere på nydyrkingsforskriften § 6, denne bør avstemmes mot vannressurslovens § 2 og § 3.
- Må klarere regelverk knyttet til landbruksforurensing, til bruk der frivillige tiltak ikke er nok.
- Økt matproduksjon må foregå innen rammen av god vannøkologisk tilstand.
- Det må innføres beskyttelseskrav slik at utegangerdyr ikke kan gjødsle bekker direkte, f.eks. krav om gjerding minst 5 m fra vassdrag. Tilgangen til drikke for beitedyr kan løses på annen måte.
- Det bør heller ikke være tillatt med beitedyr i utmarka der drikkevannskilder i stor grad kan kontamineres. Dette må tas inn i en forbedret versjon av gjødselveireforskriften og/eller drikkevannsforskriften.
- Tillatelser til grøfting må i større grad enn i dag forholde seg til påvirkningene på vannkvaliteten i vassdrag og klimatilpasningene.

Transport

- Tilsyn med anleggsarbeid med ny E6 planlegges.
- Vei: Enda bedre involvering av vannområdene ved utbygging av veier er nødvendig.
- Det er vanskelig å si at et direktorat ikke gjør jobben godt nok. En blir fort underlegen. Direktoratene og departementene må bli enig om hvor lista ligger. Og ikke la det bli slik som for SVV at "ingen" vedkjenner seg føringene. Det er skuffende når en må lese opp teksten for ulike direktorat. De ansatte er ikke informert eller har glemt.
- Vegsektoren bør også ha krav om arealnøytralitet eller areal begrensninger, samt krav om nullutslipp i anleggsfase og driftsfase
- Det må stilles strengere krav om hyppigere sandfangstømming. Samtidig må det stilles krav i nye prosjekter, slik at det settes av nok arealer til åpne grøfter eller regnbed. I dag gjennomføres mye separeringsprosjekter for å minimere kloakktilførsel ut i vassdrag, men dette betyr mer veivann direkte ut i vassdrag.
- Samferdsel: For å ivareta vannmiljøet i utbyggingsprosjekter, må miljøhensynene inn i prosjektene svært tidlig og lenge før detaljprosjektering av ulike typer infrastruktur. Hvilke krav har vi til areal for et vassdrag under ei bru? Dette må bli ei av føringene i forhold til valg av brukonstruksjon. Når miljø ikke er på på banen der, må vi ta til takke med den plassen som er igjen nå bruspenn er redusert mest mulig og pilarer er plassert.
- Veieiere må få avsatte midler øremerket til vannforvaltning og utbedring av vandringshindre mm. i dag går dette over driftsbudsjettet og blir helt nedprioritert.

- Behov for økt ressursbruk avsatt til oppfølging av vannforvaltningsplanene hos veieiere.
- Økte midler, men også krav om ressurspersoner som ansettes for å jobbe med miljømåloppnåelse, vanddirektivet og vassdragsforvaltning, hos veieiere, veiforvaltere og samferdselsplanleggere (stat, fylke, kommune). Mer midler alene vil ikke utløse mer aktivitet med mindre en har ressurspersoner til å følge opp arbeidet.
- Klimatilpasning i samferdsel må økes, og veieiere må få økt ressurser til dette.
- Alle mudrede masser skal deponeres på land. det skal også sørges for minst mulig sprening av finpartikler ved mudring elv og sjø.
- Avsatte øremerkede miljømidler til veieiere, og krav om restaurering av vassdragsnatur som har blitt negativt påvirket av nåværende og eldre samferdselsprosjekter/infrastruktur.
- Mange vandringshindre i tilknytning til fylkesveier, E6 og jernbane. Fylkeskommunen, SVV og Banenor bør bli bedre å kartlegge sitt ansvarsområde og utarbeide handlingsplaner i tråd med miljømålet i regionale vannforvaltningsplaner.
- Styrke krav, rutiner og regelverk knyttet til oppfølging av ytre miljø i samferdselsplanlegging og veiforvaltning. Øremerkede midler til oppnåelse av miljømål, vannforvaltning og naturrestaurering hos veieiere.

Sterkt modifiserte vannforekomster, hydromorfologi og vannkraft

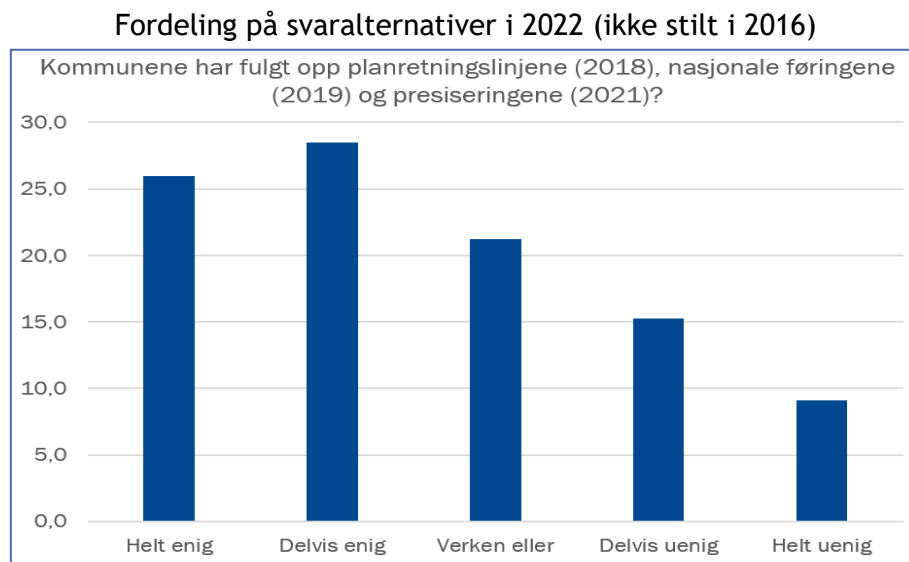
- Bedre tid/gode møteplasser/prosesser for: - helt konkret å diskutere realistiske tiltak i SMVF'er - få kunnskap om status oppdatert i Vann-Nett - få oppdatert der tiltak er gjennomført, evt at det ikke er noen realistiske tiltak - få oppdatert måloppnåelse i henhold til dette
- I vasskraftsammenheng bør regulantane påleggast individuell minstevassføring i alle vassdrag. Til dette trengast det betre kunnskap. Miljødesignanalyse bør vere krav i alle større vassdrag. NVE og departementet bør vektlegge måla i vassforvaltningsplanane høgt. Kommunane bør oppmodast om å bygge reinskeanlegg for kommunal avløp.
- Bruker-reglement for Hurdalssjøen, og konsesjon for regulanten.
- Kanskje det kan legges inn et avsnitt om at tiltak langs eller i sterkt påvirkede vannforekomster må vurderes basert på alle påvirkninger, og ikke kun det midlertidige tiltaket som skal gjennomføres.
- Tiltaksplaner som skal omsettes i handlinger og arbeid ville hatt større legitimitet ved å ha et sterkere innslag fra brukersiden.
- Det bør bli større fokus på og bedre den økologiske tilstanden og ikke forverre den i inngrepssaker med avbøtende tiltak. Spesielt flomsikringstiltak og vegbygging. Dette er en av de største årsakene til inngrep i våre elver. Mer miljøvennlige metoder som er i tråd med vannforskriften.
- Krav til mer miljøvennlig flomsikring, konsekvensutredninger og avbøtende tiltak. Vannforskriften er hjemlet i vannressursloven, men NVE spesielt i innlandselver ser ut til å være lite opptatt av og utføre flomsikringstiltak mer miljøvennlig. Man må vekk fra den tradisjonelle glattplastringen, kanalisering og utretting av elvene som i teorien er i strid med vannforskriften, erstatte dette med mer skånsomme flomsikringsmetoder. Det finnes mye forskning på miljøvennlig flomsikring, og eksempler på dette spesielt i lakseelver som er fullt ut overførbare til innlandselver.
- Også vannkraftutbygginger uten konsesjonsvilkår må få moderne konsesjonsvilkår.
- Hele "tiltaks pakken" for hydromorfologi må forbedres. Det må klargjøres bedre hvem som har oppfølgingsansvar, og de økonomiske rammene for å rydde opp i eldre anlegg/tiltak må økes mye. Prosessene for tillatelser og finansiering må forenkles, slik at én myndighet tar ansvaret for koordineringen. Det anbefales at det legges til NVE som koordinerende

prosessmyndighet, fordi NVE ofte har gitt tillatelsen i sin tid til det belastende tiltaket men miljømyndighetene må kunne gis avgjørende vekt i en "høringsprosess". For alle nye tillatelser til tiltak i vassdrag må det knyttes vilkår om opprydding/sanering når anlegget/tiltaket ikke lenger har tiltenkt samfunnsnytte. F.eks. via krav om en forsikringsordning, for å sikre opprydding også etter konkurs etc.

- Det finnes så mye kunnskap og forskning på hvordan man kan utføre ett inngrep mer skånsomt. Miljødirektoratet må nok oppdatere statsforvalteren på ny forskning og måter å utføre inngrep som ikke kommer i konflikt med vannforskriften. Ikke minst ser man at statsforvalteren i svært liten grad benytter seg av nye konsesjonsvilkår i nye vannkraftkonsesjoner som omhandler etterundersøkelser. Som igjen kan gi grunnlag for mer aktiv vannforvaltning i regulerte vassdrag i tråd med vannforskriften og selve konsesjonsvilkårene. Ofte kan konsekvensutredninger i forkant være mangelfulle. Så vil jeg foreslå at mattilsynet må bli en fast høringspart i inngrepssaker som kan være i konflikt med dyrevernlovens bestemmelser. Det etiske ved feks kraftproduksjon idag blir aldri diskutert. Derfor bygger vi feks dag kraftverk uten omløpsventiler, varegrinder med for stor lysåpning som fører til turbinpassasje etc.
- Møter der SMVF'ene gjennomgås.
- Vi ønsker at det skal bli enklere også for "vanlige folk" å registrere inngrep som påvirker vannmiljøet. Medlemmer i våre organisasjoner er ofte ute og oppdager fort nye inngrep/påvirkninger i tillegg til at mange sitter på mye kunnskap og kan se forandring over tid. Denne informasjonen bør de få mulighet til å registrere i en database, eksempelvis lignende Artsobservasjoner. En slik kunnskapsdugnad bidrar både med data til overvåkingen og kan være med på å øke engasjementet for vannforvaltning hos allmennheten. Data fra folkeforskning vil alltid måtte kvalitetssikres, men det er allikevel en veldig billig måte for forvaltningen å få inn mye mer data enn den noensinne ville kunne fremskaffe selv. Det finnes allerede gode løsninger man kan ta i bruk for å registrere tiltak/inngrep direkte i digitale kart. Se for eksempel Kartverket og Fiskeridirektoratet. Det bør stilles et minstekrav til dataene som registreres, som inkluderer hva som ble observert hvor (sted og utstrekning), dato for observasjon og for eksempel mengdestørrelse (enkeltforekomst, hundretalls eksemplarer, tusenvis)."
- Når/hvis vannforvaltningsplanene kobles mot EUs taksonomi for bærekraftig finans og grønn finansiering er nyansene i formuleringer og definert status/tilstand svært viktig. Dette er av stor betydning for den enkelte regulant, men også for den norske kraftforsyningen. Vannkraft utgjør 90% av norsk kraftforsyning, og dette representerer en helt særegen og unik situasjon i forhold til alle andre land som har implementert "vanndirektivet". Regulanter må derfor ha anledning til faglig gjennomgang av relevante vannforekomster. Videre må de som setter status og skriver rapportene kjenne koblingene til taksonomi, bærekraftsdirektivet slik at presisjonsnivået opprettholdes.
- SMVF-veilederen må følges opp av kurs / seminar rettet direkte mot aktuelle myndigheter. Metodikk for målfastsettelse og virkemiddelbruk forstås ikke korrekt.
- "Fungerende akvatisk økosystem" som betingelse for GØP, er ikke fundert i vanddirektivets krav. WFD bruker begrepet i annex V, tabel 1.2.5 knyttet til at fysisk-kjemiske påvirkninger (altså andre kvalitetselementer enn de hydromorfologiske som er årsak til utpekelse som SMVF) ikke skal påvirke biologiske parametere i slik grad at en ikke får fungerende akvatisk økosystem. Betingelsen for GØP fører i praksis til et høyt antall MSM, også i tilfeller hvor man naturlig ikke har støtte for de biologiske kriteriene som oppfyller betingelsen. Tolkningen og praksisen bør gjennomgås for å avklare om dette er en særnorsk praksis, som potensielt kan gi utfordringer for norsk implementering av WFD og ikke minst i sammenheng med nye, regulatoriske initiativer som legger WFD til grunn (taksonomi, revisjon fornybardirektiv, naturrestaurering m.fl.).

Del F – Nasjonale føringer og prioriteringer

41 Hvor enig eller uenig er du i at kommunene har fulgt opp planretningslinjene (2018), nasjonale føringene (2019) og presiseringene (2021)?



*Dette er gjennomsnittet av spørsmålene 41.1- 41.10.
Spørsmål 41.11 er oppsummert i kapittel K om veiledning og verktøy.*

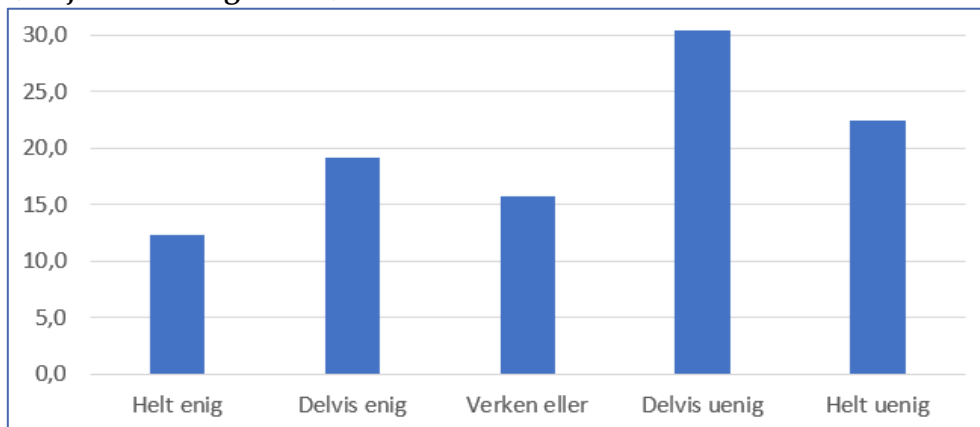
Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er minst enige i (30,1 %).

Spørsmålene ble ikke stilt i 2016.

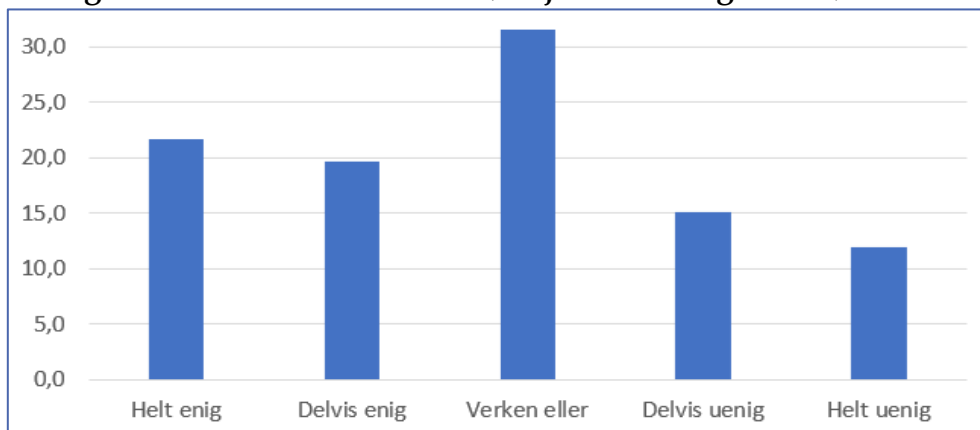
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
41.6	Kommunene tar hensyn til og beskytter drikkevannskilder i sin planlegging, slik at behovet for rensing ved produksjon av drikkevann reduseres (nasjonale forventinger til regional og lokal planlegging).	69,6
41.11	Veileder om vannmiljø i arealplanlegging (Miljødirektoratet) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	61,2
41.7	Alle overflate- og grunnvannsforekomster som benyttes til uttak av drikkevann for flere enn 50 fastboende, har fått avsatt hensynssoner med tilhørende planbestemmelser (nasjonale føringer 2019).	60,0
41.3	Kommunene har tatt imot tilbudet om samfinansiering av koordinatører i vannområdene, og slik fått tilgang til en felles ressurs og kompetanse som både bistår kommunene og bidrar til bred deltakelse og informasjon (presisering 2021).	53,2
41.5	Kommunene kartlegger og følger opp utslipp fra avløpsanlegg som de er myndighet for, gir pålegg om eller setter i verk tiltak slik at miljømålene etter vannforskriften kan nås innen 2027, og senest innen 2033 (nasjonale føringer 2019).	30,2
41.9	Kommunene bidrar til gode miljøforhold i og langs vassdragene gjennom tiltak og god arealforvaltning. Kommunale planer tar hensyn til vassdragenes bruks- og verneverdier, og kommunene vurderer arealbruken i og langs vassdrag i et helhetlig og langsiktig perspektiv (nasjonale forventinger til regional og lokal planlegging).	27,4
41.4	Kommunene jobber systematisk med miljøtiltak knyttet til utslipp fra avløp og avrenning fra jordbruk, og å trygge vannmiljøet gjennom arealplanleggingen (presisering 2021).	25,5
41.8	Kommunene setter restriksjoner på arealbruken for å ivareta naturmiljøet i og langs vassdrag, innsjøer, fjorder og sjøområder, herunder vannmiljø. Disse virkemidlene er tatt aktivt i bruk i kommunenes arealplanlegging for å nå målet om god tilstand i norsk vann (nasjonale føringer 2019).	22,0
41.10	Kommunens planer tar hensyn til behovet for åpne vannveier, overordnede blågrønne strukturer, og forsvarlig overvannshåndtering. Bevaring, restaurering eller etablering av naturbaserte løsninger (slik som eksisterende våtmarker og naturlige bekker eller nye grønne tak og vegger, kunstige bekker og basseng mv.) vurderes. Dersom andre løsninger velges, begrunnes det hvorfor naturbaserte løsninger er valgt bort (SPR klima- og klimatilpasning).	20,2
41.2	Kommunene har vært sterkt involvert i arbeidet i vannregionutvalget og særlig arbeidet i vannområdene (nasjonale føringer 2019).	14,2
41.1	Berørte kommuner har satt av nødvendige ressurser for å delta i planarbeidet (nasjonale føringer 2019).	-21,3

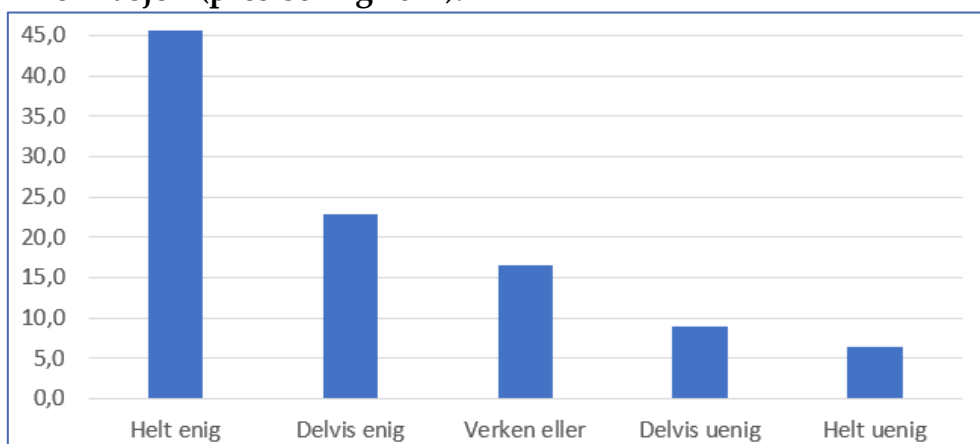
41.1 Berørte kommuner har satt av nødvendige ressurser for å delta i planarbeidet (nasjonale føringer 2019).



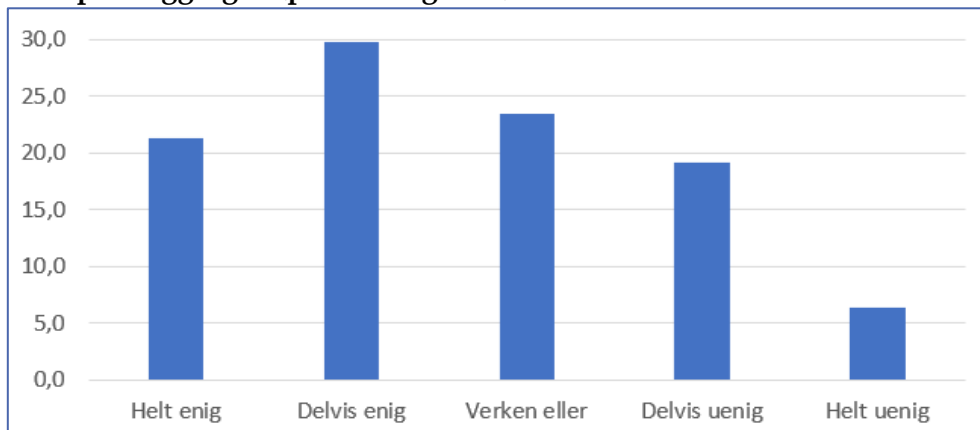
41.2 Kommunene har vært sterkt involvert i arbeidet i vannregionutvalget og særlig arbeidet i vannområdene (nasjonale føringer 2019).



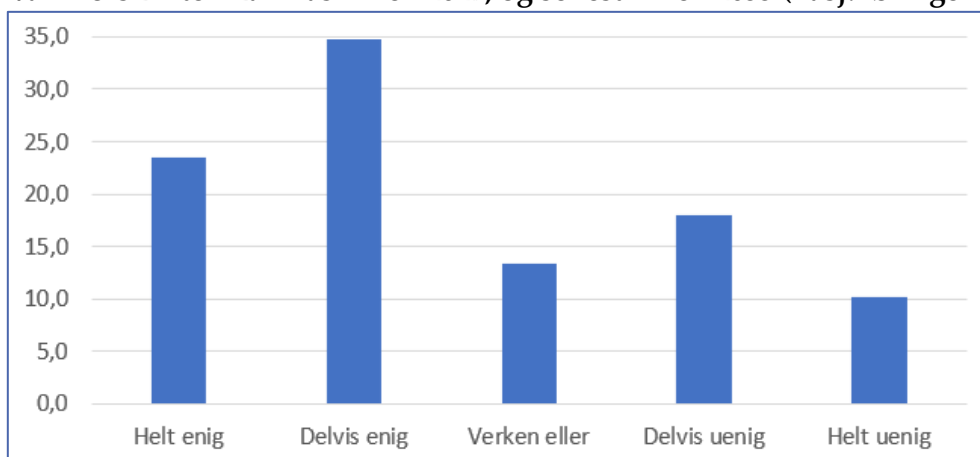
41.3 Kommunene har tatt imot tilbudet om samforvaltning av koordinatører i vannområdene, og slik fått tilgang til en felles ressurs og kompetanse som både bistår kommunene og bidrar til bred deltakelse og informasjon (presisering 2021).



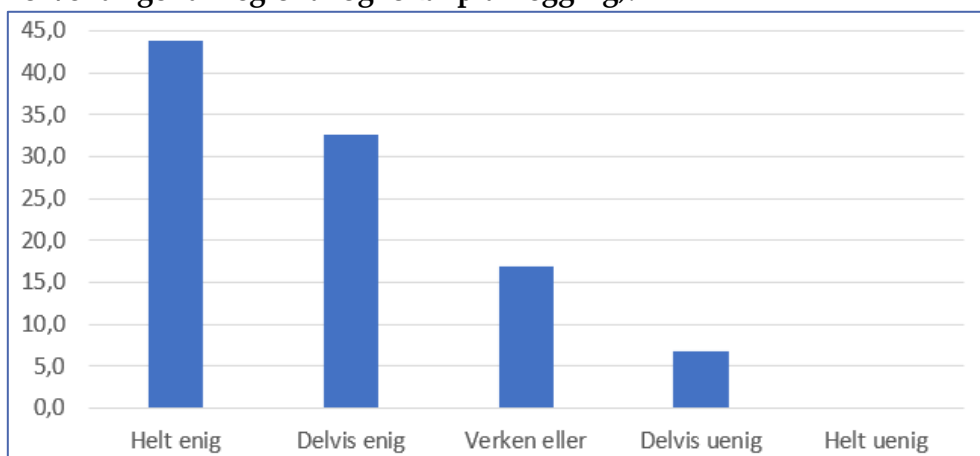
41.4 Kommunene jobber systematisk med miljøtiltak knyttet til utslipp fra avløp og avrenning fra jordbruk, og å trygge vannmiljøet gjennom arealplanleggingen (presisering 2021).



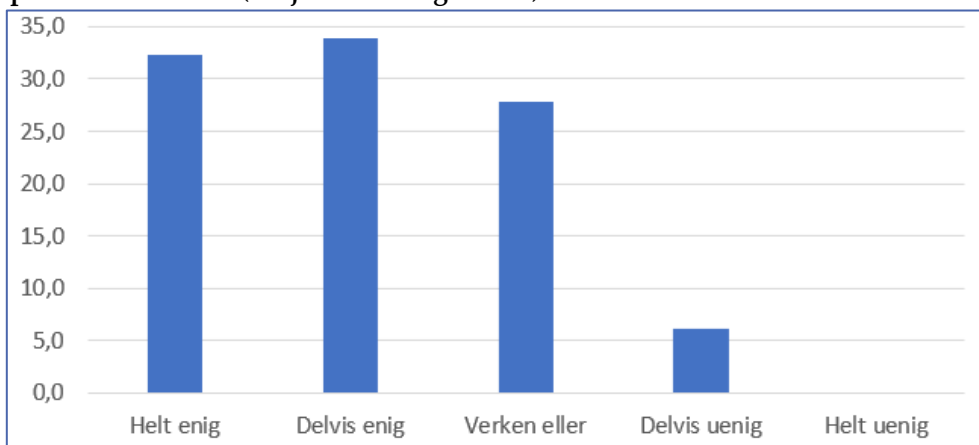
41.5 Kommunene kartlegger og følger opp utslipp fra avløpsanlegg som de er myndighet for, gir pålegg om eller setter i verk tiltak slik at miljømålene etter vannforskriften kan nås innen 2027, og senest innen 2033 (nasj. føringer 2019).



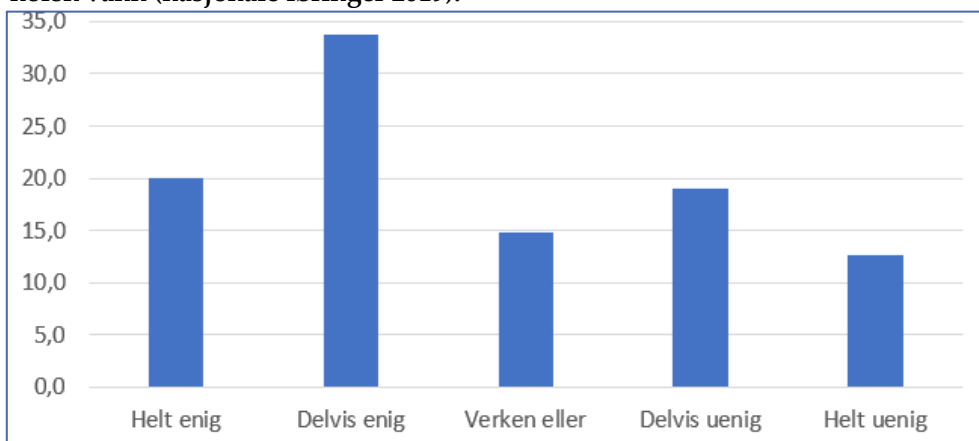
41.6 Kommunene tar hensyn til og beskytter drikkevannskilder i sin planlegging, slik at behovet for rensing ved produksjon av drikkevann reduseres (nasjonale forventninger til regional og lokal planlegging).



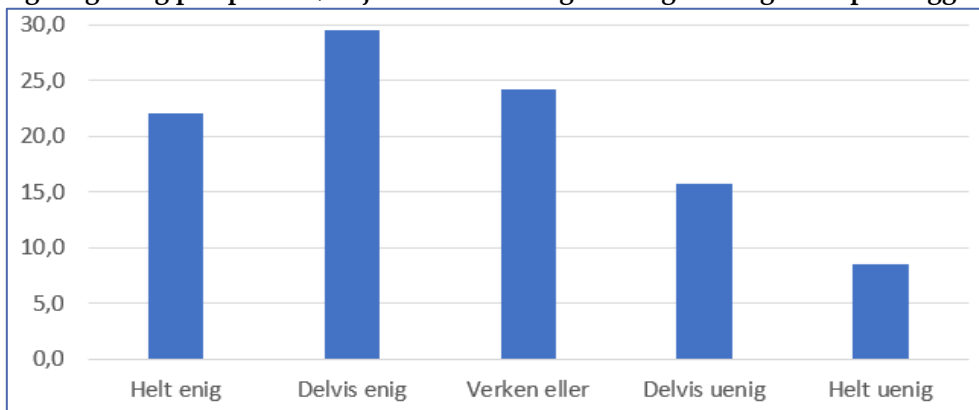
- 41.7 Alle overflate- og grunnvannsforekomster som benyttes til uttak av drikkevann for flere enn 50 fastboende, har fått avsatt hensynssoner med tilhørende planbestemmelser (nasjonale føringer 2019).**



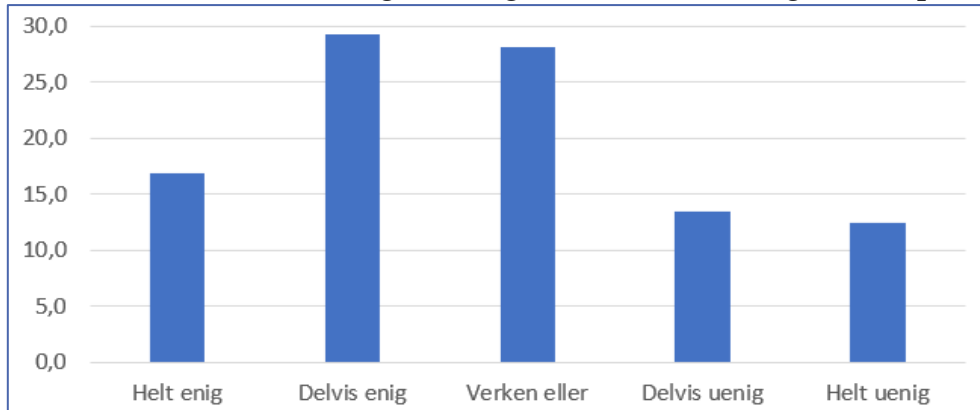
- 41.8 Kommunene setter restriksjoner på arealbruken for å ivareta naturmiljøet i og langs vassdrag, innsjøer, fjorder og sjøområder, herunder vannmiljø. Disse virkemidlene er tatt aktivt i bruk i kommunenes arealplanlegging for å nå målet om god tilstand i norsk vann (nasjonale føringer 2019).**



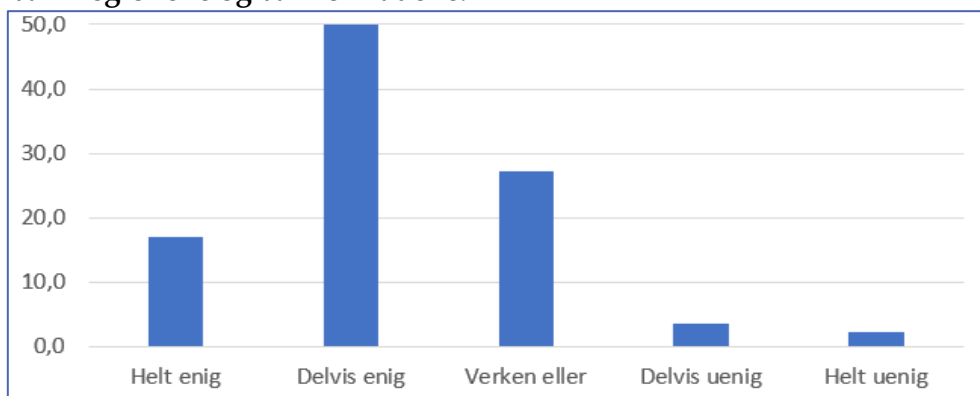
- 41.9 Kommunene bidrar til gode miljøforhold i og langs vassdragene gjennom tiltak og god arealforvaltning. Kommunale planer tar hensyn til vassdragenes bruks- og verneverdier, og kommunene vurderer arealbruken i og langs vassdrag i et helhetlig og langsiktig perspektiv (nasjonale forventinger til regional og lokal planlegging).**



41.10 Kommunens planer tar hensyn til behovet for åpne vannveier, overordnede blågrønne strukturer, og forsvarlig overvannshåndtering. Bevaring, restaurering eller etablering av naturbaserte løsninger (slik som eksisterende våtmarker og naturlige bekker eller nye grønne tak og vegger, kunstige bekker og basseng mv.) vurderes. Dersom andre løsninger velges, begrunnes det hvorfor naturbaserte løsninger er valgt bort (SPR klima- og klimatilpasning).



41.11 Veileder om vannmiljø i arealplanlegging (Miljødirektoratet) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.



Dette spørsmålet er gjentatt i kapittel K om veiledere og verktøy.

43 Utdypende kommentarer til hva som har fungert eller ikke har fungert (nasjonale føringer/presiseringer - kommunene).

- Kommunenes innsats for å bedre vannmiljøet varierer veldig. Noen jobber bra, noen jobber dårlig, og noen midt imellom.
- For få ressurser i kommunene. Kommunene jobber for dårlig sammen, selv der det er felles vannforekomst.
- Det er store forskjeller i hvordan de ulike kommunene følger opp og prioriterer vannforvaltning. Samhandlingen mellom de som arbeider med vannmiljøarbeidet og de som arbeider med planlegging etter plan- og bygningsloven, virker ofte å være liten/begrenset. Det tillates ofte tiltak i og nært vassdrag, som har negativ påvirkning på våtmark og på vassdragene og vassdragenes kantsoner.
- Ang. kommunenes involvering i utarbeiding av planer så varierer det veldig mellom ulike vannområder/vannregioner. Viktig med kobling til kommunal arealplanlegging - men enten har kommunene satt disse restriksjonene i sin planer, eller så ha de ikke gjort det. Blir rart å si at jeg er enig/uenig i hvorvidt de har gjort det? Det finnes sikkert eksempler der kommunene tar i bruk mulighetene i arealplanen for å begrense negativ påvirkning på vann, men det er fortsatt en sjeldenhet.
- Veldig stor variasjon mellom kommunene. Noen få bidrar godt, og jobber godt med plan og spredt avløp, mens de fleste gjør svært lite. Det har ikke vært faste koordinatorene i vannområdene, kun periodevis i noen vannområder.
- Opplever lokalt at kommune svikter fullstendig i dette arbeidet. Alt for lite kunnskap og fokus. Opplever at de gjør mer for å forverre den økologiske tilstanden og med det jobber imot målet med vannforskriften.
- Her har eg svart med utgangspunkt i det inntrykket eg har av min kommune og nabokommunene. Det er fokus på temaene, men i mange politiske saker gjer ein andre prioriteringar eller manglar ressursar til å følgje føringane full ut.
- Vi vet ikke i hvilken grad kommunenes arbeid med arealplanlegging er koblet til nasjonale føringer for vannforvaltning.
- Jeg opplever at vannforvaltning er for spesielt interesserte. Ser det som ett problem at det fremstår uklart hvem/hvilken avdeling som har hovedansvar for vannforvaltning i kommune. Igjen tror jeg innlandskommuner er dårligere på vannforvaltning enn andre kommuner.
- Kommunene har lite til ingen eierskap i vannforvaltningsplanene, det føles fremmed og noe som ikke aktivt tas inn i saksbehandling eller politiske prosesser. For kommunene flest (politikere og ansatte) er jeg usikker på om de i det hele tatt husker at det finnes en regional vannforvaltningsplan/informasjon/medvirkningsmulighet.
- Kommunene spriker veldig i hvor flink de er og hvor mye ressurser de bruker på vannforskriftsarbeidet. Vannområdekoordinatorene jobber godt, Statsforvalteren veileder, men kommunene må selv organisere seg på en måte hvor de får stabilitet og kompetanse over tid på emnet.
- Mangelfullt arbeid spesielt innad i innlands kommuner. Har ett inntrykk av at kommuner gjør en bedre jobb i laks og sjøoreetvassdrag enn i innlandselver. Dette henger mest sannsynlig sammen med at villaksvassdrag gir mer verdiskapning iform av fisketurisme enn i elver som kun er viktige gyte og oppvekstområder for fisk tilknyttet hovedvassdrag.
- Kommunene har ikke vært særlig aktive, og forstår lite av arbeidet.
- Føler ikke kommunene blir inkludert - de er ikke med i nettverket.

- Jeg er nok den i kommunen som burde kjent best til vannforvaltningsplanen. Jeg har svært lite kunnskap om denne, og resten av kommunen har ingen kjennskap.
- Vannforvaltningsplanen er for overordnet for oss som jobber på det kommunale nivået. Det har likevel vært positivt å informere om innholdet i planene og mulige konsekvenser for kommunene. Planene er allment kjent i vannområdet, men det er de lokale planene (utarbeidet med grunnlag i de regionale planene) alle forholder seg til.
- SF har ikke oppdatert vann-nett god nok mht. påvirkninger og tiltak der SF er sektormyndighet. Dette gjelder også andre sektormyndigheter, eks. kommunene.
- Det varierer i hvor stor grad kommunikasjonen internt i kommunen fungerer og det fører til variabel innspill til kunnskapsgrunnlaget som vok klarer fange opp.
- Kommunene får lite direkte informasjon eller veiledning om hva som de kan bidra med. Det oppleves som at kommunens rolle kun trekkes frem mht. finansiering, mens deltakelse i regionale vannforvaltningsplaner, samt opplæring og informasjon om tiltak er det dårlig satt opp for.
- Vi er for dårlige til å ta i bruk veiledere til dere potensial. Vannmiljømålene måler seg dårlig opp mot andre målsetninger i kommuner i utkanten.
- Opplever at kommunene ikke en gang er KLAR over hva regional vannforvaltningsplan er, hva den sier og hvordan den kan brukes.
- Har vært utfordrende å få med hele kommunen, f.eks. planavdelingene.
- Ei utfordring kan ofte bli at kommunen har ansvar for å gjennomføre en litt for stor andel av de lokale tiltaka, sånn at planene ikke blir gjennomført i praksis. Fordelen med å utarbeide planene er at en samarbeider på tvers av ulike ledd, og at informasjonsflyten og oppfølging av måla kan være bedre enn uten en slik plan.
- Opplever at kommuner i innlandet i svært liten grad er opptatt av miljømål i regionale planer. Antar at en del foreslåtte tiltak i planperiode 2016-2021 er overført til dagens planperiode. Også i regulerte vassdrag. Kommuner er medeiere i lokale kraftverk og jobber svært ofte imot i revisjonssaker hvor det er snakk om krafttap.
- Jæren vannområde koordinatoren har en viktigere rolle i vannforvaltning på en generell basis. Mangler ressurser, vanskelig for kommuner å drive tiltaksprosjekter i vassdrag. Selv regner jeg at jeg har en ca. 10-20 % stilling i vannforvaltning. Er derfor avhengig av godt samarbeid med Jæren vannområde og nabokommuner.
- Dagens arealplan har svært få bestemmelser for arealbruk, men rullering er på gang.
- Gjeldende reguleringsplaner og allerede gitte tillatelser (for eksempel utslippstillatelser fra høyere offentlige myndigheter, som ikke senere blir enten trukket tilbake eller revidert iht Helhetlig plan for Oslofjorden).
- Kommunene har vært lite involvert i disse planene.
- Det er vanskelig for kommunene å ta eierskap til regionale planer. Det er ikke tydelig hva det kommunale ansvaret er og hvordan planen hjelper til med å løse dette.
- Kommunesammenslåing og høy turnover på folk har gjort det vanskelig å følge intern fremdriftsplan innenfor avløp i spredt bebyggelse.
- Det er generelt dårlig med ressurser i kommunen. Det er vanskelig å få tilsette folk i ledige stillinger. Mindre kommuner vil som regel ikke kunne jobbe så mykje med å oppnå måla i vassforvaltningsplanen som kommunene i utgangspunkt ynskjer.
- Arbeidet med åpne vannveier mm er vanskelig å få til uten hjelp fra frivilligheten og ildsjeler. Her må kommunene stimulere og lage gode rammevilkår gjennom plan og jus, slik at frivilligheten kan jobbe konkret i vannveien, selvsagt med støtte fra kompetent hold.

- Arbeidet med vannforskriften bidrar til at kommunen følger opp sitt sektoransvar og ansvar som planmyndighet.
- Det tar lang tid før alle saksbehandlere i kommunen, som behandler saker der vannforskriften burde være et tema, har behandling etter vannforskriften som rutine.
- Variasjon på hvor godt dette blir ivarettatt i kommunene.
- Kommunen har ikke vært klar over vassressurslova eller vassressurs forskrifta. Få eller ingen vedtak er basert på desse.
- Det er fortsatt vanskelig å implementere vannforskriften inn i alt ein gjer. Det er behov for å finne verktøy for å få oversikt slik at tiltak får krav utifrå miljømåla.
- Det er fortsatt et stort arbeid igjen før kommunene og andre sektormyndigheter tar vannforskriften og regional plan på alvor. Mitt inntrykk er at arbeidet etter f.eks forurensningsforskrift (avløp) er bedre etablert og har større forståelse hos sektormyndighetene.
- Som kommune jobbes det med vannforvaltning. Men er ikke mulig å gjør jobben "perfekt" med ressursene som er tilgjengelig. Må la en del gå forbi som egentlig burde blitt håndtert.
- Jæren vannområde og Frivillig tiltak i landbruket løfter mengde og kvalitet på arbeid som blir gjort med å bidra med ressurser. Håndtering av vassdrag er i fokus hos kommunen. Men likevel ikke alltid topp prioritet.
- Det er interessekonflikter om arealbruk, og naturhensyn må helt klart vike for ønsket om flere innbyggere og mer utbygging. Kommunene ønsker helt klart å få til gode løsninger, men de får det ofte ikke til. Planlegging av overvannshåndtering er i en tidlig fase.
- Kommunene har et stort forbedrings potensiale når det gjelder å ta hensyn til miljøforhold i og langs vassdragene. Det blir stadig bygd ned areal i strandsonen.
- Kommunene tar hensyn til vannmiljø (og naturmiljø) i plan, men som oftest kun dersom det er bekvemt og ikke kommer i konflikt med noen andre ønsker for arealutnyttelse.
- Kommunene jobber godt, men det kommunale politiske selvstyret står veldig sterkt og påvirker gjennomføringsevnen. Ressurssituasjonen preges av dette, men arbeidet prioriteres relativt stabilt. Samordning på tvers av kommunale ansvarsområder er svært utfordrende. Status mht. arealforvaltning er at det er vanskelig å fastslå noen klar endring, det mangler systemer for å få oversikt over dette. Langsiktige konsekvenser som er vanskelige å måle nå.
- Nasjonale sektormyndigheter må være proaktive ut mot kommunene, ta kontakt og spør hvilke saker som er utfordrende, gruvedrift, store nasjonale utbygginger, gammel forurensning osv, også i samråd med kommunen gå gjennom og løs sakene med korrekt saksbehandling. Hjelp kommunene med ansvars plassering, ulovlighetsoppfølging og videre prosjektering, planlegging og utbedring av forringelsen. Mye av dette krever spesialkompetanse kommunene ikke innehar lokalt..
- Det er ikkje nok stillingsprosjenter på vassforvaltning i kommunene for å kunne nå miljømåla innan 2027. Det er eit omfattande arbeid å skulle endre ein miljøtilstand i ein elv eller eit vatn.
- Kommunene har ikke tid og penger til å gjøre jobben. Og, når det påpekes får det ingen konsekvens. Flere kommuner setter hensynssoner langs vassdrag, men de på plan vet ofte ikke bredden, hvorfor eller formålet. Mens noen kommuner gjør en god jobb, mangler små kommuner kapasitet. Når en miljøfunksjon er en 5% stilling blir dette mer en "tulleoppgave" enn en jobb. Kommuner har overhode ikke forstått hvorfor det skal være åpne vannveier. De støtter heller tiltakshaver som vil skape barrierer. Kommuner vet ikke at forskrift fysiske tiltak finnes.
- Kommunene har for svak oppfølging av sitt sektoransvar

- Mange kommuner har ambisjoner om å ta hensyn til vannforekomster, og jobber administrativt godt med dette, men i praksis blir det ikke tatt nok hensyn til vannmiljø. I tillegg finnes det mange eldre KAPer og reguleringsplaner som hindrer god vannforvaltning.
- Vi er i oppstartfasen av revisjon av KPA. Det er et hav av veiledere som skal følges; har ingen spesiell kunnskap om veileder om vannmiljø i arealplanlegging. Kommuneplanlegger har hovedansvaret for arbeidet med revisjon; vi andre bidrar.
- Vannforvaltningen i arealplanleggingen er pt. for "diffus".
- Landbruksavdelingene i kommunene har lite til ingen fokus på vannforskriften/vannforvaltningsmål da de i størst mulig grad jobber med bøndene for å tilrettelegge for avling/matproduksjon.
- Selv om intensjonene er gode, tillates inngrep i vegetasjonssonene og lukking av bekker også i 2022.
- Pkt 1,3 og 4 - blir sannsynligvis bedre ivaretatt i ny kommuneplan, som skal vedtas i 2023. Stilles krav til forsvarlig overvannshåndtering i reguleringsplaner i dag, men helheten mangler. Behov for juridisk forankring.
- På papiret ser det ut til å være restriksjoner for å ivareta naturmiljø i og langs vassdrag, men slik jeg har forstått det kommer det likevel stadig politiske hasteprosesser om utbygging som setter alt til side. Det er også usikkert om alle vassdrag, særlig små bekker, er tilstrekkelig kartlagt. Det er også litt uklart for meg hva som er av gamle synder (tillatt for mange år siden), hva som er nytt og hva som har skjedd uten egentlig å være tillatt men som aldri blir gjort om på.
- Det hjelper ikke med all verdens forskrifter når kommunene ikke har tid og penger til å følge den opp, og politikerne i kommunen ikke forstår hva dette dreier seg om.
- Ressursene har vært stabile, men med foreslåtte kutt i statsbudsjetter både på drift og tilskudd, så bidrar dette til å så tvil blant kommunene om de vil bidra i like stor grad som før. Kommunenes deltagelse er avhengig av en stabil statlig medfinansiering, og en romslig tilskuddsordning som gir mulighet for bred tiltaksgjennomføring, kartlegging og overvåkning.
- Som tidligere kommentert; det mangler mer konkret bindeledd mot kommunene - mer bistand til kommunene.
- Hverdagen tar fort kommunene, forankring gjennom lederskap i kommunene er viktig. vannområdekoordinatorene er til god hjelp i kommunene og må være fremoverbøyde. Kommunene kan ikke kun hvile seg på dette alene og må derfor også ha kompetente rådgivere til intern samhandling i kommunene. Dette er en kritisk viktig faktor.
- Vannforvaltningsplanen er vedtatt politisk i kommunen (tror jeg), men dessverre kanskje ikke i "daglig bruk" i administrasjonen.
- Helt ned på kommunenivå burde man i større grad enn nå bli involvert i forankringsarbeidet.
- Regional vannforvaltningsplan har vært på høring i kommunen, men vi har ikke hatt nok ressurser til å gi uttalelse, jobbe med dette. Regional vannforvaltningsplan har vært på høring i kommunen, men vi har ikke hatt nok ressurser til å gi uttalelse, jobbe med dette.
- Det har vært lite oppfølging og informasjon fra vannregionmyndigheten angående arbeidet knyttet til den regionale vannforvaltningsplanen med tilhørende tiltaksprogram. Som en del av kommunen opplever jeg at det er lite inkludering annet en tilknytning til finansiering av interkommunal vannområdekoordinator. Jeg forsøkte flere ganger å ta kontakt i forkant av dette, men da uten respons eller videre informasjon. Det er forståelig da rollen i kommunen knyttet til vannforvaltningen (annet enn vann og avløp) ganske nylig har blitt fokusert enda mer, og det håpes at kommunal sektor inkluderes mer i fremtiden, noe som trolig vil være tilfellet da vannområdekoordinator kommer på plass.

- Jeg mener vannregionmyndigheten ikke når ut til kommunene.
- Vannforvaltningsplanene tror jeg glemmes i daglig arbeid i kommunene.
- Usikker på om hele kommuneorganisasjonen er enig i at det er godt forankret, og om alle rette personer har god nok innsikt
- Hensynet til vann varierer mye mellom kommunene. Noen har stor bevissthet om hensynene, mens andre vurderer vann som noe som skal fortrest mulig bort. Vanskelig å treffe på svarene grunnet stor opplevd variasjon.
- Øygarden kommune skal starte med arbeidet med å lage ny arealdel til kommuneplanen, men foreløpig er ikkje vassmiljø godt nok ivareteke i dei gamle kommuneplanene.
- I arbeidet med å revidere kommuneplanen, jobbes det med å få dagens retningslinjer om byggefrie belter langs vassdrag til å bli en bestemmelse. I dag gis det stadig dispensasjoner, så det er helt nødvendig at det blir bestemmelser om byggefrie belter langs vassdrag i ny kommuneplan.
- Kommunene er per i dag ikke gode nok på å ivareta vannmiljøet i sin arealplanlegging og saksbehandling. Dette må derfor være et prioritert område for denne og kommende planperioder.
- Kommunene har ikke blitt kontaktet eller inkludert etter min egen erfaring. Dette endrer seg forhåpentligvis når vannområdekoordinatorene kommer på plass i regionen.
- Det å ta omsyn til vassmiljø varierer frå kommune til kommune.
- Igjen så er spørsmålene for store og omfattende. Vi har over 50 kommuner i Viken, og det er vanskelig å svare på hva alle de gjør på alle områder i ett spørsmål. Her kunne det gjerne vært spørsmål der man kun skulle svare for sin virksomhet.

Drikkevann

- Vi jobbar i kommunen vår for å sikre drikkevatnførekomstar i planane våre. Vi jobbar også for å gjennomføre miljøforbetrande tiltak i vassdrag og å trappe opp tilsynsrutinane.
- Tar hensyn til drikkevannskilder som er kjent/registrert. Mange drikkevannskilder til enkelthusstander er ikke registrert i kartverk. Viktig med lokalkunnskap og høringer. Skal ha et prosjekt for å få folk til å registrere drikkevannskildene sine.
- Siden grunnvann ikke er arbeidet med i større grad er det også vanskelig å si noe om de har fått avsatt hensynssoner med tilhørende planbestemmelser.
- Drikkevann: Glomma benyttes som drikkevann, men har ikke avsatt hensynssone da dette er tilnærmet umulig.
- I arbeid med å beskytte drikkevann bruker Mattilsynet i hovedsak drikkevannsforskriften og plan- og bygningsloven og har primært alle nødvendige hjemler og verktøy der.
- Jeg har kun interesse av, og kjennskap til, Hurdalssjøen som er drikkevannskilde. Jeg savner restriksjoner i fritidsbruken av denne sjøen, om sommeren er sjøen 'overforbrukt' med kloakkutslipp fra båter og store søppelmengder. Dessuten er regulanten slepphendt med å ikke holde seg innenfor LRV (laveste regulerte vannstand) og HRV spesielt (Høyeste regulerte vannstand).
- På drikkevannsområdet fremstår det ikke veldig tydelig hvordan vannforvaltningsplanene konkret skal bidra til at målene konkret for drikkevann skal oppnås.
- Koblingen mellom drikkevannsforskriften og vannforskriften er pt. ikke god nok. Så lenge man ikke forholder seg til at husdyr på utmarksbeite, og innmarksbeite med utegangerdyr, i stor grad kontaminerer vassdragene, vil det være problematisk med vannkvaliteten for bruken av vann til drikke oa. menneskelig bruk.

- Dei grunnleggjande verkemidlane er viktigare for trygt drikkevatt enn vassforskrifta. Bakterier ikkje eit kvalitetselement for økologisk tilstand.
- Bidrag fra Mattilsynet har gitt en oversikt over hvordan Mattilsynet arbeidet for å beskytte drikkevann og drikkevannsforekomster. Noe uklarhet omkring premissene medførte at oppdraget ikke ble løst enhetlig i alle regioner.

Avløp

- Arbeidet med opprydding innen avløp synes å gå tregt.
- Flere små kommuner følger ikke opp rollen sin som forurensningsmyndighet. Dette blir nedprioritert. Særlig spredte avløp, oljeholdig avløpsvann og forurensning blir ikke overholdt. Det burde utføres mer kontroller av kommunene for å se om de overholder sine lovpålagte plikter. Særlig i disse tider hvor flere små kommuner står ovenfor nedbemanning.
- Kommunenes arbeid med avløp mangler fremdrift og nødvendig kontinuitet og ressurser, men det rusler og går.
- Det er også for lite oversikt over punktutslipp fra spredt avløp.
- Kommunene arbeider mye mer systematisk med opprydding av spredt avløp sammenliknet med arbeidet mot avrenning fra jordbruk. Dette henger selvsagt sammen med virkemidlene som er tilgjengelig. Etterslepet på spredt avløp er allikevel stort, og det er nok ikke sannsynlig at fristene vil nås.
- Hovedplaner for vann og avløp er et typisk eksempel. Tiltaksplaner som lages inneholder konkrete tiltak som utføres, men det gjøres ikke beregninger som viser i hvilken grad tiltakene vil bidra til å nå målene i hovedplanen. Dette kommer ikke fram i planene, og politikerne, allmennheten og høringsinstansene oppdager det derfor ikke. Statsforvalterne gjennomskuer det ikke, blant annet fordi kommunenes rapportering er så ufullstendig. Ingen har nok sikre og gode tall.
- Statsforvalterne gjennomskuer heller ikke det som står og ikke står i alle reguleringsplaner om avløp, og derfor kommer de heller ikke med innsigelser til planene. Statsforvalterne har mindre kompetanse på VA enn kommunene selv. Konsulentene har veldig mye kompetanse, men når de jobber for utbyggere, er de ikke interessert i å klarlegge problemene. Det er ikke noe etisk "sannhetskrav" i konsulentbransjen. Dersom kommunene selv ikke har en god forståelse av tilstanden i egen kommune, er de i stor grad prisgitt utbyggernes konsulenter.
- Noen kommuner følger opp avløp, andre gjør det ikke.
- Vi har 2 400 spredt avløp i kommunen, mange av dem i dårlig tilstand, men det er verken personellressurser eller politisk vilje til å få fortgang i arbeidet med utbedring av disse pga den store kostnaden dette pålegger den enkelte innbygger.
- Det er satt urealistiske tidsfrister mtp. det som gjenstår på avløpssiden hos flere kommuner.
- Når det gjelder reduksjon av ubehandlet avløpsvann er nok vannforskriften utslagsgivende for at det er fokus på dette.
- Det store vedlikeholdsetterslepet på ledningsnett i Norge utgjør en risiko. Jeg klarer ikke å se for meg at dette etterslepet kan bli tatt igjen, dersom vi også skal reduserer energiforbruket og levestandarden til et bærekraftig nivå. En faglig sterk etat for spillvannssektoeren, som vi i dag ikke har, burde ha beregnet konsekvensene av det manglende vedlikeholdet framover i tid.
- Det er alt for mye ubehandla avløpsvann som går rett i havet.

44 Konkrete forslag til forbedringstiltak (nasjonale føringer/presiseringer - kommunene).

- Igjen så er man avhengig av at NVE, Fylkeskommunen og statsforvalteren ser til at kommunene gjør en bedre jobb.
- Hensynssoner mht. flomvannveier og bredde på kantsoner bør mer inn i kommuneplanenes arealdel
- Faste vannområdekoordinatorer. Koordinatorene må være pådrivere på kommunene. Kommunene må forpliktes i større grad - saksbehandlerne "taper" mot politikerne.
- Fordi kommunene blir sett på som selvstendige bedrifter som er nøydd til å seie ja til næring og jobbe for vekst, kjem dessverre ofte miljømål og berekraft i andre rekke. Kommunene har eit for stort ansvar sett i forhold til mulegheiter, og dei nasjonale føringane er mange plassar ikkje nok.
- Nasjonale føringer og eksisterende regelverk på følges tettere opp. Det er behov for økt kompetanse og økt fokus/prioritering som sikrer at vassdragsmiljø og miljømålene for vassdraget ivaretas i plansaker etter plan- og bygningsloven, og ved tillatelser etter landbruksregelverket.
- Mer informasjon til kommuner som kan bidra til at de tar ett større ansvar i og ivareta og bedre den økologiske tilstanden. Opplever at statsforvalter og fylkeskommunen stadig må minne kommunene på at vannforskriften "eksisterer" og er hjemlet i plan og bygningsloven.
- Statsforvalter og FK må bli tydeligere og mer konkret i sin rådgivning av kommunene f.eks i forbindelse med planarbeid. Man må være tydelige på at en plan vil få konsekvenser for vannmiljø dersom den får det, og da også være tydelig på hva som bør endres/tilpasses/avbøtes. Det er for sent å komme med slike synspunkter etter at planen er vedtatt og anlegg/utbygging starter.
- Arbeid med å følge opp kommunene, og at de faktisk kjenner og jobber etter vannforvaltningsplanene for 2022-2027 trenger fremdeles å bli styrket.
- Mange kommuner synes ikke å ta inn over seg nasjonale føringer mht. avløp, f.eks. fra spredt bebyggelse. Forurensere kan i større grad pålegges å bidra til kunnskapsinnhenting/overvåking.
- Bruk av §12 er fortsatt noe vi må jobbe med å få implementert til alle nivåer av forvaltningen, spesielt til kommunalt nivå.
- Fylkeskommunen (vannregionmyndighet) må ha vetorett og godkjenne kommunenes saksbehandling etter §12 for å sikre god nok kvalitet i saksbehandling og foreslåtte tiltak. Fylkeskommunen må delegeres mer ressurser (flere ansatte) som jobber med vannforvaltning for å kvalitetssikre og følge opp kommunenes arbeid.
- Fleire i kommunen kunne hatt ansvar og innblikk i i arbeidet med vassforskrifta. Dette vil få meir forståing om at dette lovverket er overordna.
- Fortsette arbeidet med nasjonale og regionale føringer til kommunene slik at de ser viktigheten og at dette er en nasjonal prioritering.
- Mer inkludering av kommunene, også i det helhetlige arbeidet med vannforvaltningen, da også med klare beskjeder om hva som forventes av kommunene. Det antas at dette vil komme mer på plass når en fast vannområdekoordinator-stilling kommer på plass innen vårt vannområde.
- Bindeleddet mellom fylkeskommune og kommune må styrkes. Kommunene må få mer hjelp til å komme i gang med tiltak, samt til å utnytte ressursene best mulig. Mindre kommuner har ikke sjans til å jobbe med vannforvaltning alene.

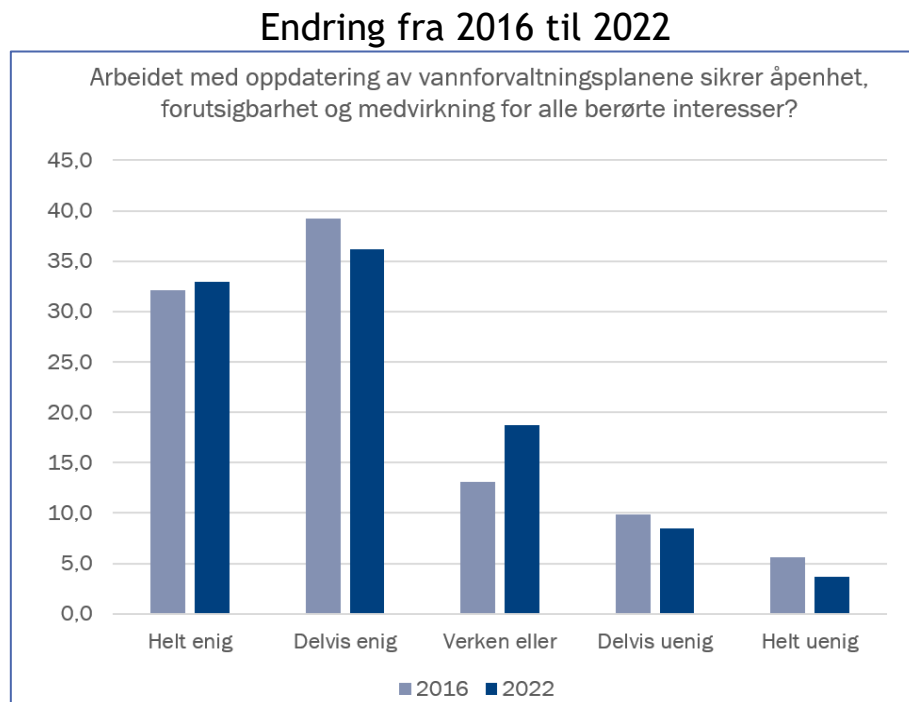
- Igjen, kommuner trenger mer fokus og kunnskap om sitt ansvar. Min erfaring er at de ofte er mer opptatt av og utføre inngrep som flomsikring og mer utbygging av vannkraft.
- Kommunene må pålegges å utarbeide tiltaksplaner basert på regional vannforvaltningsplan. Dette vil gi eierskap og sørge for at vannforvaltningsplan implementeres i ordinær saksbehandling/saksgang. Veiledning/kurs fra Miljødirektoratet til kommunene med fokus på implementering av vannforvaltning i kommunen. Dette må være oppsøkende kursing/pålagt fra Miljødirektoratet, ikke et åpent tilbud fordi da kommer ikke travle ledere og saksbehandlere. Det må også være en oppfølging fra sentralt hold (Miljødirektoratet) av om kommunene klarer å implementere og følge opp vannforvaltning i kommunal forvaltning.
- Det bør leggjast bette til rette for at kommunane har nok arbeidsressursar for å kunne fylgje opp vassforvaltningsplanane.
- Mer kapasitet til lokalt nivå.
- Flere gode korte retningslinjer for kommunene vil være bra.
- Vannområdekoordinator eller fylkeskommune må ha mye nærere kontakt med kommunene.
- Ideelt sett burde plandokumentene vært forkortet konkretisert dersom kommunene skulle klare å involvere seg.
- Lokale tiltaksprogram med miljømål er bedre grunnlag for kommunal planlegging og virksomhet.
- Det er fortsatt betydelig rom for forbedring når det gjelder veiledning til kommunene og forventningsavklaringer.
- Det bør settes krav til kommunene om utarbeidelse av vannforvaltningsplaner.
- Lokale tiltaksprogram fungerer bedre enn regionale tiltaksprogram på kommunalt nivå.
- Økte ressurser i kommunene, både bemanningsmessig og økonomisk, er nødvendig.
- Etablere lokale xxxx elve - og bekkeforum og gi tilskudd til tiltak, f.eks. aksjon vannmiljømidler.
- Generelt byggeforbud i 50 meters beltet til vatn- og vassdrag uten mulighet til å gi dispensasjon.
- Det må også vere nok midlar tilgjengeleg til at kommunane kan jobbe for å oppgradere avløpsnett og utføre nok tilsyn.
- Oppdatert gjødselvarselskrift. Øremerkede midler til kommunenes landbruksavdelinger. Opplever at landbruksrådgiverne har minimalt med tid til å følge opp arbeidet med reduksjon av avrenning fra landbruk.
- Miljømål som definerende for handlingsrom i planlegging må understrekes. Kurs og seminar nødvendige.
- De må kontrolleres. Feil saksbehandling må få en konsekvens. Små kommuner har ikke ressurser. Gutteklubben grei er veldig til stede i store og små kommuner.
- Forureningsforskriften bør endres mht tilsyn på kap 12 og 13- bør overføres til statlig myndighet.
- Vannforvaltningen i arealplanleggingen bør konkretiseres bedre, og tas inn særskilt i de rette fora - dvs. ulike planforum i regi av fylkeskommunene. Ofte er det mange kommunale areal- og samfunnsplanleggere i kommunene som har liten kjennskap til vannforskriften. Veiledningen er pt. for spredt/diffus, slik at de sliter med å "få tak i det", dvs. være konkret nok. Konkret eksempelsamling og kurs i regi av regional planmyndighet ville vært bra.

- Kommunene må få tilgang til mer ris bak speilet. Om en grunneier ikke ønsker å bidra til bekkeåpning/fjerning av vandringshinder må det foreligge juridisk tvangsmiddel på lik linje som prinsippet i forurensningsloven (Forurensner rydder opp i problemene).
- Kommunene må få mer midler til miljøtiltak i vann over alle avdelinger, veiledning i restaureringstiltak og det må en holdningsendring til (blant annet landbruksavdelinger har mer fokus på matproduksjon enn vann, arealplanleggere som ønsker å drenere ut myr fordi kommunens politikere ønsker å lage industripark osv).
- Innledningsvis i prosessen bør det defineres tydeligere hva grensesnittet mellom sektorregelverk (i mitt tilfelle drikkevannsforskriften) og vannforskriften skal være og hva av sektormyndighetenes aktivitet som gjelder drikkevann skal belyses eller på andre måter inkluderes i vannforvaltningsplanene. Dette var noe uklart i hele prosessen. En oppdatert kartløsning med et bedre brukergrensesnitt og for eksempel med mulighet til å importere kartdata fra kommunale arealplaner hadde gitt store muligheter til forbedring.
- Føringerne og oppfølging av vannmiljø-lovverket må strammes inn hvis vi skal nå miljømålene.
- Mer midler til konkrete tiltak. Kommunen kan sette i gang prosjekter dersom det er midler. Kan ikke pålegge grunneiere store kostnader.
- Det må komme vesentlig bedre støtteordninger rettet mot landbruket, som gjør at de ikke taper penger på å gjennomføre miljøtiltak. Ordningene må tilpasses regionale forhold; jfr helningskoeffisienter.
- Innen spredt avløp bør dette løftes på nasjonalt nivå ved at man jobber for å informere både innbyggere og politikere om hvorfor dette er veldig viktig å gjennomføre. Det er null forståelse i dag, og dette gjør at en enkelt saksbehandler i kommunen bruker usannsynlig mye tid på hver enkelt sak for å få gjennomført oppgradering. Dette er det samme problemet i stort sett alle norske kommuner. I tillegg trengs det en nasjonal støtteordning rettet spesielt mot oppgradering av avløpstiltak.
- Statsforvaltar må påse at alle vedtak som gjeld tiltak i og nært vassdrag nyttar § 12 mellom anna.
- Regional vannforvaltningsplan kunne vært bedre forankret lokalt. Løst noen steder ved utarbeidelse av lokale tiltaksprogram.
- En vannforvaltningsplan som ikke er så stor og omfattende, men enklere å sette seg inn i. Eventuelt kortversjoner for kommunene som er mer håndterbar å bruke.
- Digitaliser planen, og sikre koblinger til saksbehandlingssystemer som er i bruk i kommuner og øvrig forvaltning. Rullering av planene må også skje i et slikt system. Sporbarhet kan forbedres med dette. Handlingsprogrammet til planen bør konkretiseres og detaljeres mer enn nå.
- Det er behov for å videreutvikle veiledningen knyttet til vannmiljø og arealplanleggingen. Er derfor glad for at nasjonale myndigheter har ambisjoner om dette.
- Mer hyppig kontakt med kommunene, de trenger mer informasjon om hvordan de kan bidra og hvilke hjemler de har. Igjen, dette vil antakeligvis vannområdekoordinatoren hjelpe en del med.
- Tydelighet fra Statsforvalteren til ivaretagelse i planstrategi, kommuneplan, reguleringsplanen... rekkefølgekrav.
- Siden kommuner i svært liten grad er delaktig og jobber for å bedre den økologiske tilstanden og er tiltakshaver for å utføre nye inngrep sammen med for lite engasjement hos frivillige lag og foreninger, så går arbeidet svært sakte på gjennomføring. Antar at dette også gjenspeiler hvem som benytter seg av søknadsordningen til Miljødirektoratet, hvor i landet og hvilke fiskearter det gjelder.
- Mattilsynet må høres i alle saker som kan påvirke vannkvalitet.

- Gudbrandsdal Sportsfiskeforening engasjerer seg i vannforvaltningen, men det er tungt og obbe og være tiltakshaver for tiltak da dette gjøres på fritiden. Kanskje burde tiltak i større grad skje i regi av statsforvalter/fylkeskommuner i samarbeid med NVE der kommuner inviteres til samarbeid? Det gir stor verdiskapning i arbeider med å bedre den økologiske tilstanden, feks hos lokale entreprenørselskap. Kommuner bør også se en verdi av den type tiltak sammen med god økologisk tilstand i vann og elver.
- Vannregionmyndigheten må fastsette mål for vannkoordinator; ikke bare for vannforekomstene, men også for bistand til kommunene. Vannkoordinator bør være initiativtaker for å samle ressursene i kommunene.
- Tydelegare regelverk om mindre avløpsanlegg (forureiningsforskrifta kap. 12) - sette ein frist for kor lenge gamle avløpsanleg er lovlege (ff § 12-16). Statsforvaltaren har sagt at dette var meint som ein overgangsordning, men dette går ikkje fram av forskrifta.
- Det er behov for flere hjemler, i tillegg til mer ressurser til å føre tilsyn. Eksempler: 1. Kommunen er ikke lenger ansvarlig for å sjekke kobling i nybygg, noe som fører til stadig feilkoblinger (dvs. toalett i nybygg kobles til overvannsnett). 2. Boring i forbindelse med etablering av energibrønner fører forurensing ut i vassdrag. 3. Vaktmestere heller slam etter garasjefeining rett ut i nærmeste sandfang. 4. Hvem har ansvar for båter som er i ferd med å synke? I dag brukes mye ressurser på å heve båter som allerede har sunket.
- Opprydding i kloakkutslipp er jo i utgangspunktet uansett en lovpålagt oppgave, men i praksis ser vi at prioritering av dette arbeidet er avhengig av miljøtilstanden i vannforekomstene i kommunen. De aller fleste resipienter i de øvre områdene er jo i svært god eller god tilstand så behovet er tilsynelatende lite for tiltak. Imidlertid er jo partikkel og næringssaltbelastningen i sjø like stor pr enhet som når sjøen, uavhengig om nærmeste resipient til utslippet er i god tilstand eller ikke. Det samme gjelder vurdering av tiltak etter vannforskriftens §12. Her er det ofte miljøtilstanden i tilstøtende resipient som vurderes. Vi må på en eller annen måte få tydeligere fram i vannplanarbeidet at sjøen er en resipient for alle utslipp og at dette må tillegges vekt i tiltaksanalysene lokalt.
- Økosystemene i Oslofjorden og Skagerrak er ubalanse. Den mest påfallende konsekvensen er at torsk, hvitting og lyr er svært fåtallig. Torsken er nå fredet. I helhetlig plan for Oslofjorden blir nitrogen- og partikkelavrenning fra kloakk og landbruket pekt på som de viktigste årsaksfaktorene. I den forbindelse kan se ut som vi har en grunnleggende metodisk svakhet i vannplanarbeidet: Med utgangspunkt i vann-nett, blir behovet for tiltak vurdert i stor grad ut fra miljøtilstanden i nærmeste resipient. Det gjelder f.eks. når Fylkesmannen i Vestfold og Telemark utarbeider og prioriterer tiltakspakker for landbruket. Denne er basert på fosforbelastningen i nærmeste vannforekomst. Nitrogen og partikkelbelastning i sjøen er ikke en faktor som tillegges særlig vekt. Det samme gjelder f.eks. de øvre kommunenes fokus på sanering av spredte avløp eller behov for landbrukstiltak.
- Det har etter min mening åpenbart ikke fungert at Mdir/SFT delegerte ansvaret for spillvannssektoeren til Statsforvalterne og kommunene selv. Dette bør nå tas opp, for eksempel i en NOU. Jeg tro NVE er den beste kandidat til å ta dette ansvaret, fordi overvann og spillvann er så tett knyttet sammen.
- Strengere krav til å gjennomføre tiltak ang feks spredt avløp.

Del G – Medvirkning og informasjon

45 Hvor enig eller uenig er du i at arbeidet med oppdatering av vannforvaltningsplanene sikrer åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser?



Dette oppsummerer 45.1 - 45.3.

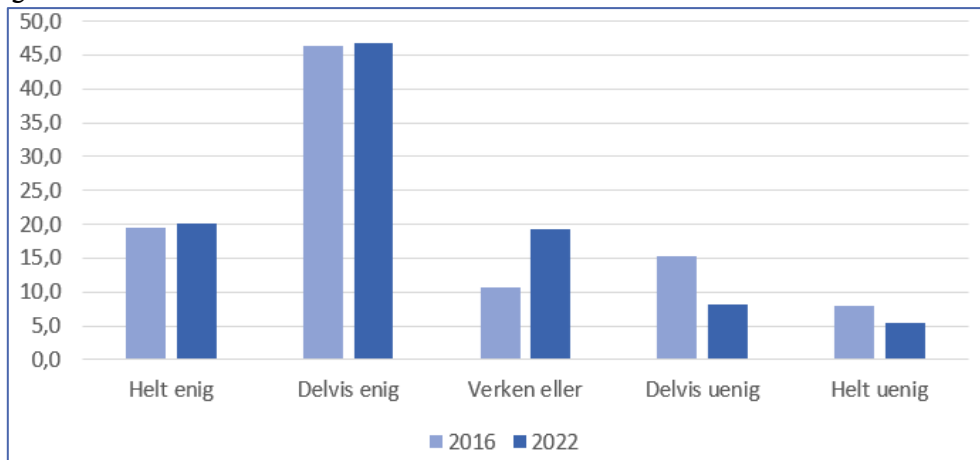
Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er middels enige i (57,0 %).

Endringen fra 2016 til 2022 er en liten forbedring (+1,0 %).

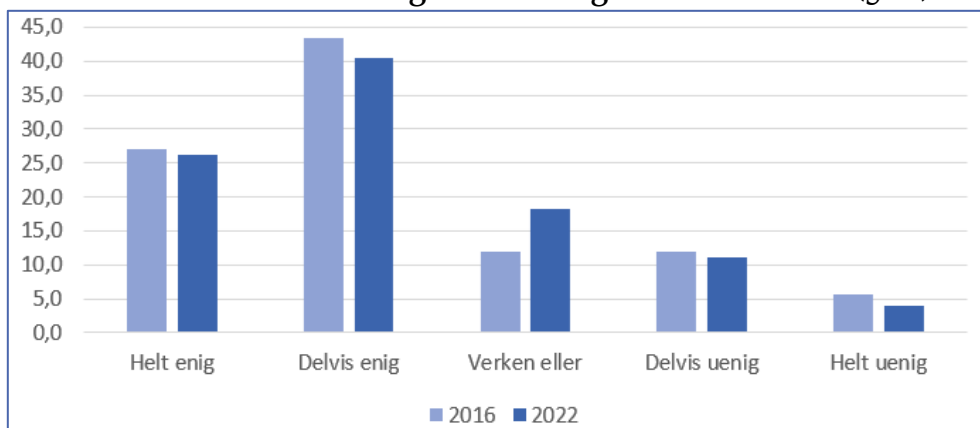
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
45.3	På forespørsel gis det tilgang til bakgrunnsdokumenter og opplysninger som er brukt ved utarbeidelsen av forvaltningsplaner, i samsvar med miljøinformasjonsloven (§ 27)	66,1
45.1	Arbeidet med regionale vannforvaltningsplaner sikrer åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser (i tråd med pbl § 1.1)	53,2
45.2	Vannregionmyndigheten legger i samarbeid med vannregionutvalget til rette for at alle interesserte gis anledning til å delta aktivt (§ 27)	51,6

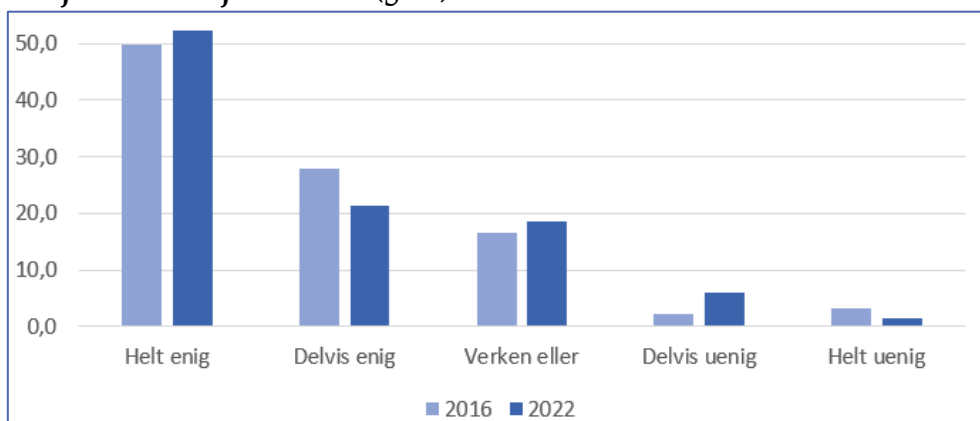
45.1 Arbeidet med regionale vannforvaltningsplaner sikrer åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser (i tråd med pbl § 1.1).



45.2 Vannregionmyndigheten legger i samarbeid med vannregionutvalget til rette for at alle interesserte gis anledning til å delta aktivt (§ 27).



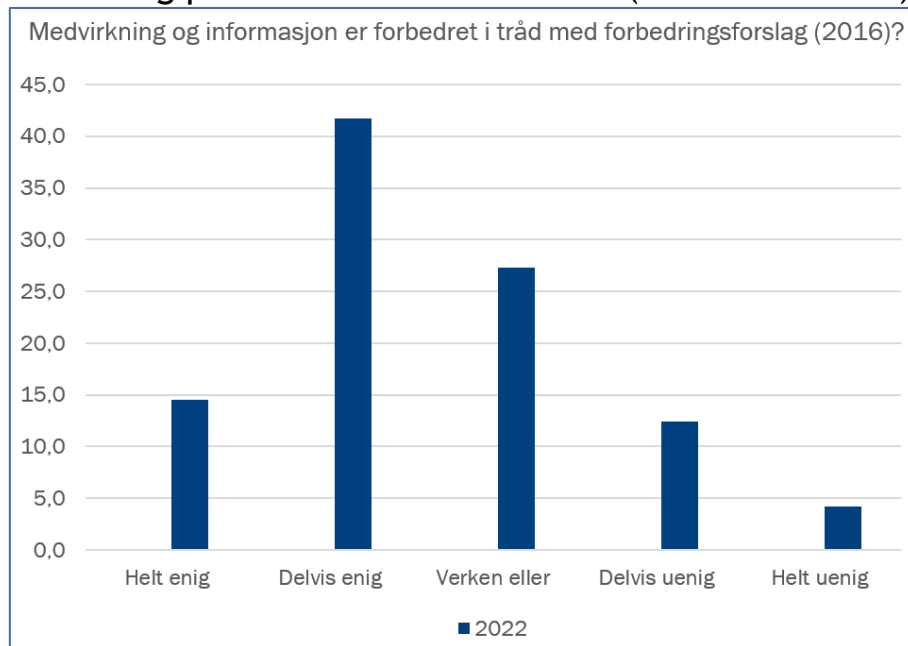
45.3 På forespørsel gis det tilgang til bakgrunnsdokumenter og opplysninger som er brukt ved utarbeidelsen av forvaltningsplaner, i samsvar med miljøinformasjonsloven (§ 27).



Del G – Medvirkning og informasjon

45 Hvor enig eller uenig er du i at medvirkning og informasjon er forbedret i tråd med forbedringsforslag (2016)?

Fordeling på svaralternativer i 2022 (ikke stilt i 2016)



Dette oppsummerer 45.4 og 45.5

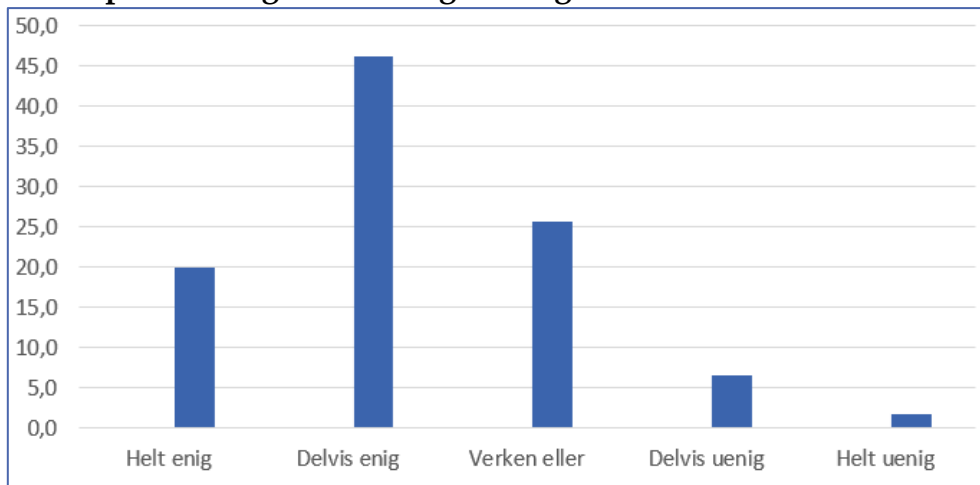
Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er minst enige i (39,6 %).

Spørsmålene ble ikke stilt i 2016.

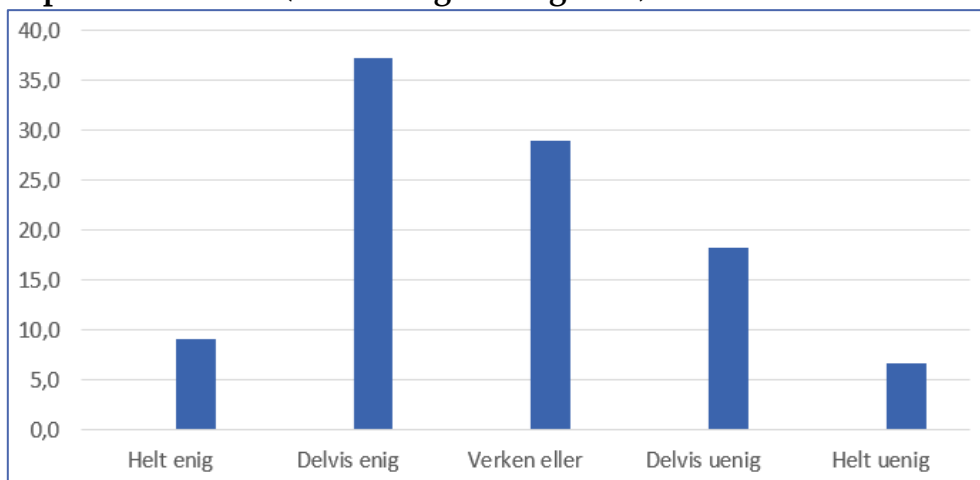
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
45.4	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har gode erfaringer blitt fremhevet og synliggjort, herunder ved bruk av eksempelassdrag (forbedringsforslag nr. 7).	57,7
45.5	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har arbeidet blitt framsnakkert, og budskapet spisset med klart språk tilpasset folk flest (forbedringsforslag nr. 7).	21,5

45.4 I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har gode erfaringer blitt fremhevet og synliggjort, herunder ved bruk av eksempelassdrag (forbedringsforslag nr. 7).



45.5 I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har arbeidet blitt framsnakket, og budskapet spisset med klart språk tilpasset folk flest (forbedringsforslag nr. 7).



46 Utdypende kommentarer til hva som har fungert eller ikke har fungert (medvirkning og informasjon).

- Det er fortsatt så pass store variasjoner mellom vannregionene, i noen fungerer medvirkningsforaene realtivt godt - i andre er de kun på papiret slik at medvirkning kun skjer gjennom deltakelse i høringene.
- Vi jobber bra med medvirkning. Utfordrende at aktørene spenner over et så voldsomt bredt felt. Alt fra enkeltaktører til store internasjonale selskaper. Tilretteleggingen for deltakelse er derfor ikke tilstrekkelig, men tilgjengelig.
- Jeg syns graden av involvering og kommunikasjon har blitt svakere heller enn sterkere i løpet av den siste planperioden.
- Mye er blitt bedre siden forrige planperiode ang medvirkning.
- Stor variasjon mellom vannregionene i interesseorganisasjoners medvirkningsmulighet. Regional referansegruppe er noen steder et fungerende organ - i andre vannregioner ikke operativ i det hele tatt.
- Noe varierende praksis mellom vannregioner.
- Kan tenkes at man i større grad må få ut informasjon hos lokale lag og foreninger.
- Vannregionmyndigheten ØNSKER nok at alle interessert gis anledning til å delta, men dette fungerer ikke i praksis. Tilbakemeldinger fra kommunene og fra elveeierlag/grunneiere/ildsjeler er at vannforvaltningen som helhet er komplisert og uforståelig. De mange ulike sektormyndighetene gjør det hele meget uoversiktlig. Lokal forankring og deltakelse er derfor vanskelig.
- Når alle ikke blir hørt gir ikke dette et godt nok grunnlag for gode forvaltningsplaner.
- Med økt fokus på involvering og medvirkning tidlig bidrog til at tidsrommet med høring ikke hadde så mye å si.
- Redusert høringsperiode bidrar ikke konstruktivt ift. medvirkning eller involvering fra innbyggere eller øvrige interesserte. Redusert høringsperiode bidrar til økt press på allerede sårbare ansattressurser knyttet til disse planene.
- Tiltaksprogrammene er lange og tunge, uforsettlige dokumenter. Dette både for kommunalt ansatte (saksbehandlere og arealplanleggere, miljørådgivere mm), men ikke minst for mannen i gata. KLARSPRÅK er noe som IKKE praktiseres.
- Regionale forskjeller i hvorvidt aktører aktivt har blitt involvert, f.eks. gjennom referansegruppe. Informasjon i hovedsak tilgjengelig ved høringen, begrenset transparens bla. med eksempel på vesentlig endring i plan etter høring, uten medvirkning fra berørt bransje.
- Hva er frivillighetens rolle? Hvor kan man bidra? Hvor kan man spille inn oppdagede problemer med vassdrag?"
- For vanskelig for allmennheten å delta!
- Og for lite mulighet for å komme med konkrete innspill fra frivilligheten og forstå hele vannforvaltningen.
- Vanskelig for vanlige folk å finne frem til informasjon og kontakter.
- For mye byråkrati og komplisering av forvaltningen. Innspill fra oragnisasjoner drukner.
- Grunneigerane kunne ha vore meir involvert. Forvaltningsplanane er for omfattande og har eit for teknisk innhald til at folk flest kan ta skikkeleg stilling til innhaldet.
- Vanskelig å skape engasjement utenfor fagmiljøet for en regional plan om vannforvaltning.

- Hovedproblemet er som vanlig at staten har dratt igang en prosessen som har blitt alt for omfattende og generert alt for mye grunnlag over alt for lang tid. Det er umulig og få oversikt, umulig og navigere seg gjennom og finne relevant informasjon mm. Selv om man blir bedt om å bidra fra tid til annen tar dette mye tid og man får ikke til å bli med på alt. Når man da senere prøver å få oversikt over hva status er akkurat idag (siden oppstart av dette i 2018?) for sin næring så er dette vanskelig.
- Planer er planer, det viktige er tiltakene som blir gjort. Er mulig med medvirkning men usikker på interessen utenfor myndighetene.
- Når du medvirker er det viktig å bli hørt, og forslag til forbedring taes seriøst. Gode forslag bør da implementeres i plandokumentene og ikke bare kategorisk avvises.
- Kan bli bedre på medvirkning. Trenger økonomisk støtte til å gjennomføre uavhengig av medvirkning av lokalsamfunn.
- Publikum vet veldig lite om vannforvaltning, ut over fisk/ikke-fisk. Burde vært mer kommunikasjon med befolkningen.
- Medvirkning fra lokalsamfunn er sikret gjennom deltakelse av ulike organisasjoner og brukerinteresser i vannområdene, men dette kan alltid bli bedre.
- Svært kompliserte planer og liste over tiltak. Skulle vært gjort en aktiv PR-/kommunikasjonsjobb for å oversette til noe som vanlige folk kan bli engasjert i.
- Under medvirkning fra lokale, er dette noe som ikke skjer hos svært mange vannområder, men der foregår enveis informasjons deling.
- Regional vannforvaltningsplan består fortsatt av "tungleste" dokumenter, dette bidrar etter min mening til at mange av berørte interesser ikke medvirker i prosessen.
- Som tidligere nevnt, vi har ikke har ressurser til å gi uttalelse. Vært svært få møter med koordinator gjennom årene, men vi kunne selvsagt vært mer aktive dersom vi hadde hatt ressurser/tid.
- Må nok mer mobiliserende arbeid til lokal-lokalt enn en generell åpehet for medvirkning.
- Ingen tydelig invit til medvirkning. Lite orientering om hva som sker mellom VRM og kommuner. Industri sur fordi de ikke ble invitert inn.
- Her er jeg enig i mye, men klimatiltak har fått mer midler, mer oppmerksomhet og bedre vilkår for gjennomføring.
- Regulant opplever det vanskelig å være oppdatert på hvilke data som ligger i vann-nett. Vi vet ikke hvor dataene stammer fra, og vet ikke når de blir oppdatert/endret. Det har vært vanskelig å komme i faglig dialog om vurderinger av den enkelte vannforekomst.
- Det er lagt til rette for åpenhet og medvirkning, men på lokalt nivå kan det være vanskelig å sette seg inn i de regionale vannforvaltningsplanene da de er veldig store og omfattende. Det brukes mye fremmedord (f.eks stekt modifiserte vannforekomster, økologisk potensial, vannforekomst med mer) i vannforvaltningen og dette kan hindre forståelse og medvirkning.
- Lett å gå ut med informasjon, men vanskelig å få til konkret medvirkning. God medvirkning krever mindre fora, og med utallige temaer og brukerinteresser er det tidsmessig nesten umulig å få til alle disse gode medvirkningsarenaene.
- Alle kan bli bedre når det gjelder medvirkning og informasjon.
- Alle forvaltningsnivåer har gjort sitt beste, men det er ikke nok ressurser til at "alle berørte interesser" har blitt gitt muligheten til å delta inn i prosessen. Budskapet i planene har et tungt og stort språk, er lange og i liten grad "to the point". Tabeller og figurer er kompliserte, selv vi som jobber med vannforvaltningen til daglig forstår ikke flere av de. Noen av figurene er i høy grad misvisende, og framstiller påvirkninger (som akvakultur) som en liten påvirkning, når de velger å framstille antall påvirkninger, men ikke nevner størrelse på vannforekomst den påvirker.

- Med den bemanning vassregionstyresmakta har, vert det ikkje kapasitet til å legge til rette for medverknad frå andre enn kommunar og styresmakter. Det er mangel på gode eksempelassdrag.
- Vi ble invitert til et møte som het medvirkningsmøte, men det var ikke åpent for spørsmål og innspill.
- Min lille uenighet ovenfor er at vi ikke har lyktes med lokal mobilisering i tilstrekkelig grad. Det blir utfordringen for kommende periode.
- Det er et komplekst fagfelt hvor påvirkningen kommer fra så mange hold, at vrient å se en helhet. Spesielt for frivillige organisasjoner innen friluftsliv.
- Kunne vært flere møtepunkter mellom vannregionen/vannområdemyndighet og interesseorganisasjoner.
- Det bør arbeides på et helt annet nivå både språklig og i forhold til kompleksiteten av planene for å øke forståelse og mulighet for å medvirke.
- Vi kunne sikkert bli enda bedre med tanke på medverknad. Relevante lag og organisasjonar er komme med i prosessane, men kanskje ikkje innbyggerar flest.
- Korona gjorde sitt for at medvirkning lokalt ikke var mulig i samme grad, men likevel er det mye av arbeidet på lokalt nivå som er knyttet opp til en VOK som gjerne har ansvar for 9-15 kommuner, det sier seg selv at en "bred medvirkning fra alle berørte aktører" er urealistisk. det har vært medvirkning, men ikke nært det nivået som vannforskriften og EUs vanndirektiv forespeiler.
- Forankringa av arbeidet i kommunane kune ha vore betre, for eks med politiske vedtak om ambisjonar for gjennomføring av tiltak. Forankringa i referansegrupper i vassregion og vassområde er for det meste gjort i utvalsmøte, kunne vore tettare kontakt med dei enkelte lag og organisasjonar.
- Vannkoordinatorer i vannområdene er svært viktig for at interesseorganisasjoner skal ha noen å komme med sine innspill til. En fast person som er godt kjent i vannområdet (og interessert i sitt område) er avgjørende for god kontakt med ildsjelene ute i distriktet. I vannregion Agder har dette bare vært enkelte vannområder som har egen vannkoordinator.
- Det er fortsatt altfor komplisert for folk flest å medvirke til vannforvaltningsplanene.

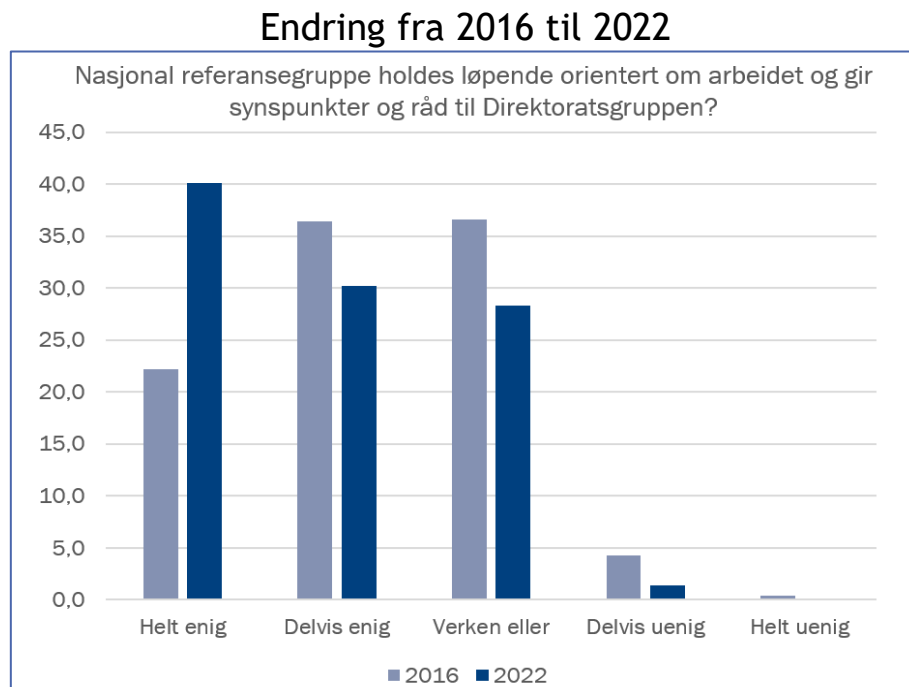
47 Konkrete forslag til forbedringstiltak (medvirkning og informasjon).

- Mere involvering der spesielt frivillige lag og foreninger inviteres til samarbeidsmøter eller seminarer for å bidra med lokalkunnskap eller inviteres til samarbeid for å kunne nå mål i regionale planer
- Formål med og status av vedtatt plan og tiltaksprogram, samt mer konkret informasjon om vassdrag og tiltak i planene nødvendig for å øke relevans for "folk flest"
- Ønsker man faktisk tilbakemelding fra næringslivet er det viktig at man kommer ut med kortfattet og relevant kommunikasjon mot de forskjellige berørte næringer slik som f.eks. akvakultur eller jordbruk. Hva dette betyr i praksis, hvordan det skal håndheves mm. Så kan det gjerne lenkes til mer dyptgående informasjon som man kan lese hvis man føler at dette treffer virksomheten og man trenger å tilegne seg mer informasjon. De fleste små og mellomstore bedrifter har ikke ressurser til å avsette en person til å følge opp dette arbeidet over så mange år for å holde oversikten og kunne komme med innspill når dette etterspørres eller i høringsrunder mm. Man prøvde å få oversikt til å begynne med men siden prosessen har gått så lenge har man rett og slett mistet oversikten.
- Økt medvirkning i vannområdene kan avlaste dette.
- Involvering!
- Bedre medvirkning, og at det brukes mer ressurser både på vannkoordinatorer og tiltak
- Tydeligere medvirkningsprosesser.
- At man ikke får til gode medvirkningsprosesser - det avgjørende her er å ha dedikerte vannområdekoordinatorer som går aktivt inn for kontakt med frivillige og ressurspersoner lokalt. Det må brukes mer ressurser på å aktivt gå inn for å hente inn kompetansen som finnes ute i lokalmiljøene.
- Kapsitetsmangel. Penger - opplæring - bevisstgjøring
- Når/hvis vannforvaltningsplanene kobles mot EUs taksonomi for bærekraftig finans og grønn finansiering er nyansene i formuleringer og definert status/tilstand svært viktig. Dette er av stor betydning for den enkelte regulant, men også for den norske kraftforsyningen. Vannkraft utgjør 90% av norsk kraftforsyning, og dette representerer en helt særegen og unik situasjon i forhold til alle andre land som har implementert "vanndirektivet". Regulanter må derfor ha anledning til faglig gjennomgang av relevante vannforekomster. Videre må de som setter status og skriver rapportene kjenne koblingene til taksonomi, bærekraftsdirektivet slik at presisjonsnivået opprettholdes.
- Forenklet vannforvaltningsplan eller kortversjon. Mer klart språk og mindre fremmedord.
- Holde fokus på medvirkning og informasjon.
- At vannregionmyndigheten satser enda mer på medvirkning.
- Medvirkning kan bli bedre.
- Noen av de frivillige bruker da flere hundre timer i møter ulønnet, de kommer med for dem viktige forslag. Når da ingen av disse forslagene blir båret frem, men bare blir avvist, forsvinner medvirknings lysten. Stort potensiale til forbedringer her.
- Interessegrupper og allmennheten trenger enkel og oversiktlig informasjon om sin rolle i vannforvaltningsarbeidet og hvordan de kan bidra. I stedet for å forsøke involvering på regionalt nivå er vår anbefaling at lokal vannområdekoordinator må bære et stort ansvar for å koble verdifull informasjon og engasjement fra frivillige natur- og friluftsansjoner, og tilpasse denne kunnskapen til vannforvaltningens tekniske arbeid og omvendt. Kontaktinformasjon til vannområdekoordinatorene må derfor være lett tilgjengelig.

- Involvering og forståelse fra lokalsamfunn viktig. Fokus på vannforekomsten nærmest, ikke drikkevannskilden til noen andre.
- Fortsatt og videreutviklet informasjon og kommunikasjon ut.
- I medvirkningsprosessen må det komme tydeligere fram hvordan våre representanter og interesserte ressurspersoner kan bidra, og hva som ønskes av organisasjonene.
 - Hva ønsker vannregionen innspill på?
 - Hvordan kan man best engasjere de som sitter med lokalkunnskapen?
 - Hvordan kan vi bidra og medvirke i arbeidet på de temaene og sakene som er viktige for oss?
 - Hvordan legge til rette for at foreningene skal finne ut hvordan og når de kan medvirke for å bidra i arbeidet for sine interesser. Kan organisasjonene selv legge inn egen dokumentasjon og kunnskap på vann-nett.no?
- Vi ønsker at det skal bli enklere også for “vanlige folk” å registrere inngrep som påvirker vannmiljøet. Medlemmer i våre organisasjoner er ofte ute og oppdager fort nye inngrep/påvirkninger i tillegg til at mange sitter på mye kunnskap og kan se forandring over tid. Denne informasjonen bør de få mulighet til å registrere i en database, eksempelvis lignende Artsobservasjoner. En slik kunnskapsdugnad bidrar både med data til overvåkingen og kan være med på å øke engasjementet for vannforvaltning hos allmennheten. Data fra folkeforskning vil alltid måtte kvalitetssikres, men det er allikevel en veldig billig måte for forvaltningen å få inn mye mer data enn den noensinne ville kunne fremskaffe selv. Det finnes allerede gode løsninger man kan ta i bruk for å registrere tiltak/inngrep direkte i digitale kart. Se for eksempel Kartverket og Fiskeridirektoratet. Det bør stilles et minstekrav til dataene som registreres, som inkluderer hva som ble observert hvor (sted og utstrekning), dato for observasjon og for eksempel mengdestørrelse (enkeltforekomst, hundretalls eksemplarer, tusenvis).
- Gudbrandsdal Sportsfiskeforening engasjerer seg i vannforvaltningen, men det er tungt og obbe og være tiltakshaver for tiltak da dette gjøres på fritiden. Kanskje burde tiltak i større grad skje i regi av statsforvalter/fylkeskommuner i samarbeid med NVE der kommuner inviteres til samarbeid? Det gir stor verdiskapning i arbeidet med å bedre den økologiske tilstanden, feks hos lokale entreprenørselskap. Kommuner bør også se en verdi av den type tiltak sammen med god økologisk tilstand i vann og elver.

Del H – Nasjonal referansegruppe

48 Hvor enig eller uenig er du i at Nasjonal referansegruppe holdes løpende orientert om arbeidet og gir synspunkter og råd til Direktorsgruppen?



Dette oppsummerer 48.1 - 48.3.

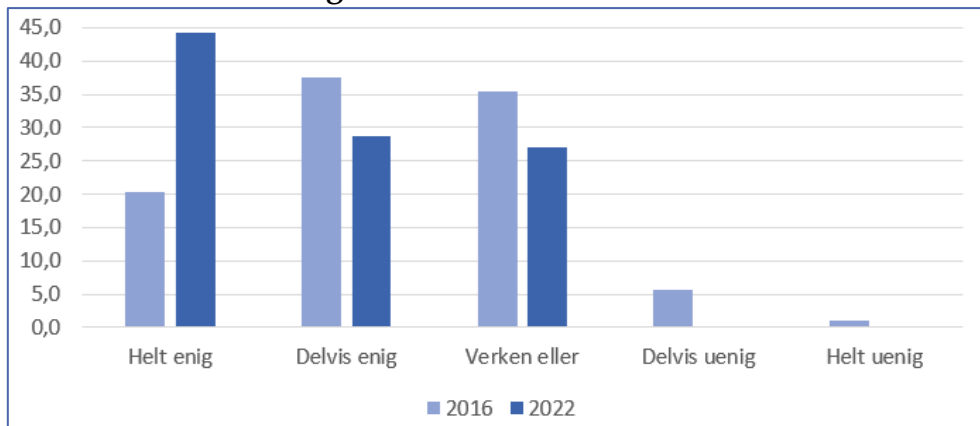
Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er mest enige i (68,9 %).

Endringen fra 2016 til 2022 er blant temaene med mest forbedring (25,0 %).

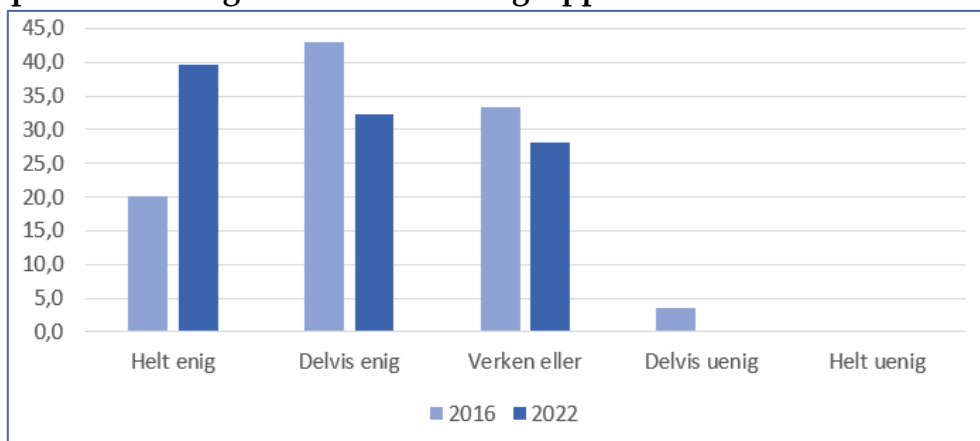
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
48.1	Nasjonal referansegruppe gir synspunkter og råd til Direktorsgruppen i arbeidet med å gjennomføre vanndirektivet og vannforskriften i Norge	72,9
48.2	Nasjonal referansegruppe bidrar med synspunkter på temaer og problemstillinger som Direktorsgruppen ønsker å få drøftet	71,8
48.3	Nasjonal referansegruppe holdes løpende informert om arbeidet	62,2

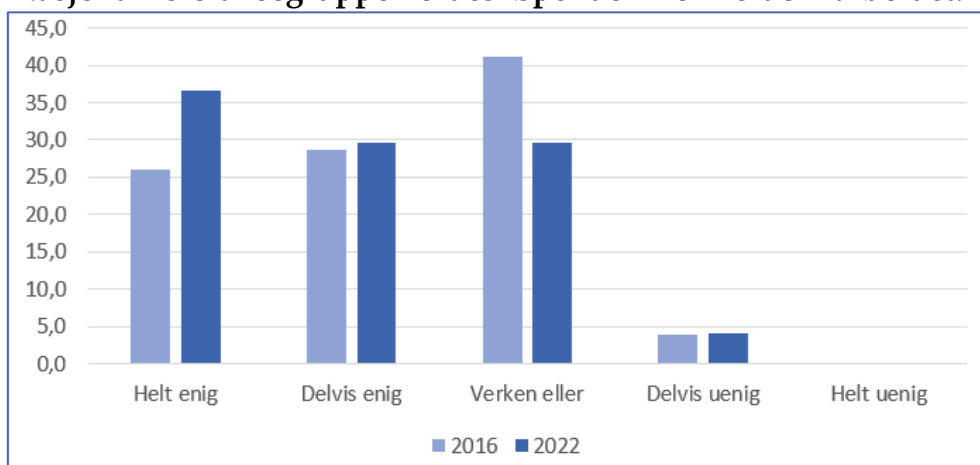
**48.1 Nasjonal referansegruppe gir synspunkter og råd til
Direktoratsgruppen i arbeidet med å gjennomføre vanndirektivet og
vannforskriften i Norge.**



**48.2 Nasjonal referansegruppe bidrar med synspunkter på temaer og
problemstillinger som Direktoratgruppen ønsker å få drøftet.**



48.3 Nasjonal referansegruppe holdes løpende informert om arbeidet.



49 Utdypende kommentarer til hva som har fungert eller ikke har fungert (Nasjonal referansegruppe).

- Referansegruppen er relativt smal, men talefør. Framstår veldig snever i uttalelsene mange ganger, bidrag blir veldig konsentrerte mot enkelttemaer. Dette er det viktig å belyse, men krevende å besvare i mange tilfeller.
- Man har ikke mottatt informasjon fra Nasjonal referansegruppe det man kan se.
- Skriver 'verken elle' på bortimot alt, da jeg personlig ikke har merket noe til det som spørres om.....
- Jeg har lite kunnskap om nasjonal referansegruppe.
- Dette er vel heller ikke noe å spørre om i en evaluering. Det er et faktum at NRG gir synspunkter og råd - spm 1 og 2. Og NRG blir jevnlig informert - sikkert ikke om alt, men dog.

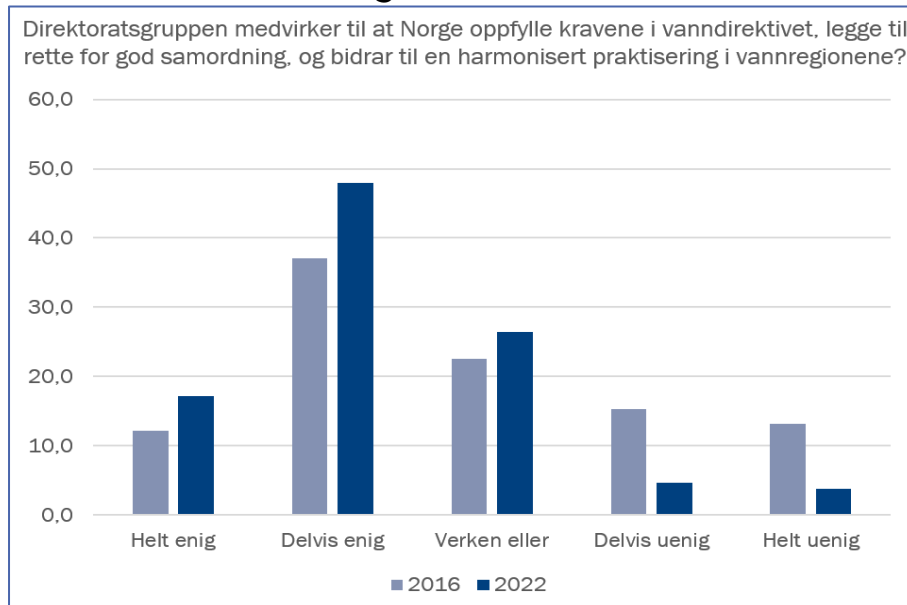
50 Konkrete forslag til forbedringstiltak (Nasjonal referansegruppe).

- Tenke inndeling i flere grupper, f.eks. bransjeorganisasjoner og frivillige organisasjoner.
- Ligger informasjon utgående fra Nasjonal referansegruppe tilgjengelig noe sted? Kan det linkes inn fra deres side?

Del I – Direktoratsgruppen for vannforvaltning

51 Hvor enig eller uenig er du i at Direktoratsgruppen medvirker til at Norge oppfylle kravene i vanndirektivet, legge til rette for god samordning, og bidrar til en harmonisert praktisering i vannregionene?

Endring fra 2016 til 2022



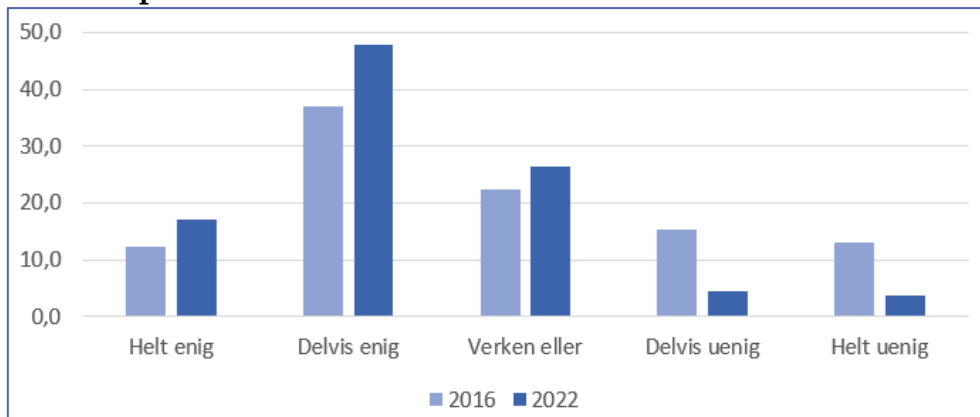
Dette oppsummerer 51.1 - 51.5.

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er middels enige i (56,7 %). Endringen fra 2016 til 2022 er blant temaene med mest forbedring (+35,8 %).

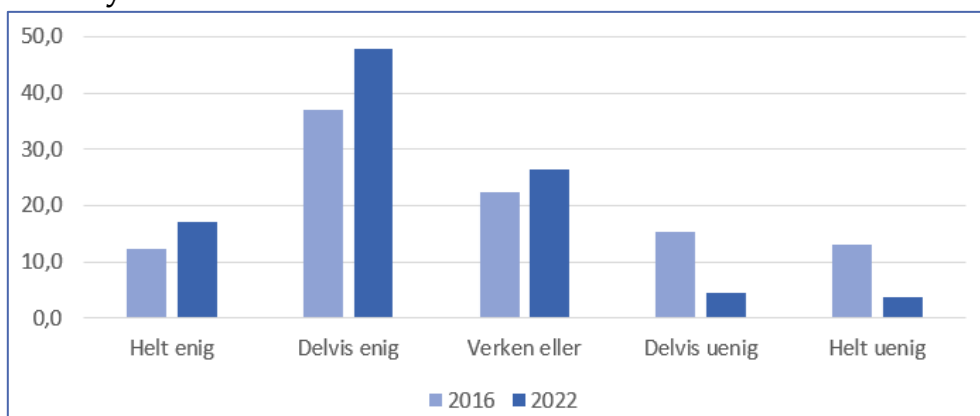
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
51.3	Direktoratsgruppen bidrar til kompetanseutvikling og erfaringsutveksling	71,0
51.2	Direktoratsgruppen sikrer at det utvikles nødvendig veiledning og verktøy for arbeidet	69,9
51.1	Direktoratsgruppen legger til rette for en helhetlig vannforvaltning som er samordnet på tvers av sektorer, og som er systematisk og kunnskapsbasert	69,0
51.4	Direktoratsgruppen bidrar til samordning i vannregionutvalg og i vannforvaltningsarbeidet lokalt	39,6
51.5	Direktoratsgruppen bidrar til involvering og medvirkning for alle interessenter på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå	34,0

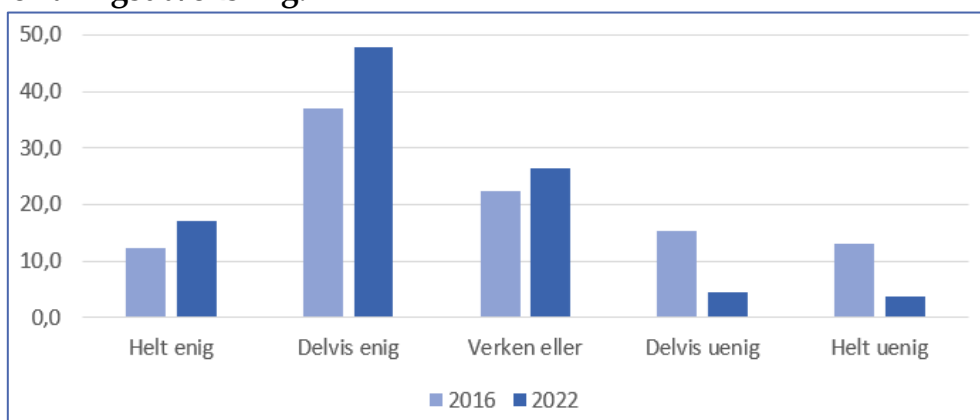
51.1 Direktoratgruppen legger til rette for en helhetlig vannforvaltning som er samordnet på tvers av sektorer, og som er systematisk og kunnskapsbasert.



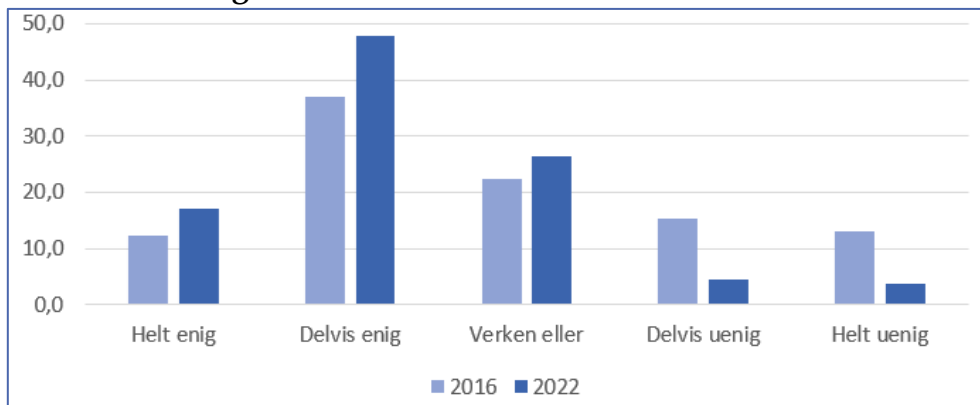
51.2 Direktoratgruppen sikrer at det utvikles nødvendig veiledning og verktøy for arbeidet.



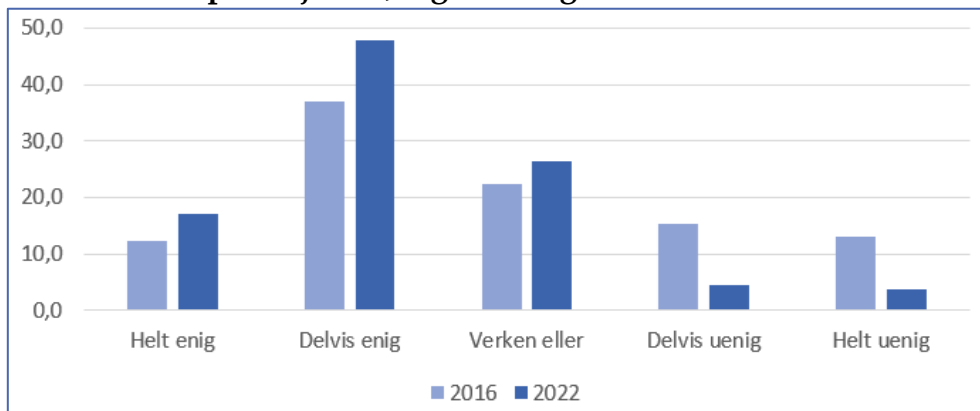
51.3 Direktoratgruppen bidrar til kompetanseutvikling og erfaringsutveksling.



51.4 Direktoratgruppen bidrar til samordning i vannregionutvalg og i vannforvaltningsarbeidet lokalt.



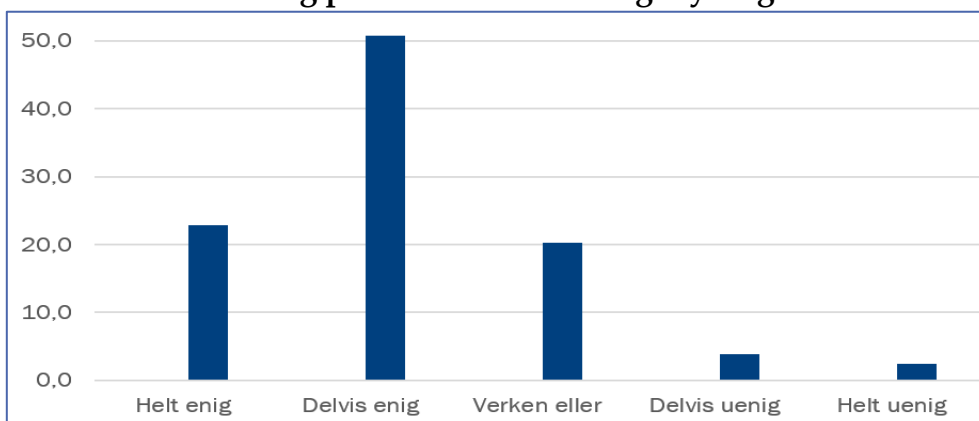
51.5 Direktoratgruppen bidrar til involvering og medvirkning for alle interessenter på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå.



Del I – Direktoratsgruppen for vannforvaltning

Hvor enig eller uenig er du i at Direktoratets arbeid med tilrådingen til departementsgodkjenning (§ 29) har bidratt til et nasjonalt helhetsblikk, styrket involveringen av statlige myndigheter, og bidratt til bedre samordning på tvers av sektorer og myndighetsnivåer?

51.6 Direktoratets arbeid med tilrådingen til departementsgodkjenningen (§ 29) har bidratt til et nasjonalt helhetsblikk, styrket involveringen av statlige myndigheter, og bidratt til bedre samordning på tvers av sektorer og myndighetsnivåer.



Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er mest enige i (67,4 %).

Spørsmålet ble ikke stilt i 2016.

For det konkrete underspørsmålet er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
51.6	Direktoratsgruppens arbeid med tilrådingen til departementsgodkjenning (§ 29) har bidratt til et nasjonalt helhetsblikk, styrket involveringen av statlige myndigheter, og bidratt til bedre samordning på tvers av sektorer og myndighetsnivåer?	69,0

52 Utdypende kommentarer til hva som har fungert eller ikke har fungert (Direktoratsgruppen).

- Vi har stor respekt for måten det er rigget direktoratsgrupper på. Vi opplever dette som et velfungerende grep.
- Direktoratene er styrt av departementene. Føringerne fra departementene til direktoratsgruppen bør komme tydeligere frem i videre arbeid. Det er vanskelig å vite hva departementene egentlig vil og om hvor samordnet de er.
- Godt orientert, engasjert på egen sektors vegne, men vi savner en tydelig aksept for at miljømål og vannforvaltningsplanene er styrende. Dette medfører uklar innsats mht. utvikling og utveksling.
- I og med at det er varslet om redusert finansiering av vannforvaltningen i Statsbudsjettet, er det noe som ikke er kommunisert riktig.
- Forbedringspotensiale når det gjelder å koordinere vannregionmyndighetene enda mer. Ser at de legger opp prosessen på ulike måter, og med ulikt ambisjonsnivå.
- Prosessen med utarbeidelse av planene har vært svært tidskrevende, med mange og lange møter. Som sektormyndighet har det vært litt uklart akkurat hva forventningen på eget forvaltningsområde, samtidig som mange diskusjoner er noe perifere.
- Vet ikke rubrikken er brukt da Direktoratsgruppen oppleves som "noe lukket" eller vanskelig å følge. Samtidig antas at de gjør en god jobb med tvingende nødvendig samhandling og at møteplassen er nødvendig. Kunne nok krysset Delvis enig, men det blir kun synsing.
- Lite info om hva de har gjort, tenkt eller bestemt.
- Her er jeg sikkert enig i det meste, men for å være ærlig så vet jeg for lite om hva som foregår i direktoratsgruppen og hvordan de påvirker og involverer.
- Direktoratsgruppen må få landbruksdirektoratet til å få informasjon om vannforskriften ut til kommunene og landbruksgrupper. Vi som jobber med miljø og vann kan stå og messe, men når alt kommer til alt, så er landbruksansvarlige i kommunene interessert i å hjelpe bonden med produksjon, og de bryr seg ikke mer enn at så lenge minimumskravene for kantsone er oppfylt er de landbruksansvarlige fornøyde.
- For mange skjulte agendaer i f.eks. Miljødirektoratet. Er det ikke departementene som bestemmer? Grenseløst problematisk at direktoratsgruppen jobber med (nye) omprioriteringer som en del av godkjenningsprosessen uten noen former for høring. De er heller ikke stort bedre i å gjøre nytte-kost vurderinger enn det som gjøres i vannregionene. Skremmende...
- Har ikke merket så mye til direktoratsgruppa.

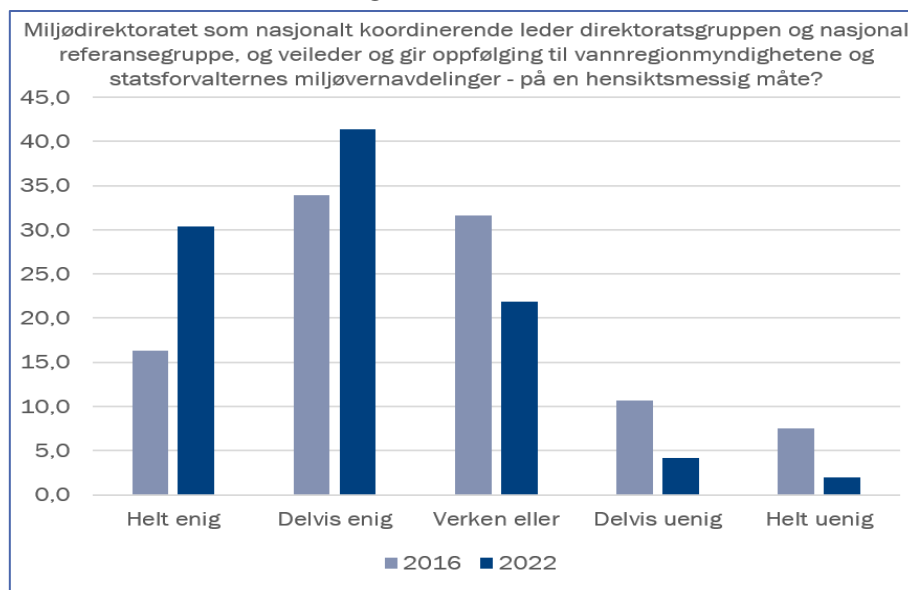
53 Konkrete forslag til forbedringstiltak (Direktoratsgruppen).

- Info flyt.
- Nasjonale føringer og prioriteringer må gjøres før planene settes i gang!
- Fint at også kommunene nå har representanter i direktoratsgruppa.
- Informasjonsarbeid om vannforskriften, verdien av flersjiktet kantsone og vern av vassdrag bør komme fra alle direktorater. Få informasjonen ut til landbruksrådgivere, byggesakskontorer, arealplanleggere m.m. Sånn som det er nå prioriteres eget oppdrag/lovverk først og vann i andre rekke. Det må en massiv holdningsendring til der vann flyttes først i alle saker. (Og det må komme fra landbruksdirektoratet for eksempel). Dette sikrer eierskap, kompetanseheving og forståelse hos saksbehandlerne.
- Direktoratsgruppen må få landbruksdirektoratet til å få informasjon om vannforskriften ut til kommunene og landbruksgrupper. Vi som jobber med miljø og vann kan stå og messe, men når alt kommer til alt, så er landbruksansvarlige i kommunene interessert i å hjelpe bonden med produksjon, og de bryr seg ikke mer enn at så lenge minimumskravene for kantsone er oppfylt er de landbruksansvarlige fornøyde.
- Involver lokalt nivå.

Del J – Miljødirektoratet som koordinerende

54 Hvor enig eller uenig er du i at Miljødirektoratet som nasjonalt koordinerende leder direktoratsgruppen og nasjonal referansegruppe, og veileder og gir oppfølging til vannregionmyndighetene og statsforvalternes miljøvernnavdelinger - på en hensiktsmessig måte?

Endring fra 2016 til 2022



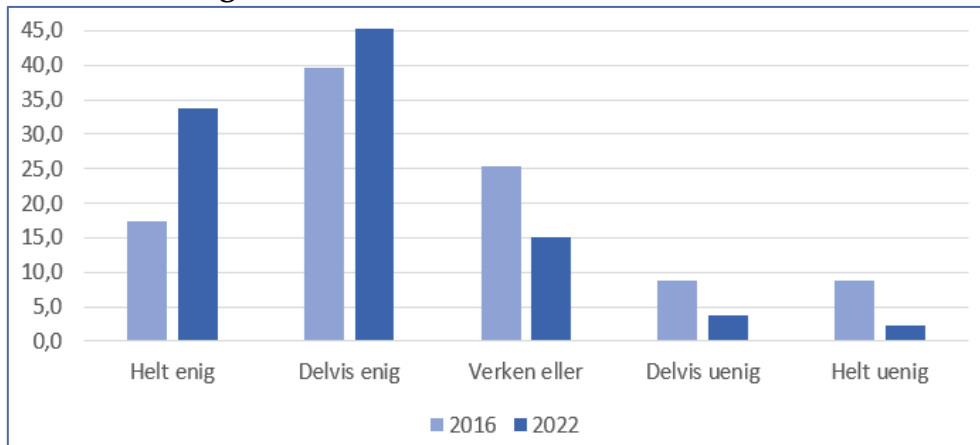
Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest mest enige i (65,7 %).

Endringen fra 2016 til 2022 er blant temaene med mest forbedring (+33,7 %).

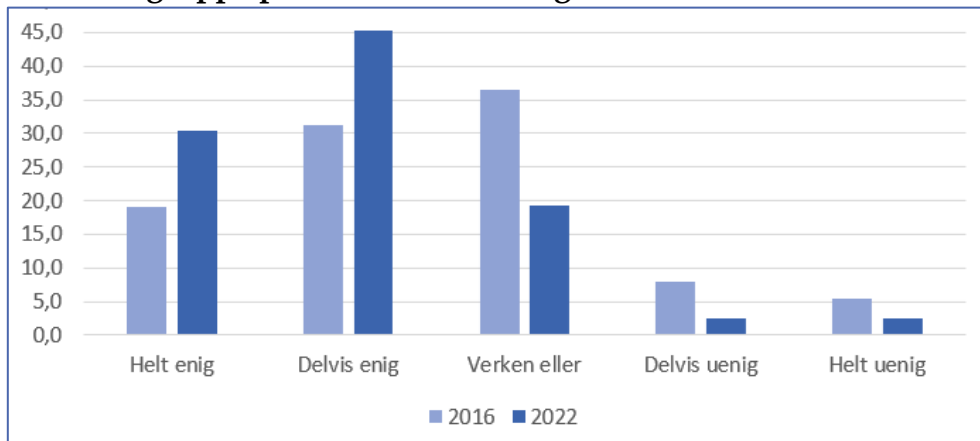
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
54.1	Miljødirektoratet koordinerer arbeidet på direktoratsnivå på en hensiktsmessig måte	72,9
54.3	Miljødirektoratet har en konstruktiv dialog med sektorene i Direktoratsgruppen	72,7
54.2	Miljødirektoratet leder Direktoratsgruppen og Nasjonal referansegruppe på en hensiktsmessig måte	70,4
54.4	Miljødirektoratet har en konstruktiv dialog med organisasjonene i Nasjonal referansegruppe	63,4
54.5	Miljødirektoratet veileder tydelig, og har god oppfølging	58,9
54.6	Miljødirektoratet skiller rollen som nasjonalt koordinerende og rollen som fagdirektorat på en ryddig måte	55,5

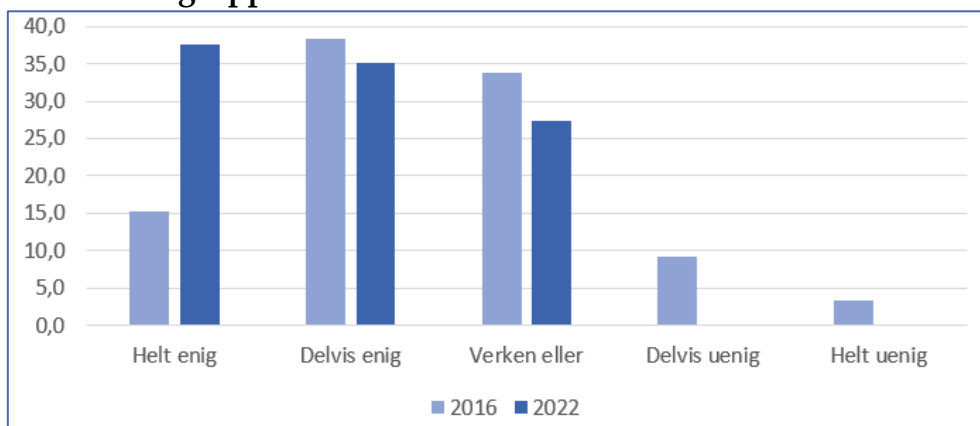
54.1 Miljødirektoratet koordinerer arbeidet på direktoratsnivå på en hensiktsmessig måte.



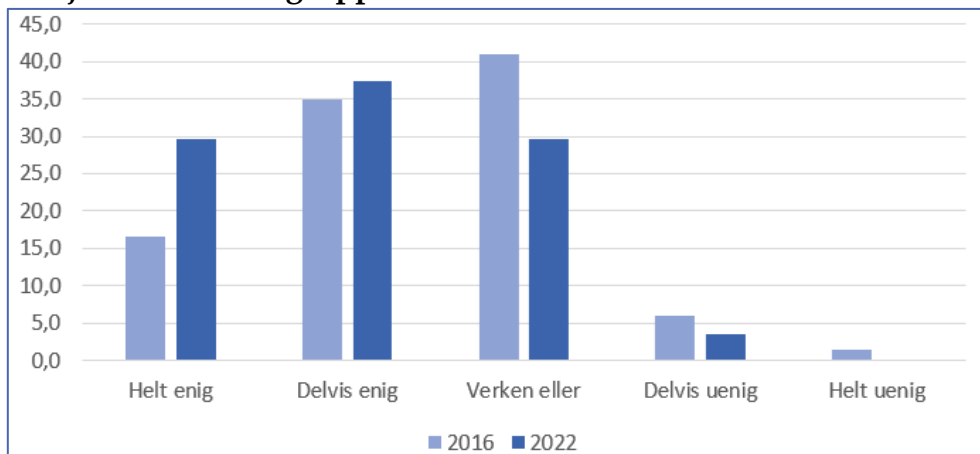
54.2 Miljødirektoratet leder Direktoratsgruppen og Nasjonal referansegruppe på en hensiktsmessig måte.



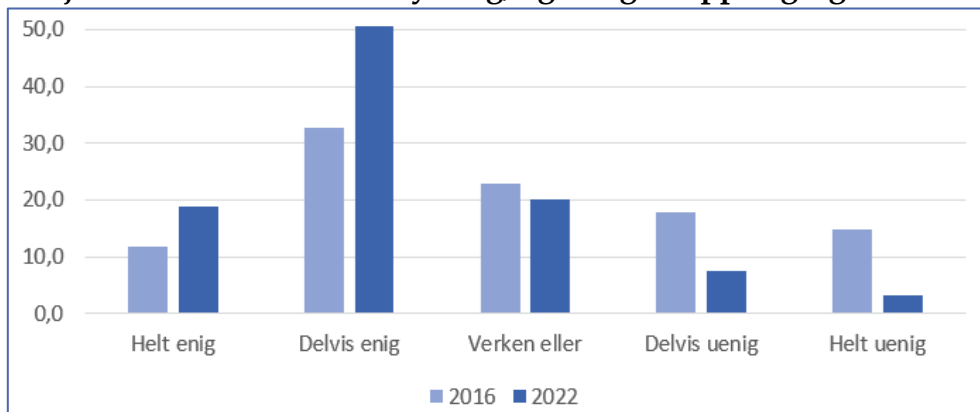
54.3 Miljødirektoratet har en konstruktiv dialog med sektorene i Direktoratsgruppen.



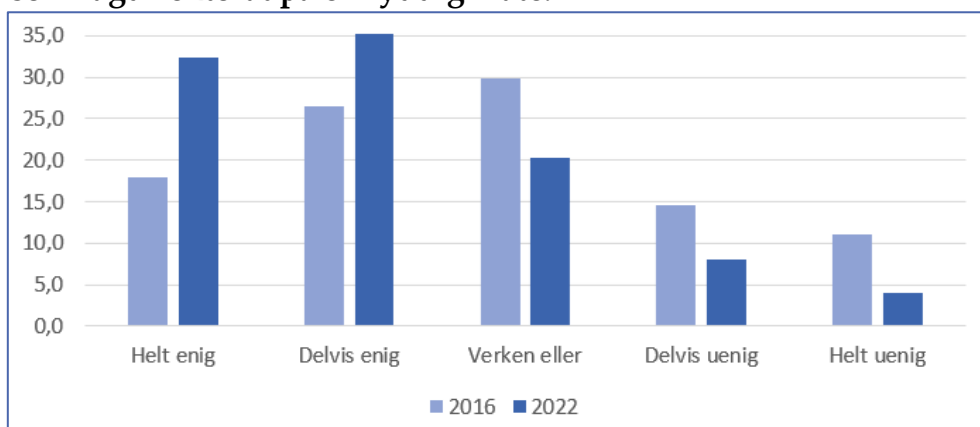
54.4 Miljødirektoratet har en konstruktiv dialog med organisasjonene i Nasjonal referansegruppe.



54.5 Miljødirektoratet veileder tydelig, og har god oppfølging.



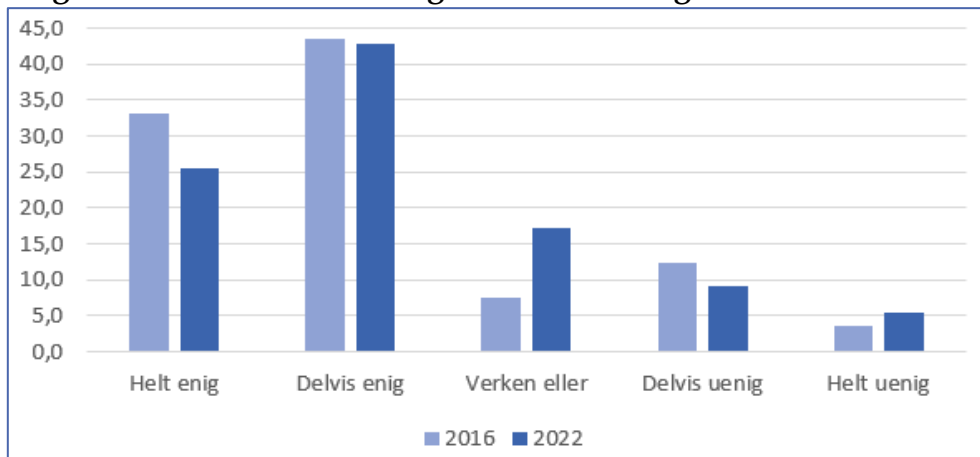
54.6 Miljødirektoratet skiller rollen som nasjonalt koordinerende og rollen som fagdirektorat på en ryddig måte.



Del J – Miljødirektoratet som koordinerende

Hvor enig eller uenig er du i at Miljødirektoratet driver direktoratenes felles vannportal (vannportalen.no) på en hensiktsmessig måte, som gjør det enkelt å følge med i arbeidet helhetlig vannforvaltning?

54.7 Miljødirektoratet driver direktoratenes felles vannportal (vannportalen.no) på en hensiktsmessig måte, som gjør det enkelt å følge med i arbeidet helhetlig vannforvaltning.



Spørsmålet er noe justert fra 2016, men samme hovedinnhold og kan derfor sammenliknes.

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest minst enige i (53,6 %).

Endringen fra 2016 til 2022 er en forringelse (-7,0 %).

For det konkrete underspørsmålet er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
54.7	Miljødirektoratet driver direktoratenes felles vannportal (vannportalen.no) på en hensiktsmessig måte, som gjør det enkelt å følge med i arbeidet helhetlig vannforvaltning.	53,6

55 Utdypende kommentarer til hva som har fungert eller ikke har fungert (Miljødirektoratet som koordinerende).

- Synes Miljødirektoratet gjør en god jobb. ☺ Har ett inntrykk av at det gjøres en bra jobb på overordnet nivå men att det er lite fokus på dette lokalt.
- Lite kjennskap til koordinasjonsrollen til Miljødirektoratet. Men god informasjon på nettsidene.
- Møtene i direktoratsgruppen har blitt mer strukturerte og konstruktive gjennom god saksforberedelse og aktiv deltakelse fra medlemmene.
- Det er helt tydelig at Mdir har altfor lite ressurser til arbeidet. De kan blant annet ikke delta i regionale temagrupper eller lignende. Verken som sektormyndighet eller som koordinerende nivå. Det savnes også mer veiledende materiell, både på vann-nett og på andre tema. Når det gjelder veiledning til vann-nett har vi blitt bedt om å føre egen protokoll over informasjon som gis, fordi det ikke finnes ressurser til å legge dette på et samlet sted. Veldig uheldig for nye i arbeidet, på alle nivåer.
- Fungerer i hovedsak godt, har lang erfaring og høy kompetanse. Bra ressurser, kan godt koble seg tettere og bredere på vannregionmyndighetene gjennom f.eks. halvårlige statusmøter e.l., gjerne pr. region. Fanges av at de gode dialogene ofte ikke leder til tydelige resultater hos direktoratene. Sterkt sektorisert forvaltning.
- Jfr tidligere innspill , tror jeg at for mye av diskusjonen og avklaringer blir for generell
- Kunne kanskje utfordret andre næringsrettede direktorater mer.
- Prosessene er svært arbeidskrevende. Bør se om forenkling og målretting av arbeidet og møtevirksomheten er mulig.
- Miljødirektoratet har store ressurser inn i arbeidet i forhold til andre etater som ikke har samme ressursene. Forventningene og kravet til sektorene blir for store i forhold til hva sektorene får ut av arbeidet. Sektorene må registrere og rapportere til Miljødirektoratet i tillegg til samme rapportering internt hos sektoren. Alt for ressurskrevende i forhold til hva vi får tilbake. Arbeidet og tiltakene i min sektor ville bli gjort på samme måte uavhengig av vannforskriften og ligger allerede i sektorregelverket.
- Miljødirektoratet har ikke vist seg som en fremtredende aktør i arbeidet. Det har føltes distansert og vanskelig å gi tilbakemeldinger, uklart hvor man skal snu seg for konkret rådgivning i aktuelle saker. Dårlig oppfølging. Ja det finnes generelle veiledere men når det er snakk om konkrete saker blir kommunene ofte bare henvist til veiledere og generelle lovverk. Vannportalen er altfor lite oppdatert.
- Vannportalen er nyttig og som regel oppdatert.
- Både vannportalen og Vann-Nett har store forbedringspotensialer.
- Det er forbedringspot i vannportalen, både ang hvordan den brukes og oppdatert kunnskapsgrunnlag
- Noe forvirrende å ha både vannportalen og vann-nett portal. Og hvorfor "sammen om vannet" som egen nettside?
- Hvordan skal vi som ikke jobber i Mdir eller deltar i Direktoratsgruppen kunne mene noe om "Miljødirektoratet har en konstruktiv dialog med sektorene i Direktoratsgruppen".

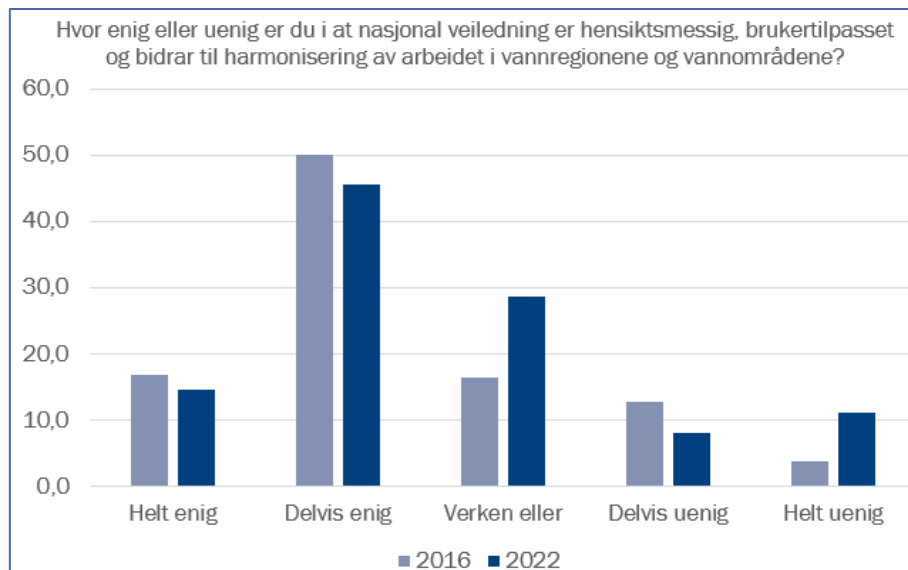
56 Konkrete forslag til forbedringstiltak (Miljødirektoratet som koordinerende).

- Gi Mdir mer ressurser i form av flere ansatte.
- Miljødirektoratet kunne sikkert med fordel besøkt flere kommuner for å bli oppdatert på hva som blir gjort (og ikke gjort) lokalt.
- Vurder regelmessige møter med hver vannregion.
- Konkrete mål og forventninger må i større grad diskuteres direkte med den enkelte fagetat, både innledningsvis og underveis. Det hadde lagt til rette for mer fruktbare diskussjoner også i plenum.
- Tett oppfølging og forventningsavklaring fra Miljødirektoratet overfor vannregionmyndighetene er nødvendig.
- Vannregionmyndigheter bør få tettere oppfølging og veiledning fra Miljødirektoratet.
- Miljødirektoratet bør være sektorovergripende, i den forstand at de gir rammer som de ulike næringsrettede direktoratene må holde seg innenfor, for å sikre samfunnsmessig, økologisk bærekraft. Miljødirektoratet må i større grad ta selvstendige avgjørelser og synliggjøre eventuelle uenigheter med andre direktorater, fortrinnsvis begrunnede.
- Miljødirektoratet må være proaktive, gå inn i saksbehandlingen i vanskelige saker (gruveforurensning, store utbyggingsprosjekter osv) og hjelpe kommunene, både veilede men også være en aktiv part i arbeidet.

Del K – Veiledning og verktøy

57 Hvor enig eller uenig er du i at nasjonal veiledning er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene?

Endring fra 2016 til 2022



Merk: I 2016 ble det stilt to mer overordnede spørsmål om veiledning til henholdsvis planprosess og tiltaksprogram, mens det i 2022 ble stilt 14 spesifikke spørsmål. Veiledningen var i stor grad fornyet / oppdatert.

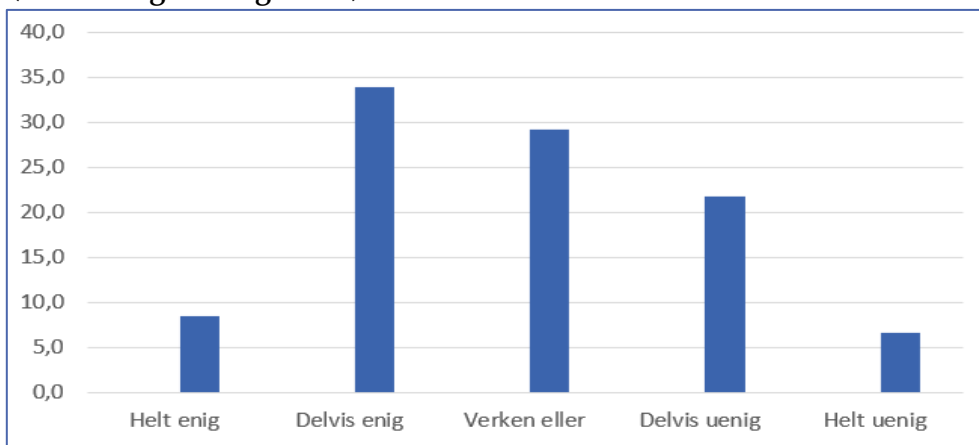
Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest minst enige i (49,2 %).

Spørsmålene ble ikke stilt i 2016.

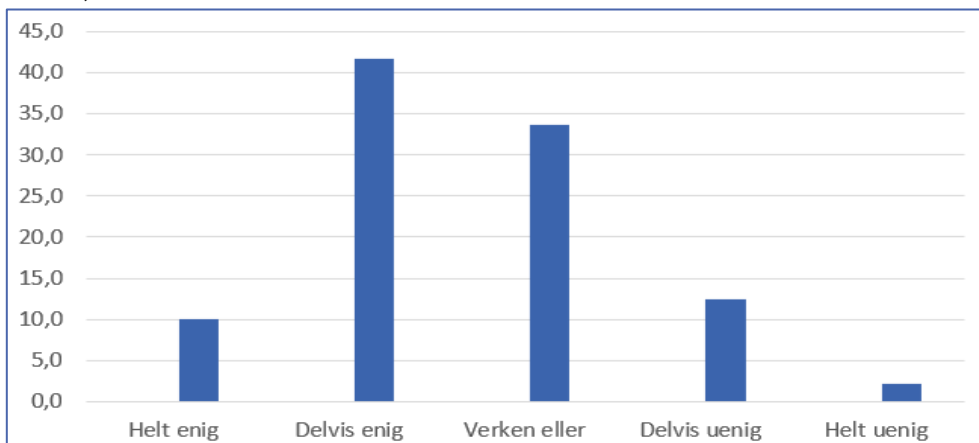
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
57.12	Veileder om virkemidler og tiltak i vannforvaltningen (Direktoratsgruppen) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	68,9
57.11	Mal for oppdatert tiltaksprogram (Miljødirektoratet m.fl. 2020) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	63,8
57.3	Mal for planprogram (Miljødirektoratet m.fl. 2018) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	63,2
57.4	Mal for hovedutfordringer (Miljødirektoratet m.fl. 2018) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	63,0
57.6	Veileder om miljømål i regionale vannforvaltningsplaner (Direktoratsgruppen, 2020) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	61,8
57.14	Veileder om vannmiljø i arealplanlegging (Miljødirektoratet) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	61,2
57.13	Eksempelsamling for utarbeidelse av kostnadsanslag (Direktoratsgruppen) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	54,7
57.5	Mal for oppdatert vannforvaltningsplan (Miljødirektoratet m.fl. 2020) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	47,1
57.9	Veiledningsnotat om strategisk konsekvensutredning av vannforvaltningsplaner (Miljødirektoratet 2019) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	47,0
57.8	Veileder til vannforskriften § 12 (Klima- og miljødepartementet) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	40,0
57.10	Veiledningsnotat: Klimaendringer og klimatilpasning (Miljødirektoratet 2019) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	40,0
57.2	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 er forholdet mellom de miljøfaglige formkravene (maler, tabeller, kart) og den regionale planleggingen (politikk, prioriteringer) gjort mer tydelig (forbedringsforslag nr. 11).	37,0
57.7	Veileder om sterkt modifiserte vannforekomster (Klima- og miljødepartementet) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	27,9
57.1	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har veiledningen kommet i god tid, og blitt fulgt opp med seminarer/kurs/opplæring slik at den er lagt til grunn for planprosessen (forbedringsforslag nr. 11).	14,0

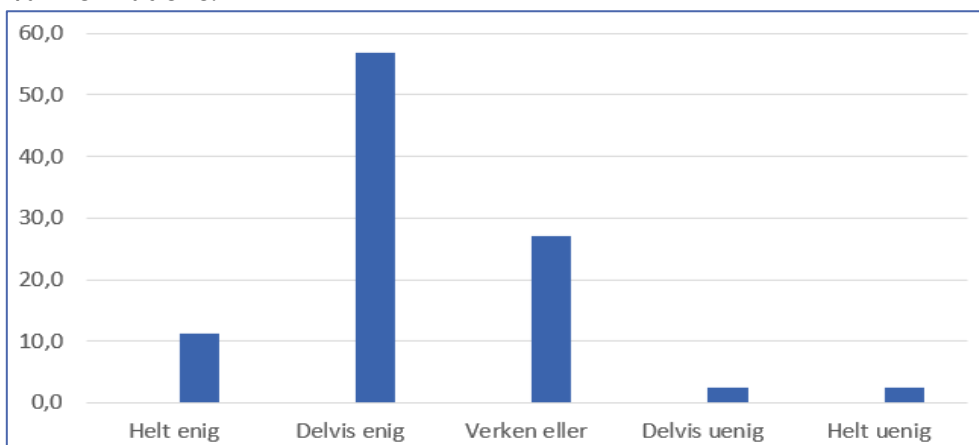
- 57.1 I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har veiledningen kommet i god tid, og blitt fulgt opp med seminarer/kurs/opplæring slik at den er lagt til grunn for planprosessen (forbedringsforslag nr. 11).**



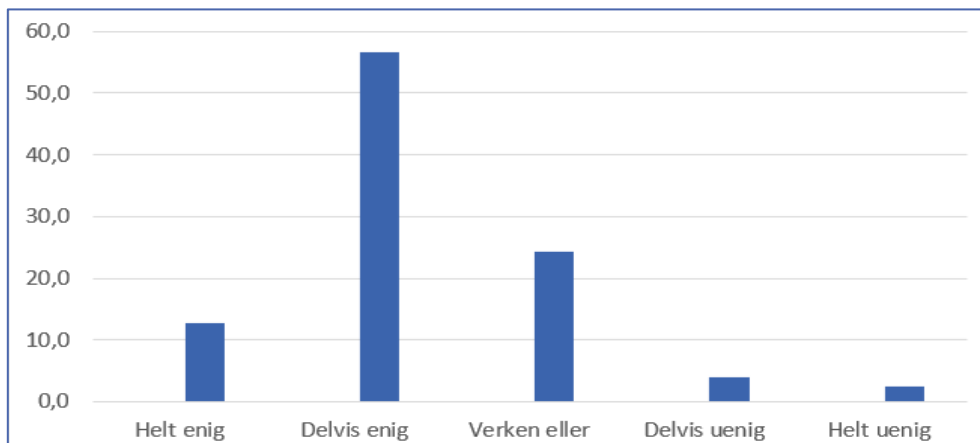
- 57.2 I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 er forholdet mellom de miljøfaglige formkravene (maler, tabeller, kart) og den regionale planleggingen (politikk, prioriteringer) gjort mer tydelig (forbedringsforslag nr. 11).**



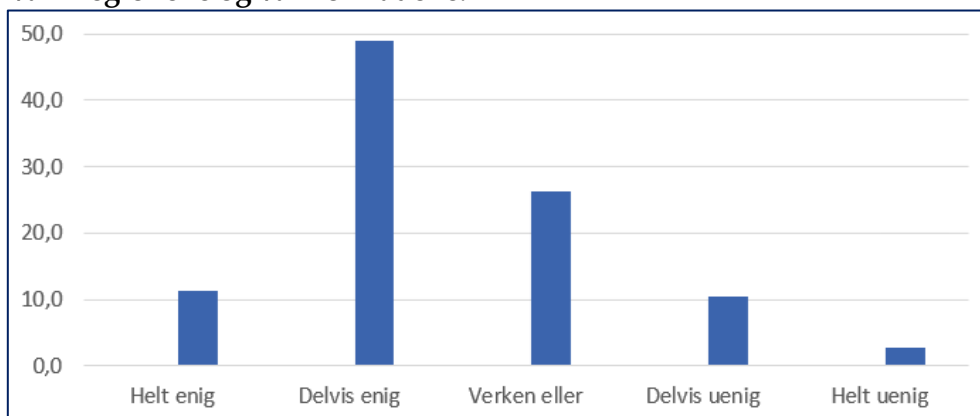
- 57.3 Mal for planprogram (Miljødirektoratet m.fl. 2018) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.**



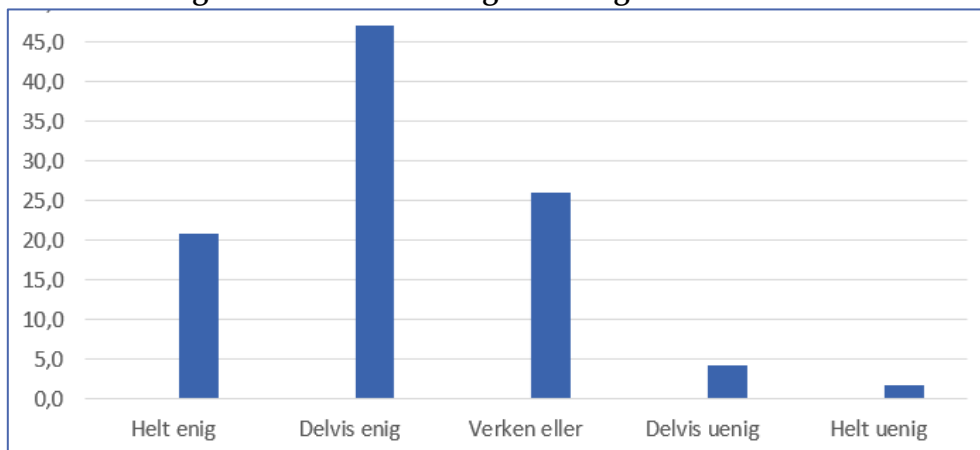
- 57.4 Mal for hovedutfordringer (Miljødirektoratet m.fl. 2018) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.



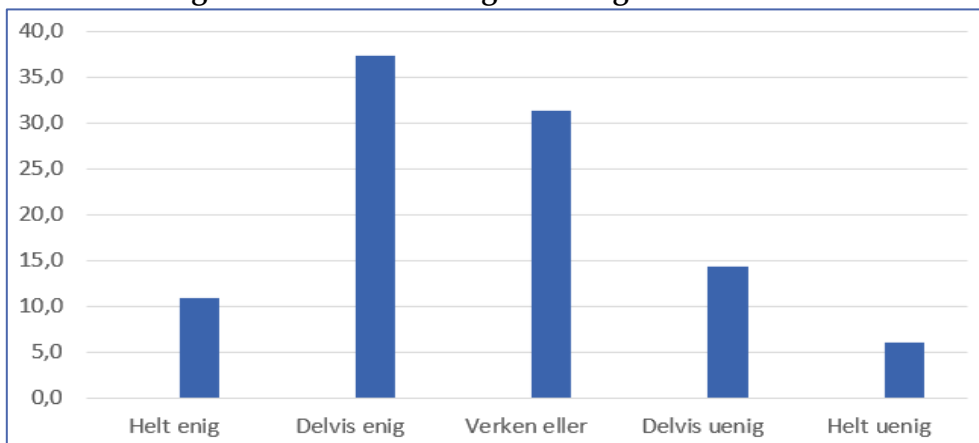
- 57.5 Mal for oppdatert vannforvaltningsplan (Miljødirektoratet m.fl. 2020) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.



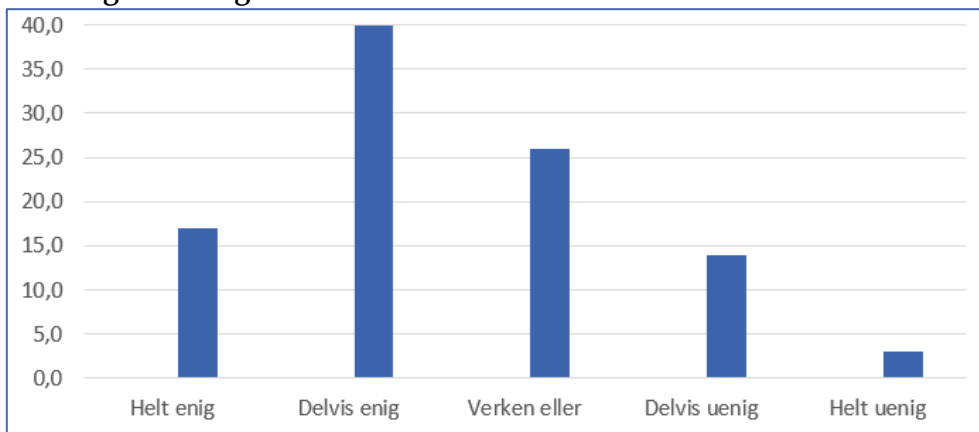
- 57.6 Veileder om miljømål i regionale vannforvaltningsplaner (Direktoratsgruppen, 2020) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.



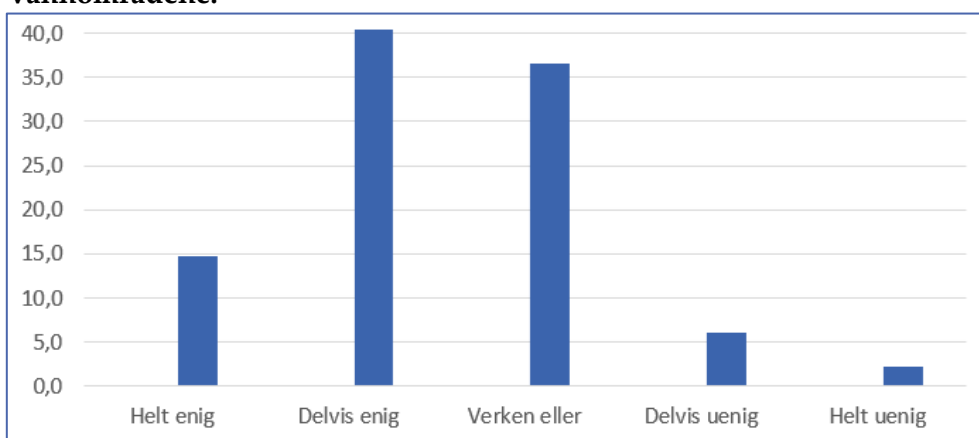
- 57.7 Veileder om sterkt modifiserte vannforekomster (Klima- og miljødepartementet) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.**



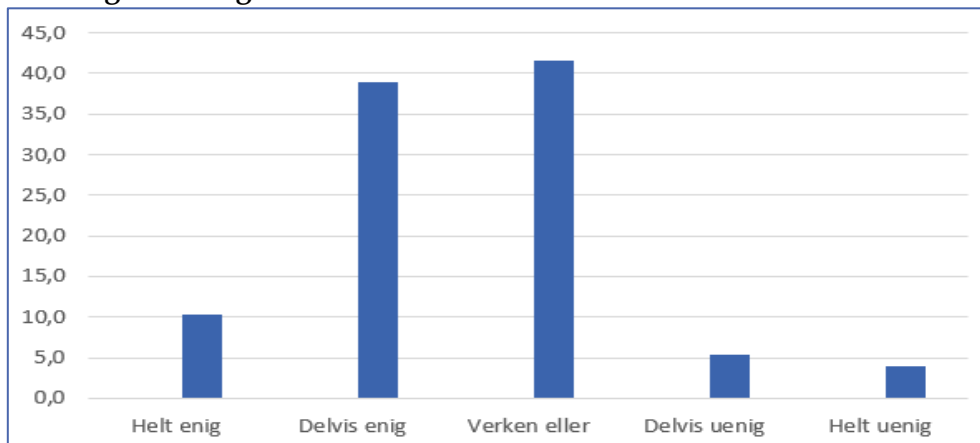
- 57.8 Veileder til vannforskriften § 12 (Klima- og miljødepartementet) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.**



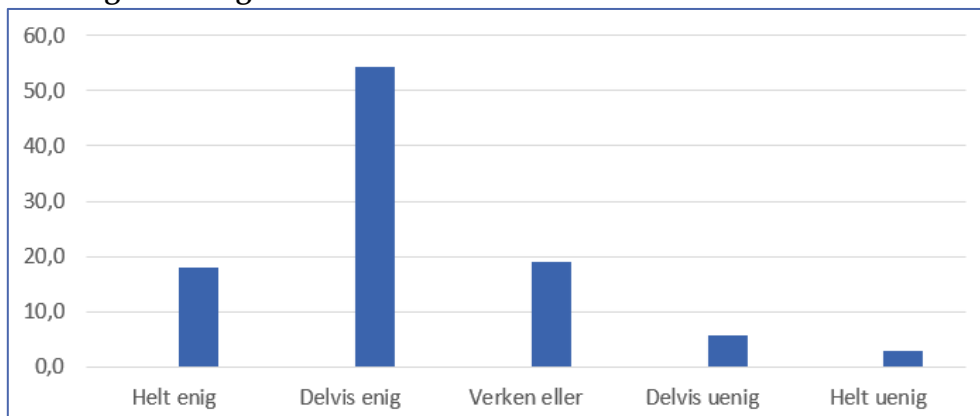
- 57.9 Veiledningsnotat om strategisk konsekvensutredning av vannforvaltningsplaner (Miljødirektoratet 2019) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.**



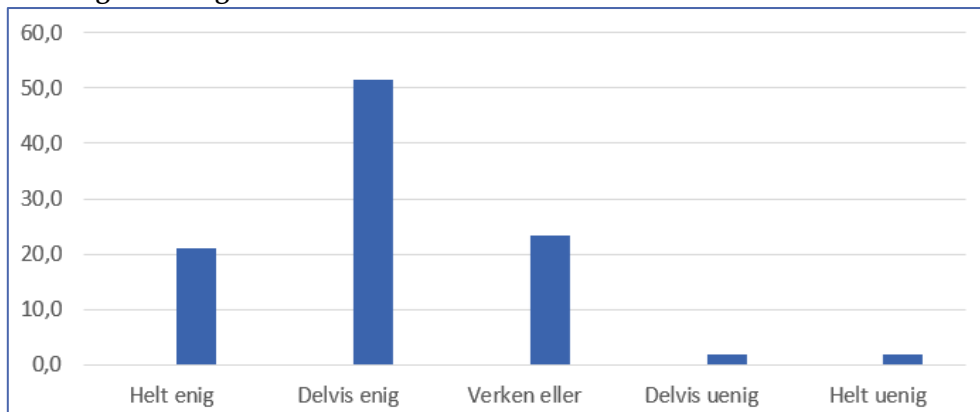
57.10 Veiledningsnotat: Klimaendringer og klimatilpasning (Miljødirektoratet 2019) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.



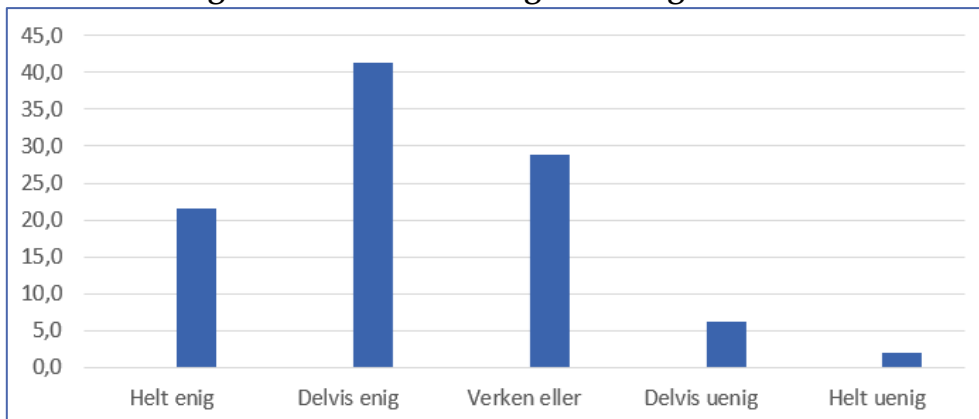
57.11 Mal for oppdatert tiltaksprogram (Miljødirektoratet m.fl. 2020) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.



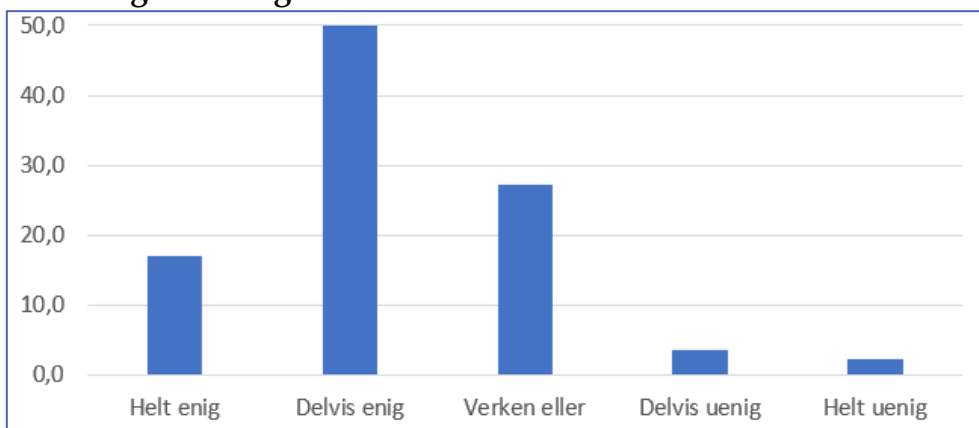
57.12 Veileder om virkemidler og tiltak i vannforvaltningen (Direktoratsgruppen) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.



57.13 Eksempelsamling for utarbeidelse av kostnadsanslag (Direktoratsgruppen) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.



57.14 Veileder om vannmiljø i arealplanlegging (Miljødirektoratet) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.



58 Utdypende kommentarer til hva som har fungert eller ikke har fungert (nasjonal veiledning).

- Mye god info tilgjengelig, utfordringen er å gå fra teori til praksis.
- Veiledning kommer tidsnok, men treffer i mange tilfeller ikke godt. Kurs etc. bedrer dette. Malene for innledende faser i arbeidet var gode.
- Viktig at maler og veiledere følges alltid og alle tilfeller.
- Veiledning og kursing kommer altfor seint. Faktisk, burde kursing og opplæring i 2027-32 starte nå. Slik at en jobbet målbevisst, alle 6 år i kommende periode skal en både iverksette tiltak, overvåke og forberede for endringer i 27-32. Dette henger sammen SMVF påvirkes fortsatt for mye av sektorproteksjonisme. Veileder respekteres ikke. Og, er NVE og/eller kraftverkseier uenig, springer de til OED og får støtte der.
- Kommunene bruker ikke dette i saksbehandling. Det fungerer ikke at det ligger litt veiledere på hjemmesiden til vannregionmyndigheten og litt generelle verktøy her og der. Saksbehandlere vet stort sett ikke om det, glemmer de eller det prioriteres ikke, vann blir bare en sjekkboks de må krysse av og gå videre i planleggingen.
- Mener at det fortsatt er mange veiledere og det bør informeres bedre om hva som gjelder til enhver tid.
- Malen for vannplanene er i utgangspunktet positiv, men bruken varierer mellom regionene. Store forskjeller i form og kvalitet på planene. Beskrivelser av planarbeidet, prosess og generelt om vannstatus er omfangsrikt.
- Malene funket på vannområdenivå, men regionsnivå ble det bare store tall som ikke gav noe informasjon. Lite fleksibilitet i malene. Usikker på hvor mange som vil aktivt bruke planen utover vannregionene.
- Malen var generelt alt for ordrik og hadde alt for mye generell tekst. Dette tok oppmerksomhet bort fra planens konkrete forslag. Malen manglet også tydelige forventninger til å foreta prioriteringer og tydeliggjorde ikke virkningene av planen.
- Malen for oppdatert vannforvaltningsplan var ikke helt optimal, kan forbedres. Men bidrar absolutt til harmonisering av arbeidet.
- Å ha en mal er bra for å få en god oversikt over hva planen skal inneholde og oppsettet. Det medfører også at det gjøres forholdsvis likt mellom de ulike regionene. Men vannforvaltningsplanen er en veldig stort og omfattende plan og det er utfordrende for hver enkelt kommune å sette seg inn i den. Dette gjør at den ikke er et godt grunnlag for kommunal virksomhet.
- Mal for oppdatert vannforvaltningsplan (Miljødirektoratet m.fl. 2020) bidro til at forvaltningsplanene ble mer omfattende og omstendelige enn nødvendig, istedenfor å bidra til å oppfylle konkret det som står i vannforskriften planene skal inneholde. "Godkjente forvaltningsplaner blir et godt grunnlag for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i vannregionen".
- Mal for oppdatert tiltaksprogram (Miljødirektoratet m.fl. 2020) er ikke brukertilpasset, da figurene teller i liten grad hva tiltakene dreier seg om, og hvor i verden (vannregionen) tiltakene er foreslått gjennomført. Tiltaksprogrammet blir dermed ikke et brukbart dokument for de som skal gjennomføre tiltakene. Dokumentet blir kanskje brukervennlig for et par statlige byråkrater som vil se et veldig forenklet bilde, men dette bidrar ikke til å sette tiltakene i live.
- Eksempelsamlingen for utarbeidelse av kostnadsanslag er mangelfull. Det er ofte svært vanskelig å vurdere kostnader på forhånd, særlig der det er store tiltak.
- Det er for generelle veiledere og for vanskelig å konkretisere i vann-nett pga oppsettet der.

- Det har blitt noe uoversiktlig hva som finnes av veiledere og hvilken som er oppdaterte og relevante.
- Veileder er grei å finne fram i. Brukervennlig.
- Synes ikke som veileder til § 12 er forstått og hensyntatt i all forvaltning.
- Veiledning til § 12 bør nok bli bedre. Fremdeles en del uklarheter her.
- Veileder til §12 er i og for seg veldig nyttig, men den er tung å forstå. Kommunene rapporterer tilbake at de synes den vanskelig å bruke. Erfaring viser at også SF og FK har problemer med å både utdype bruken av § 12 og være forutsigbare selv mtp innsigelse og innspill.
- Veileder §12 er kjempegod, hadde den bare blitt lest.
- Med hensyn til klima- og klimatilpasning kan det være direkte motstrid mellom målsetningene, f.eks. knyttet til flomforebygging, regulering og produksjon av utslippsfri, fornybar energi.
- Tilpassing klimaendringar krevjande. Kan bli målkobfliktar. Tiltak mot skade kan stå i mot andre mål/omsyn.
- Fokus på klima mangler god og systematisk kobling til vannforvaltningsplanene. Mange fordeler å hente!
- For svak kobling mellom klimatilpasning og de enkelte tiltakene knyttet til vannmiljø.
- Det er lite tiltak for å redusere virkningen av klimaendringer.

59 Konkrete forslag til forbedringstiltak (nasjonal veiledning).

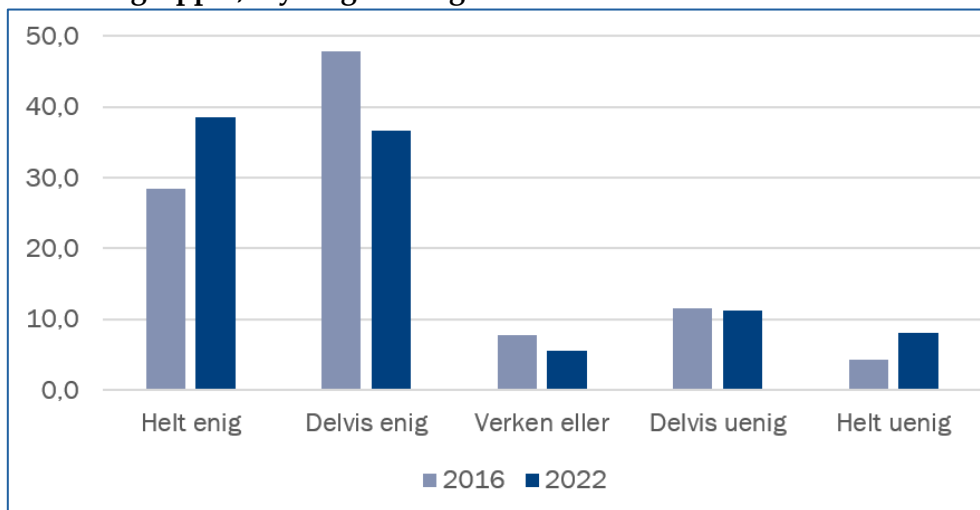
- Tabell over veiledere/maler med dato og om de fortsatt er gjeldende, gjerne lett tilgjengelig i vannportalen.
- Veiledning og kursing fortløpende. Husk nyansatte deltok ikke på kurset 5 år før de ble ansatt. Kursing må skje kontinuerlig. Og departementer må faktisk respektere sine egne vedtatte nasjonale føringer.
- Vannregionmyndigheten/Miljødirektoratet må i så fall kurse byggesak/arealplanleggere i kommunene konkret hvordan dette skal inn. Samme med politiske råd/kommunestyrene må få tydelig gjennomgang igjen av regionalplan og hva det faktisk betyr for kommunenes saksbehandling og politikk.
- Digitalisering av planen vil forbedre forvaltningsoppfølging, brukermuligheter, innsyn, mulighet for detaljert uttrekk av rapporter etc. Og, ikke minst, løpende oppdatering og oppfølging av tiltak.
- Korte ned innhold betrakteleg. Generelt innhold med bakgrunn og forklaringar kan vere eit eige dokument med lenke frå vassf.planen.
- Noen mulighet til å gjøre malene for vannområder mer relevante for andre utenfor vannforvaltningen.
- Forbedre maler med fokus på forenkling og tydeliggjøring.
- Malen kan bli bedre på noen områder. Det kan sektormyndighetene ta mer ansvar for.
- En forenkling av vannforvaltningsplanen med link til ulike tema. Og/eller en kortversjonen av planen.
- Planene kan bli enda mer brukervennlig ved å korte ned generelle deler og bør konsentrere seg på handlingsdelen.
- Jeg tenker at ved neste runde av oppdatering av vannforvaltningsplanene må vannregionmyndighetene dras mer med i utarbeidelsen av maler for fremtidige plandokumenter. Vannforvaltningsplanene er regionale planer etter plan og bygningsloven, og det er fylkeskommunene som regional planmyndighet som har mest kompetanse på utforming av slike planer.
- Mal for vannforvaltningsplan må sikre at planen svare så konkret som mulig på det som står i vannforskriften planen skal inneholde.
- SMVF-veilederen må følges opp av kurs / seminar rettet direkte mot aktuelle myndigheter. Metodikk for målfastsettelse og virkemiddelbruk forstås ikke korrekt.
- "Fungerende akvatisk økosystem" som betingelse for GØP, er ikke fundert i vanddirektivets krav. WFD bruker begrepet i annex V, tabel 1.2.5 knyttet til at fysisk-kjemiske påvirkninger (altså andre kvalitetselementer enn de hydromorfologiske som er årsak til utpekelse som SMVF) ikke skal påvirke biologiske parametere i slik grad at en ikke får fungerende akvatisk økosystem. Betingelsen for GØP fører i praksis til et høyt antall MSM, også i tilfeller hvor man naturlig ikke har støtte for de biologiske kriteriene som oppfyller betingelsen. Tolkningen og praksisen bør gjennomgås for å avklare om dette er en særnorsk praksis, som potensielt kan gi utfordringer for norsk implementering av WFD og ikke minst i sammenheng med nye, regulatoriske initiativer som legger WFD til grunn (taksonomi, revisjon fornybardirektiv, naturrestaurering m.fl.).
- Forbedre malene til de regionale vannforvaltningsplanen for å forenkle og tydeliggjøre.
- Beskyttende tiltak må struktureres bedre, kobles til klimatilpasningsarbeidet og innarbeides i eksisterende planer.
- Bedre oversikt over veiledere som er aktuelle og når de skal brukes :-)

- Jeg har ett inntrykk av at man har virkemidlene som trengs men at det står på praksis gjennomføring av tiltak.
- Opplæring. Erfaringsbase mht kostnader. Flere eksempelsamlinger.
- Ønsker enda flere kostnadseksempler.
- Veiledning på bruk av § 12 er ikke god nok i dag, og må videreutvikles slik at den blir hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering. Registrering av bruk av § 12 må også enkelt og tilgjengelig i vann.nett.no, slik at vi på en god måte greier å fange opp alle steder det er gitt tillatelser som kan være gitt som er i strid med miljømålet.
- Det kan gjerne komme enda bedre veiledninger med gode eksempler, spesielt knyttet til bruken av § 12 om nye inngrep eller ny aktivitet.
- Veiledningsnotatet knyttet konsekvensutredning må videreutvikles og fylkeskommunene som regionalplanmyndighet må bistå i dette arbeidet.
- Vannforvaltningen i arealplanleggingen bør konkretiseres bedre, og tas inn særskilt i de rette fora - dvs. ulike planforum i regi av fylkeskommunene. Ofte er det mange kommunale areal- og samfunnsplanleggere i kommunene som har liten kjennskap til vannforskriften. Veiledningen er pt. for spredt/diffus, slik at de sliter med å "få tak i det", dvs. være konkret nok. Konkret eksempelsamling og kurs i regi av regional planmyndighet ville vært bra.
- Det er behov for å videreutvikle veiledningen knyttet til vannmiljø og arealplanleggingen. Er derfor glad for at nasjonale myndigheter har ambisjoner om dette.
- Hyr inn uavhengige konsulenter for å lage maler.

Del K – Veiledning og verktøy

60 Hvor enig eller uenig er du i at Vann-Nett sikrer tilgang til miljøinformasjon?

60.1 Vann-Nett sikrer tilgang på miljøinformasjon for faglige institusjoner, interessegrupper, myndigheter og allmennheten.



MERK: Bare spørsmål 60.1 er med her, da de resterende er nye i 2022.

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er middels enige i (56,0 %).

Endringen fra 2016 til 2022 er en forringelse (-4,5 %).

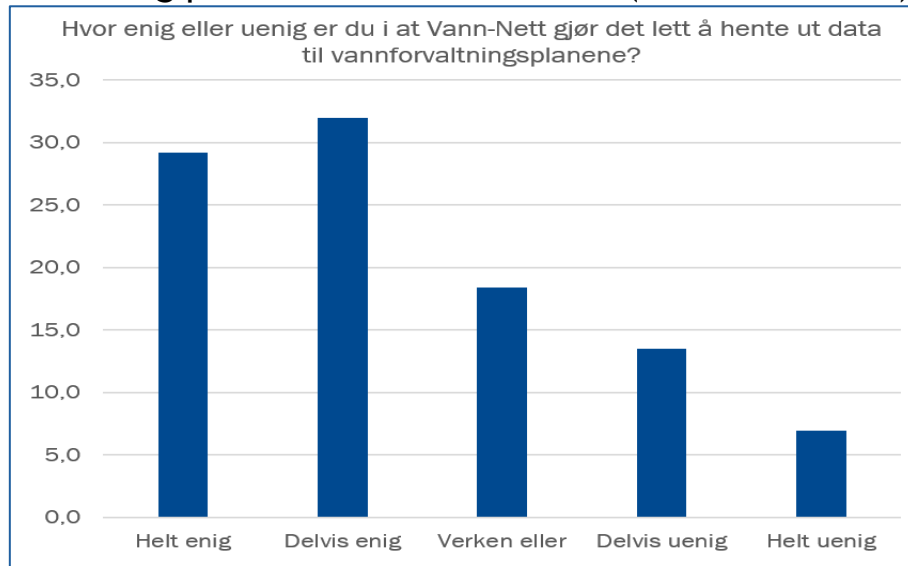
For det konkrete underspørsmålet er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
60.1	Vann-Nett sikrer tilgang på miljøinformasjon for faglige institusjoner, interessegrupper, myndigheter og allmennheten	56,0

Del K – Veiledning og verktøy

Hvor enig eller uenig er du i at Vann-Nett gjør det lett å hente ut data til vannforvaltningsplanene?

Fordeling på svaralternativer i 2022 (ikke stilt i 2016)



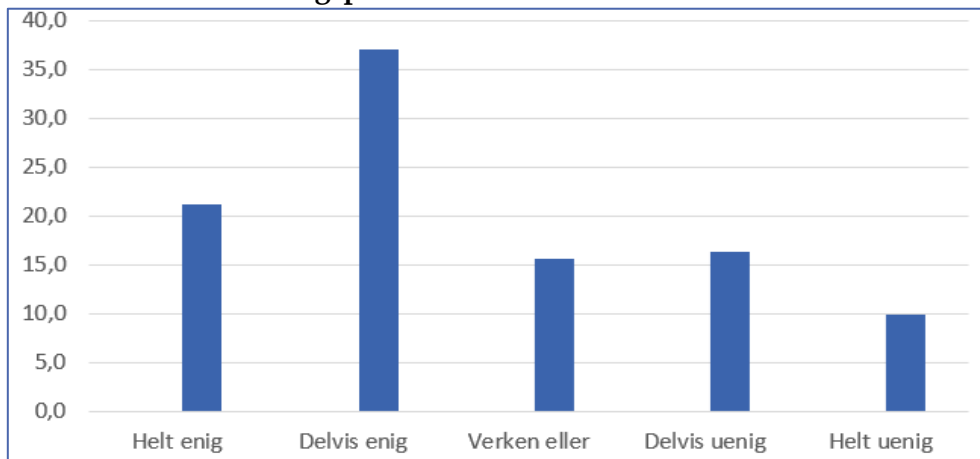
Dette oppsummerer spørsmålene 60.2 - 60.7.

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er minst enige i (40,8 %). Spørsmålene ble ikke stilt i 2016.

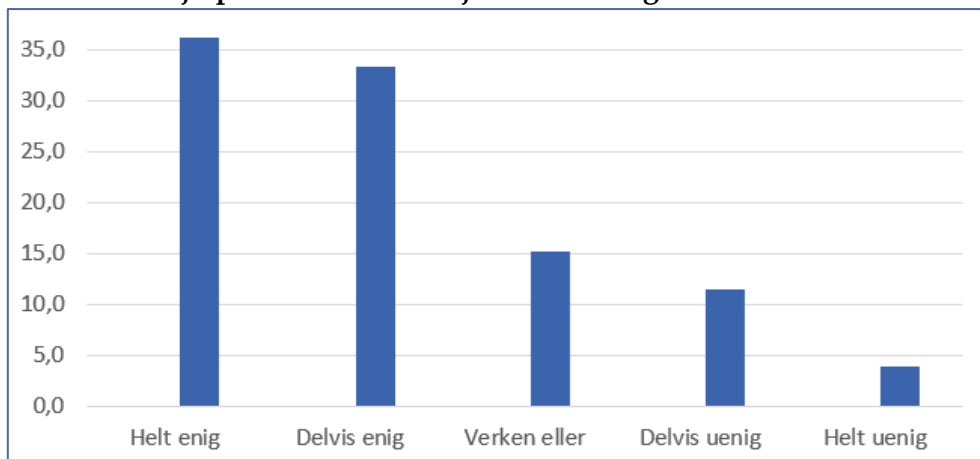
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
60.5	Vann-Nett fungerer bedre som forvaltningsverktøy denne planperioden sammenlignet med forrige.	61,4
60.3	Du får den hjelpen eller informasjonen du trenger når du tar kontakt.	54,2
60.7	For saksbehandlere: Koblingen mellom Vannmiljø og Vann-Nett gjør forvaltning og arbeid med forvaltningsplaner lettere.	48,5
60.2	Vann-Nett og undertjenester Vannstatistikk og Hub gjør det lett å hente ut data til vannforvaltningsplanene.	32,0
60.6	For saksbehandlere: Det er lett å gjøre endringer i Vann-Nett for å oppdatere kunnskapsgrunnlaget.	31,1
60.4	Opplærings- og veiledningsmaterieell for bruk av Vann-Nett på Vannportalen fungerer godt.	17,7

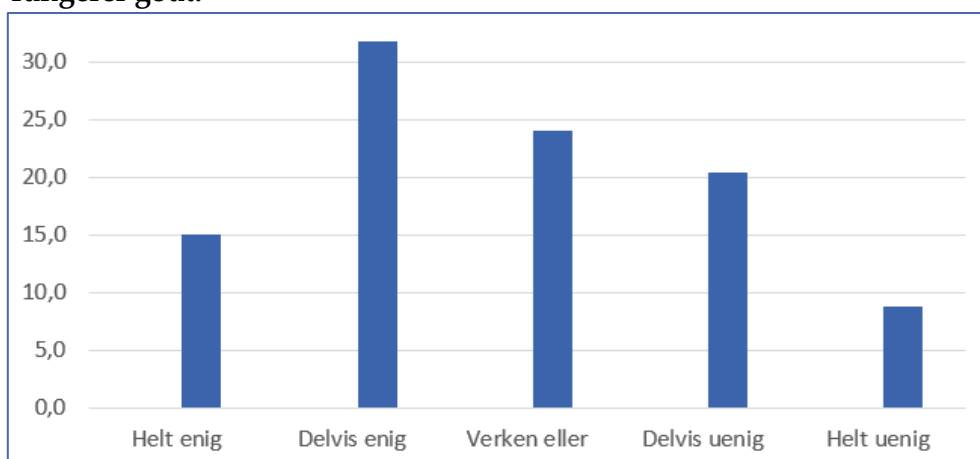
60.2 Vann-Nett og undertjenester Vannstatistikk og Hub gjør det lett å hente ut data til vannforvaltningsplanene.



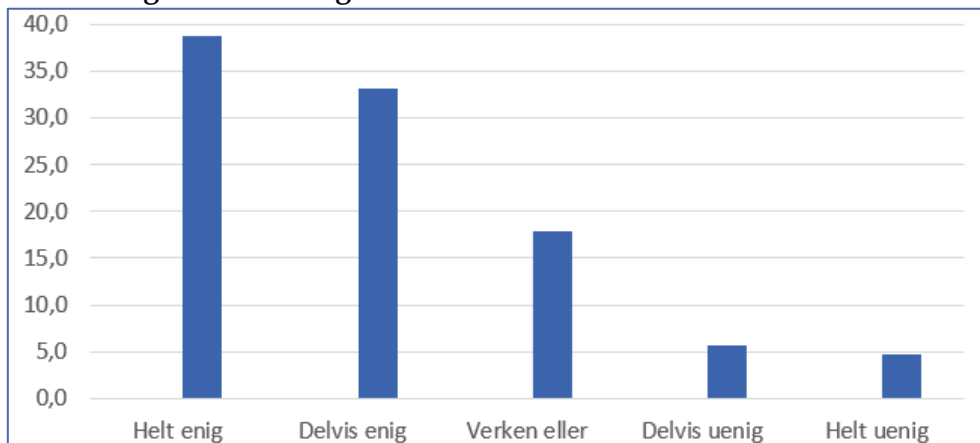
60.3 Du får den hjelpen eller informasjonen du trenger når du tar kontakt.



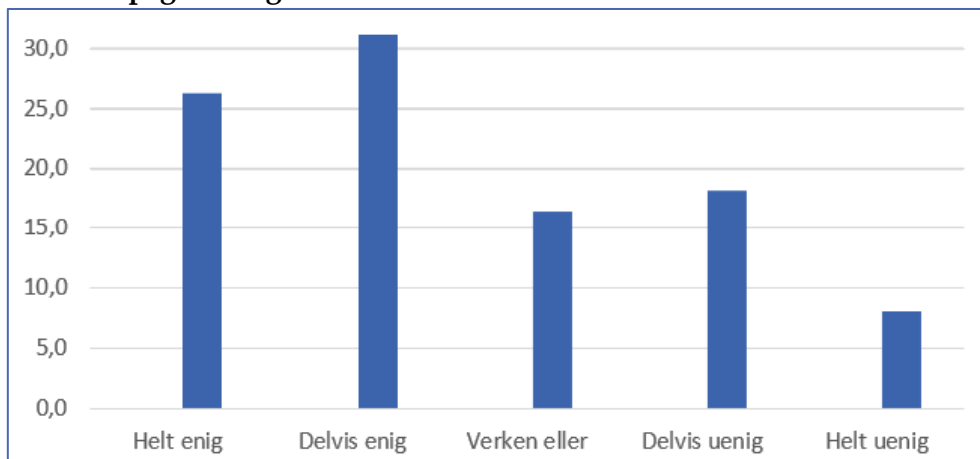
60.4 Opplærings- og veiledningsmateriell for bruk av Vann-Nett på Vannportalen fungerer godt.



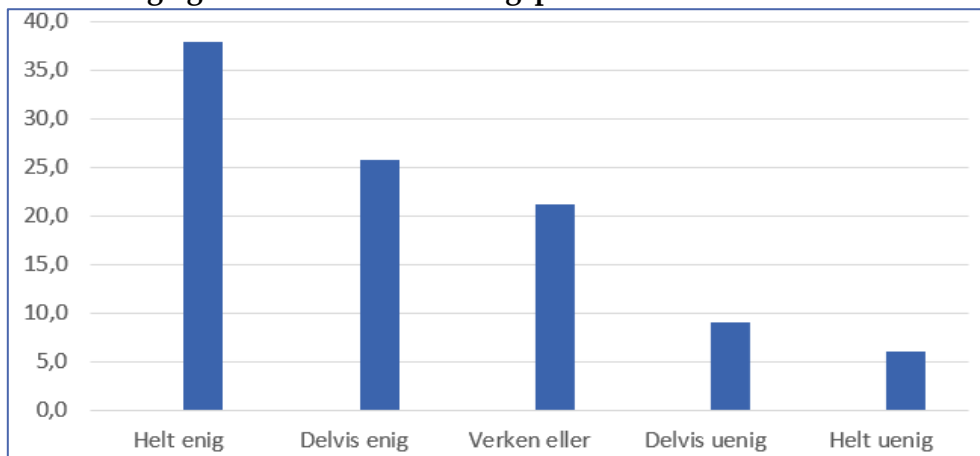
60.5 Vann-Nett fungerer bedre som forvaltningsverktøy denne planperioden sammenlignet med forrige.



60.6 For saksbehandlere: Det er lett å gjøre endringer i Vann-Nett for å oppdatere kunnskapsgrunnlaget.



60.7 For saksbehandlere: Koblingen mellom Vannmiljø og Vann-Nett gjør forvaltning og arbeid med forvaltningsplaner lettere.



61 Utdypende kommentarer til hva som har fungert eller ikke har fungert (Vann-Nett).

- Jevnlig bruk og kontinuitet er viktige faktorer for å bruke Vann-Nett effektivt. Det er også viktig å ha en god forståelse av vannforskriften og vannforvaltningsarbeidet.
- Vann-Nett gir mye informasjon, og så vel kart- som rapportfunksjonalitet er nyttig. Utfordringen er, som nevnt under tidligere spørsmål, kvaliteten på dataene, mangel på konsistens/standardisert registrering og at tilliten til informasjonen svekkes.
- Jeg skjønnte ikke spørsmålet: "Du får den hjelpen eller informasjonen du trenger når du tar kontakt". Jeg får alltid god hjelp av statsforvalteren - hvis det var spørsmålet. Vann-nett brukes jo til å rapportere nøkkelinformasjon og gjennomføringsstatus for tiltak til vannregionmyndighet, Miljødirektoratet og ESA, og å føre statistikk. Men de faktiske utfordringene og tiltakene som skal til for å bedre vannkvaliteten, foregår i en kommunene. Systemet er ikke tilpasset de reelle behovene kommunene og koordinatorene har for registrering av informasjon om vann i dag, som fører til at det opprettes skyggeregnskap og parallelle system i hver enkelt kommune/vannområde. Flere nedtrekksmenyer i vann-nett er ulogiske.
- Det går stort sett greit å finne fram i Vann-Nett når ein har gjort seg kjent med det, men det kan vere vanskeleg å finne fram i meny-systemet.
- Synes ikke vann-nett fungerer godt nok som verktøy for saksbehandlere i byggesak, plan og landbrukssaker. Eller det er muligens opplæringen som er for dårlig.
- Vann-nett er ikke godt nok for forvaltningen og saksbehandlere.
- Statlege styresmakter har vore treige med å oppdatere vann-nett og legge inn tiltak. Det verkar som at dei ikkje har avsatt nødvendig kapasitet. Kommunane har i stor grad fått lagt inn tiltak og oppdateringar i vann-nett gjennom vassområdekoordinator.
- Tiltaksgjennomføringen må rapporteres for alle sektormyndighetene, inkl. regionale og nasjonale (og da må Vann-Nett forbedres/forenkles mye).
- Det finnes masse analysedata som ikke har blitt lagt inn i Vannmiljø - dette er en tjeneste MD/statsforvalter bør tilby å legge inn gratis for alle, også private aktører og andre som ikke har ressurser til å få noen til å legge det inn. Data må komme fra godkjent lab.
- Vann-Nett henter data fra Vannmiljø derfor er det helt nødvendig at Vannmiljø holdes løpende oppdatert. Det kan være en utfordring...
- Vannforekomster er små og på et detaljnivå som ikke egner seg for samordning. Men pr idag er det på vannforekomster i vann-nett at vi kan få oversikt over hvor ulike sektorer har pågående miljøforbedringstiltak. Det hadde fungert bedre om man kunne diskutere samordning mellom sektorer på vassdragsnivå, og ikke vannforekomstnivå. Kan trolig oppnås gjennom bedre funksjonalitet i vann-nett, når den nye versjonen kommer.
- Stadig endringer i Vann-nett, gjør det vanskelig å følge med.
- Register over beskyttede områder er ufullstendig for naturvernområder. Miljømål som følger av grunnlaget for beskyttelse er ikke konkretisert i Vann-Nett.
- Vann-nett, som er en viktig brikke i synergien mellom drikkevanns - og vann- forskriften , fungerer dårlig på mange plan, både hva gjelder brukergrensesnitt og kompatibilitet til andre kartløsninger. Det begrenser både omfanget av data og kvaliteten på dataene som ligger i systemet. Her vises det bl.a. til evalueringen fra fylkeskommunene som ble presentert i direktoratsgruppen
- Vann-Nett er langt ifra et perfekt verktøy! Mye bra men fortsatt stor frustrasjon når det dukker opp nye tiltak som en har fått ansvar for uten å vite bakgrunn eller hvem har spilt inn tiltaket (som ville sikre konstruktiv dialog).

- Vann-nett er ryggraden i arbeidet, viktigere enn vannforvaltningsplanen. Det er kritisk viktig at løsningen fornyes, tilpasses og oppdateres løpende. Brukervennligheten får stryk av alle som har gitt innspill til temaet i høringen av vannforvaltningsplanen. Tilgang til informasjon er i prinsippet sikret, men tilgjengeligheten er veldig dårlig. Løsningen er vanskelig å bruke. Dette rammer både interessenter og forvaltning.
- Vann-nett fungerer kun delvis til intensjonen og er en krevende digital plattform å sette seg inn i og å kunne bruke konstruktivt. Tiden tilgjengelig til å sette seg inn i dette og sikre god oppfølging er ofte en stor utfordring.
- Vann-Nett har ganske høy terskel for bruk.
- Drikkevann og beskyttede områder - finner ikke oversikten over beskyttede områder i Vann-Nett. Fanges opp på andre måter.
- Vanskelig og finne riktig vannforekomst med riktige tiltak eller avslåtte tiltak.
- Jeg kom inn i det planen ble sendt på høring i forrige planperiode. Det opplevde jeg som et vakum da vann-nett ble stengt og det skulle jobbes med tiltaksgjennomføring.
- Skulle ønske att vann-nett.no kunne bli en nedlastbar app til android.
- Vann-nett har mye å gå på i forhold til brukervennlighet. Brukes ikke i stor grad av verken saksbehandlere (byggesak, motorferdsel mm) eller arealplanleggere i dag.
- Vanskelig å kommunisere ut hvorfor vi har to fagdatabaser. Burde snakke bedre sammen med andre kartløsninger for å sikre arealforvaltning og ivaretagelse av artsmangfold. For mange ulike databaser til å ha oversikt
- Vann-Nett: Ikke hørt om denne siden før og når man da prøver å laste kartlaget for Sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF) innen akvakultur så fungerer ikke dette.
- Vann-nett er lite brukervennlig og uoversiktlig. Stort forbedringspotensial
- Det er fortsatt en vei å gå for å få Vann-Nett tilstrekkelig brukervennlig.
- Det er vanskelig å gjøre endringer når veldig mye henger sammen og er avhengig av hverandre. Tenkes spesielt på tiltak og påvirkninger. Vanskelig å gjøre endringer av påvirkninger, når tiltak er knyttet opp mot påvirkning.
- Søkemotor: Ved søk etter vannforekomster kommer av og til flere vannforekomster med like navn. Her hadde vært nyttig om det står ved søket hvilken kommune vannforekomsten ligger i, så en slipper å åpne samtlige med likt navn. Det hadde også vært nyttig om søket fanger opp vann med noenlunde likt navn. Av og til vet en ikke om navnet slutter på vannet eller vatnet feks, eller begynner med Lille eller Litle.
- Vann-Nett er arkaisk og vanskelig å finne fram i. Hub'en er vanskelig å navigere i. Alt for uoversiktlig og komplisert system.
- Altfor mange fagmiljø som fortsatt ikke bruker vann-nett. Hvor skal du ta kontakt for å få hjelp??? Hvor er opplæringsvideoer? Det er en utfordring når en ikke vet at ny data er lagt inn i vannmiljø. Det er en utfordring når analyse kvalitet på vannkjemi og biologi er mangelfull. Det holder ikke å være akkreditert. Måling/analyser/bestemmelser må interkalibreres.
- Som i alle andre sammenhenger gjelder "dritt inn - dritt ut". Så lenge kvaliteten i vann-nett er såpass dårlig og bruken varierer så mye mellom vannområder og regioner, skal en være svært forsiktig med bruk og utdrag av statistikk. Like tilfeller er i mange sammenhenger ikke behandlet likt.
- Mattilsynet opplever ikke at vann-nett fungerer godt. Brukergrensesnittet er ikke enkelt og vi har hatt problem med tilganger. Vi har ikke fått svar på henvendelser om tilganger og tekniske spørsmål. Det fremstår som svært gammeldags og lite fremadrettet med en kartløsning hvor du må tegne dette inn manuelt, med alle de digitale muligheter som finnes.

- Vann-Nett er i utgangspunktet et meget godt verktøy. Det er uhensiktsmessig og alt mye detalj-informasjon i Vann-Nett, som neppe brukes av noen. Når det ikke oppdateres blir det feil. Det er alvorlig når det brukes i saksbehandlingen. Det er i dag så mye info i Vann-nett, at man kvier seg for å oppdatere/endre. Og det tar ALTFOR mye byråkrati-tid. Det ligger "bindinger" i Vann-nett slik at ikke alle kan legge inn egne data som de bør, fordi andre etater først må gjøre sine endringer. Vann-nett oppdateres for sjeldent til at det kan brukes slik det gjøres i dag av noen saksbehandlere.
- Vann-nett er vanskelig å bruke. Trenger kursing eller vann-nett må gjøres mer brukervennlig.
- Vann-nett er veldig viktig, men det er uholdbart i sin nåværende form.
- Det er fortsatt mye feilinformasjon i Vann-nett, savner informasjon om oppholdstiden til vannforekomstene. Dette er viktig informasjon som sier mye om hvordan lokalitetene vil respondere på tiltak som settes i verk.
- Tilbakemelding fra kommunene: Vann-nett er håpløst tungvint, knotete, ikke implementert med kommunenes kartløsninger (GIS). Stort etterslep på importering av data fra vannmiljø til vann-nett gjør at avgjørelser kan tas på feil grunnlag. Utfordrende at det ikke kan søkes på navn på vannforekomster i vann-nett.
- Vann-nett kan fortsatt bli mer brukervennlig, for alle brukergruppene.
- Som saksbehandler i vann-nett: vannmiljø er bra og det har blitt lyttet til oss i stor grad når vi har meldt inn ønsker om forbedringer. Men det er en del som likevel henger og ikke blir bedre pga av prioriteringsliste hos geodata (slik jeg forstår). Der er ting som til stadighet ikke fungerer i vann-nett, som å legge rapporter inn på flere vannforekomster samtidig. Slike ting er frustrerende for alt som tar mer tid enn nødvendig i en veldig travel hverdag er jo akkurat det.....
- Vann-Nett er fremdeles et rapporteringsverktøy å regne og ikke er godt nok forvaltningsverktøy.
- Detaljnivået når man legger inn tiltak har gjort det krevende å legge inn tiltak i vann-nett. Blant annet at man må legge inn effekt på parameter. Utfordring at en vannforekomst må være påvirket for å legge inn tiltak. Det medfører at man ikke kan legge inn forebyggende tiltak på en upåvirket vannforekomst.
- Import av tetthetsdata for ungfisk fra vannmiljø fungerer ikke
- For oss som bruker vann-nett relativt sjelden er det håpløst å finne fram. Jeg klarer nesten ikke å finne "mine egne" vannforekomster. Og jeg har IT-bakgrunn. Det er mye trykking, mye fram og tilbake, ikke en logisk oppbygging...
- Sentrale funksjoner i Vann-Nett fungerer ikke (eks forekomster med nye data). Savner automatisk klassifisering av fisk/fiskedata i elv/innsjø. En del problemer med f.eks. O2 i kystvann (bunnvann ikke med), at nullverdier i bunndyrsprøver i marin bløtbunn ikke teller osv. Dette bidrar til feil klassifisering av kystvann.
- Fortsatt mye tilfeldig, inkonsistent og dårlig kvalitetssikret informasjon i Vann-Nett.
- Inndelingen i vannforekomster ble plutselig endret, noe som har skapt mye utfordringer for vannområdet. Deler av avløpsnettet har plutselig blitt egne vannforekomster. Den nye inndelingen vanskeliggjør arbeidet. Vann-Nett er lite brukervennlig.
- Siden jeg som vannområdekoordinator har begrenset tilgang til vann-nett er ikke alle endringer mulig. Men jeg skjønner at ikke alle bør ha tilgang slik at endringer blir uoversiktlig. Savner et sted for å kunne be om tilgang når det blir aktuelt med endringer som da gis tillatelse til.
- Vi har en lang vei å gå før vann-nett kan kalles et forvaltningsverktøy, idag fungerer vann-nett som et rapporteringsverktøy som ikke er tilpasset dagens funksjonalitet. Vann-nett kunne/ har potensial til å videreutvikle hvordan vi jobber med vannforvaltningen.

- Dei færreste kommunar er trygge på vann-nett og bruker det aktivt. Kommune har etterspurt forklaringar/retteiing i vann-nett. Koplinga mellom vann-nett og vannmiljø er viktig, men det er stor behov for at Statsforvaltaren kvalitetssikrer og justerer tilstanden i vassførekomstar.
- Varsel om nye data i vann-miljø fungerer ikke. Innlegging av data fra akvanæringen, det skilles ikke mellom stasjonar som skal telle med i klassifisering og ikke. Feil tilstandsvurdering i kystvannførekomstar, da alle stasjonar teller med (nærstasjonar er ikke utelatt frå å telle med). Kan medføre saksbehandlingsfeil.
- Det savnes også mer veiledende materiell, både på vann-nett og på andre tema. Når det gjelder veiledning til vann-nett har vi blitt bedt om å føre egen protokoll over informasjon som gis, fordi det ikke finnes ressurser til å legge dette på et samlet sted. Veldig uheldig for nye i arbeidet, på alle nivåer.
- Vann-nett bør bli enklare og mer brukervennlig.
- Vann-nett er forbetra, men det mangler framleis på brukervennlegheit.
- Vann-nett er ikke brukervennlig og krevende å holde oppdatert i en travel arbeidshverdag hvor vannforvaltning kun er en liten del av et større bilde.
- Vann-nett er sårbart når det kun er 1 person hos Mdir som drifter denne. Mdir veileder ikke. De forteller av og til. Fortelleren er ofte like uklok som oss ukyndige.
- Både vannportalen og Vann-Nett har store forbedringspotensialer.
- Kunnskapsgrunnlaget oppdateres for sjelden.
- Savner en bedre kontakt for å få oppdatert kunnskapsgrunnlaget i SMVF'ene.
- SF fungerer godt som faglig miljø ansvarlig, men deres ansvar med å følge opp/ oppdatere vann-nett, fungerer idag som en "gate keeper". FK, kommunene og VOK har ikke tilgang til å registrere relevant informasjon, noe som fører til at det ikke blir gjort, eller at SF ikke får det gjort pga av for stort arbeidspress.
- Vann-nett har blitt bedre siden 2016, men mye gjenstår på kvalitetssikring og harmonisering på tvers av vannregioner. Kvaliteten i arbeidet varierer.
- Vann-Nett er en vanskelig side å bruke.
- Tommel opp til statsforvalteren i både Troms & Finnmark og Trøndelag med tanke på vann-nett.
- Ikke vært gode nok til å holde vann-nett oppdatert med nye data i vann-miljø.
- Statsforvalteren har her umulige oppgaver. Vann-Nett er, med rimelig ressursinnsats, ikke egnet.
- Eg syns at informasjonen i Vann-nett er god, men kjenner ikkje til kva informasjon som eventuelt ikkje ligg der, og veit ikkje om det er oppdatert osv.
- Mange vannførekomstar har for dårlig kunnskapsgrunnlag, både når det gjelder tilstand og påvirkning.
- Etter oppdeling av vannførekomstar i 2020, ble det er etterslep som i 2022 stort sett er innhentet mtp oppdatering av kunnskapsgrunnlaget.
- Statsforvalter arbeider godt med å legge inn overvåkingsdata og oppdatere vannførekomstene de har data til å oppdatere. Men ofte utelates det å gå igjennom karakteriseringen og oppdatere påvirkningsbildet. Det betyr at vannførekomstar man ikke har måledata til ikke nødvendigvis er oppdatert siden 2012. I og med at vann-nett er i kontinuerlig utvikling, kan fort registreringer som ble gjort i 2012 og var riktige da, fremstå som feilaktige nå. Det er viktig med gjennomgang av alle vannførekomstar før man begynner arbeidet med neste regional plan og tiltaksprogram i samarbeid med vannområdene.

- Tror Statsforvalter gjør så godt som han kan, men manglende sporbarhet hvem som legger inn tiltak og utførende i Vann-Nett er krevende - det legger ikke til rette for konstruktiv dialog, prosess og forankring av tiltakene.
- Vann-nett er vanskelig å bruke og det er lite hjelp å få av statsforvalteren når kommunen spør etter hjelp. Kommunen skal gjøre oppdateringer i Vann-nett og dette er utfordrende å få til på grunn av at Statsforvalteren kan lite om dette systemet selv.
- Tilgang til eksisterende data fra eksterne databaser er et problem. Det produseres en "overflod" av data.
- Forvaltningen av Vann-Nett har vært for personavhengig og innfallspreget.
- Det mangler en del på å oppdatere kunnskapsgrunnlaget i vann nett.
- Statsforvalteren har ikke kapasitet til oppdatere vann-nett. Store mangler i data fra forureninger (industri). Lite fokus på samordna overvåking.
- Vi ser at det langt flere enn statsforvalteren har skriveadgang. Oppfatter at mange hos statsforvalteren er særs flinke, andre ikke fullt så oppdatert.
- Vann-Nett er alt for vanskelig å finne fram i. Vannmiljømyndighetene skryter ofte av at all informasjon og overvåkingsdata ligger i Vann-nett. Men i realiteten er det de som er eksperter på vannforvaltning som behersker Vann-nett
- Prosessen med å oppdatere kunnskapsgrunnlaget i vann-nett har blitt lettere, men datamengdene i vannmiljø øker på og det er en stor jobb å sørge for at vann-nett er oppdatert til enhver tid. Noen kan derfor føle at det er et heng. Rapporter til arkiv er ikke lett å følge opp 100%. Koordinering av overvåking tror jeg går veldig bra hos oss i hvert fall.
- Kunnskapsgrunnlaget oppdateres for sjelden.
- Savner en bedre kontakt for å få oppdatert kunnskapsgrunnlaget i SMVF'ene.
- I inngrepssaker så er det statsforvalteren i all hovedsak som har muligheter til å avgjøre hvor skadelig ett inngrep i feks en elv blir sammen med NVE. Disse inviteres til befaringer og møter i inngrepssaker og kan fremme sitt synspunkt i forkant før planer utarbeides. Det er også de som gir tillstelse til inngrep, sammen med NVE og Fylkeskommuner. Hvis statsforvalteren i mye større grad stiller mer strenge krav til måten ett inngrep skal utføres iht til vannforskriften, være mer konkret på hvilke vilkår som settes om hvilke avbøtende tiltak som må utføres ville man etter min erfaring få slutt på att nye inngrep forverrer den økologiske tilstanden. Dette er min erfaring i 99% av inngrepssaker att statsforvalteren svikter fullstendig.
- VANN-NETT ER FOR VANSKELIG Å BRUKE FOR OSS SOM IKKE JOBBER MED DET JEVNIG!

62 Konkrete forslag til forbedringstiltak (Vann-Nett).

- Ny løsning vil forhåpentligvis senke brukerterskelen ytterligere.
- Få på plass oppdatert kunnskap i vann nett.
- Oppdateringer og forbedringer som del av digitalisering av vannforvaltningsplanene er nødvendig.
- Opplæring, bevisstgjøring om bruk og muligheter, brukersnitt og brukervennlighet må økes. vann-nett må tilpasses bedre til bruk for samferdselsplanleggere og veiforvaltere med veldig spesifikke mål og utfordringer.
- Lage en nedlastbar app 
- Funksjon i vann-nett for registrering av §12 på forekomstnivå ønskes. Rapporteringsfunksjon.
- Vann-nett må bli bedre. Det må settes av ressurser hos statsforvalteren til å oppdatere vann-nett jevnlig. Både oppdatering i samarbeid med vannområdene og oppdatering fra andre eksterne databaser.
- Det er lettere å få tak i rådata fra Vannmiljø. VannNett har vel ikke noen excel-eksport? Vann-Nett bør ha historiske data på miljøklassifisering - dette trenger vi for å se progress. Saksbehandlere har såvidt jeg vet ikke fått muligheten til selv å endre i Vann-Nett, det er det kun vannområdet og statsforvalter som kan gjøre.
- Gjøre det LETT å trekke ut all info om ei større elv samlet. Eksempelvis Gaula (her delt inn i mange vannforekomster).
- Få ett sted som samler veiledning OG driftsmeldinger for vann-nett. Veldig vanskelig å finne ut hva som er gjeldende føringer når det stort sett bare er gamle videoer som ligger ute til veiledning. Særlig på tekniske spørsmål. Mye bedre med et oppdatert digitalt oppslagsverk.
- Det legges en betydelig innsats med å oppdatere vann-nett og faste stillinger for å vedlikeholde vann-nett. kontinuerlig oppdatering og en egen vann-nett ansvarlig i hver fylkeskommune. Dette er en 100% stilling som ikke kan skyves over til ansatt i kombinasjon med andre oppgaver.
- Bygge videre på SABIMA sitt prosjekt om felles kartløsning for arealforvaltning. Miljøstatus står seg ut som en av de bedre med flere aspekter i ett, men fortsatt vanskelig å navigere hvor man kan finne hva i hvilke kartløsninger.
- Bedre oversikt og sporbarhet (dvs. logg) over hvem og når nye registreringer/tiltak er lagt inn og samme for endringer (hvem og når).
- I Vann-Nett må verneformål etter naturmangfoldloven (og eldre lovverk) som omfattes av vannforskriften kobles/synliggjøres bedre.
- Tjenesten Vann-Nett fungerte ikke når jeg testet... Om det er fordi systemet er nede eller om det enda ikke ligger data ute vedr. kartlaget Sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF) vites ikke.
- Vann-nett må bli meir brukarvenleg og kanskje bør det ligge i kommunekart innhald som ligg der.
- Enda enklere tilgjengelighet for saksbehandlere og forvaltere av planverk i kommunene
- Digitalisering av vannforvaltningsplanene med løsninger som sikrer integrering med andre verktøy som er i bruk i forvaltningen. Tett integrering av vann-nett. Avvikling av tiltaksprogrammene gjennom løpende oppfølging i vann-nett.
- Bedte ressurser på nettet (forbedre Vann-Nett) Lettere tilgang til veiledning.
- Fortsett arbeidet Mdir er i gang med på Vann-nett.

- Vann-Nett må forbedres.
- Kommuner bruker i svært liten grad vann-nett.no Svært uheldig da kommuner, privatpersoner og frivillige lag og foreninger er de eneste som kan benytte seg av søknadsordninger hos miljødirektoratet for å bedre den økologiske tilstanden.
- Vann-nett må utformes slik at leservennlighet, lesing av den og bruk av den er som tilsvarende nettsider i 2022.
- Utbedre vann-nett. vann-nett har et enormt potensial som et forvaltningsverktøy.
- Vann-Nett har alt for høy brukergrensesnitt for at den bidrar til medvirkning for alle berørte interesser.
- Gjere vann-nett meir brukarvennleg.
- Tilstanden for hvert av kvalitetselementene bør vises på en eller annen form for skala slik at det kommer fram om en vassforekomst ligger nært vippepunktet mellom to tilstandsklasser eller er godt og utvetydig plassert i en tilstandsklasse. Det hadde vært en fordel om man kunne se den historiske utviklinga i tilstand for vannforekomstene. Altså for eksempel om den har gått fra moderat til god i løpet av de siste få årene, o.l.
- Inndelingen i vannforekomster ble plutselig endret, noe som har skapt mye utfordringer for vannområdet. Deler av avløpsnettene har plutselig blitt egne vannforekomster.
- Synes ikke Vann-nett er en veldig oversiktlig nettside. Og husker aldri forskjellen på vann-nett og vannportalen. Jeg forholder meg til følgende kartinfo: - Temakart-ROgaland - NVE sine kart - Artskart - Vann-nett - Naturbase (altså mange ulike kartverk som gjør at en må inn i mange ulike kart for å se på enkelte områder). Burde kanskje vært klart hva som skal ligge inne i vann-nett. Jeg bruker det primært til å søke opp status til enkelte vannforekomster, men er ikke veldig intuitivt å finne disse.
- Kommentarfeltene for økologisk og kjemisk er savnet
- Bør forenkles og oppdateres.
- Utvikle vann-nett til å bli mer brukervennlig
- Kvalitetsheving vann-nett, færre med skrive adgang, og krav til sertifisering av de som skal bruke vann-nett.
- Opplæring
- Det er for generelle veiledere og for vanskelig å konkretisere i vann-nett pga oppsettet der.
- Involver kommunane i utarbeiding av faktaark og tabeller i vann-nett. Det er kommunane som står for langt dei fleste tiltaka!
- Navn burde være tydeligere for brukerne, og strukturen i vann-nett noe enklere.
- Vann-nett er håpløs database å legge inn tiltak i. Altfor uoversiktlig og vanskelig system å navigere om ikke man gjør det ofte. Om jeg oppdager et vandringshinder i en bekk, tar det uforholdsmessig mye tid å få lagt inn påvirkning, tiltak og forslag til utbedring med kostnadsestimat.
- Kvaliteten på kunnskapsgrunnlaget er forbedret, men fortsatt langt fra god nok. Dels skyldes dette at det fortsatt er mye feil og mangler ved registreringer og oppdateringer i Vann-Nett og dels at registreringer ikke er ens mellom regioner og mellom ulike myndigheter. Like forekomster og påvirkninger registreres høyst forskjellig. Generelt har Vann-Nett alt for mange noder og det er mange aktører involvert. Sammen med det høye antallet vannforekomster gir dette store utfordringer i å vedlikeholde databasen og sikre kvalitet. Grunnet store variasjoner i kvalitet og konsistens i registreringer framstår Vann-Nett som lite pålitelig. Rapportfunksjon i Vann-Nett gir tilsynelatende vilkårlige resultat / vanskelig å replikere, hvilket begrenser troverdighet og nytte.
- Litt mange kokker inne i vann-nett samtidig.

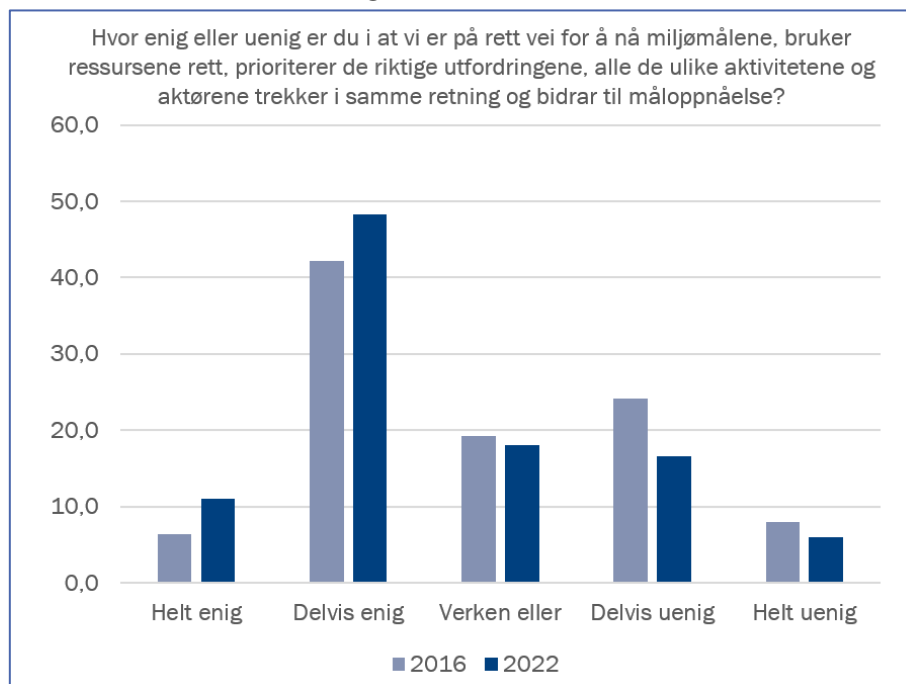
- Vann-nett må gjøres mer brukervennlig, lettere å oppdatere og oppdateres til dagens databruk i alle relevante forvaltningssektorer.
- Regulant opplever det vanskelig å være oppdatert på hvilke data som ligger i vann-nett. Vi vet ikke hvor dataene stammer fra, og vet ikke når de blir oppdatert/endret. Det har vært vanskelig å komme i faglig dialog om vurderinger av den enkelte vannforekomst.
- Et stort problem med dagens kunnskapsgrunnlag for vannforvaltningen er at vi (VOK/FK) ikke har mulighet til å registrere alt av relevant informasjon i vann-nett. Dette gjør at kunnskaps som kunne vært verdifull i videre arbeid og vurderinger ikke blir tatt hensyn til. Det er et stort problem som ikke belyses nok.
- Oppdatering av kunnskapsgrunnlaget i Vann-nett er et krevende arbeid (mange vannforekomster) som Statsforvalteren har ansvar for (§15). Erfaringsmessig gjøres dette uten noe særlig medvirkning fra vannområder, sektorene eller befolkningen generelt. Det er et stort potensiale for forbedring.
- Det må brukes mer ressurser på vann-nett og gjøres en betydelig kvalitativ oppdatering. Dersom vann-nett ikke er noen lunde på stell mister vannforvaltningsarbeidet mye integritet.
- Øk brukervennlighet betraktelig. Kartløsningen i vannmiljø.miljødirektoratet er mye bedre! Bruk samme kartblad og vis vann-nett dataen som fane i vannmiljø?
- Det må sikres midler til å oppgradere og gjøre det mer brukervennlig, så snart som mulig. Det som haster mest er å gjøre det enklere å ta ut oversiktsrapporter (excel-data). Nå er dette ekstremt rotete i Vann-nett Portal, og det kan føre til store feil og misforståelser på alle plan. I tillegg bruker store deler av vannforvaltningen unødvendig mye tid på å finne frem og gjøre det de skal i vann-nett (ofte gir folk opp).
- Løsningen må utvikles til å være kompatibel med digitale kart.
- Digitalisering av planen gjennom eller med tett kobling til vann-nett vil gjøre tiltaksregistrering og -oppfølging langt mer oversiktlig og relevant. Rapporteringsfunksjoner.
- Det hadde vært bra om tiltakene var enklere tilgjengelig å få liste over, og å se i kart. Inkludert valg for type tiltak, slik at en kan vise den type tiltak en er interessert i. (Ang kart: det er mulig at dette allerede er tilgjengelig i Vann-Nett, men i så fall er det litt mer komplisert enn å bare klikke på et kartlag. Ang rapport med liste: det er ikke godt å vite hvilken rapport man skal velge.)
- I Vann-Nett må det skilles ut hva som er informasjon som noen bruker (hvem?) og hva som "bare ligger der..." Det må fremkomme for alle lesere hva som oppdateres og når. Det må være mulig for alle som er saksbehandlere og legge inn tekst/oppdatere innen eget ansvarsområde uten at andre sektormyndigheter må være tilstede/endre i forkant. F.eks. fjerne bindinger som er unødvendige. Og/eller gi "varsel" til rett sektormyndighet om ønsket endring, som de da må "godkjenne" for at den første endringen skal synliggjøres i Vann-nett Portal. Hele Vann-Nett må forenkles så mye at det rent faktisk oppdateres og brukes. Dato for all innlegging/oppdatering må synliggjøres. Det må lages prosedyrer for når det minimum skal oppdateres, og det må også gjelde for regionale/statlige sektormyndigheter.
- Vann-Nett kartløsning må få på plass nedbørfelt-grenser, ikke bare markeringer i vassdraget med linjer.
- Rette all feilinformasjon. Der det mangler data kan "ikke akreditert" informasjon i mange tilfeller være bedre enn modellert informasjon. Mange fagmiljøer kan gi informasjon om vannforekomster der det ikke finnes tilgjengelig informasjon fra tidligere. Dette bør kunne legges inn i Vann-nett med angivelse av "lavere pålitelighet".
- Vann-Nett: redusere registreringsomfang, bedre standardisering i registreringer, endringslogg for bedre transparens på registreringer: hvem har oppdatert når.

- Involvere vannområdene når det gjøres endringer i vann-nett. Dette gjør det enklere for koordinatorene å følge med på hva som skjer innenfor eget vannområde.
- Økte ressurser til innlegging av data i vannmiljø og vann-nett. Videreutvikle en brukervennlig modell av vann-nett for kommuner. Rådgivning og kursing av kommunene dersom det skal brukes vann-nett. Statsforvalteren bør aktivt jobbe med å hente inn og oppdatere data i vann-nett (deres hovedansvar, føles nedprioritert).
- Vann-Nett må bli mer brukervennlig.
- Mer ressurser på vann-nett. Bygg opp vann-nett til et forvaltningsverktøy og ikke et rapporteringsverktøy.
- Videreutvikle vann-nett slik at hvem som helst kan spille inn påvirkninger, og at disse innspillene kvalitetssikres (tas i bruk eller forkastes) av statsforvalteren i samråd med berørte sektorer. Flere kommuner (f.eks. Tønsberg) har utviklet kartløsninger der innbyggerne kan tegne inn i kartet sine innspill i forbindelse med ulike prosesser. F.eks. kartlegging av turstier i kommunen, innspill til arealdelen i kommuneplanen, osv. Det er behov for en omfattende rehabilitering av Vann-nett for å møte dagens forventninger til digitale verktøy og datakvalitet.
- Det burde være mulig å legge inn et søk på et antall vannforekomster, og få varsel når det gjøres endringer i disse. Det må stå dato og ID til den som har gjort endringen, slik at det er ettersporbart. ID-en kan godt anonymiseres i Vann-nett, men må være mulig å spore for å nøste i hvordan fakta legges inn i databasen
- Bedre kapasitet hos geodata?...
- Brukerundersøkelser i praksis på bruk av vann-Natt, og forbedringer (=forenklinger) ut fra det. Behov for lenke direkte til mest relevant opplæringsmateriell.
- Det er for mange ulike rapporter å velge mellom, trenger veiledningstekst for å finne den riktige. Trenger en person (gjørne i egen institusjon) som kan være superbruker, og som en kan spørre om hjelp.
- Mindre detaljnivå.
- Utarbeide en ny løsning med utgangspunkt i en vanlig kommunal bruker som har dette som en 5-% stilling, ikke med utgangspunkt i de som har vannarbeid som hovedoppgave.
- Vann-nett saksbehandler, kontakt/chat som kan gi tilgang til å rette i vann-nett.
- Det gjenstår et stort arbeid for å gjøre vann-nett portal (som skal være inngangsdøren til vannforvaltning for folk flest) myyyyre mer brukervennlig. Verken Vannstatistikk eller Hub gir informasjon på kommunenivå. Dette er helt nødvendig for at vi skal kunne snakke med og formidle til kommunene!
- Vi ønsker at det skal bli enklere også for "vanlige folk" å registrere inngrep som påvirker vannmiljøet. Medlemmer i våre organisasjoner er ofte ute og oppdager fort nye inngrep/påvirkninger i tillegg til at mange sitter på mye kunnskap og kan se forandring over tid. Denne informasjonen bør de få mulighet til å registrere i en database, eksempelvis lignende Artsobservasjoner. En slik kunnskapsdugnad bidrar både med data til overvåkingen og kan være med på å øke engasjementet for vannforvaltning hos allmennheten. Data fra folkeforskning vil alltid måtte kvalitetssikres, men det er allikevel en veldig billig måte for forvaltningen å få inn mye mer data enn den noensinne ville kunne fremskaffe selv. Det finnes allerede gode løsninger man kan ta i bruk for å registrere tiltak/inngrep direkte i digitale kart. Se for eksempel Kartverket og Fiskeridirektoratet. Det bør stilles et minstekrav til dataene som registreres, som inkluderer hva som ble observert hvor (sted og utstrekning), dato for observasjon og for eksempel mengdestørrelse (enkeltforekomst, hundretalls eksemplarer, tusenvis)."

Del L – Samlet vurdering

63 Hvor enig eller uenig er du i at vi er på rett vei for å nå miljømålene, bruker ressursene rett, prioriterer de riktige utfordringene, og at alle de ulike aktivitetene og aktørene trekker i samme retning og bidrar til måloppnåelse?

Endring fra 2016 til 2022



Dette oppsummerer 63.1 - 63.4.

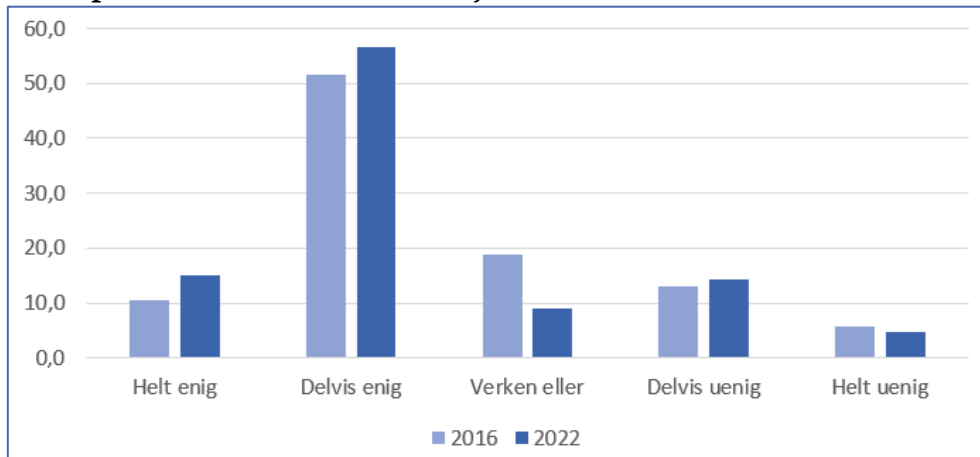
Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er minst enige i (36,7 %).

Endringen fra 2016 til 2022 er blant temaene med nest mest forbedring (+20,3 %).

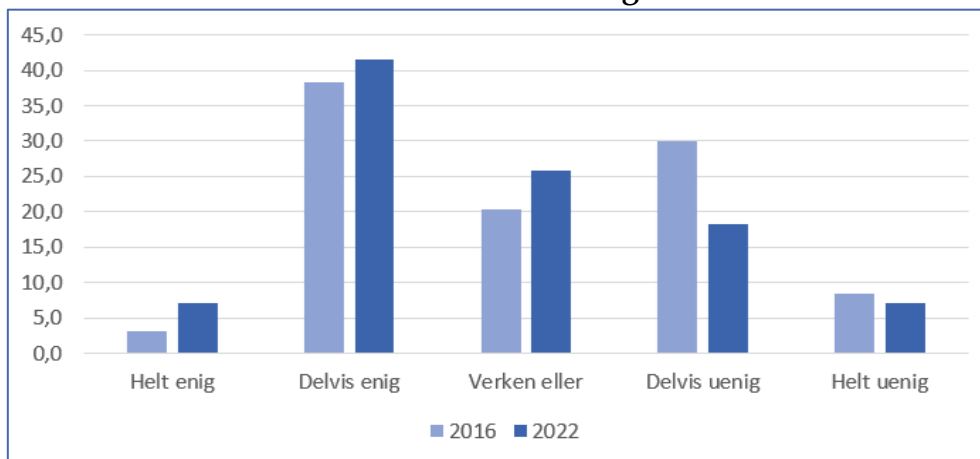
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
63.1	Vi er på rett vei for å nå alle miljømålene	52,6
63.3	Vi prioriterer de riktige utfordringene i vannforvaltningen	39,4
63.4	Alle de ulike aktivitetene og aktørene i vannforvaltningen trekker i samme retning og bidrar til måloppnåelse for vannforskriften	31,7
63.2	Vi bruker ressursene rett i vannforvaltningen	23,4

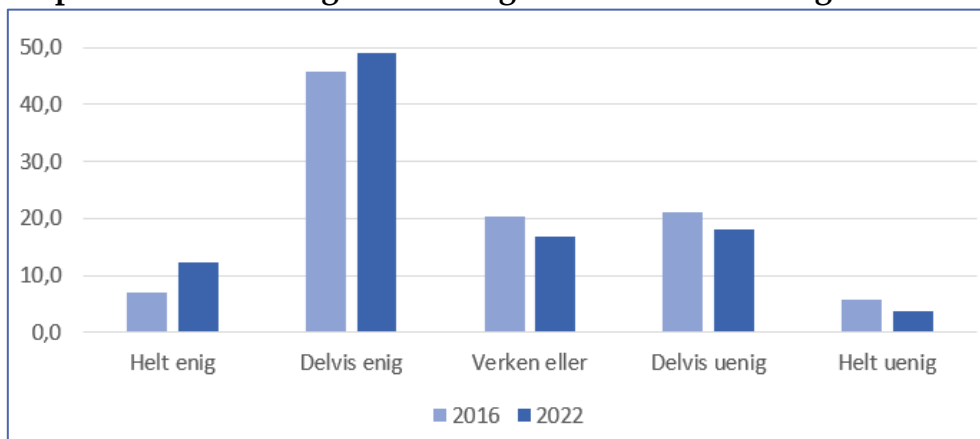
63.1 Vi er på rett vei for å nå alle miljømålene.



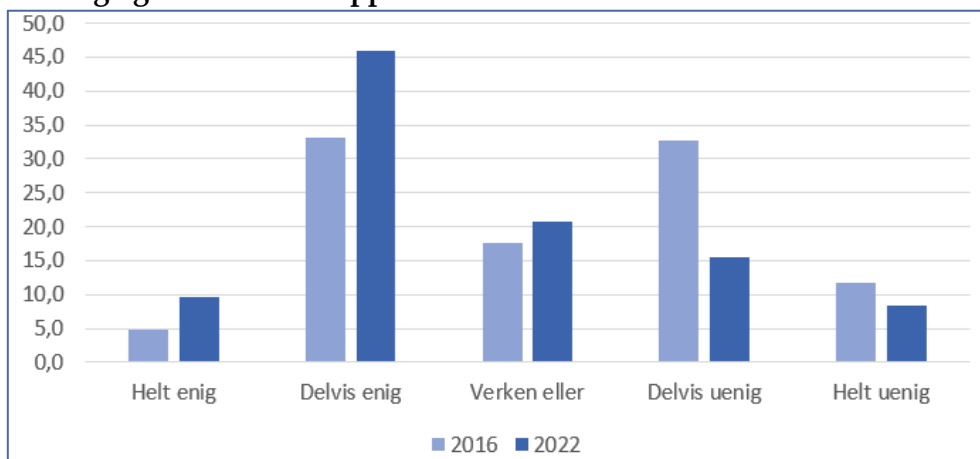
63.2 Vi bruker ressursene rett i vannforvaltningen.



63.3 Vi prioriterer de riktige utfordringene i vannforvaltningen.



63.4 Alle de ulike aktivitetene og aktørene i vannforvaltningen trekker i samme retning og bidrar til måloppnåelse for vannforskriften.



64 Kommentarer til samlet vurdering.

- La det være klart; det gjøres mye godt arbeid i vannforvaltningen! Om ressursbruken i vannplanarbeidet er effektiv og om planene er avgjørende for oppnådde forbedringer i vannmiljø framstår imidlertid ikke like klart. Effektivisering og forenkling av prosess, planomfang og av Vann-Nett, samt tydelig kommunikasjon av føringer, ansvar og roller bør vektlegges sterkt i inngangen til ny planperiode. En systematisk gjennomgang av karakteriseringen og rullering av målene, med sikte på å slå sammen vannforekomster og kvalitetssikre tilstand og fastsatte mål er sterkt ønskelig.
- Vannplanarbeidet svært nyttig på områder som ikke tidligere har vært underlagt sentral sektorlovgivning. Bra med helhetlige planer for vassdragene.
- God jobb på overordnet nivå. Svært dårlig på lokalt kommunalt nivå når det gjelder generell kunnskap og utførelse av tiltak. Uttaler med erfaring fra innlandet fylke.
- Vannforskrift og regional plan er gode verktøy for å nå god tilstand i vann og vassdrag, men det er et stort arbeid igjen før sektormyndighetene virkelig tar inn over seg hvilket ansvar de har knyttet til vannmiljø. Mange kommuner og andre har en kultur for å legge overordnede planer til side og konsentrere seg om sine ønsker og muligheter. En konkret og forutsigbar oppfølging fra overordnet myndighet for å synliggjøre at vannforskriften ikke kan ignoreres må på plass!
- Ressurser avsatt til vannmiljøarbeid må være forutsigbare og store nok. Flere sektormyndigheter har saksbehandlingstid opp mot 20 år for enkle saker (eks. manøvreringsreglement uten konflikter), og det undergraver viktigheten av vannmiljøarbeidet. Det er også en undergraving av viktigheten at vi stadig må argumentere for statlig bidrag til vannområdene osv.
- Vannforvaltningsplanen er abstrakt, vanskelig å følge opp med saksbehandling, store mangler og tilfeldig oppfølging fortsatt. Men økende antall gode eksempler. Kompetanseheving tar tid. Forståelsen av vann som del av areal er (nesten) fraværende. Skillet mellom miljømål og tilstand forvirrer pussig nok. Statlige sektorer viser i stor grad liten vilje til oppfølging på nedbørfeltnivå, koordinering er svært krevende. Sektorteningen står veldig sterkt. Fylkeskommunen er planmyndighet og fatter vedtak om miljømål.
- Spørsmålene som burde stilles, er hvorvidt ressursbruken er effektivt og bidrar til resultater ut over det som uansett følger av annet regelverk og forvaltning?
- Det burde vurderast på overordna nivå om ein kan gjennomføre planlegginga og webinarar på ein meir effektiv måte, og slik frigjere meir midlar og kapasitet til å gjennomføre tiltak i dei kommunane som treng det mest.
- Digitalisering av planen, med vann-nett som rygggrad. Rapporteringsløsninger som sikrer inngang og innsyn. Sørge for forståelse av hvilken metodikk og hvilke systemer for oppfølging som gjelder. Virkemiddelbruk sorteres godt med en slik inngang, og vil forbedre gjennomslagskraften til miljømålene.
- For dårlig kunnskapsgrunnlag og for banalt oppsett til å kunne fungere for norskekysten. Meningsløs bruk av ressurser. Opplevs som særdeles lite meningsfull rapportering og papirflytting.
- Vi er på vei, men særlig gjennom VO og lokal innsats som styrkes hele tiden. Verktøyene som er tilgjengelige er til hinder, men kompetanse og ressurstilgang gir likevel framdrift. Den store utfordringen er mangelen på helhetlig aksept for miljømålene, som gjør at forvaltningen trekker i flere retninger fremdeles.
- Vi er på rett vei, men veien er kronglete. Mangel på ressurser medfører at en ikke har kapasitet til å iverksette gode tiltak. Mangel på personelltimer medfører at en gjør dårlig jobb. Prioriteringer gjøres ofte etter minste motstands vei. Det som koster minst får prioritet. Det som er vanskelig, utsettes. Og ingen trekker i samme retning. Alle vil at de andre skal gjøre sin jobb først

- Forvaltning og tiltak som gjennomføres ville blitt gjort uavhengig av om vi hadde vannforskriften eller ikke. Det ligger allerede i sektorregelverket.
- Savner sterkere fokus og prioritering innen: Skogbruk, jordbruk, hydromorfologi, klimatilpasning/forebyggende arbeid og samferdsel. Mange unnlater å følge opp, begrunnet i manglende kapasitet og/eller finansiering. Det bør bedres av rett sektor. Men veldig mye har blitt bedre nå enn i forrige periode. Særlig er det gjort mye på opprydding spredt avløp, på avløp innen kommunalteknikk i kommunene og også en del den siste tiden innen jordbruk. Ønsker at Miljødirektoratet/Klima- og Miljødirektoratet i enda større grad utøver et påtrykk på de andre direktoratene og overfor statsforvalterne.
- Det prioriteres for lite penger til bekkeåpninger/tiltak for å forbedre vannforekomster. Lokale grunneiere er stort sett ikke interessert i å åpne en bekk som går på tvers av jordet og miste jord/eiendom til en bekk/kantsone uten å få økonomisk støtte for dette. Det må åpnes for mer tvang for gjennomføring av tiltak/restaurering/krav om kantsone.
- Jeg er ikke enig i siste spørsmålet. Arealbruk og arealnøytralitet bør få større plass, også i vannforvaltningen. Vannmiljønatur må få større verdi slik at de store veisystemene ikke tillates til tross for at det medfører bekkelukking, smvf-er, varig nedsatt miljømål og akkumulasjon av miljøgifter og anleggsslam i vannforekomster.
- Vannforskriften fungerer bedre i rurale enn urbane settinger fordi urbant miljø også er styrt av andre regelverk.
- Relativt sett brukes det for lite ressurser på lokalt nivå. Statsforvalteren har ikke kapasitet til å bidra tilstrekkelig på lokalt nivå. Statsforvalteren klarer ikke å oppdatere vann-nett etter hvert som nye data kommer inn. Generelt er det veldig tungt å få med statlige og regionale instanser når lokale tiltak skal diskuteres (har blitt litt bedre).
- Noen miljømål blir vanskelige å nå uten at man får forbedret virkemiddelapparatet. På den fronten har man ikke kommet langt nok. Når det er sagt er det mange dyktige folk og gode intensjoner som ligger bak arbeidet som gjøres. Men, jeg mistenker at politisk vilje og/eller sterke lobbykrefter virker i feil retning når det gjelder nødvendige forbedringer av virkemidlene innen visse sektorer. Uten en endring her vil vi komme til kort i arbeidet mot å nå målene.
- Dessverre virker det fortsatt å være slik at de fleste sektorer jobber med bidrag til vannforvaltningsplanen fordi de må, ikke etter hensikten om helhetlig forvaltning. Derfor går det bort store ressurser i form av tid og midler, til en planprosess som gir lavt utbytte. Forhåpentligvis vil dette gradvis endres, men det virker fortsatt å være svært lav kost/nytte-effekt av arbeidet. Mange føler på at det er for mye planlegging (eller rapportering og oppsummering) og for lite gjennomføring av faktiske tiltak.
- Vannforvaltningsplanen er ikke utløsende for tiltakene som gjennomføres. De ville blitt gjennomført uavhengig av planen, som bare oppsummerer det som er meldt inn. Når det gjelder prioriteringer, så er de største utfordringene ofte knyttet til oppdrett i sjø, og vannkraft eller landbruk på land. Likevel oppleves disse som nedprioritert fordi regelverket er så lempelig. Det er tydelig at det er sterke lobbykrefter inne og at politikken trumfer vannforskriften til stadighet. Det er f.eks. uheldig når kommunene får strenge krav til opprydding i spredt avløp, mens utslippet til et oppdrettsanlegg får tilsvarende en liten by. Det er ikke så rart at motivasjonen faller litt hos saksbehandlerne i kommunen da.
- Det mest positive med arbeidet er bruk av vannforskriftens § 4-6 og § 12 i saksbehandlingen. Den gir tyngde til vurderinger knyttet til vannmiljø, og kan være utløsende for å si nei til nye inngrep, eller stille strengere krav til avbøtende tiltak. Dette gjelder også i planarbeidet, selv om kommunene selv sjelden tar med vurderinger etter vannforskriften. Det kommer først når Statsforvalteren, Fylkeskommunen eller andre sektormyndigheter påpeker det. Det ordinære planarbeidet (kommuneplan, dispensasjonssaker, reguleringsplaner osv.) i kommunene knyttet til vannmiljø har nok blitt forbedret en del på grunn av det. Dessverre, som nevnt i avsnittet over, så har oppdrettsanlegg, vannkraftverk og landbruk en tendens til å slippe unna med lempeligere krav likevel.

- Klassifiseringsveilederen har også blitt mye bedre over årene og brukes aktivt av saksbehandlere og konsulenter. Den har fortsatt mange mangler, men stor fremgang.
- Eg har generelt eit godt inntrykk av planarbeidet og forskrifta, men ein må heile tida vere obs på at arbeidet går litt for sakte og av og til blir motarbeidd på grunn av andre omsyn.
- Vi er på rett vei, men det er fortsatt målkonflikter når det gjelder feks rent vann og behovet for økt matproduksjon.
- Vi er på rett vei, men mener at det er store kunnskapshull fortsatt - kanskje spesielt for de ulike sektorene.
- Som påpekt tidligere synes prosessen og ha blitt alt for stor og langdryg. Det er lite konkret og rettet informasjon til berørte næringer (for vår del akvakultur). Det man trenger per næring er en enkel og kort sammenfatning: 1. Hva betyr dette for næring X (kort) * med da evt. linker til mer dyptgående info der det er nødvendig 2. Hva er det vi ønsker tilbakemelding fra hos næring x Det kan ikke forventes at man som en person som ikke jobber med dette daglig skal kunne klare og holde seg informert om en prosess som har foregått over så mange år.
- Savner at aktørene innen akvakultur i større grad trekker i samme retning og er ambisiøse nok til å finne reelle miljøforbedrende tiltak for elvevannforekomster med laks og sjørret, særlig ved Sognefjorden og Hardanger.
- Arbeidet er fortsatt svært omfattende og komplisert og det er mange eksempler på et konkrete hendelser har større effekt for felles fokus på vann enn selve planarbeidet. Feks funn av plast i hval etc. Intensjoner om samarbeid er nok positivt tilstede hos alle involverte, men enkelte sektormyndigheter har for svak økonomi til å kunne følge opp, feks Mattilsynet (som bør styrkes inne dette fokusområdet, mange flinke folk, men de må ha ressurser).
- Synes ikke vann-nett fungerer godt nok som verktøy for saksbehandlere i byggesak, plan og landbrukssaker. Eller det er muligens opplæringen som er for dårlig.
- Karakteriseringen burde revideres med sikte på å redusere antall vannforekomster. Dette kunne gi redusert ressursbruk og administrasjon og bidra til bedre fokus på vannforekomster med behov for koordinert oppfølging.
- Vannforskriften har ført til økt fokus på vannmiljø, og vannområdekoordinatorene har en nøkkelfunksjon i arbeidet. Det er viktig at mangel på midler avslutter det viktige arbeidet til vannområdekoordinatorene.
- En følelse av at mye bra arbeid pågår, men måloppnåelse handler om tidsperspektiv. Vi vet at det skal veldig mye til før alle vannforekomstene er "god". Da snakker fort flere tiår fremover. Er definitivt begrensede midler. Kanskje mest av alt arbeidsressurser.
- Vi er ikke på rett vei - trenden går den andre veien. Dette er et grunnleggende problem - målstyringen bidrar til at mange tror at de er på et positivt spor når dette ikke er tilfellet. Vedlikeholdsetterslepet på avløpsnettet er allerede et stort problem, og det vil bli større. Det brukes masse ressurser på å måle på samme måte og få nøyaktig det samme svaret i år etter år, uten å prøve å forstå hvorfor målene ikke nås, eller hvorfor ting blir verre. Det er kommunene selv som må finne ut dette, uten vannområdenes hjelp.
- Mangelfull og feilaktig forståelse av forurensningssituasjonen, basert på mangelfulle målinger, gjør at grunnlaget for prioriteringer blir dårlig/ubrukkelig. Mange tror de trekker i samme retning, men målene blir ikke nådd. Vannområdene forstår ikke hvor kompliserte årsakene til at målene ikke blir nådd er, og hva som må til av målinger og analyser for å finne ut av årsakene. Målene er satt opp ut fra bare ett scenario - det positive. Men andre scenarioer er mer sannsynlige. Mdir har jo selv publisert to rapporter om klimarisiko hvor dette er svært godt beskrevet.
- I den virkelige verden er dere på vei dithen at dere bruker masse midler på ingenting.
- Det bør i større grad vurdere å prioritere de største utfordringene.

- Det brukes uforholdsmessig mye resurser på det prosessuelle.
- Samferdselssektoren henger etter og bør gjøres mer bevisst på dette.
- Mye organisering og mindre resultat, må følge med mer midler til gjennomføring av tiltak.
- Generelt lite fokus på forurensning fra oppdrett i fjordene våre - samlet virkning..? Tillatelse til utslipp gis av Statsforvalter - har de god nok lokal kunnskap..? Konsekvenser for fiske/lokalt marint mangfold - ? Kommunen har ikke fagkompetanse til å vurdere, men stiller spørsmålet.
- Hmmm... I hvilken grad er jeg en typisk "brukertilpasset" aktør - jeg er en sølle beboer og grunneier langs Glomma? Vel, jeg har deltatt i styret i et elveeierlag siden 1990, og også i en periode vært trukket med i vannforvaltningsarbeidet. Jeg ser likevel at jeg kan ha gitt endel uriktige svar fordi jeg ikke har lest nok dokumenter godt nok selv om jeg har forsøkt å følge med. Jeg har stor tillit til at off myndigheter har jobbet godt. Så min besvarelse går på det at det bør framover settes inn et målrettet arbeid for å danne lokal-lokale lag som følger opp den enkelte vannforekomst. Det tror jeg er suksessformelen - men det vil koste noe mer enn fagre ord...
- På vannkraftsiden er det ikke vannforvaltningsarbeidet som er årsaken til at en er på rett veg for å nå målene. Det skyldes regulantene/kraftverkseierne og NVE/MD/Statsforvalteren oppfølging av hvert enkelt vassdrag/vannforekomst. Bedre å bruke ressursene på oppfølging fra sektormyndighetene enn formålstjenlig og svært ressurskrevende prosesser i vannforvaltningsplanarbeidet.
- Bra at flere store sektorer i større grad involveres og stilles ansvarlig, som feks akvakulturnæringen.
- Spørsmål 3, eksempelvis båtseptik, er det egentlig et stort problem? Vurdert alternativnytte av pengene?
- Vannforvaltningen drar i samme retning, men det er kanskje litt mange grupper som ikke er helt koordinert som kan skape dobbeltarbeid.
- Prioritering av de riktige utfordringene....dette er personavhengig. Som marin biolog har jeg løftet fokus på kyst, men i andre deler av landet vet jeg at fokus er veldig mye på ferskvann, og kyst blir nedprioritert. Kyst bør få veldig mye mer fokus og spesielt inn mot regionale planer i kommunene....Her mangler det mye på hensyn til kravene i vannforskriften og kunnskapsgrunnlag mtp sårbar natur i sjø.
- Vi må få mer folkelig engasjement og større innsats på gjennomføring. Sektormyndigheter må være tydeligere i tiltaksgjennomføring. Nå er det for lett å lage planer, og å rapportere at tiltak er gjennomført, men så skjer det ikke nok av de riktige tiltakene, og det blir liten reell forbedring i vannkvalitet. Det er heller ikke utsikter til at situasjonen kan bli løst.
- Det er dei avgrensa ressursane i kommunane som er ein stor del av problemet.
- Litt negativ her, men jeg mener vi jobber med mye bra. Likevel kan det spørres hvorfor tema som f.eks. gruveforurensning glir igjennom foregående planperiode, og sikkert også de to neste uten at det skjer noe. Dette er påvirkninger med stort omfang og stor betydning der de er. M.dir. har brukt forrige planperiode på å finne ut hvem som eier gruvene (usikker på om de har funnet ut av det ennå). Med dette tempoet kan man ikke forvente at det skjer stort. Restaurering er viktig arbeid, men vi må øke fokus på å unngå å forringe. det er langt billigere.
- Alle vet hvor vi skal, men det er ikkje satt av nok ressurser i det utførande leddet - kommunene. Mange stader er det ein stilling som skal drive med alt frå klima, forureining , avløp, viltforvaltning, naturforvaltning - you name it! Det er jo sjølv sagt at det ikkje let seg gjere å nå miljømåla når det ikkje er ressurser i kommunene til å følgje opp gjødsling, spreidde avløp, følgje opp store forureiningssaker, fjerning av vandringshinder mm.
- Vi kan bli bedre.

- Når jeg skriver delvis enig på at vi bruker ressursene rett, så mener jeg de ressursene vi faktisk har til rådighet. Når det gjelder ressurser til arbeidet med vannforvaltningen, mener jeg vi i Norge har et betydelig forbedringspotensialet.
- Jeg synes kunnskapsgrunnlag om vannforekomstene burde prioriteres i en enda større grad.
- Stor forskjell mellom sektorar. Fiskeridirektoratet og Mattilsynet har forseinka vurderingane av påverknad frå fiskeoppdrett. Men stort sett går det i rett retning.
- Det går for sakte, og effekten av det vi gjør kamufleres av klimaendringer.

Del L – Samlet vurdering

65 Dette anser jeg for å være styrkene med vannforvaltningen/vannforskriften i dag

De mest brukte begrepene i de 90 kommentarene:



(Verktøy: [WordClouds.com](https://www.wordclouds.com/))

Kommentarer:

- helhetlig forvaltning med felles miljømål basert på nedbørfelt
- Vi er på rett vei
- Kartleggingsdelen er en veldig viktig start. Gir nødvendig kunnskapsgrunnlag.
- Samhandling på tvers av sektorer
- Bidrar til bedre vern av vann og elver.
- At alle vet sitt ansvarsområde og at vann-nett kan brukes til å gi innsyn og å prioritere hvilke oppgaver som er viktigst.
- Vannforvaltningen er ambisiøs og VIL MYE. Dette er BRA! Den har gode intensjoner om tverrsektorielt samarbeid og god lokal forankring. Dette fungerer ikke helt i praksis i dag, men jeg tror og håper vi kommer dit.
- Målet om samordnet statusbeskrivelse og tiltaksvurdering, på tvers av sektorer er vannforskriftens styrke.
- Bra med samarbeidstiltak på tvers av kommunegrensene. Bra med klassifisering av vannforekomstene og miljømål.
- Heilheitleg, framtidsretta og optimistisk.

- Systematisert arbeid gjennom vannområdene, med egne vannområdeledere. Alfa og omega for å lykkes også med medvirkning!
- Det å se hele vannområdet i sammenheng og samarbeid på tvers av kommunegrensene.
- Vann-Nett har alt for høy brukergrensesnitt for at den bidrar til medvirkning for alle berørte interesser.
- Mye forskning og kunnskap
- Felles mål er bra
- Flere flinke vannområdekoordinatorer
- Mye god informasjon på regionalt og lokalt nivå
- Bedre kunnskapsgrunnlag, bedre samarbeid, bedre verktøy, tydeligere forventninger til sektormyndigheter
- Vannområdene og vannregionarbeidet
- Vannområdearbeidet og kommunens deltagelse der. Det tverrsektorielle samarbeidet og den møteplassen vannområdearbeidet er
- Oversikt via vann- nett er bra!
- Et godt verktøy for en mer helhetlig og oversiktlig tilnærming
- Nedbørfelt- og kunnskapsbasert vannforvaltning er på plass. Samordning på tvers av sektorer og myndighetsnivåer er på plass. Bred medvirkning i vannforvaltningen lokalt og nasjonalt er på plass.
- Mål om å få til samordning og helhetlig vannforvaltning. Har gitt etablerte samarbeidsformer for helhetlig vannforvaltningsarbeid, hvor sektormyndigheter på "alle" nivåer møter og kan drøfte problemstillinger og behov for prioriteringer.
- Bedre avklaringer i forskriften, f.eks. om det tillates tiltak i vannforekomsten.
- Selve formålet - å forhindre forringelse, få til bærekraftig bruk og helhetlig forvaltning.
- Jobbing på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer, felles forståelse av problemene.
- Godt organisert
- Mange sektorer har kommet mer på banen; men det har gått gradvis.
- Den store samtalen om vannet er levende og har bla blitt styrket gjennom Helhetlig plan for Oslofjorden inklusive flere prosjekt, samarbeid i Oslofjorden og gjennom dialog i FOU miljø i Skagerrak om felles kunnskapsgrunnlag og politikkutforming. Folk ser konkret av vi har utfordringer, dette fanges opp av media og gir aktiv innsats. Engasjementet for vann er betydelig endret i løpet av de siste 10 årene. Dette tegner godt for framtiden.
- Rammene vannforskriften gir for vannforvaltningen i form av styringssystemet med tilstandsklassifisering, miljømål og tiltak er meget nyttig.
- Vannforskriften har bidratt til at vannkvaliteten har kommet på dagsorden på en annen måte enn før.
- Sektorene samles, og vannområdekoordinatorer - men sin lokale forankring og kunnskap - er nøkkelen til suksess. Vann-nett er et godt hjelpemiddel, men må ikke bli målet i arbeidet.
- Godt lokalt samarbeid mellom myndighetene.
- Helhetlig tilnærming (økosystembasert tilnærming) der alle sektormyndigheter med sine virkemidler er involvert.
- Felles europeisk regelverk. Viktig å kreve at sektorene samhandler.
- Samordning og samarbeid mellom sektorer over lang tid

- Vi har eit mål for vassførekomstane våre og dette vi skal vi nå innan ein frist er konkret.
- Samordningen på tvers av sektorer og myndigheter.
- Har fått fokus på temaet.
- Vannforskrift og regional plan har potensial for å bli brukt konkret og godt
- Sektorovergripende - Brukervennlige dokumenter som kan brukes i hverdagen
- Sektorovergripende og på tvers av administrative grenser. Kommunene nyter godt av interkommunalt samarbeid. Stort fagmiljø i vannregionen, og vannmiljøarbeidet ledes på en god måte av dyktige fagfolk, som noen ganger ikke befinner seg i eget fylke.
- Vannområdene og koordinatorene. Arbeidsutvalg. Direkte kontakt og oppfølging av enkeltaktører som leder til konkrete tiltak.
- helhetlig og vannregionbasert forvaltning.
- Retter fokus på viktige miljøområder og favner vidt Noen vannområder har god info gjennom sin nettside og relevante samlinger/kurs
- God statlig oppfølging
- Et godt utgangspunkt for vannforvaltning - godt samarbeid med kollega med forskjellige faglige styrker _ legger "press" på kommunene til å fokusere på vannforvaltning - mulighet for koordinering, samarbeid, besparelse av ressurser osv. - mulighet for å søke på midler og få gjennomført tiltak - bra nettverk for å innhente nødvendig kunnskap
- Bra med fokuset på vannkvalitet/miljø. har nytte av Vannportalen og veileder.
- Det offentlige arbeidet er i godt gjenge, og nyter alminnelig respekt for å være faglig fundert.
- Initiativet; tiltak, bevisstgjøring og forståelse for utfordringene, samarbeidet, nettverksbygging
- Tiltak med frister og ansvarlige Koordinatorer Muligheter for å søke midler til tiltak God oppfølging fra vannregionmyndigheten
- Felles mål
- Felles innsats, vannområdebasert forvaltning og arbeid for å løfte problemstillingene bredt.
- Se ting i helhet
- vannforskriften gir grunnlag for en samlende forvaltning. Den syntetiserer mange lovverk inn i en felles ramme. VF er et ultragodt verktøy som dessverre misbrukes.
- Merker ikke så mye til den.....
- Ser på hele vassdrag på tvers av sektorer.
- Vannmiljø og vann-nett som viktig kunnskapsgrunnlag
- Vi har kommet langt i å etablere systemet, og det er mange i forvaltningen som kjenner direktive godt. Mye bedre forutsetninger for å nå flere miljømål i denne planperioden enn i den forrige.
- Alle sektormyndigheter og nivå har en felles arena for å diskutere utfordringer og muligheter og finne måter å dra i samme retning
- Bedre samordning av forvaltningsnivåer og lovverk enn tidligere. Gode databaser i Vann-nett og Vannmiljø.
- Forankring oppover som forplikter politikerne. Faglig alibi i vannområdekoordinatorer.
- Den bidrar til å styrke fokuset på vannmiljø hos flere sektorer og til en viss grad øker samhandlingen mellom sektorer

- Har bygd opp et meget godt kunnskapsgrunnlag. Har god og samordnet overvåking. Bygger på avvik fra naturtilstanden, vassdragenes helhet/samlete belastning og økologiske parametere. Er bygd opp på tvers av sektoransvar. Gir ganske gode juridiske rammer for arbeidet, og forplikter. Har gode veiledere og sikrer felles og kunnskapsbasert inngang til drøftinger og behov for oppfølginger. Alle skal være med innen egne fagområder.
- Det legges ned mye arbeid i dette arbeidet idag. Det er usikkert om klimapåvirkninger og naturtilstand er godt nok belyst. For mye fokus på jordbruksarealer og spredt avløp. Alle andre slipper unna
- Opplegget med inndelingen i vannområder og samarbeid mellom kommunene i samme vannområde
- Lokalt eierskap er bra. Folk flest er interessert i å ha gode naturressurser/rent vann.
- Organisering og prosesser er bra, og stadig flere har hørt om vannforskriften og skjønt hva den innebærer.
- Bred deltagelse
- Den gir klare føringer, oversikt og system for å ivareta vannet vårt - på tvers av land- og kommunegrenser, myndighetsnivåer og ansvarsområder.
- Arbeid på tvers av sektorer, bransjer, kommunegrenser
- Vannforskriften har vært et utrolig stort løft for vannmiljøet. Det er et veldig viktig supplement til det lovverket vi har idag i den forstand at vi gjennom vannforskriften får et overblikk på den samlede belastningen i f.eks et fjordsystem.
- * Tett samarbeid mellom ulike aktører, som hjelper hverandre i å forstå situasjonen og vurdere hvordan tiltak kan bli gjennomført. * Økt fokus på arbeidsfelt og fag
- - Det er en helhetlig forvaltning - Man får mer kunnskap om miljøtilstanden - Det er kommet nasjonale og regionale føringer som bidrar til å formidle viktigheten av arbeidet - Den settes klare krav til ny aktivitet eller nye inngrep (§ 12) - Mer samordning mellom regioner og vannområde - Mye kurs og webinarer for å styrke kunnskapen hos de som forvalter vannet. - Erfaringsutveksling
- Vannområdekoordinator som holder i arbeidet, bidrar til samarbeid mellom kommuner og andre, kunnskapsutveksling med kommuner, osv. Tilstandsklasser - gir lettere oversikt over tilstand, differensiere mellom vannforekomster og hvor påvirket de er, lettere å synliggjøre for politikere og andre hva tilstand er og hvorfor tiltak må gjøres. Planene forankres og vedtas politisk også lokalt (i hvert fall fylkesnivå?). Inndeling i grunnleggende og supplerende tiltak er bra, kunne gjerne vært tydeligere hva som er hva med eksempler.
- Det er god organisering. Deltakere på alle forvaltningsnivåer og -sektorer deltar og vet hva som forventes. Det er godt samarbeid og god dialog. Kunnskapsgrunnlaget er forbedret. Det er tydelige nasjonale føringer. Sentrale personer er fortsatt i samme jobb over lang tid, det sikrer kontinuitet og forståelse.
- Systematikken og målfokuset. Alle kan/skal delta og det blir veldig synlig hvem som ikke deltar.
- God tilrettelegging for samarbeid. Fylkeskommunen gjør en god jobb som koordinator.
- Det er en styrke at det er forankret oppover i systemet slik at bevilgningene til vannområdene får utført oppgaver. Vannområdekoordinatorene er viktige resurser.
- Vi arbeider mot et felles mål.
- Felles miljømål, alle har kjennskap og kunnskap om forvaltningen/forskriften, økende fokus på vann og ønske om godt vannmiljø. Kanskje er det økt opplevelse av - og erfaring med at tiltak nytter. Får man inn gode tilpasninger i allerede planlagte tiltak, der de ofte ikke fordyrende.

- Det har blitt mye større oppmerksomhet om vassdragene, og budskapet om at alle vannforekomster har et miljømål som skal nås, er tydelig. Selv om veien til målet kan oppleves frustrerende og byråkratisk, er det ingen tvil om at alle som påvirker vannmiljøet, nå, i langt større grad enn tidligere, vet at man må skjerpe seg/forbedre seg. Og forvaltningen er blitt mer aktiv i å ta i bruk de virkemidler som finnes, for å pålegge virksomheter tiltak for å bedre vannmiljøet.
- Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden får vi håpe er en ekstra kraft for å helhetlig fortgang på forvaltning og tiltak.
- Helhetlig - Bindende miljømål - Vannområdekoordinatorer
- Lokal forankring Kunnskapsbasert forvaltning Økt politisk interesse og prioritering (eks. Oslofjorden)
- Styrken ligger i målene og formålet med vannforvaltningen, og hvordan arbeidet er organisert i Norge i dag. At man i Norge legger til rette for en prosess som er veldig "bottom up" er også en veldig styrke.
- Det er veldig klare mål, og mål om mer helhetlig forvaltning mener jeg er en stor styrke!
- Vannområdekoordinatorer på lokalt nivå er med på å binde det lokale til det regionale
- Alle statlige etater er med på laget
- Egentlig et strengt, men underforstått - se nedenfor-, regelverk.
- Kunnskapsgrunnlaget. Organiseringa.
- Velfungerende vannområder med dedikerte, heltidsansatte koordinatore.

Del L – Samlet vurdering

66 Dette anser jeg for å være svakheter ved vannforvaltningen/vannforskriften i dag

De mest brukte begrepene i de 90 kommentarene:



(Verktøy: WordClouds.com)

Kommentarer:

- Kunnskapsgrunnlaget
- Svakheten er at kommunene i svært stor grad jobber mot god vannforvaltning lokalt.
- At så få vannforekomster blir overvåket - og at vi ikke har klassifisering av kjemisk tilstand for de fleste vannforekomster. Hvordan skal vi da nå målene?
- Taper noen ganger når konflikt med andre samfunnsinteresser, som behovet for økt matproduksjon
- Det går for sakte, og effekten av det vi gjør kamufleres av klimaendringer, arealbruksendringer m.m.
- Det er mange sektormyndigheter. Dette gjør det hele uoversiktlig og vanskelig for kommunene. Statsforvalteren trekker i en annen retning enn kommunene. Regelverk brukes til å gi dispensasjoner i stedet for vern. Mange små kommuner mangler både økonomi, personell og kompetanse (og politisk vilje) til å starte arbeidet med, innhente kunnskap, føre tilsyn osv. i saker innenfor vannforvaltningen.
- Arbeidet er veldig byråkratisk, små kommuner må bruke tilgjengelige ressurser når de har tid.
- Så vel "vannfaglig" som forvaltningsmessig er kompleksiteten for høy, og kvaliteten i underliggende data for lav.

- Fare for at sterke næringsaktører klarer å stoppe tiltak som er nødvendig i og med planene er politisk styrt
- For vanskelig for allmennheten å delta!
- Og for lite mulighet for å komme med konkrete innspill fra frivilligheten og forstå hele vannforvaltningen.
- For lite ressurser til vannforvaltningen.
- Vanskelig for vanlige folk å finne frem til informasjon og kontakter
- Altfor omfattende - kommunene kjenner lite til forskriften og vannforvaltningen er godt ivaretatt gjennom annet lovverk.
- For dårleg kjennskap og handheving blant politikarar og administrasjon m.m.
- Mangel på ressurser i spesielt mindre kommuner, mye tid går med til plan i stedet for tiltaksgjennomføring
- Liten kunnskap om vannforvaltning hos folk. Man når ikke ut. Det virker flytende og uforstående for folk flest. Vannforvaltningsplaner har de ferreste hørt om
- Lovverkene som stille svakt mot andre målsetninger i kommuner og regioner
- Uenigheter om adekvate tiltak og sektorenes gjennomføringsevne for å nå målene innen de gitte fristene.
- Manglende kunnskapsgrunnlag
- Noen sektormyndigheter "skydner seg langsomt".
- Sektormyndighetene står fremdeles svært fritt til "å gjøre som de vil", og det finnes fremdeles mange eksempler på at det ikke tas hensyn til vassdrag, vannforvaltningsplaner og formålet med vannforskriftsarbeidet.
- kommunikasjon
- Bindeleddet mellom statlig og kommunalt arbeid/ansvar
- Hovedsvakheten ligger i manglende politisk vilje (dvs næring går føre natur) og dermed manglende finansiering, samt enkelte sektormyndigheter som heller heller bremser enn er med på å trekke fremover.
- For få ressurser hos Statsforvalter og i kommunene bemanningsmessig. For dårlig økonomi for tiltaksgjennomføring. Behov for større pott år Miljødirektoratet skal fordele penger etter søknader.
- Knappe ressurser/budsjetter
- Mange kommuner (politisk nivå) henger etter. Arbeidet etter Vannforskriften oppfattes ikke som "et must". Kommunene bør prioritere god vannforvaltning høyere og sette av tilstrekkelige midler og saksbehandlerressurser for å få bedre oversikt og gode tiltak innenfor bl.a. jordbruk, privat avløp og off. avløp.
- Fortsatt svært teknisk og faglig komplisert. Egnet for de som kan faget, men vanskelig å formidle på en enkel måte. Formidling er derfor en kritisk faktor.
- Komplisert og vanskelig å få grep om. Ønsker at man klarer å formidle vannforskriftsarbeidet på en enklere måte samtidig som man klarer å ta vare kompleksiteten.
- Vi skal forholde oss til kunnskapen som ligger i vann-nett, det kan rett og slett bli feil. tilstanden kan stå som moderat på bakgrunn av et parameter som ikke er aktuelt for det som skal vurderes i den aktuelle saken.
- Svært omfattende arbeid, som kunne trenge noe forenkling.

- En felles forståelse av hvorfor vannforvaltning er viktig i alle deler av samfunnet mangler. Alle vil ha "rent vann", men få vil selv oppgi noe for dette.
- Fortsatt målkonflikter mellom ulike sektormyndigheter og miljøhensyn som ikke er løst tilfredsstillende.
- Særdeles stort sprik og en aldeles fundamental og skjærende dissonans mellom modell og kunnskapsgrunnlag for kystvann. Uklart hvordan kommuner og andre skal vurdere arealdisponeringer opp mot vannforskriften. Hvor stor grad av føre-var-tilnærming? Uforutsigbart hvilke tilfældigheter som kan komme til å utgjøre kunnskapsgrunnlaget i vann-nett. Grunnleggende uenigheter om hva vi holder på med. Hvilke politiske mål er det som er førende for arbeidet?
- Omfattende og komplisert regelverk. Ikke alle (viktige) aktører har deltatt i vannforvaltningsplanarbeidet.
- For stort og komplisert der eigarskap og forståing er utfordrende for tilsette i administrasjonen, politikarar og vanlege folk på gata.
- Mye prosess.
- Planmaterialet omfatter så store områder i areal så det er vanskelig for en kommune å få eierskap til planen. Vanskelig for en liten kommune i utkanten av et vannområde å forstå at tiltak i kommunen kan ha virkning for hvordan feks. Oslofjorden utvikler seg. Dette er vel også realiteten når en liten kommune med 3000 innbyggere som ligger helt i utkanten av vannregionen skal sammenligne seg med storkommuner helt inntil Oslofjorden med store innbyggertall og enorm industrivirksomhet. Da føles det som et meningsløst arbeid når det blir gitt dispensasjoner for bygging i strandsonen og rensing av avløp med videre i kommuner som har Oslofjorden som badeplass.
- Har deltatt i prosesser rundt vannforbedring siden forrige årtusen på lokalt og regionalt nivå som politiker. I vårt område vil jeg påstå at de vesentlige forbedringene skjer på tross av dagens nasjonale vannforvaltningsarbeid. Organiseringen rundt vannforvaltningsarbeidet i Norge i dag er fragmentert, uten beslutningsmuligheter og tilpasset en filosofi der ingen ting skal skje i praksis. Selv representerer jeg en kommune som i samarbeid med nabokommuner har arbeidet med lokale og regionale tiltak for vannforbedring siden 1983. Det er fortsettelse av disse aktivitetene som den dag i dag fører til forbedringer på dette området; personlig mener jeg den EU/EØS/nasjonale såkalla vannforvaltningen tildels forstyrrer dette arbeidet.
- Vannforskrift og regional plan følges ikke opp godt nok Ressursene for helt nødvendig arbeid/innsats mangler hos mange sektormyndigheter
- - Blir ikke brukt aktivt nok ute i forvaltningsorganene
- Kommunenes ressursituasjon på landbruk. For lavt ambisjonsnivå ved revidering av konsesjonsvilkår for vannkraft.
- Abstraksjonsnivået i planene og rundt miljømålene. Sektormyndighetenes uklare tilnærming og respekt for målene. Svak lokal (og regional) deltakelse.
- Ansvarliggjøring og bevisstgjøring av miljøpåvirkere er fortsatt et stykke unna målet.
- Har få økonomiske virkemidler til tiltak, tung organisering.
- Fragmentert forvaltning og politisert lokalt
- - Ansvar spredd over for mange sektormyndigheter (silo tenkning) - For lite midler og fokus på konkrete tiltak -Store, uoversiktlige dokumenter - for lite tid til å jobbe systematisk med vannforvaltning
- Kanskje for lite veiledning om når vi skal bruke den i konkret saksbehandling. I dag: mest jf akvakultursaker som er på høring eller i dsp-behandling akvakultur. Usikker på bruken for de som jobber med vann og avløp (vi har hatt lite fagfolk de siste årene grunnet vakanse). Lite fokus på vannforskriften i hverdagen her.

- Et stort antall målinger og resultater er åpent og informert ut om, men mengde data og tekniske termer vanskeliggjør at den enkelte bruker av vannforekomsten har tid til/interesse tilstrekkelig til å sette seg inn i tilstand og mulige tiltak. Det kan se ut til at det er en "missing link" mellom off myndighet og naturidealister på den ene side og de daglige brukere av lokale vannforekomster.
- Kunnskapsgrunnlaget Begrensede midler Vektlegging av prioriteringer
- Ansvarsfraskrivelse, f.eks i forebygging mot gyrodactylus salaris smitte
- Tar for mye tid i forhold til hva sektorene får igjen. For mye administrasjon og byråkrati . Sektorene er ikke tildelt ekstra ressurser for å jobbe med dette. Må rapportere ekstra inn i et system på ting vi uansett gjør og rapporterer nasjonalt og internasjonalt.
- Et avtagende momentum/fokus. Instituttet risikerer å ende opp som en "papirtiger" om man ikke får snudd beslutningstagerne når det gjelder prosesser for å få på plass nødvendige virkelmidler.
- Mangler litt på oppdatert kunnskapsgrunnlag og se hele områder samlet
- VF intensjon og mål misbrukes ved at ulike sektorer beskytter egne interesser. Det er fortsatt en kamp om arealsene. Det er fortsatt en kamp mellom næringsutvikling og miljøvern.
- Aner ikke om hva som fungerer i praksis
- Etterlevelse av lovverk, vegledere og nasjonale føringer. Nytte-kost vurderinger langt på veg fraværende eller av svært dårlig kvalitet.
- Skillet mellom det planfaglige og miljøfaglige ansvaret i to ulike organisasjoner regionalt
- Vann-nett er ikke godt nok for forvaltningen og saksbehandlere.
- Systemet er svært komplekst og det er vanskelig å prioritere og holde oversikt over alle prosesser og møtearenaer. Grensesnittet mellom vannforvaltningsplaner og sektorregelverk fremstår som litt utydelig.
- Fortsatt manglende kunnskapsgrunnlag i mange vannforekomster. Kommunene er for lite engasjert. Tiltak koster. Svært mange tiltak ligger hos kommunene. Ofte vanskelig å få disse med (både organisering og finansiering).
- Mange møter, arbeid blir spredt på flere som er meir eller mindre engasjert i arbeidet.
- I norsk praktisering av arbeidet med vannforskriften mislykkes vi i betydelig grad med å skape aktiv medvirkning og forankring hos mange kommuner. Vi har også store utfordringer med kommunikasjon ut til frivillige organisasjoner. De viktigste lokale utfordringene og tiltakene har lett for å bli lite synlige for personer/organisasjoner som ikke jobber med vannforskriften til daglig.
- Det blir lett med planleggingen. Oppfølgingen videre svikter.
- For lite oppdatert grunnlagsmateriale.
- Ikke faste stillinger som vannkoordinator. Kommunene er avhengig av det for å holde en aktiv utvikling mot forbedring av vannmiljøet
- For lite ressurser i kommunene.
- Få tvangsmuligheter til utbedring av påpekte negative påvirkninger på vannforekomster (bekkelukking, vandringshinder osv). Arbeidet belager seg i for stor grad på velvilje fra grunneiere og "dugnadsånd" for å få løst miljøutfordringer og oppnå nasjonale mål. Det blir urealistisk om kommunene skal måtte finansiere alt arbeidet
- Sterkt leirpåvirkede vannforekomster kan være feil klassifisert, og vi risikerer å aldri nå miljømålene.
- Vanskelig å prioritere i en travel hverdag hvor driftsoppgaver har hovedprioritet.

- Vann-nett må bli bedre. Det må settes av ressurser hos statsforvalteren til å oppdatere vann-nett jevnlig. Både oppdatering i samarbeid med vannområdene og oppdatering fra andre eksterne databaser. Viktigheten av vannmiljønatur må kringkastes bedre og den må gis en verdi som gjør at store samfunnsnyttige prosjekter ikke alltid vinner når de veies mot natur.
- Vannkraft: Mange som jobber med vannforvaltningsplanene virker å være ukjent med NVEs rolle, vassdragslovgivningen og konsesjonsinstituttet.
- Det er veldig komplekst og vanskelig å få til en god forankring og samordning på tvers av både etater men også internt. Det kommer seg, men det er tungt.
- * Kommunene har for lite ressurser til å gjennomføre sine oppgaver, som ofte vil være av avgjørende betydning.
- - Tunge dokument og vanskelig språk som gjør det vanskelig å sette seg inn i. - Det settes ikke av tilstrekkelige ressurser til å følge opp (både i form av personell og økonomi) - Det er få konsekvenser ved å ikke følge planen - For lite forutsigbarhet til å ansette vannområdekoordinatorene fast
- Har fortsatt store kunnskapshull som det tar tid å tette. Ting tar tid og det er vanskelig å prioritere mellom tiltak og vannforekomster. Mange kokker og uoversiktlig hvem som gjør hva. De som ligger litt bak i løypa når det gjelder kunnskap får det vanskeligere med å tette kunnskapshullene siden tilskuddsordningen ikke prioriterer å gi tilskudd til dette. Disse har også ofte ikke kommet så langt at de kan restaurere enda, så de får heller ikke tilskudd til dette.
- Sektorenes forpliktelse til å foreslå og gjennomføre de tiltakene som er nødvendige for å nå miljømålene. Det er nødvendig å prioritere natur og vannmiljø høyest, selv om det er kostbart og kan gå på bekostning av de rimeligste samfunnsmessige behovene.
- Noen sektorer bruker mer tid på å finne problemer og hvorfor det ikke passer for dem enn å være konstruktiv og finne løsninger. Samferdsel - alle har miljøansvar så de burde fått gjort mer. Akvakultur - stadig mer opptatt av å finne feil enn å ta ansvar.
- Kommunene har ikke nok ressurser til dette.
- Mange møter, arbeidet spres ut på mange som er mer eller mindre engasjert i arbeidet.
- Ressurstilgangen er for dårlig.
- Har et inntrykk av at det ikke følger tilstrekkelig finansiering. Da har jeg ikke hovedsakelig fokus på statlig finansiering (M.dir), men i større grad på tiltak der påvirker betaler. Det er listet mange tiltak som jeg tipper ikke blir gjennomført grunnet manglende finansiering.
- Kan oppleves som utilgjengelig gjennom omfattende/tidkrevende planprosesser og et "stammespråk" som er uforståelig hvis du ikke jobber med vannforskriften jevnlig.
- Bedre tydelighet fra bla Statsforvalteren til kommunene på flere forhold. Kommunene må bla sette klare rekkefølgekrav til større utbygging der tilstand ledningsnett og resipient tilsier det.
- - For omfattende - oppfølging/tiltaksgjennomføring
- Fremdeles mye byråkrati og vanskelig for allmennheten å tilnærme seg f.eks i høringer
- Det er ikke allokert nok ressurser til å gjennomføre arbeidet på en tilstrekkelig måte. Dette gjelder alle forvaltningsnivåer.
- Det er foreløpig mye som er ganske nytt, og veiledningen og eksemplene er dermed noe vag - det er ofte vanskelig å ta det i bruk i praksis. Generelt er kapasiteten innen vannforvaltningen noe lav, og det er behov for flere faste ansatte innen feltet.
- vann-nett.
- Kommuner har for lite fagleg kompetanse innan vassforvaltning. Spesielt på plan.

- Dårlig forståelse og kjenskap (og dermed forankring) av de generelle forbudet mot forringelse og plikten til å jobbe for forbedring. Og at dette gjelder all saksbehandling etter f.eks. PLB, vannressursloven, forurensningslov, f.forskriften, jordlova og underliggende forskrifter.
- Ressursmangel på mange nivå.
- Selv denne undersøkelsen med sitt uforståelige "stammespråk" tilkjennegir helt tydelig at vannkvaliteten er tilnærmet uinteressant for byråkratiet som i første rekke arbeider for milliarder av ord i planer og rapporter; forbering av vannkvaliteten i norske vassdrag og langs kysten har kun underordnet betydning.
- Jeg har lest gjennom spørsmålene i denne undersøkelsen, og det er for meg helt klart at oppdragsgiver her ikke har til hensikt å oppnå noe som helst, utover å kunne skaffe seg et alibi for å kunne sysselsette flest mulig "konsulenter" over langst mulig tid, uten at vannkvaliteten i våre ansvarsområder forbedres.
- Til denne meningsløse undersøkelsen forøvrig: Det er ikke mulig å legge inn "flere" valg på siste side i forhold til på hvilke nivå man har deltatt i "vannforvaltningen". Selv har jeg som representant for min kommune også vært leder av Jæren vannområdeutvalg i perioden 2015-2019 og i inneværenede periode, dermed også vært medlem av Rogaland vannregionutvalg i begge perioder, samt i styringsgruppa for samarbeidstiltaket "frivillige tiltak i landbruket", for å forbedre vannkvaliteten. Jeg var i tidligere tider medlem av styringsgruppa for Aksjon Jærvassdrag.

Del L – Samlet vurdering

67 Dette anser jeg mener jeg kan være forbedringsmuligheter/potensial til vannforvaltningen/vannforskriften.

De mest brukte begrepene i de 74 kommentarene:



(Verktøy: [WordClouds.com](https://www.wordclouds.com/))

Kommentarer:

- Igjen, kommunene svikter fullstendig. De som har ansvaret for å se til att kommunene gjør jobben sin må gjøre en ekstra innsats.
- Det finnes masse analysedata som ikke har blitt lagt inn i Vannmiljø - dette er en tjeneste MD/statsforvalter bør tilby å legge inn gratis for alle, også private aktører og andre som ikke har ressurser til å få noen til å legge det inn. Data må komme fra godkjent lab.
- § 12 må forankres/benyttes mer i forvaltningen
- Ved å nå måla og følge forskriften vil ein også gjere det betre på mange andre område, innan miljø, klima og folkehelse osv.
- Godkjenning av plan må skje raskere enn vel 1/2 år etter vedtak i fylkestingene. Tillitt til vann-nett må styrkes.
- Mer informasjon på lettforsåelig måte og mindre byråkrati
- Økte tilskuddsatser og bidrag til kartlegginger
- Tror det er potensial å løfte arbeidet mer opp og frem, synliggjøre viktigheten (og konsekvensene) osv. - gjøre det bedre kjent bredt i befolkningen generelt samt i forvaltningen og blant politikerne i kommunene.
- Mer enhetlig stat som er enig med seg selv. Oppdaterte nasjonale føringer som gir enda tydeligere avklaringer.

- Bedre medvirkning, og at det brukes mer ressurser både på vannkoordinatorer og tiltak
- Tydeligere medvirkningsprosesser
- Mer ressurser
- Klar og tydelig forklaring, med figurer?, om hvordan vannforvaltningen fungerer. Hva er frivillighetens rolle? Hvor kan ,man bidra? Hvor kan man spille inn oppdagede problemer med vassdrag?"
- Viktig å styrke satsing på opprettholde og tilbakeføre kantsoner i vassdrag
- Stoppe tørrlegging av myrer. man kan ikke fortsette å restaurer myrer ett sted og drenere andre steder
- Tydelig gjøre hva man ønsker av innspill og hvordan frivillige kan bidra
- Økt samordning. Økt fokus på at sektormyndighetene må ta mer hensyn i enkeltsaker hvor det gis tillatelse til inngrep og ny tiltak.
- kortfattet og rettet kommunikasjon som man evner og tilegne seg for den gitte næring. Hva det evt. fortsatt jobbes med og hva man evt. ønsker tilbakemelding på fra næringslivet.
- Mer hjelp til kommunene, så man får vurdert ressursbehovet og ev. behov for å samarbeide mellom kommuner.
- Kvaliteten i Vann-nett må bli bedre og mer harmonisert på tvers av vannområder og vannregioner. Det er behov for å klargjøre sammenhengen mellom Vann-nett og vannplan med tiltaksprogram - hva er vedtatt og godkjent og det må være samsvar Vannforvaltningsplanene må ha mindre omfang og bli tydeligere på prioritering. Konsekvensutredning av planen må bli mer konkret og knyttes til planens prioritering Framdriftsplan for region og vannområde må tydeliggjøres og det må framgå tydelig hvor interessenter kan delta
- Gjennomføring av den! Helhetlig vannforvaltning/VRD/vannforskriften er et fabelaktig verktøy for å redde det som reddes kan i vår vassdrags- og kystnatur. I lys av natur- og klimakrisen, og EUs omstilling /det grønne skiftet, er det bare å henge på!
- Bevilge mer penger til vårt arbeid, gjøre arbeidsplassene mer fristende slik at folk blir i jobben.
- På overordnet nivå: Mer oppmerksomhet/klarere prioriteringer fra sektormyndigheter/departementer. På "detaljnivå": Bedre veiledningsmaterieill, for eksempel veiledning for bruk av "Vannett".
- Vannforskriften skulle vært en overordnet "vannlov", med sterkere virkemidler og ris bak speilet.
- Vannområdekoordinatorene bør mulig gis tilbud om god pedagogisk formidling, hva er dette? hvorfor når noen fram og andre ikke?
- Det må jobbes for å fremstille vannforskriften på en enklere og mer forståelig måte.
- Bedre opplæring av saksbehandlere i kommunen.
- Kanskje tid for å prioritere enkeltområder sterkere?
- Enda mer tverrkommunalt arbeid. Styrke typ Jæren Vannområde som har kompetansen på vannforvaltning. Er vanskelig for kommuner å gjennomføre gode prosjekter "på si". Kanskje også bli flinkere å involvere innbyggerne og andre samfunnsaktører. Spesielt i elvene, havet har nok en høyere status blant folk, men det er ikke alltid elvene blir sett på med like stor entusiasme.
- Lage brukarvenlege verktøy som kan brukast av alle.
- Økt vektlegging av tiltaksrettet arbeid, sikre ressurser til gjennomføring av nødvendige tiltak for å tette gapet mellom dagens tilstand og miljømål.
- Må stille strengere krav til vannforekomster som er sterkt modifisert på grunn av kraftutbygging. Minstevannføring må bli et tema som kommer sterkere på banen.

- Klar oppfølging av vannforskrift og reg. plan fra overordnede myndigheter Stabil ressursituasjon i vannområdene Likelydende signaler og lik oppfølging fra forskjellige SF og FK (f.eks lik prioritering i RMP over fylkesgrenser, men innad i samme geografiske og landbruksmessige område)
- - Enda enklere tilgjengelighet for saksbehandlere og forvaltere av planverk i kommunene
- Digitalisering av vannforvaltningsplanene med løsninger som sikrer integrering med andre verktøy som er i bruk i forvaltningen. Tett integrering av vann-nett. Avvikling av tiltaksprogrammene gjennom løpende oppfølging i vann-nett.
- Økt bevisstgjøring, øremerkede midler, flere dedikerte ansattressurser der disse har for mange sammenfallende miljøoppgaver, bedre tid til involvering i høringsrunder, økt mulighet til opplæring i relevante verktøy og veiledningsmateriell osv.
- Større forvaltning og håndheving av relevant lovverk
- Bedte ressurser på nettet (forbedre Vann-Nett) Lettere tilgang til veiledning.
- Oppfordringen er at det settes inn ressurser på mobilisering av lokal-lokale krefter knyttet til den enkelte vannforekomst i tida framover. Vannforekomst-foreninger bør kunne få noe støtte/startnhjelp. Noe mer til vannforekomst-piloter som kan danne "best-practice" eksempler?
- Tydeligere forventninger til bruk av § 12
- Faste stillinger for vannområdekoordinatorer bør være en prioritet
- Oppdrettsnæringen i sjø, redusere negative miljøeffekter Tradisjonskunnskap tas på alvor, slik lovverket krever. Vannforekomster som grunnlag for samisk kultur erkjennes og følges opp med tiltak som monner for opprettholdelse av samisk kultur.
- Burde vært fokus på rent drikkevann og ikke alle andre parameter som likevel beskyttes av sektorregelverket.
- Enda bedre involvering av næringsaktører som påvirker for å se på samlet opvirkning og få gode data som er representative
- Departementene må bli tydelig enig seg imellom om hvor lista skal ligge Norge må slutte å oppføre seg som sutrende 3-åring hver gang være næringsinteresser påvirkes av EU. Enten er vi med, eller så får vi gå ut
- Brukerreglement (fritidsbruk) av sjøer og konsesjon for regulanter
- Sett fokus på å være en fylkesdelplan(prosess) og la planene være mindre sektorinngripende på områder som f.eks. vannkraft.
- Forenklet og tydeligere maler for planer Aksept for ulikheter i de internasjonale vannregionene Styrke fokuset på de internasjonale vannregionene
- Fortsett arbeidet Mdir er i gang med på Vann-nett. Direktoratgruppen kan jobbe mer med maler neste gang.
- På drikkevannsområdet bør arbeidet spisses noe, dvs at ambisjonene for hva vi sammen konkret skal oppnå kan defineres tydeligere, samtidig som de generelle ambisjonene på hva av mattilsynets aktivitet som skal synliggjøres i de regionale vannforvaltningsplanen kan reduseres.
- Kommunene må komme mer på banen. Det trengs også enda bedre finansieringsordninger, særlig til tiltak som har en direkte effekt på vannmiljøet.
- Det må i større grad utarbeides lokale sammenfatninger av de viktigste utfordringer og tiltakene for å løse dem, slik at det er lett å fange opp hvordan arbeidet berører deres lokale interesser.
- Vann-Nett må forbedres. Ambisjonene innen enkelte sektorer må forsterkes. Juridiske og økonomiske virkemidler må forsterkes for å sikre tilstrekkelig tiltaks gjennomføring. Det må avkreves/synliggjøres/rapporteres på tiltaksoppfølgingen, slik at man ser hvem som "leverer" og hvem som ikke gjør det. KLD/Miljødirektoratet/Vannregionmyndigheten må få mandat til å ha en sterkere pådriverrolle, og "sette trykk" på de som ikke "leverer".

- Mer forskning på naturlige forløp i naturen.
- Faste stillinger som vannkoordinatorer
- Øk tiltaksbudsjett drastisk. Øremerk midler til bekkeåpninger i landbruksområder, la kommunene kjøpe dele av åkrene for å åpne opp og lage gode bekker med kantsone for å skape presedens for restaurering og bekkeåpning. Økt budsjett hos statsforvalterne for mer befaringer og oppfølging av saker.
- Vann-nett må utformes slik at leservennlighet, lesing av den og bruk av den er som tilsvarende nettsider i 2022 Vannmiljønatur må få større verdi i nasjonal og lokal arealforvaltning Strengere krav og grundig vurdering av vannforskriftens §12 i plan- og byggesaker. Ofte avfeies vannforskriftens §12 med en setning om at den er vurdert og ikke aktuell. Til tross for at vannforekomsten er betydelig utsatt for ny aktivitet eller nye inngrep. Det slurves også med beskrivelser av hvordan tiltaket skal sikre måloppnåelse iht vannforskriftens §4
- I mindre kommuner er det krevende å sikre kontinuitet i arbeidet. Generelt er det høyt arbeidspress med daglige driftsoppgaver og ofte samtidig med intensive perioder i faggruppene.
- Involvering Mer tid og ressurser til å dialog med næring, interesseorganisasjoner og andre
- Man jobber ganske fragmentert ved å se på vannforekomst for vannforekomst. Viktig med helhetlig oversikt, altså samlet belastning. Da må man se på alle typer utslipp samlet. Det blir for mye miljøundersøkelser og overvåkingsprogram som ligger tett på utslippet og kanskje 1 km ut. Forskjellige kommuner på hver sin side av en fjord kan ha store utbyggingsplaner for næring som fører med seg store vedvarende utslipp. De ser ikke på det store bildet i slike planer. Dette MÅ gjøres noe med.
- * Forenkling og folkelig engasjement * Bedre tiltaksgjennomføring * Bedre virkemidler; eks landbruk: gjødselregelverk og miljøinvesteringsmidler
- - Enklere vannforvaltningsplaner - Mer forutsigbarhet (spesielt for vannområdekoordinatorstillinger) - Mer veileder og eksempelsamlinger - Mer midler til tiltaksgjennomføring (tilskuddsordninger) - Mer kurs i tiltaksplanlegging og gjennomføring
- Organisering og samarbeid, internt i vannområdet og eksternt mot andre aktører Samarbeidet mellom fylke, fylkeskommune og kommune fungerer som før godt, men det er fortsatt muligens utfordringer med informasjonsformidling innad i kommunene. Vi opplever kanskje at det er et forbedringspotensial når det gjelder involvering av administrasjonen i kommunen ut over saksbehandlerne som er medlemmer i arbeidsgruppa. Vi tenker da spesielt på mellomledere og rådmenn, men også saksbehandlere innen plan, byggesak som skal vurdere miljøpåvirkningen av tiltak etter Naturmangfoldloven, Vannressursloven og Vannforskriften. Dette gjelder også avdeling for tekniske tjenester som har ansvar for gjennomføring av vedtatte tiltak knyttet vann- og avløp, men som også skal utarbeide plan for avløp overvann og vannmiljø.
- Inndeling i grunnleggende og supplerende tiltak er bra, men det kunne gjerne vært tydeligere hva som er hva med eksempler. Trenger flere tilstandsklasser, som er lett å bruke (EQR synes jeg er litt vanskelig å få til).
- Økt samordning mellom sektorer om gjennomføring av planene. Økt forpliktelse hos sektorene til å gjennomføre tiltak.
- Kommunene må gjøre jobben sin på avløp og forurensingsområdet. Bruke bærekraftsarbeidet i større grad.
- Kunnskapen om forvaltningsplanene, rettleiingsmateriale m.m. må formidlast gjennom flere kanaler, slik at det også på direkte veg kjem inn til dei ulike etatene/avdelingane i kommunen.
- Økt bruk- og forståelse av helhetlig forvaltning og oppstrøms/nedstrømsproblematikk. Økt kunnskap i kystvann. I større grad skape en bevissthet rundt- og koble hendelser i nedbørsfeltene med effekter i kystvann (slik som i Oslofjorden). I større grad synliggjøre positive effekter av gjennomførte tiltak, både innenfor ulike sektorer og nedbørsfelt.

- Vann-Nett må være best mulig oppdatert på kunnskapsgrunnlag, tiltaksforslag, tilstandsvurdering og måloppnåelse.
- Bedre støtteordninger. Det haster med tiltak. Gebyrene i flere kommuner er allerede høye. Staten bør og kunne gi noen bidrag her for å få forgang i tiltak, bla i forhold til Oslofjorden.
- - tiltaksoppfølging - Veiledning til kommuner - Oppfølging knytta til areal/plan- og byningsloven
- Tilstrekkelige ressurser i alle ledd og en gjennomgang av tilgjengelig virkemidler slik at de står mer i stil med ambisjonsnivået i vannforskriften.
- Klarere roller, mer medvirkning og flere ansatte innen feltet.
- utbedre vann-nett. vann-nett har et enormt potensial som et forvaltningsverktøy. mer ressurser til lokalt nivå, flere vannområde koordinatore. tydeligere krav til lik organisering på lokalt nivå. realistiske forventninger til hva en VOk kan ha ansvar for.
- VEd tildeling av midler til vannmiljøtiltak må prosjektet gjennomførast samme år. Dette blir for kort tid. DET må gis 2 år for gjennomføring.
- Fortsette å jobbe med å gjøre vannforskriften forståelig, ikke bare for folk som jobber med vannforskriften, men også for forvaltningen som har med vann å gjøre. Fra kommunalt til statlig nivå. Finn synergier og forklar konsekvensene for bedringen av vannmiljøet for samfunnet: økt beredskap, økt matsikkerhet, klimatiltak (mindre metanutslipp fra eutrofe innsjøer, men karbonfangst i tang og tare...), økt klimatilpasning (bedre overvannshåndtering fra jordbruksarealer og byer, mindre fare for ødeleggelser...). Slike viktige effekter savnet jeg ble bedret formidlet i konsekvensutredningen.
- Gjøre vann-nett mer brukarvennleg.
- Jeg gikk tilbake for å skrive kommentar siden det ikke var spørsmål på slutten av quizen om hva me meiner om quizen - Dykk må virkelig sette siste siden først der me skal svare på kven me representerer, og deretter filtrere ut relevante spørsmål til oss basert på hvem vi svarer at vi representerer. Dette var tungt språk og lite tilpasset mottakere på lavere nivå enn direktoratsarbeider med 100 % stilling vassforvaltning. Kvar side er lite beskrivelse av hva dere spør om. Massivt tidssluk når vi prøver å gjøre det med samvittighet.

Del L – Samlet vurdering

68 Dette anser jeg mener jeg kan være trusler mot en vellykket gjennomføring av vannforvaltningen/vannforskriften.

De mest brukte begrepene i de 75 kommentarene:



(Verktøy: [WordClouds.com](https://www.wordclouds.com/))

Kommentarer:

- Mangel på tid og ressurser.
- Mangel på informasjon.
- Igjen, kommunene. Den største trusselen er flomsikring, kommunal planlegging generelt , veibygging og eksisterende/ny vannkraftproduksjon.
- Økonomi er hovedtrusselen mot rent vann.
- Det kan bli for lett å ty til § 10, reduserte miljømål
- Mindre penger, feil politisk prioritering
- Statsforvalteren trekker i en annen retning enn kommunene. Regelverk brukes til å gi dispensasjoner i stedet for vern.
- Vannkraft (fortrinnsvis de med eldre konsesjoner, og de uten konsesjon) - Akvakultur
- Kompleksiteten i arbeidet - faglig og prosess, kompetanse hos vannmyndighetene, oppdatering og kvalitetssikring av vann-nett.
- Andre omsyn, lokal ressursmangel og samansette ytre faktorar.
- Usikkerhet rundt statlig medfinansiering og bidrag gjennom tilskudd
- Gode intensjoner som ikke støttes opp med finansiering
- Omorganiseringer skaper usikkerhet og "rykk tilbake til start" for alle involverte.

- Manglende samordning, der det forekommer. Sektormyndigheter med stor makt og som ikke prioriterer vannforvaltningshensyn i enkeltsaker.
- kommunikasjon. Vi trenger ikke enda mer byråkrati bare fordi vi ønsker å lage mer byråkrati. Det må være kortfattet og enkelt i bruk. Det må ikke kreve for mye ressurser av det offentlige og i søknadsprosesser så må bedrifter forvente og kunne få svar innen rimelig tid. Og ikke måtte vente i 5-10 år på en søknad pga. manglende føringer eller fordi saker blir så omfattende at tilgjengelig offentlig personell ikke evner og håndtere dette i bruk.
- Kutt i statsbudsjettet som fører til mindre penger til tiltak innenfor vannforvaltninga. IKKE KUTT!!!!
- Hvis det blir for mye politikk inn i hva man skal sette inn som tiltak.
- At man ikke får til gode medvirkningsprosesser - det avgjørende her er å ha dedikerte vannområdekoordinatorer som går aktivt inn for kontakt med frivillige og ressurspersoner lokalt. Det må brukes mer ressurser på å aktivt gå inn for å hente inn kompetansen som finnes ute i lokalmiljøene.
- For mye byråkrati og komplisering av forvaltningen. Innspill fra oragnisasjoner drukner.
- Opprettholde tilskuddsordninger til tiltak som medfører en forringelse av vannkvaliteten, ref. inngrep i bekker og myrer
- At kommunene ikke har ressurser til arbeidet, og oversikt over oppgavene.
- -Lakseoppdrettens "frikort" i Norge - målet om flerfoldig vekst før noen av de grunnleggende problemene er løst er grotesk. -Manglende krav og støtte til kommunale avløps- og renseanlegg. -Fortsatt lettvindt bruk av §12 som gjør at utbygging og næring så godt som alltid går foran naturhensyn. -Manglende politisk forståelse for at vannforvaltningen/vannforskriftsarbeidet vil trenge i all overskuelig fremtid - ikke bare til 2033.
- Pengesekken blir mindre og mindre, de gode fagfolka forsvinner.
- Samfunnsutviklingen generelt - kravet om økt velstand (som fører til rovdrift på naturressurser og ødelegger klimaet); klodens vann (også Norges) er utsatt i konkurransen om budsjettmidlene..
- Manglende involvering i - og oppfølging av vannforvaltningsplanene.
- Økonomi og tildelinger av midler over statsbudsjettene i årene som kommer, å greie å holde trykket oppe, å stå løpet ut.
- Dårlige arbeidsverktøy som fører til vedtak tatt på galt grunnlag. Økonomi i kommunene. For dårlig opplæring av saksbehandlere.
- Arbeidet blir for komplisert og skrivebordsfokusert. Lokale tiltak og forståelig budskap er viktig.
- Det går for sakte.
- Vedvarende målkonflikt. Reduserte ressurser. Manglende kontinuitet.
- Slitasje/prosessutmattelse på alle nivå i forvaltningen.
- Det blir gitt for mange dispensasjoner både når det gjelder bygging i strandsonene og oppdatering av VA-nett. Mange kommuner som ikke renser avløp før det blir sendt på havet. Mange gamle kommunale VA-nett og renseanlegg som burde vært oppdatert/fornya. Får drive på dispensasjon for lenge. Blir tatt for mye hensyn til økonomi.
- Mangel på penger til å gjennomføre tiltak.

- Lokaldemokrati og det at en hver kommune skal vokse og ligge langflat etter utbyggere. Mangel på god rådgivning og klare signaler fra overordnet myndighet. Ingen sektormyndighet må tro at de kan velge bort vannmiljøarbeid.
- Usikkerhet rundt sektorenes ressurstilgang. Kommune- og rikspolitik. Vann utelates eller overses. Motsetninger og pervertering av innsats skjer ofte. Vannregionmyndighetenes litt uavklarte rolle i fylkeskommunene, spises opp av andre oppgaver noen steder.
- Manglende bevisstgjøring hos ledelse innen viktige forvaltningssektorer som samferdsel og veiforvaltning. Manglende ressurser og ressurspersoner som sammen kan ta den arbeidsmengden som kreves for å få til god vannforvaltning. Manglende motivasjon og fokus på gode resultater/erfaringer/teknikker/ måloppnåelse/erfaringsutveksling/ og samarbeid.
- Endring av ytre forutsetninger blir ikke fanget opp tilstrekkelig
- Reduserte budsjettmidler
- Sterke næringsinteresser, for lite kunnskap lokalt (og regionalt?)
- Det er en fare ved at arbeidet blir for top-down fiksert, og at handlinger lokal-lokalt ikke blir hørt eller heiet på. Vannforekomster uten at de som bor ved eller bruker vannforekomsten føler seg som "deleiere" kan få mye ryddearbeid til bli forsømt. Dersom tiltaksplaner blir for detaljerte eller knyttet opp til perfektjonskrav istedet for god nyttekrav, vil respekten falle. Det er viktig at kommunene har? får? evne til å gå foran som gode eksempler slik at de har kapasitet til å ta hånd om alt avløpsvann og overflatevann fra bebygde områder - ellers vil respekten for det offentlige som aktør kunne falle mye.
- Pågående og nye utslipp, fremmede arter mv. Midler Det kjente ukjente
- Ressursmangel Fastlåst "vitenskap" med skylapper (forvaltningen av Tanavassdraget).
- Politikere som fremmer interessene til egne velgere og lobbyforeinger fremfor miljø.
- Det er pengene som styrer.....
- Manglende etterlevelse av nasjonale føringer av alle involverte forvaltningsorgan med unntak av departementene selv.
- Teoretiske planer uten god nok oppfølging av planlagte tiltak
- Det aller viktigste nå er å få behandlet flest mulig saker og gjennomført tiltak som planlagt. Anbefaler å roe litt ned på aktivitet og prosessarbeid i VRU, AU, regionale fagråd etc. de neste 2-3 årene, eller begrenser det til korte digitale møter, slik at vi kan ha topp prioritet på å sektorbehandle alt som ligger inne i planene og gjennomføre planene.
- En enda bedre medvirkning fra lokale myndigheter og allmennheten vil være nødvendig for en vellykket gjennomføring av arbeidet.
- Manglende lokal forankring og medvirkning.
- At det blir for komplekst til at det følges opp, også fordi opparbeidet innsikt forsvinner fra etater ved personskifte. At det er for lett å ikke følge opp, bare forskyve tiltaksoppfølgingen stadig videre, eller "skylde" på for lite penger eller tid. Reelt sett nedskjæringer/feilprioriteringer ift. bemanning og økonomi. At ingen etterspør utvikling og "kontrollerer".
- Manglende midler til forskning. For lite positive tilbakemeldinger i forhold til alle tiltak som gjennomføres.
- Man må innse at det vil ta lang tid å få alle vassdrag minst gode eller minst godt potensiale. Fokus på forbedring av vassdrag som er vanskelig å forbedre kan ta fokuset bort fra å opprettholde god tilstand i vassdrag som er gode, slik at man faktisk kan risikere å "miste" gode vassdrag

- Grunneiere som ikke er interessert i å utbedre vandringshindere/ikke er interessert i å ha en god kantsone. Politikere og beslutningstakere som ikke legger vekt på vannforskriften (arbeidsplasser og utbygging og økonomi veier tyngre i småkommunene). Manglende kontinuitet i arbeidet (ansett vannområdekoordinatorer på heltid og fast stilling). Koordinatorer kan gjerne sitte i kommunene men kommunene bør ikke lønne de (det blir bukken og havresekken) og koordinatorer kan føle seg presset i situasjoner der vannområdenes beste er i konflikt med kommunens plan/ønsker.
- Unnfallenhet om de viktige grepene At tiltaket koster mer enn hensikten Strammere grep må til i arealforvaltningen Viktigheten av vannmiljø-natur må løftes
- Svak forankring når ressurser skal fordeles. Prioriteringer i tiltaksplaner må kobles opp til behandling av budsjett og handlingsplaner i kommunene.
- Enorme etterslep på avløpsområdet, stadig strengere nasjonale renskrav (som er nødvendige) sammen med utfordringer med å rekruttere fagpersoner i kommunene gjør det vanskelig å holde nødvendig framdrift. Behov for å revidere annet lovverk - vi trenger en vanntjenestelov (VA-regelverket er fragmentert og uoversiktlig, og ikke dekkende).
- En nedprioritering av miljø framfor næring. Dette ser vi er en evig kamp. Vi når aldri miljømålene hvis ikke planlagte utslipp, til sjø spesielt, blir skikkelig konsekvensutredet og kartlegginger gjennomført. Man må løfte blikket fra vannforekomster og se på den samlede belastningen i et fjordsystem.
- * Kommunal prioritering * Manglende virkemidler
- Det settes ikke av tilstrekkelige ressurser (både økonomiske og personell) til å gjennomføre vannforvaltningsplanen.
- Mindre penger og ressurser til arbeidet.
- Reduserte ressurser til vannregioner, vannområder og Statsforvaltere. Mindre ressurser til vannmiljøtiltak. Kompetanse og kapasitet hos viktige lokale, regionale og statlige myndigheter, samt hos entreprenører og firmaer som skal gjennomføre praktiske tiltak.
- Politikk og sektorer som ikke tar målene på alvor.
- Vasskraft og prioriteringane i vilkårsrevisjonane.
- Mangel på folk og penger! Vi har flere tiltak som burde vært gjennomført knyttet til tiltak i vassdrag, men får ikke penger til det. Myndighetene kan ikke forventet at kommunene skal bekoste dette selv. F.eks. har vi nå gjennomført flere prosjekter der kommunen selv må betale 20 % egenandel for å rydde opp etter tiltak NVE gjennomførte (og da ikke godt nok) for 20-30 år siden. Vi har store utfordringer med avrenning fra landbruket; men fikk avslag fra klima- og miljøprogrammet til statsforvalteren på å kartlegge hvor problemene er størst, fordi midlene skulle gå bare til infotiltak. Det er ingen andre steder det går an å søke om midler til å kartlegge utfordringene slik at man kunne jobbet rett mot den enkelte bonde. Dette er bare et par eksempler på at vi ikke får gjennomført viktige tiltak pga manglende penger. I tillegg har vi bare én person på klima/miljø sammen + én på spredt avløp; mens vi får å kunne gjennomføre tiltak med mulighet for å nå vannmiljømålene ville trengt to eller tre ganger så mange. Det har ikke kommunen råd til.
- Dere kan så mye forskrifter og planer dere bare vil; uten at det hjelper noe særlig på vårt bidrag - selv om det ikke er viljen det står på. Det hjelper heller ikke når vi må bruke ekstra tid til å rapportere på oppfølging mot Oslofjordplanen - så lenge vi ikke har penger til å gjennomføre tiltak er det også bare bortkastet at vi blir pålagt å rapportere enda mer. Hadde det fulgt penger med Oslofjordplanen til alle berørte kommuner, skulle jeg gladelig rapportert på dette månedlig. Det var dagens noe frustrerte utblåsning; men dette er helt reelt. Vi vil, men vi kan ikke. Vi har rett og slett ikke folk og ikke penger.
- Ikke oppdatert kunnskapsgrunnlag. Viktig at Vann-Nett er oppdatert og pålitelig. Dette brukes mye i kommunal og statlig saksbehandling. Hvis V-N oppleves feil, vil dette kunne redusere tiltroen til arbeidet.

- Manglende økonomiske ressurser til å gjennomføre tiltak som krever statlige subsidier
- Bla krig som nå da alt har blitt mye dyrere.
- Ikkje nok ressurser i kommunene til å følge opp vannforvaltningsplanen.
- Ikke nok hjemler eller ressurser til å gjennomføre de nødvendige tiltakene.
- - Manglende ressurser (kapasitet/tid og midler) - Manglende, systematisk tiltaksoppfølging
- Ressurser politiske (bort)prioriteringer
- Lite kunnskap og mangel på bruk av "føre-var"-prinsippet.
- stor utskifting på lokalt nivå av VOK stillingene.
- Usikker finansiering frå år til år i stasbudsjettet
- Utilfredsstillende oppfølging: legge planen i skuffen og begynne å planlegge på nytt om et par år. Sett et system for kontinuerlig rapportering (ala. Oslofjordplanen) og sørg for at tiltakene faktisk blir gjennomført, og ikke vi finner ut at tiltakene ikke ble gjennomført om seks år. Det gjør vi heller ikke, fordi istedenfor å vurdere hvordan det gikk med forrige plan, fokuserer vi på planlegging av neste planperiode. Eller vet vi egentlig hvordan planen 2016-2021 ble fult opp? Hvor mange av de foreslåtte tiltakene faktisk ble gjennomført?
- Gjennomtrekk i stillingar på grunn av usikker finansiering og stor arbeidsbelastning (kommunar og VOK)
- politisk nedprioritering.
- Folk som svarer upresist på denne quizen på grunn av utforminga dersom den danner grunnlag for videre arbeid :)

Rangering av samtlige 127 spørsmål etter enighet

For å muliggjøre rangeringen er "vet ikke/ikke relevant" tatt ut, og resterende responser er omregnet slik at de utgjør 100%. Deretter er summen av enig og delvis enig beregnet, og så er summen av uenig og delvis uenig trukket fra. Fordelingen på alle fem svaralternativer fremgår av diagrammene i det enkelte kapittel. Nedenfor er spørsmålene rangert fra de som får høyest til lavest score, i fem like store grupper (en femdel i hver gruppe) fra de spørsmålene som respondentene gir svært høyt score (blå bakgrunn), ganske høyt score (grønn bakgrunn), middels score (gul bakgrunn), ganske lavt score (oransje bakgrunn) til de som respondentene gir svært lavt score (rød bakgrunn). Husk at dette bare er en relativ rangering, svært lavt score betyr en lavere enighet enn de som har fått høyere score.

Nr	Delspørsmål med "svært høy score" (relativ rangering)	Enig %
17.3	Vannregionmyndigheten arbeider for at det oppnås enighet om utkast til forvaltningsplan i vannregionutvalget (§ 26)	78,5
1.2	Overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand (§ 4)	77,5
1.1	Sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene (§ 1).	75,8
13.1	Arbeidet med regionale vannforvaltningsplaner bidrar til å samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver og gir grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser (i tråd med pbl § 1.1)	73,3
1.6	Vannforekomster identifisert som drikkevannskilder skal oppfylle miljømålene og kravene til råvann for drikkevann i annet regelverk.	73,0
48.1	Nasjonal referansegruppe gir synspunkter og råd til Direktoratgruppen i arbeidet med å gjennomføre vanndirektivet og vannforskriften i Norge	72,9
54.1	Miljødirektoratet koordinerer arbeidet på direktoratsnivå på en hensiktsmessig måte	72,9
54.3	Miljødirektoratet har en konstruktiv dialog med sektorene i Direktoratgruppen	72,7
7.2	Sørge for bedre vannkvalitet ved å redusere forurensning, avskaffe avfallsdumping og mest mulig begrense utslipp av farlige kjemikalier og materialer, og halvere andelen ubehandlet avløpsvann (delmål 6.3).	72,3
48.2	Nasjonal referansegruppe bidrar med synspunkter på temaer og problemstillinger som Direktoratgruppen ønsker å få drøftet	71,8
25.4	Endringen i vannforskriften i 2019, som reduserte høringsperiodene fra 6 til 3 mnd. har effektivisert planprosessene, og gjort dem mer hensiktsmessige (ny § 28).	71,2
51.3	Direktoratsgruppen bidrar til kompetanseutvikling og erfaringsutveksling	71,0
4.4	Forurensning skal ikke skade helse og miljø (Forurensning delmål 4.1).	70,9
17.1	Vannregionmyndigheten koordinerer arbeidet med å gjennomføre oppgavene som følger av vannforskriften i henhold til tidsfristene som er angitt (§ 21)	70,8
4.5	Bruk og utslipp av kjemikalier på prioritetslista skal stanses (Forurensning delmål 4.2).	70,4
54.2	Miljødirektoratet leder Direktoratgruppen og Nasjonal referansegruppe på en hensiktsmessig måte	70,4
10.3	Regionale og statlige sektormyndigheter (inkludert fylkeskommunene) bidrar med sin informasjon til kunnskapsgrunnlaget for vannforvaltningsplanene (i tråd med pbl § 3.2)	70,3
51.2	Direktoratsgruppen sikrer at det utvikles nødvendig veiledning og verktøy for arbeidet	69,9
17.2	Vannregionmyndigheten koordinerer arbeidet med å gjennomføre oppgavene som følger av vannforskriften i nært samarbeid med vannregionutvalget (§ 21)	69,7
41.6	Kommunene tar hensyn til og beskytter drikkevannskilder i sin planlegging, slik at behovet for rensing ved produksjon av drikkevann reduseres (nasjonale forventinger til regional og lokal planlegging).	69,6
24.2	Statlige myndigheter påser at oppdatering som angår eget ansvarsområde ligger innenfor nasjonale føringer før og etter høring (§ 22).	69,5
51.1	Direktoratsgruppen legger til rette for en helhetlig vannforvaltning som er samordnet på tvers av sektorer, og som er systematisk og kunnskapsbasert	69,0
51.6	Direktoratsgruppens arbeid med tilrådingen til departementsgodkjenning (§ 29) har bidratt til et nasjonalt helhetsblikk, styrket involveringen av statlige myndigheter, og bidratt til bedre samordning på tvers av sektorer og myndighetsnivåer?	69,0
57.12	Veileder om virkemidler og tiltak i vannforvaltningen (Direktoratsgruppen) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	68,9
21.2	Statsforvalteren som miljøfaglig ansvarlig og rådgiver har ansvaret for å koordinere overvåkning og for registrering av overvåkingsdata i Vann-Nett, i samråd med berørte sektormyndigheter, fylkeskommuner og kommuner (ny § 18).	68,4

Nr	Delspørsmål "med ganske høyt score" (relativ rangering)	Enig %
35.2	Sektorenes (og tiltakshavers) virkemidler, tiltak og ansvar er tydeliggjort i et felles dokument; "Virkemidler og tiltak i vannforvaltningen". Dette har bidratt til bedre forståelse og ansvarliggjøring i tiltaksprogrammene for 2022-2027 sammenliknet med de forrige tiltaksprogrammene (forbedringsforslag nr. 5).	68,3
7.1	Sørge for allmenn og likeverdig tilgang til trygt drikkevann (delmål 6.1).	68,2
28.3	For tilfeller der utsatt frist eller mindre strenge miljømål er benyttet, skal det ikke forekomme ytterligere forringelse av tilstanden i vannforekomsten (§§ 9 og 10).	68,2
7.5	Støtte og styrke medvirkning fra lokalsamfunn for å bedre forvaltningen av vann (delmål 6.b).	68,0
21.1	Statsforvalteren som miljøfaglig ansvarlig og rådgiver har ansvaret for å oppdatere kunnskapsgrunnlaget i Vann-Nett, i samråd med berørte sektormyndigheter, fylkeskommuner og kommuner (ny § 15).	67,8
7.3	Gjennomføre en samordnet forvaltning av vannressurser på alle nivåer, blant annet gjennom samarbeid over landegrensene der det er aktuelt (delmål 6.5).	67,5
24.3	Godkjente forvaltningsplaner blir et godt grunnlag for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i vannregionen (i tråd med § 29 og pbl § 8.2)	66,4
45.3	På forespørsel gis det tilgang til bakgrunnsdokumenter og opplysninger som er brukt ved utarbeidelsen av forvaltningsplaner, i samsvar med miljøinformasjonsloven (§ 27)	66,1
13.3	Vedtatte vannforvaltningsplaner blir et felles grunnlag for kommunal, regional, statlig og privat virksomhet i planområdet (i tråd med pbl § 3.1)	65,7
24.1	Statlige organer og kommuner deltar i planleggingen når den berører deres ansvarsområde (§ 22 og pbl § 8.2).	65,7
4.1	Økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester (Naturmangfold delmål 1.1).	65,6
1.5	Beskyttede områder skal oppfylle miljømålene og eventuelle miljømål som følger av grunnlaget for beskyttelse.	65,1
13.2	Planleggingen etter vannforskriften fremmer helhet ved at sektorer, oppgaver og interesser i et område ses i sammenheng gjennom samordning og samarbeid mellom berørte aktører (i tråd med pbl § 3.1)	64,8
35.5	De oppdaterte tiltaksprogrammene for 2022-2027, som nå er delt inn etter sektorer og omtaler tilstand og påvirkning, tiltak, måloppnåelse og nytte, er mer oversiktlige og det er lettere å se sammenhenger.	63,9
57.11	Mal for oppdatert tiltaksprogram (Miljødirektoratet m.fl. 2020) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	63,8
31.2	Konsekvensutredningen gir en overordnet framstilling av hva vannforvaltningsplanen vil bety for miljø og samfunn med vekt på vannmiljøet, og for de viktigste sektorene som bruker og påvirker vann.	63,7
54.4	Miljødirektoratet har en konstruktiv dialog med organisasjonene i Nasjonal referansegruppe	63,4
57.3	Mal for planprogram (Miljødirektoratet m.fl. 2018) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	63,2
25.1	De oppdaterte vannforvaltningsplanene for 2022-2027 er utarbeidet på mer håndterbart og overordnet nivå, med utgangspunkt i nedbørfelt med tilhørende kystområder (forbedringsforslag nr. 5).	63,1
57.4	Mal for hovedutfordringer (Miljødirektoratet m.fl. 2018) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	63,0
34.1	Tiltaksprogrammene er sektorovergripende og bygger på gjennomførte analyser og vurderinger (§ 25)	62,6
48.3	Nasjonal referansegruppe holdes løpende informert om arbeidet	62,2
57.6	Veileder om miljømål i regionale vannforvaltningsplaner (Direktoratsgruppen, 2020) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	61,8
28.2	For tilfeller der utsatt frist eller mindre strenge miljømål er benyttet, inneholder den oppdaterte vannforvaltningsplanen en begrunnelse for dette (§§ 9 og 10).	61,4
60.5	Vann-Nett fungerer bedre som forvaltningsverktøy denne planperioden sammenliknet med forrige.	61,4
57.14	Veileder om vannmiljø i arealplanlegging (Miljødirektoratet) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	61,2

Nr	Delspørsmål med "middels score" (relativ rangering)	Enig %
7.4	Beskytte og restaurere vannrelaterte økosystemer, herunder våtmarker, elver, grunnvann og innsjøer (delmål 6.6).	61,0
35.4	Sektorene har bidratt med forslag til tiltak i de i de oppdaterte tiltaksprogrammene for 2022-2027, og samtidig gjort sine prioriteringer og tatt stilling til måloppnåelsen og eventuell tidsutsettelse (forbedringsforslag nr. 6).	60,7
25.2	Arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 er forenklet og effektivisert gjennom at høring av planprogram og vesentlige vannforvaltningsspørsmål ble slått sammen (forbedringsforslag nr. 8 + ny § 28).	60,5
41.7	Alle overflate- og grunnvannsforekomster som benyttes til uttak av drikkevann for flere enn 50 fastboende, har fått avsatt hensynssoner med tilhørende planbestemmelser (nasjonale føringer 2019).	60,0
54.5	Miljødirektoratet veileder tydelig, og har god oppfølging	58,9
45.4	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har gode erfaringer blitt fremhevet og synliggjort, herunder ved bruk av eksempelassdrag (forbedringsforslag nr. 7).	57,7
14.2	I perioden 2016-2021 har departementene gitt nasjonale føringer innen ulike sektorer. Dette har tydeliggjort ambisjonsnivået i forkant av planarbeidet (forbedringsforslag nr. 2).	57,3
10.7	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har alle berørte sektormyndigheter, fylkeskommuner og kommuner bidratt slik at det felles kunnskaps- og beslutningsgrunnlaget for vannforvaltningsplanene er blitt så godt som mulig (nasjonale føringer 2019).	57,0
10.2	Kommunene bidrar med sin informasjon til kunnskapsgrunnlaget for vannforvaltningsplanene (i tråd med pbl § 3.2)	56,8
31.1	Konsekvensutredningen er et hjelpemiddel som gir merverdi gjennom at planens beslutningsgrunnlag blir best mulig.	56,6
35.3	I de oppdaterte tiltaksprogrammene for 2022-2027 er tiltakene fordelt geografisk og over tid (planperiodene) og miljømåloppnåelse er vurdert (forbedringsforslag nr. 6).	56,5
60.1	Vann-Nett sikrer tilgang på miljøinformasjon for faglige institusjoner, interessegrupper, myndigheter og allmennheten	56,0
54.6	Miljødirektoratet skiller rollen som nasjonalt koordinerende og rollen som fagdirektorat på en ryddig måte	55,5
14.1	I perioden 2016-2021 har departementene bidratt til forventningsavklaring for hvordan sektorene skal delta på ulike ansvarsområder og ulike nivå i planleggingen (forbedringsforslag nr. 1).	55,4
17.4	Vannregionmyndigheten gir i nødvendig utstrekning rammer og veiledning for organisering og gjennomføring av arbeidet i vannområdene (§ 23)	55,3
18.2	I perioden 2016-2021 er det etablert en stabil samfinansiering av vannområdekoordinatorer mellom stat, fylkeskommune og kommunene (forbedringsforslag nr. 4).	55,2
28.1	Alle tilfeller der utsatt frist eller mindre strenge miljømål er benyttet er revurdert i arbeidet med oppdatering av vannforvaltningsplanene (§§ 9 og 10).	54,8
57.13	Eksempelsamling for utarbeidelse av kostnadsanslag (Direktoratsgruppen) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	54,7
60.3	Du får den hjelpen eller informasjonen du trenger når du tar kontakt.	54,2
54.7	Miljødirektoratet drifter direktoratenes felles vannportal (vannportalen.no) på en hensiktsmessig måte, som gjør det enkelt å følge med i arbeidet helhetlig vannforvaltning.	53,6
17.5	Vannregionmyndigheten legger til rette for at arbeidet i vannområdene skjer på en faglig forsvarlig måte og innen fastsatte frister (§ 23)	53,3
41.3	Kommunene har tatt imot tilbudet om samfinansiering av koordinatorer i vannområdene, og slik fått tilgang til en felles ressurs og kompetanse som både bistår kommunene og bidrar til bred deltakelse og informasjon (presisering 2021).	53,2
45.1	Arbeidet med regionale vannforvaltningsplaner sikrer åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser (i tråd med pbl § 1.1)	53,2
63.1	Vi er på rett vei for å nå alle miljømålene	52,6
14.4	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har statlige myndigheter tatt et særlig ansvar for å påse at oppdatering som angår deres eget ansvarsområde ligger innenfor nasjonale føringer før og etter høring (ny § 22).	52,4

Nr	Delspørsmål med ganske lavt score (relativ rangering)	Enig %
1.3	Tilstanden i sterkt modifiserte vannforekomster skal beskyttes mot forringelse og forbedres med sikte på at vannforekomstene skal ha minst godt økologisk potensial og god kjemisk tilstand (§ 5).	51,6
45.2	Vannregionmyndigheten legger i samarbeid med vannregionutvalget til rette for at alle interesserte gis anledning til å delta aktivt (§ 27)	51,6
14.6	Planene og tiltaksprogrammene er utarbeidet på et mer håndterbart og overordnet nivå enn de forrige planene, med utgangspunkt i nedbørfelt med tilhørende kystområder (forbedringsforslag nr. 5).	50,8
38.3	Fremmede arter: Anbefalingene i den tverrsektorielle tiltaksplanen mot fremmede arter, samt gjeldende handlingsplaner, er lagt til grunn i arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene (nasjonale føringer 2019).	50,8
18.3	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har vannregionmyndighetene tilrettelagt for en planprosess der miljømål og tiltak er vurdert og avveid i samarbeid mellom de ulike sektormyndighetene og forvaltningsnivåene, og med bred medvirkning fra alle berørte aktører i vannregionen (nasjonale føringer 2019).	50,5
35.1	De oppdaterte tiltaksprogrammene for 2022-2027 skiller mellom grunnleggende og supplerende tiltak og at antall tiltakstyper er redusert. Dette har bidratt til klargjøring og forenkling sammenliknet med de forrige tiltaksprogrammene (forbedringsforslag nr. 5).	49,8
4.6	Samfunnet skal forberedes på og tilpasses klimaendringene (Klima delmål 5.6).	48,8
60.7	For saksbehandlere: Koblingen mellom Vannmiljø og Vann-Nett gjør forvaltning og arbeid med forvaltningsplaner lettere.	48,5
1.4	Tilstanden i grunnvann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene minst skal ha god kjemisk og kvantitativ tilstand (§ 6).	47,9
57.5	Mal for oppdatert vannforvaltningsplan (Miljødirektoratet m.fl. 2020) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	47,1
25.7	Mal for oppdatert vannforvaltningsplan (Miljødirektoratet m.fl. 2020) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	47,0
57.9	Veiledningsnotat om strategisk konsekvensutredning av vannforvaltningsplaner (Miljødirektoratet 2019) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	47,0
14.3	I perioden 2016-2021 er roller og ansvar i vannområdene, vannregionene og nasjonalt tydeliggjort. Dette har sikret felles forståelse og økt eierskap, både politisk og administrativt innenfor den enkelte sektor, slik at alle har deltatt på rett måte til rett tid (forbedringsforslag nr. 10).	45,0
4.3	Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner (Naturmangfold delmål 1.3).	44,7
18.1	I perioden 2016-2021 er det etablert en mer langsiktig og forutsigbar ressursituasjon som er tilpasset det nasjonale ambisjonsnivået (forbedringsforslag nr. 3).	43,4
18.5	Oppdatert vannforvaltningsplanen for 2022-2027 og tilhørende tiltaksprogram er alle sektormyndigheters og kommuners omforente dokumenter, med felles miljømål og forslag til tiltakstyper for å nå miljømålene (nasjonale føringer 2019).	41,8
38.2	Landbruk: Innsatsen mot forurensning fra jordbruk for å oppnå målet om god tilstand i alle landbrukspåvirkede vannforekomster er forsterket. Statsforvalteren og kommunene bruker sine hjemler til å stille mer forpliktende miljøkrav i særlig utsatte områder der landbrukspåvirkningen er for stor til at vanddirektivets miljømål god tilstand nås med dagens innsats, for at miljømålene etter vannforskriften skal nås innen 2027, og senest innen 2033 (nasjonale føringer 2019).	40,1
57.8	Veileder til vannforskriften § 12 (Klima- og miljødepartementet) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	40,0
57.10	Veiledningsnotat: Klimaendringer og klimatilpasning (Miljødirektoratet 2019) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	40,0
51.4	Direktoratsgruppen bidrar til samordning i vannregionutvalg og i vannforvaltningsarbeidet lokalt	39,6
63.3	Vi prioriterer de riktige utfordringene i vannforvaltningen	39,4
10.5	Inndelingen av vannforekomster er harmonisert nasjonalt (forbedringsforslag 5).	38,8
10.1	Det fremskaffes nødvendig kunnskapsgrunnlag for vannforvaltningsarbeidet (§ 1)	38,4
4.2	Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal bedres økosystemtjenester (Naturmangfold delmål 1.2).	37,3
10.4	Gruppering av vannforekomster med samme vanntype og påvirkningsbilde har redusert detaljmfanget og dermed arbeidsbyrden, og muliggjort bruk av representativ overvåking som begrenser samlet overvåkingsbehov (forbedringsforslag 5).	37,2
57.2	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 er forholdet mellom de miljøfaglige formkravene (maler, tabeller, kart) og den regionale planleggingen (politikk, prioriteringer) gjort mer tydelig (forbedringsforslag nr. 11).	37,0

Nr	Delspørsmål med "svært lav score" (relativ rangering)	Enig %
25.6	I de oppdaterte vannforvaltningsplanene for 2022-2027 er koblingen mellom vannforvaltningsplanene og kommunale areal- og samfunnsplaner, og mellom vannforvaltningsplanene og regionale planer må styrket. Veiledning til kommunene fra fylkeskommunene og fylkesmennene er blitt bedre og tydeligere. (forbedringsforslag nr. 9).	36,7
18.4	Arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har hatt en god forankring lokalt, regionalt og hos sektormyndighetene, noe som vil sikre en effektiv og målrettet oppfølging av planen i arbeidet for å tette gapet mellom dagens tilstand og fastsatte miljømål (nasjonale føringer 2019).	35,7
34.2	Sektormyndigheter, fylkeskommuner og kommuner har bidratt til overslag over kostnadene ved tiltak og angivelse av det rettslige grunnlaget for å gjennomføre tiltakene (§ 25)	35,7
10.6	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 er alle relevante datasett fra sektorene hentet inn (forbedringsforslag nr. 12).	34,6
51.5	Direktoratsgruppen bidrar til involvering og medvirkning for alle interessenter på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå	34,0
60.2	Vann-Nett og undertjenester Vannstatistikk og Hub gjør det lett å hente ut data til vannforvaltningsplanene.	32,0
63.4	Alle de ulike aktivitetene og aktørene i vannforvaltningen trekker i samme retning og bidrar til måloppnåelse for vannforskriften	31,7
60.6	For saksbehandlere: Det er lett å gjøre endringer i Vann-Nett for å oppdatere kunnskapsgrunnlaget.	31,1
41.5	Kommunene kartlegger og følger opp utslipp fra avløpsanlegg som de er myndighet for, gir pålegg om eller setter i verk tiltak slik at miljømålene etter vannforskriften kan nås innen 2027, og senest innen 2033 (nasjonale føringer 2019).	30,2
57.7	Veileder om sterkt modifiserte vannforekomster (Klima- og miljødepartementet) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	27,9
41.9	Kommunene bidrar til gode miljøforhold i og langs vassdragene gjennom tiltak og god arealforvaltning. Kommunale planer tar hensyn til vassdragenes bruks- og verneverdier, og kommunene vurderer arealbruken i og langs vassdrag i et helhetlig og langsiktig perspektiv (nasjonale forventinger til regional og lokal planlegging).	27,4
28.4	For tilfeller der utsatt frist for å nå miljømål er benyttet, inneholder den oppdaterte vannforvaltningsplanen et sammendrag av tiltak som er nødvendig for å gradvis bringe miljøtilstanden i overensstemmelse med miljømålet innen den forlengede fristen, årsaken til at tiltakene er vesentlig forsinket, og en forventet tidsplan for gjennomføring av tiltak (§ 9).	26,5
41.4	Kommunene jobber systematisk med miljøtiltak knyttet til utslipp fra avløp og avrenning fra jordbruk, og å trygge vannmiljøet gjennom arealplanleggingen (presisering 2021).	25,5
63.2	Vi bruker ressursene rett i vannforvaltningen	23,4
28.5	For tilfeller der det er gitt tillatelse til nye aktiviteter eller nye inngrep som kan medføre at miljømålene ikke nås eller at tilstanden forringes, er dette begrunnet i oppdatert vannforvaltningsplan i tråd med vilkårene i § 12 annet ledd (§ 12, veiledning 2021).	23,3
41.8	Kommunene setter restriksjoner på arealbruken for å ivareta naturmiljøet i og langs vassdrag, innsjøer, fjorder og sjøområder, herunder vannmiljø. Disse virkemidlene er tatt aktivt i bruk i kommunenes arealplanlegging for å nå målet om god tilstand i norsk vann (nasjonale føringer 2019).	22,0
45.5	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har arbeidet blitt framsnakket, og budskapet spisset med klart språk tilpasset folk flest (forbedringsforslag nr. 7).	21,5
41.10	Kommunens planer tar hensyn til behovet for åpne vannveier, overordnede blågrønne strukturer, og forsvarlig overvannshåndtering. Bevaring, restaurering eller etablering av naturbaserte løsninger (slik som eksisterende våtmarker og naturlige bekker eller nye grønne tak og vegger, kunstige bekker og basseng mv.) vurderes. Dersom andre løsninger velges, begrunnes det hvorfor naturbaserte løsninger er valgt bort (SPR klima- og klimatilpasning).	20,2
60.4	Opplærings- og veiledningsmateriell for bruk av Vann-Nett på Vannportalen fungerer godt.	17,7
38.1	Akvakultur: Tiltak for vill fisk som er påvirket av lakselus eller rømt oppdrettsfisk, bygger på ny kunnskap som er kommet etter av vannforvaltningsplanene 2016-2021 var utarbeidet (nasjonale føringer 2019).	16,2
41.2	Kommunene har vært sterkt involvert i arbeidet i vannregionutvalget og særlig arbeidet i vannområdene (nasjonale føringer 2019).	14,2
57.1	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har veiledningen kommet i god tid, og blitt fulgt opp med seminarer/kurs/opplæring slik at den er lagt til grunn for planprosessen (forbedringsforslag nr. 11).	14,0
14.5	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har den enkelte myndighet hatt nødvendig kapasitet og kompetanse, og fulgt en egen intern fremdriftsplan (basert felles, nasjonal rammeplan) som har sikret planlegging av egne aktiviteter og ressurser (nasjonale føringer 2019).	0,7
38.4	Transport: Transportetatene og underliggende virksomheter gjennomfører miljøforbedrende tiltak i alle vannforekomster der det er nødvendig for å nå vannforskriftens miljømål innen fristene (nasjonale føringer 2019).	-9,6
41.1	Berørte kommuner har satt av nødvendige ressurser for å delta i planarbeidet (nasjonale føringer 2019).	-21,3

Kritiske kommentarer til spørreundersøkelsen

- Eg tenkjer båt eller overleving når eg høyrer survey, men har vel aldri gått på skule andre stader enn i Noreg, og her trur eg ikkje vi har det ordet. Kva har dette med meg å gjere? Skal eg ta med spade og trillebår? Må eg ta med eigen redningsvest?
- Dette er et veldig rart spørsmål å stille i en evaluering, for det er vel bare å se på tilstandsutviklingen (i vann-nett), så fremkommer det med all tydelighet at arbeidet med vannforskriften gjør at vi har kommet nærmere målene, i tross delvis manglende finansiering, manglende politisk vilje og manglende forståelse hos noen sektormyndigheter osv.
- Spørsmålene ovenfor er ledende, og støtter ikke kravene til kvalitativ intervjuetode!
- Ledende spørsmål.
- Ledende spørsmål ovenfor.
- Dette er knotete å lese. Klart språk. Engasjementet for quizen faller for kvar slide. Og at den % anviseren på botn er veldig variabel gjer meg motlaus.
- Dette er rotere formulert.
- Igjen så er spørsmålene for store og omfattende.
- Er det ein intensjon eller påstand??
- Disse spørsmålene var veldig store og omfattet veldig mye. Er det meningen at alle skal ha oversikt over prosessene til alle statlige myndigheter? Hadde det ikke vært bedre å svare for sin egen etat/organisasjon?
- God målsetjingar, men svara er bort i mot gitt slik dei er stilte.
- Spørreundersøkelsen viser meg at et stort fokus er på offentlige myndigheters samordning og innsats. Vel og bra, og sikkert mye godt arbeid utført. Spent på om brukere av vannforekomstene involveres lenger nede i undersøkelsen.
- Skjønnte ikke spørsmål nr. 1. Det kan misforståes. Mer enn hva.....
- Virker rart å måtte spørre om hvorvidt disse unntakene/spesialtilfellene er revurdert - det er vel ikke noe å synse om - enten er de det og da fremgår det av planene - eller så er de det ikke.
- Dette er vel heller ikke noe å spørre om i en evaluering. Det er et faktum at NRG gir synspunkter og råd - spm 1 og 2. Og NRG blir jevnlig informert - sikkert ikke om alt, men dog.
- Selv denne undersøkelsen med sitt uforståelige "stammespråk" tilkjennegir helt tydelig at vannkvaliteten er tilnærmet uinteressant for byråkratiet som i første rekke arbeider for milliarder av ord i planer og rapporter; forbering av vannkvaliteten i norske vassdrag og langs kysten har kun underordnet betydning.
- Jeg har lest gjennom spørsmålene i denne undersøkelsen, og det er for meg helt klart at oppdragsgiver her ikke har til hensikt å oppnå noe som helst, utover å kunne skaffe seg et alibi for å kunne sysselsette flest mulig "konsulenter" over langst mulig tid, uten at vannkvaliteten i våre ansvarsområder forbedres.
- Hvordan skal vi som ikke jobber i Mdir eller deltar i Direktoratsgruppen kunne mene noe om "Miljødirektoratet har en konstruktiv dialog med sektorene i Direktoratsgruppen".
- Til denne meningsløse undersøkelsen forøvrig: Det er ikke mulig å legge inn "flere" valg på siste side i forhold til på hvilke nivå man har deltatt i "vannforvaltningen". Selv har jeg som representant for min kommune også vært leder av Jæren vannområdeutvalg i perioden 2015-2019 og i inneværenede periode, dermed også vært medlem av Rogaland vannregionutvalg i begge perioder, samt i styringsgruppa for samarbeidstiltaket "frivillige tiltak i landbruket", for å forbedre vannkvaliteten. Jeg var i tidligere tider medlem av styringsgruppa for Aksjon Jærvassdrag.
- Jeg gikk tilbake for å skrive kommentar siden det ikkje var spørsmål på slutten av quizen om kva me meiner om quizen - Dykk må virkelig sette siste siden først der me skal svare på kven me representerer, og deretter filtrere ut relevante spørsmål til oss basert på hvem vi svarer at vi representerer. Dette var tungt språk og lite tilpasset mottakere på lavere nivå enn direktoratsarbeider med 100 % stilling vassforvaltning. Kvar side er lite beskrivelse av hva dere spør om. Massivt tidssluk når vi prøver å gjøre det med samvittighet.
- Trusler: Folk som svarer upresist på denne quizen på grunn av utforminga dersom den danner grunnlag for videre arbeid :)

